

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 11 Ιουλίου 2021 • Έτος 13^ο • Αρ. φύλλου 670

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Οι αστοχίες που έφεραν την Κύπρο στο βαθύ κόκκινο

Με τα κρούσματα να αυξάνονται ανησυχητικά, ξεκίνησαν να διατυπώνονται επικρίσεις για μειωμένα αντανακλαστικά στη λήψη αποφάσεων. Η κυβερνητική παράταξη υποχώρησε μπροστά στις πιέσεις από επαγγελματικές ομάδες. Τα ερωτήματα που προκαλούνται για τη συνολική υγειονομική διαχείριση, παραμένουν αναπάντητα. **Σελ. 9**

REMEDOL FC
Παρακεταμόλη

Άμεση
Αναλγητική &
Αντιπυρετική Δράση
Ανακουφίζει από
τον Πόνο & τον Πυρετό!

• Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας.
• Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
• Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγιών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd.
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ: +357 25553000, Φαξ: +357 25390192,
Email: druginfo@remedica.com.cy LF/0149/02.02.21

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Θα είμαι εδώ και τον Δεκέμβριο

Την πρόθεσή του να επαναδιεκδικήσει εκλογή τον Δεκέμβριο, όταν θα είναι οι δημοτικές εκλογές, αποκαλύπτει ο δήμαρχος Στροβόλου Ανδρέας Παπαχαράλαμπος. **Σελ. 19**

ΨΥΧΟΓΡΑΦΗΜΑ

Ευθύνη μου να αποδείξω την αξία μου

Ο βουλευτής ΑΚΕΛ Κερύνειας Χρίστος Χριστόφιας μιλά για τα παιδικά του βιώματα, το πώς τον επηρέασε ο Δημήτρης Χριστόφιας και τι πρέπει να αλλάξει στο κόμμα της Αριστεράς. **Σελ. 16**

Σχέδια πέραν του Βαρωσίου έχει ετοιμάσει ο Ερντογάν

Ανοιγμα μέρους της περικλειστής πόλης κοντά στην εποικισμένη περιοχή

Με συγκεκριμένο πλάνο φέρεται να έρχεται στα Κατεχόμενα ο Τούρκος πρόεδρος και αυτό προκαλεί έντονες ανησυχίες στη Λευκωσία. Η «Κ» είχε αποκαλύψει την περασμένη Κυριακή τον σχεδιασμό για πιλοτικό άνοιγμα μέρους της περικλειστής

πόλης, το οποίο βρίσκεται κοντά στην εποικισμένη περιοχή και αποτελεί περίπου το 3% της περικλειστής πόλης. Υπάρχουν όμως και άλλες δράσεις, που βρίσκονται στο μυαλό του Ταγίπ Ερντογάν και αφορούν λειτουργία νοσοκομείου και το αε-

ροδρόμιο της Τύμπου. Ήδη αναμένεται από τη Λευκωσία αντίδραση από τη Βρετανία και τις ΗΠΑ, ενώ οι προσπάθειες που έχουν καταβάλει οι Βρυξέλλες διά του Σαρλ Μισέλ, δεν φαίνεται να απέδωσαν καρπούς. **Σελ. 4**

Η Ελλάδα μεταφέρει τη διαστημική τεχνολογία στη γη

Βιομηχανία Διαστήματος υφίσταται στην Ελλάδα από το 2005, όταν η χώρα έγινε το 16ο μέλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ESA). Η δημιουργία, στο Corallia του ερευνητικού κέντρου «Αθηνά», της πρώτης θερμοκοιτίδας για τη στήριξη startups που παράγουν τεχνολογίες, λύσεις και υπηρεσίες για το Διάστημα ανοίγουν για τη χώρα μια νέα διαστημική εποχή. Η θερμοκοιτίδα ESA BIC Greece θα ενισχύσει, μεταξύ άλλων, τη μεταφορά της διαστημικής τεχνολογίας και των εφαρμογών για το Διάστημα, στην καθημερινότητα. **Σελ. 21**

Γεωτρνητικές έρευνες με διπλωματικά βήματα

Συνεργασία με Κύπρο και Ισραήλ

Η Αθήνα προχωράει σε διαρκή επανασχεδιασμό των ερευνών που έχουν προγραμματιστεί για την πορεία του αγωγού East Med. Ελλάδα, Κύπρος και Ισραήλ ναύλωσαν επί τούτου το γαλλικό σκάφος «Nautical Geo». **Σελ. 5**

Σε νέο ιστορικό κύκλο η Καμπούλ

Φεύγουν οι ΗΠΑ από το Αφγανιστάν, ενισχύονται οι Ταλιμπάν

Με την αποχώρηση των ΗΠΑ από το Αφγανιστάν ενισχύονται οι φόβοι για την ενίσχυση των Ταλιμπάν. Μάλιστα, το φονταμενταλιστικό κίνημα εμφανίζει καινούργια στρατηγική: δείχνουν νέο πρόσωπο, εκείνο του άξιου διαχειριστή, σε διάκριση από την εικόνα που έδειξαν όταν κυβερνούσαν τη χώρα προτού ανα-

τραπούν από τους Αμερικανούς, το 2001. Τα σημάδια ωστόσο ότι οι Ταλιμπάν δεν έχουν αλλάξει σε βάθος είναι κάτι παραπάνω από εμφανή. Μια εκστρατεία δολοφονιών δημοσίων υπαλλήλων, ηγετών της κοινωνίας των πολιτών και ανδρών των δυνάμεων ασφαλείας βρίσκεται σε εξέλιξη. **Σελ. 22**

Οι παραλείψεις που μας άφησαν μετεξεταστένους στις πυρκαγιές

Εισηγήσεις υπήρξαν από το 2016

Όσα συνέβησαν το περασμένο Σαββατοκύριακο αποτελούν επανάληψη άλλων μεγάλων καταστροφών, που δεν ήταν αρκετές ώστε να προκαλέσουν αλλαγή τρόπου σκέψης και δράσης και το κυριότερο να επιτεδωσουν μια νέα κουλουτούρα διαχείρισης κρίσεων. **Σελ. 7**

✓ Μετά τη στάχτη... η αναγέννηση. **Σελ. 8**

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Ο σχεδιασμός για τους δήμους

Κυβέρνηση και κόμματα φαίνεται να βρήκαν τη χρυσή τομή για τον αριθμό των νέων δήμων. Από 17, πλέον η συμφωνία είναι για δημιουργία 20 νέων δήμων. **Σελ. 17, 18**

ΑΚΕΛ

Στη νέα εποχή Στέφανου Στεφάνου

Ο νέος ηγέτης της Αριστεράς έχει ως στόχο να ανοίξει το κόμμα στην κοινωνία, επιχειρώντας συγκεκριμένες αλλαγές και καθορίζοντας τι κόμμα πρέπει να γίνει το ΑΚΕΛ. **Σελ. 10**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τα όρια των αντοχών

Ευχή όλων μας είναι να μην επιβεβαιωθούν τα χειρότερα σενάρια που αφορούν το τέταρτο κύμα της πανδημίας. Δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια –αν την είχαμε ποτέ– για πειραματισμούς, ο εφφουσχασμός θα πρέπει να εκλείψει από το λεξιλόγιο των υπευθύνων του υπουργείου Υγείας, και τον νέο υπουργό θα πρέπει να περιστοιχίζουν οι αποτελεσματικότεροι των λειτουργών, διότι δεν χωράνε ούτε ερασιτεχνισμοί ούτε παιχνίδια εξουσίας, την ώρα της κρίσης. Πλέον μπορούμε να λειτουργήσουμε ως Προμηθεΐς, και επειδή η οικονομία της χώρας δεν αντέχει άλλες δονήσεις, όσοι κινούν τα νήματά της, καλό είναι να τα κινούν προς το γενικό καλό και όχι προς ίδιον συμφέρον.

ανταμοιβή

250+
επιχειρήσεις

800+
σημεία

Κέρδισε βαθμούς για να πληρώνεις λιγότερα ή καθόλου

antamivi.com.cy

Τράπεζα Κύπρου

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Οικολογία μέσα από την τέχνη
Η καταστροφική πυρκαγιά του Σαββάτου 3 Ιουλίου άφησε πίσω της νεκρούς, κατεστραμμένες περιουσίες, αλλά και μια ανάσα ελπίδας, αφού το κύμα εθελοντισμού έδειξε ότι αν θέλουμε μπορούμε. Πώς η τέχνη, λόγος, χρώμα και σχήμα μιλάνε για όλα αυτά; Καλλιτέχνες και ποιητές μιλάνε στην «Κ» για το περιβάλλον. **Ζωή, σελ. 4, 5**

ΒΙΒΛΙΟ
Οι αλλαγές στην επιστήμη της ιατρικής
Η τεχνολογική επανάσταση των δικτύων κομίζει νέες ευκαιρίες, αλλά και μεγάλες προκλήσεις, σύμφωνα με το άκρως διαφωτιστικό βιβλίο του καθηγητή Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Columbia, Μαρκ Κ. Τέιλορ, «Intervolution, Smart Bodies, Smart Things» (Columbia University Press, 2021). **Ζωή, σελ. 1**

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Α ρε χρόνε αλήτη

«**Μόνο χαρές!**» ευχήθηκε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον στη φιλενάδα της. Ήταν η πιο γλυκιά ώρα, στην ωραιότερη βεράντα του νησιού, με τον ήλιο να δύει μεγαλοπρεπής στη θάλασσα του Ακάμα. Η Κουλλίτσα Κυριακού, φορώντας ένα κόκκινο καφτάνι, χαμογέλασε πλατιά. «Οι φίλοι είναι τα μέλη της οικογένειας που δεν μας έδωσε ποτέ ο Θεός» παπαγάλισε το κινέζικο τσιτάτο κι έπειτα έσβησε το κεράκι των ογδοηκοστών γενεθλίων της.

Η αλήθεια είναι πως αλλιώς τα είχαν προγραμματίσει αυτά τα γενέθλια. Οι τρεις κυρίες του καρέ, με την ευγενική χορηγία του γενναιοδωρου Τζάστιν καθότι «η ζωή είναι πολύ μικρή για να είναι θλιβερή», θα απολάμβαναν τις περιπολήσεις του ξενοδοχείου Anassa με πρωινό μπάνια στη θάλασσα, χαλαρωτικά spa και απογευματινά κοκτέιλ στη βεράντα. Οι πυρκαγιές, όμως, που μαίνονταν στην άλλη άκρη της Κύπρου, τους μαύρισαν την ψυχή.

Η Κυριακή κύλησε κάπως δύσθυμα, αφού δεν προλάβαιναν να διαβάσουν στα κινητά τους τα νέα από το μέτωπο της πυρκαγιάς. Ξαν να μην έφτανε το βαρύ κλίμα, τον αλόκοτο τόνο στην παραλία έδωσε η εορτάζουσα, καθώς παρακολουθούσε, σε live streaming ΚΑΙ στη διαπασών, το συνέδριο του ΑΚΕΛ. Ποτέ άλλοτε κάτω από τις ομπρέλες του πολυτελούς ξενοδοχείου δεν ακούστηκε τόσες φορές η προσφώνηση «συντροφοί και συντρόφισσες». Τη γενικότερη αμηχανία ενέτεινε η αγνία που εξέπεμπε η κόκκινη χήρα, ενώ περίμενε να βγει άσπρος καπνός για την εκλογή του νέου γενικού γραμματέα.

«**Τι είδους** αριστερή είναι η κυρία Κουλλίτσα;» τόλμισε να ρωτήσει ο ανυποψίαστος περί τη πολιτικά Τζάστιν. «Με την καλή έννοια», απάντη-

Στην ωραιότερη βεράντα της Κύπρου, του ξενοδοχείου Anassa, γιόρτασε το καρέ τα ογδοηκοστά γενέθλια της champagne socialist Κουλλίτσας Κυριακού.

σε με φυσικότητα η Ιουλία. «Δηλαδή;». «Η Κουλλίτσα Κυριακού είναι η πρώτη Κύπρια champagne socialist» είπε, αρκετά δυνατά ώστε να το ακούσουν και οι πάλοι ποτέ κομσολοί στις διπλανές ξαπλώστρες.

Αναγκαία παρένθεση, για όσους δεν γνωρίζουν την ιστορία που στα παλαιολιθικά χρόνια της δεκαετίας του '60 συντάραξε την αστική Λευκωσία. Η Κουλλίτσα, μοναχοκόρη του Πολύδωρου και της Γαλτέϊας Ελπιδοφόρου, ήταν ένα κορίτσι που μεγάλωνε στο συντηρητικό περιβάλλον του Αγίου Ανδρέα επί Αγλοκρατίας. Το 1958, όταν αίσίως αποφοίτησε από το Λύκειο Νεοκλέους, ο ευκατάστατος πατέρας της

την έστειλε σε μια θεία της στο Λονδίνο για να παρακολουθήσει μαθήματα οικιακής οικονομίας, με την ελπίδα ότι θα γνώριζε τον «σωστό» γαμπρό. Δύο χρόνια αργότερα, όταν η Κύπρος γιόρταζε την ανεξαρτησία της, η Κουλλίτσα έκανε τη δική της επανάσταση: επέστρεψε στο νησί με έναν μακρυμύλλη Ιταλό ονόματι Ραφαέλε, τον οποίο σύντομα παράτησε για τα μάτια του ωραίου Άδωνη.

«**Ο Άδωνης Κυριακού** ήταν ένας καλλονός!» συνέχισε η Ιουλία και ο Τζάστιν κρεμόταν από τα χείλη της. «Εργάτης στο εργοστάσιο του Πολύδωρου, ο οποίος, όταν ανακάλυψε πως η κόρη του νταραβερίζοταν

μαζί του, έπαθε το μοιραίο εγκεφαλικό. Ξαν να μην έφτανε το ταξικό χάος, ο εραστής μας προέκυψε και κομμουνιστής ως το μεδούλι. Η Κουλλίτσα έκανε εντέλει το δικό της. Έγινε κυρία Κυριακού! Εκ παραλλήλου βάφτηκε κόκκινη, κρατώντας όμως κάποιες πολυτελείς συνήθειες του κύκλου μας, μαζί με τα ακίνητα που κληρονόμησε από τον γέρο Πολύδωρο στον Άγιο Ανδρέα και στους Αγίους Ομολογητές. Ο όρος champagne socialist ήταν σαν να επινοήθηκε γι' αυτήν» έκλεισε θριαμβευτικά την αφήγησή της. «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια» είπε εντυπωσιασμένος ο Τζάστιν, ο οποίος μπορεί να μη σκαμπάζει από πολιτικά, αλλά ξέρει απ' έξω τα

άπαντα της Βουγιουκλάκη. «Έξι χρόνια προτού το σκεφτεί ο Αλέκος Σακελλάριος! Όλα είναι βγαλμένα μέσα από τη ζωή, μάνα μου...» είπε η χήρα.

«**Ο Στέφανος!**» αναφώνησε περιχαρής η Κουλλίτσα και η ομήγυρη χειροκρότησε τον νέο γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ. Μονάχα η Καλαμαρού παρέμεινε σιωπηλή, κοιτώντας με συννεφιασμένο πρόσωπο την οθόνη του κινητού της. «Οι πυρκαγιές;» ρώτησε η Ιουλία. «Η φωτιά στα μπατζάκια μας» απάντησε αινιγματικά η Ευγενία.

«**Κάποιοι** να τους μαζέψει» ήταν η νότα που έστειλε η Ιουλία Παλαι-

ολόγου Ουίλσον στην Πινδάρου. Δεν χρειαζόταν καν να διευκρινίσει ποιους εννοούσε, αφού είχαν βουίξει τα social media για την... εξωστρεφή παρουσία τόσο της Φωτεινής Τσιρίδου όσο και του Ευθύμιου Δίπλάρου στα καμμένα. Τίποτε φυσικά δεν μπορεί να συγκριθεί με το... επιτόπιο ρεπορτάζ του Αλέκου Τρυφωνίδη στον τόπο της καταστροφής. «Ξαν να μην τους έφτανε τους ανθρώπους το δράμα τους;» μουρμούρισε η χήρα.

«**Ποιος** είναι ο εχθρός του γελοίου;» έθεσε το φιλοσοφικό ερώτημα η Καλαμαρού. «Το γελοιωδέστερο» συνέχισε κι ευθύς παρέθεσε δύο διδακτικά παραδείγματα: Πρώτον το tweet της Ελένης Θεοχάρους, η οποία ανακάλυψε ξανά τουρκικό δάκτυλο («Η Τουρκία βυσοδομεί, έχει μπάσει πολλούς φανατικούς στις ελεύθερες περιοχές!») και δεύτερον το «θαύμα», για την εμφάνιση του Αγίου Εφραίμ ανάμεσα στις φλόγες (η οποία αν και αποδείχτηκε... καμινάδα, συγκέντρωσε χιλιάδες likes αθρόαευτα ψεκασμένων, ενδυναμώνοντας το κίνημα «Πάτα το, ρε Κιμ, πάτα το!»).

Αργά το απόγευμα αποσύρθηκαν οι κυρίες στα δωμάτιά τους. Μόνο η Κουλλίτσα Κυριακού παρέμεινε στην παραλία, απολαμβάνοντας τη σιγαλιά του δειλινού. Τότε έβγαλε από το πορτοφόλι της μια παλιά φωτογραφία... Ο Άδωνης, με ένα λευκό φανελάκι, στεκόταν μπροστά στον ναό του Απόλλωνα, έχοντας στην αγκαλιά του την αγαπημένη του. «Πορεία Ειρήνης, Ιούνιος 1979», ανέγραφε στο πίσω μέρος της φωτογραφίας. Ένας κόμπος συγκίνησης έφραξε τον λαιμό της Κουλλίτσας. Αλλά, έστω κι έτσι, κατάρρε να χαμογελάσει. «Α ρε χρόνε αλήτη, που ανθρώπους κι αγάπες σκορπάς...» ψιθύρισε.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»

11.7.1931

ΣΥΝΕΝΩΝΗΣΙΣ: Ο διοικητής της Ράιχσμπανκ δόκτωρ Λούτερ [αριστερά] και ο διοικητής της Τραπεζής της Γαλλίας κ. Μωραί [δεξιά] συνεσκέφθησαν μέχρι της 12.15 '. Αι συνηνοήσεις των θα επαναληφθούν κατά την διάρκεια του παρατηρησμένου υπό του κ. Μωραί προγεύματος και μετά την λή-

ξιν αυτού. Η Τράπεζα της Γαλλίας τηρεί απόλυτον μυστικότητα επί των συνηνοήσεων τούτων. Πιστεύεται ότι ο κ. Λούτερ έλαβε γνώσιν ενταύθα, καθώς και εν Λονδίνω, των όρων υπ' ους η Τράπεζα της Γερμανίας θα πδύνατο να λάβη τας πιστώσεις τας οποίας ζητούν αι γερμανικαί βιομηχανικαί επιχειρήσεις. Ο δόκτωρ Λούτερ θα παραμείνη εις Παρίσιους μέχρι του απογεύματος της αύριον (σήμερον), πράγμα το οποίον αποδεικνύει ότι αι διαπραγματεύσεις μάλλον ευοδούνται. Το γαλλικόν Υπουργικόν Συμβούλιον συνεζήτησε σήμερον επί των διαπραγματεύσεων μετά του κ. Λούτερ.

ΚΑΠΝΕΡΓΑΤΕΣ: Κατά τηλεγράφημα εκ Σερρών, ομής ανέργων καπνεργατών παρουσιάσθη εις τα γραφεία της Αυστροελληνικής Εταιρείας και εξήτησε ν' αναλάβη εργασίαν. Ο διευθυντής πνήθη να δεχθί τούτο, επηκολούθησε δε κατόπιν αυτού επίθεσις των καπνεργατών κατά των γραφείων της εταιρείας, των οποίων έθραυσαν τους υελοπινάκας διά λίθων. Δύναμις χωροφυλακής επεμβάσα διέλυσε τους καπνεργάτας, συνέλαβε δε ως πρωταίτιους τρεις εξ αυτών.

ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ: Από τον μακρινόν Καναδάν αγγέλλεται η εφαρμογή ενός νεωτερισμού εις την σιδηροδρομικήν συγκοινωνίαν, ο οποίος αναμφιβόλως θα μπορούσε να προκαλέση τον φθόνον και των τελειοτέρων σιδηροδρόμων της γηραιάς Ευρώπης. Πρόκειται περί της εγκαταστάσεως τηλεφώνων επί των ταχειών αμαξοστοιχιών των εθνικών καναδικών σιδηροδρόμων, τηλεφώνων, τα οποία ευρίσκονται εις την διάθεσιν των επιβατών, ενώ η αμαξοστοιχία ευρίσκεται εν πλήρει κινήσει. Εις τας αμαξοστοιχίας αυτές υπήρχον ήδη διά τους επιβάτας ιδιαίτερα δωμάτια, αίθουσαι φαγητού, εγκαταστάσεις ραδιοφώνων και πολλάί άλλαι νέωται ταξιδιωτικαί ανέσεις.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Με τέτοια χρώματα, με τα πυρακτωμένα καταστρώματα, με τόσα νερά... ψυχεδελικά όνειρα θερινών ημερών...

ρες. Εμείς μαζευόμαστε σαν να μην υπάρχει αύριο, χωρίς φυσικά να υπάρχει κανένας έλεγχος. Αφήστε που γίναμε καταφύγιο καλλιτεχνών από την Ελλάδα, και αφού εκεί ακόμα δεν μπορούν, έρχονται εδώ. Ας είναι καλά τα τηλεφωνήματα των μαγαζατόρων.

Φτάνει θρήνος επί ερειπίων
Η καταστροφική πυρκαγιά στην ορεινή Λεμεσό και Λάρνακα έφερε πόνο, είχαμε τέσσερις νεκρούς, απόγνωση και ανεπίπτη στεναχώρια για τις απώλειες σε περιουσίες και φυσικό κάλλος. Μετά το μάθημα της Σολέας, θα έπρεπε αν μη τι άλλο να είχαμε μια Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, έναν φορέα τέλος πάντων διαχείρισης μεγάλων κρίσεων. Όσο άριστα και αν συνεργάστηκαν Τμήμα Δασών και Πυροσβεστι-

κή Υπηρεσία, τίποτε δεν συγκρίνεται όταν ένας έχει το γενικό πρόσταγμα. Αυτός ο ένας θα είχε συγκεντρώσει τις τοπικές αρχές, θα είχε κινητοποιήσει το Ταμείο Θήρας, θα έλας τις υπόλοιπες υπηρεσίες, ώστε να ενημερώσουν τους δασοπυροσβέστες ποιοι είναι οι αγροτικοί δρόμοι, ποιος ενεργεί πού. Ας είναι αυτή η πυρκαγιά ένα μάθημα διαχείρισης κρίσης. Και όχι άλλες ανεξάρτητες επιτροπές, φτάνει. Να καθίσει μία διυπουργική, Εσωτερικών, Γεωργίας, Δικαιοσύνης και να δουν πώς προχωράνε για το καλοκαίρι του 2022.

Αvantí, κύριε Στεφάνου
Εξελέγη νέος γενικός γραμματέας στο ΑΚΕΛ ο κ. Στέφανος Στεφάνου και η στήλη του εύχεται τα καλύτερα. Δεν είναι φυσικά δουλειά μας

να του πούμε τι θα κάνει, αλλά αυτό που θα θέλαμε από το ΑΚΕΛ πλέον είναι μάτια και αφτιά ανοικτά για να αφουγκράζονται και να κοιτάνε τους πάντες. Η ευθύνη κάθε κόμματος του κοινοβουλευτικού τόξου είναι πολύ μεγάλη, ιδίως σε εποχές κατά τις οποίες η δημοκρατία δειχνει να αμφοιβτείται και να απειλείται διά δούρειων ίππων, όπως το ΕΛΑΜ, το οποίο με προβιά αρνιού μονιάζει στη Βουλή. Και για να αποφύγουμε παρεξηγήσεις, καλή δουλειά θα ευχόταν η στήλη σε κάθε νέα αλλαγή σκυτάλης οποιουδήποτε κόμματος. Καλή δουλειά, λοιπόν, κύριε Στεφάνου και μην ξεχνάτε, οι καιροί ου μενετοί, δεν είναι ώρα για περιουσιοποίηση και αξιολόγηση μόνο, είναι ώρα για τα μανίκια πάνω.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

- CYPRUS RETAIL EXCELLENCE AWARDS 2020 -

4 ΒΡΑΒΕΙΑ

για τη Lidl Κύπρου!

Με 4 διακρίσεις σε διάφορους επιχειρησιακούς τομείς της, διακρίθηκε η Lidl Κύπρου στα "Cyprus Retail Excellence Awards 2020", κατακτώντας επάξια μια θέση ανάμεσα στις βέλτιστες πρακτικές του κυπριακού λιανεμπορίου. 4 διακρίσεις που υπογραμμίζουν τη δέσμευσή μας να δημιουργούμε κάθε μέρα ένα καλύτερο αύριο.

Direct / Experiential / Live Εκστρατεία
Lidl Food Academy: Η πανευρωπαϊκή καινοτομία στην Κύπρο

Διαφημιστική Εκστρατεία
Επετειακή καμπάνια «10 χρόνια Lidl. 10 χρόνια Quality for less»

Συμβολή στην Απασχόληση
Ανάπτυξη του Employer Value Proposition

Δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών
και κάλυψη των πελατειακών αναγκών στο πλαίσιο της προσαρμογής στα νέα δεδομένα που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού
Στρατηγική Covid για τη διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων, πελατών και προμηθευτών μας

Ο Ερντογάν άδειασε την Ε.Ε. για το Βαρώσι

Χείμαρρος ο πρόεδρος της Τουρκίας – Το τηλεφώνημα με Σαρλ Μισέλ για Κύπρο

Του ΠΑΥΛΟΥ ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Άδειασμα των εκκλήσεων της Ε.Ε. για το Βαρώσι και το Κυπριακό, σε ιδιαίτερα υψηλούς τόνους, επιστράτευσε ο πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν, στο πλαίσιο μιας «πολύ δύσκολης τηλεφωνικής επικοινωνίας», με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, επιδιώκοντας να καταδείξει ότι δεν θα διστάσει να τεκνώσει το σκοινό και να οδηγήσει τις σχέσεις στα άκρα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο κ. Ερντογάν ήταν «εξαιρετικά έντονος και καθόλου διπλωματικός» στο τηλεφώνημα που έγινε με πρωτοβουλία του κ. Μισέλ, ο οποίος κάλεσε τον Τούρκο πρόεδρο να αποφύγει την προκλητική ρητορική, όταν θα βρίσκεται στην κατεχόμενη Κύπρο, στις 20 Ιουλίου. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Μισέλ επεσήμανε ότι είναι προς το συμφέρον της Τουρκίας να ακολουθήσει μια ήπια προσέγγιση, υπενθυμίζοντας (χωρίς να θέτει όρους και προϋποθέσεις) ότι η Ε.Ε. έχει δρομολογήσει την παραχώρηση νέας οικονομικής βοήθειας προς την Άγκυρα, ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ για το προσφυγικό (2022-2024), ενώ παράλληλα προωθεί και τη «θετική ατζέντα». Οι ίδιες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι ο Ταγίπ Ερντογάν απάντησε προς τον Σαρλ Μισέλ, διερωτώνοντας, μεταξύ άλλων, «με ποιο δικαίωμα» επιχειρεί η Ε.Ε. να εκφράσει άποψη σε ζητήματα που άπτονται του Κυπριακού και της περικλειστικής πόλης της Αμμοχώστου.

Ο Τούρκος πρόεδρος είπε στον κ. Μισέλ ότι ούτε ο ίδιος προσωπικά, αλλά ούτε η Ε.Ε. έχουν «δικαίωμα» να παρεμβαίνουν και ότι «η Τουρκία θα πράξει αυτό που πρέπει» για να κατοχυρώσει τα εθνικά της συμφέροντα, αλλά και «τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων». Ο Ταγίπ Ερντογάν ήταν εξίσου έντονος και επικριτικός για τη «μετάθεση» όπως είπε, της λήψης οριστικής απόφασης της Ε.Ε. για τη θετική ατζέντα και κυρίως για την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης. Ανέφερε προς τον Σαρλ Μισέλ ότι η Ε.Ε. «δεν τηρεί τις υποσχέσεις της» και αμφισβήτησε ευθέως την ειλικρίνεια «κάποιων ευρωπαίων αξιωματούχων και εμποίων», έναντι της Άγκυρας, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «άλλα μας υποσχέθηκαν και άλλα κάνατε»...

Οι πληροφορίες γύρω από την προσβλητική συμπεριφορά Ερντογάν καταδεικνύουν ότι ο Τούρκος πρόεδρος επιχειρεί να καταστείλει ακόμη και τις εκκλήσεις των Βρυξελλών, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι ισχνές, στερούνται μοχλού πίεσης και συνεπώς δεν διεκδικούν δάφνες. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, στο τηλεφώνημα προς Ερντογάν, ο κ. Μισέλ δεν προέβη σε καμιά διασύνδεση της θετικής ατζέντας της Ε.Ε. και των δώρων που προβλέπονται για την Τουρκία, με τη στάση της υποψήφιας χώρας στο Κυπριακό και στο Βαρώσι. Άλλωστε, τα Συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής (24-25 Ιουνίου) που αποτελούν πυξίδα για τον πρόεδρο

Ο Ταγίπ Ερντογάν απάντησε προς τον Σαρλ Μισέλ, διερωτώνοντας, μεταξύ άλλων, «με ποιο δικαίωμα» επιχειρεί η Ε.Ε. να εκφράσει άποψη σε ζητήματα που άπτονται του Κυπριακού και της περικλειστικής πόλης της Αμμοχώστου.

Δεν κάνει πίσω η Άγκυρα. Αποκαλύπτουμε τι έγινε στην Κοινή Επιτροπή Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε. – Τουρκίας.

του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, δεν συνδέουν τα δώρα της Τουρκίας με τις κυπριογενείς της υποχρεώσεις, γεγονός που όπως έχουμε δημοσιεύσει, αποτελεί το αδύναμο σημείο των ομόφωνων αποφάσεων των 27 κρατών-μελών και το «μεγάλο κενό» για τη Λευκωσία.

Συγκλίνουσες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι ανάλογη συμπεριφορά επιδείχθηκε από την Άγκυρα και στο πλαίσιο της Μεικτής Επιτροπής Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας, που πραγματοποιήθηκε την περασμένη Πέμπτη. Όπως μας ανέφερε έγκυρη κοινοτική πηγή, η τηλεδιάσκεψη κατέληξε σε «δύο παράλληλους μονολόγους», με τον εκπρόσωπο της Άγκυρας να απορρίπτει τις υποδείξεις για εφαρμογή της υφιστάμενης Τελωνειακής Ένωσης έναντι όλων των κρατών-μελών, περιλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, ξεπερνώντας κάθε προηγούμενο,

στο ζήτημα «εμπόριο με την Κύπρο», ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης Ερντογάν, υποστήριξε ότι «αυτή η συζήτηση θα αποκτήσει νόημα μόνο με τη συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων», με ό,τι αυτό συνεπάγεται... Επί του προκειμένου, η Κομισιόν (που εκπροσωπεί τους «27» στη Μεικτή Επιτροπή Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε.-Τουρκίας), ανέγνωσε τη θέση της Ε.Ε. όπως καταγράφεται στη Σχολιασμένη Ημερήσια Διάταξη, επαναλαμβάνοντας ουσιαστικά τις εκκλήσεις της προς την Άγκυρα.

Αναφορικά με την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, ο εκπρόσωπος της Τουρκίας επικεντρώθηκε μόνο στο εμπορικό σκέλος του ζητήματος, αποφεύγοντας να τοποθετηθεί σε σχέση με τις υποχρεώσεις της Άγκυρας έναντι των 27 κρατών-μελών. Εστίασε την τοποθέτησή του στα οικονομικά οφέλη για την Ε.Ε. και την Τουρκία, στον «αναχρονιστικό χαρακτήρα» της υφιστάμενης Τελωνειακής Ένωσης και στη δέσμευση της κυβέρνησης Ερντογάν να προχωρήσει στον εκσυγχρονισμό της. Στη δική της τοποθέτηση, η Κομισιόν εκ μέρους των «27», ανέγνωσε και πάλι τη θέση της Ε.Ε.

Οι δύο «παράλληλοι μονόλογοι» Ε.Ε.-Τουρκίας ολοκληρώθηκαν σε 7-8 λεπτά, χωρίς κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.

«Δεν μιλάω κατόπιν οδηγιών»

Η προσβλητική συμπεριφορά του Ταγίπ Ερντογάν στη διάρκεια του τηλεφωνήματος του Σαρλ Μισέλ, χαρακτηρίζεται ως πρωτοφανής και σύμφωνα με κοινοτικούς κύκλους προκάλεσε αμηχανία και παγωμάρα στις Βρυξέλλες. Αυτό πάντως που δεν περίμεναν στη βελγική πρωτεύουσα ήταν ότι ο πρόεδρος της Τουρκίας θα μετέφερε τις προτροπές του Σαρλ Μισέλ και θα τον στόλιζε και δημοσίως. Σύμφωνα με τον Ταγίπ Ερντογάν, ο κ. Μισέλ του ανέφερε ότι «άκουσα ότι θα πάς στην Κύπρο. Καλύτερα μη δώσεις σκληρά μηνύματα από εκεί...». Ο Τούρκος πρόεδρος απάντησε δημοσίως στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου λέγοντας του χαρακτηριστικά «εσύ πότε έμαθες ότι ο Ερντογάν μιλάει κατόπιν οδηγιών», ενώ πρόσθεσε ότι στην Ε.Ε. «δεν έχουν καταλάβει ακόμα ποιος είναι ποιος». Ο κ. Ερντογάν φρόντισε να διαμηνύσει με ύφος προειδοποίησης: «Ο,τι δικαίωμα έχουμε, εμείς θα το αρπάξουμε και θα το διεκδικήσουμε. Θα συνεχίσουμε τις έρευνες στην Ανατολική Μεσόγειο και την Κύπρο. Έρχονται συνεχώς σήματα για ενδείξεις φυσικού αερίου, τώρα ελπίζουμε και ο στόχος μας είναι να εξάγουμε

και φυσικό αέριο από εκεί. Όταν βγάλω και φυσικό αέριο, το έθνος μου θα είναι πολύ πιο ήρεμο», είπε ο κ. Ερντογάν. Ανάλογες απαντήσεις δόθηκαν δημοσίως και στην Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν η οποία έχει δηλώσει ότι η Ε.Ε. δεν μπορεί να αποδεχθεί λύση δύο χωριστών κρατών στην Κύπρο. Ο αντιπρόεδρος της Τουρκίας Φουατ Οκτάι ισχυρίστηκε ότι «στην τουρκοκυπριακή πλευρά, υπάρχει ένα 'κράτος'. Αυτό το 'κράτος' είναι ανεξάρτητο. Αυτό το 'κράτος' είναι ίσο, είναι ισχυρό και στέκεται όρθιο στα πόδια του. Δεν έχει ανάγκη την έγκριση κανενός άλλου», είπε ο Τούρκος αξιωματούχος. Επαναλαμβάνοντας τον ισχυρισμό ότι η Ε.Ε. δεν τήρησε τις υποσχέσεις που έδωσε και επιβράδυνσε την ελληνοκυπριακή πλευρά εντάσσοντάς την στους κόλπους της, ο κ. Οκτάι υπέδειξε ότι η Άγκυρα δεν χρειάζεται τις συμβουλές της Ε.Ε. Ο Τούρκος αντιπρόεδρος ανέφερε ακόμη ότι η τουρκική κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθειες για να καταστεί η «ΤΔΒΚ» ένα «ίσο και ανεξάρτητο οικοδόμημα», που στέκεται στα δικαία πόδια και ότι εργάζονται σοβαρά σε πολλούς τομείς όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

Σε αναβρασμό για την περικλειστή πόλη

Ανησυχίες για νέα τετελεσμένα με την άφιξη του Τούρκου προέδρου στην Αμμόχωστο εκφράζει και ζητά στήριξη η Λευκωσία

ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η άφιξη του Τούρκου προέδρου στην περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου τις επόμενες μέρες έχει προκαλέσει ανησυχία στη Λευκωσία, καθώς η πληροφορηση που υπάρχει είναι πως ο Τούρκος πρόεδρος θα προχωρήσει σε εξαγγελίες που θα προκαλέσουν νέα τετελεσμένα. Σύμφωνα με την πληροφόρηση διπλωματικών πηγών ο Τούρκος πρόεδρος μελετά το ενδεχόμενο να προχωρήσει σε συγκεκριμένες ενέργειες.

- Πιλοτικό άνοιγμα περιοχής στην περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου.
- Εγκαίνια σε τζαμί της περιοχής.
- Εγκαίνια αγωγού νερού (έχει ήδη γίνει και στο παρελθόν και ενδεχομένως να γίνει εκ νέου).
- Λειτουργία νοσοκομείου που είχε εξαγγελθεί στο παρελθόν ότι θα γίνει για να φιλοξενεί ασθενείς που νοσούν με κορωνοϊό.
- Εξαγγελίες σε σχέση με το αεροδρόμιο της Τύμνου.

Η «Κ» είχε αποκαλύψει την περασμένη Κυριακή πως ετοιμάζεται πιλοτικό άνοιγμα μιας περιοχής στην περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου. Κύριος στόχος είναι να λειτουργήσει ως μοντέλο για το άνοιγμα όλης της περικλειστικής πόλης στη συνέχεια. Το άνοιγμα περιλαμβάνει την επιδιόρθωση κτηρίων και τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών που θα μπορούν να στηρίξουν με συγκεκριμένο τρόπο την κατοίκηση της πόλης από πολίτες. Σύμφωνα με διπλωματικές πηγές δεν αποκλείεται αυτό το πι-

λοτικό άνοιγμα να εξαγγελθεί κατά την άφιξη Ερντογάν στην πόλη. Στο ίδιο πλαίσιο, μεθοδεύεται απόφαση του «υπουργικού συμβουλίου» να αλλάξει το καθεστώς από στρατιωτική ζώνη να μετατραπεί σε αστική ζώνη και να ξεκινήσουν έτσι να καλούν τους Ε/κ για αποζημιώσεις.

Η περιοχή

Διπλωματικές πηγές αναφέρουν πως η εν λόγω περιοχή που σχεδιάζεται να ανοίξει, συνορεύει με την εποικισμένη και αποτελεί το 3% της περικλειστικής πόλης. Αξίζει

Σειρά κινήσεων και εξαγγελιών οργανώνεται από την Άγκυρα κατά την άφιξη Ερντογάν περιλαμβανομένου και του σχεδιασμού για πιλοτικό άνοιγμα περιοχής στο Βαρώσι.

να σημειωθεί πως το 10% των προσφύγων στην επιτροπή αποζημιώσεων από Ε/κ προέρχεται από ιδιοκτήτες περιουσιών στην εν λόγω περιοχή. Η Άγκυρα αναμένεται να καλέσει τους Ε/κ, είτε να επανεντατασταθούν είτε να προσφύγουν στην επιτροπή αποζημιώσεων της Τουρκίας, είτε να προχωρήσει σε πιο σύνθετες εξαγγελίες. Υπάρχει βεβαίως συζήτηση για το κατά

Η κυβέρνηση αναμένει με συγκεκριμένο τρόπο στήριξη τόσο από τη Βρετανία όσο και από τις ΗΠΑ για να αναχαιτίσουν οι τουρκικοί σχεδιασμοί.

πόσο η περιοχή είναι περιουσία Βακουφίων. Σύμφωνα με την Άγκυρα δεν είναι περιουσία των Βακουφίων και γι' αυτό τον λόγο θεωρείται καλό να χρησιμοποιηθεί ως πιλοτική βάση. Ωστόσο, οι απόψεις διίστανται για το αν η εν λόγω περιοχή είναι βακουφική. Σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις για την επιστροφή των Ε/κ κατοίκων, υπάρχουν αρκετές ασάφειες. Πέραν της

αναφοράς Οκτάι για την περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου «που ανήκει στο έδαφος της ΤΔΒΚ και είναι υπό την δική της εξουσία και είναι καλό να χρησιμοποιηθεί ως πιλοτική βάση», υπάρχουν ανοικτά ζητήματα για το τι συνεπάγεται η επιστροφή των Ε/κ. Υπάρχει έμφαση η αναγνώριση του ψευδοκράτους, ενώ είναι θολό αν θα μπορούν να προσφύγουν στο ΕΔΑΔ, στο ενδεχόμενο που δεν είναι ικα-

νοποιμένοι με την διευθέτηση.

Ήδη η κυβέρνηση μέσω της Νομικής Υπηρεσίας έχει ζητήσει από νομικούς οίκους γνωμάτευση για να αντιμετωπιστούν νέα τετελεσμένα. Βεβαίως αυτό αφορά τη νομική πλευρά. Από την πολιτική πτυχή, η Λευκωσία προσβλέπει στην αγγλοαμερικανική στήριξη. Δεν πέρασε απαραίτητη η τηλεφωνική συζήτηση του υπουργού Εξωτερι-

κών Νίκου Χριστουδουλίδη με τον Βρετανό ομολόγό του και αναμένεται να υπάρξουν περαιτέρω κινήσεις. Η κυβέρνηση αναμένει περαιτέρω στήριξη από την Ουάσινγκτον. Ήδη ο Τζο Μπάιντεν έχει στείλει το μήνυμα πως δεν πρόκειται να αποδεχθεί λύση δύο κρατών. Σε αυτό το πλαίσιο, με επιστολή τους προς τον πρόεδρο Τζο Μπάιντεν, οι πρόεδροι δέκα μεγάλων ελληνοαμερικανικών οργανισμών ζητούν από τον Αμερικανό πρόεδρο όπως οι ΗΠΑ αιτηθούν προς το Συμβούλιο Ασφαλείας, τα Ηνωμένα Έθνη να ασκήσουν τη δικαιοδοσία τους στα Βαρώσια. «Σας παροτρύνουμε να προειδοποιήσετε τον Πρόεδρο Ερντογάν ενάντια σε περαιτέρω επιθετικότητα προς την Κύπρο και να στείλετε ένα σαφές μήνυμα ότι η Τουρκία θα αντιμετωπίσει τιμωρητικές και αυστηρές συνέπειες εάν συνεχιστούν περαιτέρω ενέργειες κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες απειλούν την κυριαρχία της και προκαλούν αστάθεια. Επιπλέον, ζητούμε ευπειθώς όπως η κυβέρνηση των ΗΠΑ απαιτήσει από τα Ηνωμένα Έθνη να ασκήσουν τη δικαιοδοσία τους στα Βαρώσια», αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή. Αντιδράσεις υπήρξαν και από πλευράς των Βρυξελλών τόσο από την Κομισιόν όσο και από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ωστόσο σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, οι ενστάσεις της Ε.Ε. δεν φαίνεται να κάμπτουν τον Τούρκο πρόεδρο, καταδεικνύοντας άλλωστε και πως η πολιτική των κυρώσεων κάθε άλλο από πετυχημένη ήταν.

Οι κινήσεις της Αθήνας στη σκακιέρα των ερευνών

Σε συνεργασία με Κύπρο και Ισραήλ

Τον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τις ευαίσθητες ισορροπίες που διαμορφώνονται ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, αλλά και τις υπόλοιπες χώρες της περιοχής, όπως η Κυπριακή Δημοκρατία και το Ισραήλ, αποτυπώνει ο διαρκής επανασχεδιασμός των ερευνών που έχουν προγραμματιστεί προκειμένου να χαραχθεί η (θεωρητική προς το παρόν) πορεία του αγωγού East Med. Ελλάδα, Κυπριακή Δημοκρατία και Ισραήλ έχουν μισθώσει το γαλλικών συμφερόντων ερευνητικό σκάφος «Nautical Geo», με σκοπό την τέλεση σεισμικών και υποθαλάσσιων ερευνών στην ευρύτερη περιοχή ανάμεσα στην Κύπρο και την Κρήτη (και, βεβαίως, την Κύπρο και το Ισραήλ), ώστε να αποτυπωθούν τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την προώθηση των εργασιών του υπό σχεδιασμό αγωγού.

Το ερευνητικό πλοίο επρόκειτο να ξεκινήσει τις εργασίες του από την κυπριακή ΑΟΖ, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν πραγματοποιήθηκε, γι' αυτό και ήδη πλέει προς την ελληνική ΑΟΖ. Εντός της εβδομάδας το «Nautical Geo» αναμένεται να κινηθεί στην ευρύτερη περιοχή της Κρήτης, εντός της ελληνικής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), δίχως ωστόσο να έχει αποσαφηνιστεί αν θα πραγ-

ματοποιηθούν οι προγραμματισμένες εργασίες.

Πίσω από τις μετακινήσεις του ερευνητικού πλοίου κρύβονται μια σειρά από διπλωματικές διεργασίες. Η πλέον προφανής αφορά τη διαρκή απειλή που υπάρχει εις βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Τουρκία. Η σχεδιαζόμενη φιέστα στο Βαρώσι με επικεφαλής τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, η προαναγγελία περισσότερων γεωτρήσεων, η ακόμα μεγαλύτερη ενίσχυση της τουρκικής στρατιωτικής παρουσίας στον κατεχόμενο βορρά του νησιού και η ευθεία πίεση για αλλαγή της μεθοδολογίας της λύσης του Κυπριακού έχουν δημιουργήσει έναν ασφυκτικό κλοιό για τη Λευκωσία.

Την ίδια στιγμή, οι Τούρκοι έχουν ανακοινώσει έρευνες ανάμεσα στη Μικρά Ασία και το ψευδοκράτος, σε μια περιοχή την οποία οι γνώστες της ενεργειακής πολιτικής της Αγκυρας αντιλαμβάνονται πολύ καλά. Πρόκειται για περιοχές στις οποίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί τρισδιάστατες έρευνες, παρά μόνο κάποιες δύο διαστάσεων σε ορισμένα σημεία. Αυτό σημαίνει ότι η ολοκλήρωση των τρισδιάστατων ερευνών σε αυτή την περιοχή θα αποδεσμεύσει τα ερευνητικά σκάφη της τουρκικής εταιρείας πετρελαίου (ΤΡΑΟ), για επέκταση των ερευνών και σε άλλα σημεία στην

ανατολική Μεσόγειο. Πρακτικά, η ανησυχία εντοπίζεται στην πιθανότητα η Αγκυρα να ενεργοποιήσει την απειλή για έρευνες νότια της Κρήτης, σε συνδυασμό με ένταση της κακόβουλης επιρροής της στην Τρίπολη, με σκοπό τη διαιώνιση της εκκρεμότητας του Λιβυκού και την ακύρωση των σχεδιαζόμενων εκλογών της 24ης Δεκεμβρίου. Στην Αθήνα δεν υπάρχει καμία βούληση να δυναμιτιστεί το κλίμα σε μια περίοδο κατά την οποία έχει εξασφαλιστεί αυτή η πρόσκαιρη αλλά σίγουρα πολύτιμη ανάπαυλα στις εντάσεις. Ο σχεδιασμός της πορείας του «Nautical Geo» στην ευρύτερη περιοχή της ελληνικής ΑΟΖ στα ανατολικά της Κρήτης δεν είναι βεβαίως γνωστή, ωστόσο είναι παραπάνω από προφανές ότι οι Τούρκοι παρακολουθούν με ιδιαίτερη προσοχή. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι εργασίες αυτές δεν ολοκληρωθούν σε αυτή τη φάση, θα συνεχιστούν τους επόμενους μήνες. Παράλληλα, ωστόσο, Αθήνα και Κάιρο θα εντεινουν τις δικές τους διμερείς επαφές, για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συνεργαστούν στον ενεργειακό τομέα, μάλιστα εντός της οριοθετημένης ΑΟΖ Ελλάδας και Αιγύπτου. Ουδείς τρέφει αυταπάτες σχετικά με

τη διάρκεια της ύφεσης των τουρκικών σχεδιασμών και προκλήσεων στην ανατολική Μεσόγειο και στην πράξη άπαντες αναμένουν να δουν πώς θα εξελιχθεί η κατοικική φιέστα του κ. Ερντογάν και του κυβερνώντος κόμματος ΑΚΡ, το οποίο, πλέον, είναι βυθισμένο σύσσωμο στο εθνικιστικό - ισλαμιστικό τέλμα που το έχει τοποθετήσει ο ηγέτης του.

Κινήσεις στο παρασκήνιο

Παρά την αποκαλούμενη επιχείρηση γοντείας, η Αγκυρα συνεχίζει να υπονομεύει παρασκηνιακά διάφορες συλλογικές δράσεις του ΝΑΤΟ, κάτι που διευκολύνεται από το τουρκικό επιχείρημα περί ισχυρής παρουσίας στη Βαλκική, στη Μαύρη Θάλασσα αλλά και την πρόθεση να αναλάβει τη φύλαξη του αεροδρομίου της Καμπούλ στο Αφγανιστάν. Η Αγκυρα ενοχλείται από το σύνολο των νατοϊκών δράσεων στο Αιγαίο και στην ανατολική Μεσόγειο και η δράση της SNMG-2 για το προσφυγικό είναι μια ενδεικτική περίπτωση.

Εσχάτως, η Αγκυρα υπονομεύει σε επίπεδο ΝΑΤΟ και την πολύ σημαντική αποστολή των UAV τύπου RQ-4D (Black Hawk) τα οποία επιχει-

ρούν για λογαριασμό της Συμμαχίας από τη βάση της Σιγκονέλα στην Ιταλία, με σκοπό να παρέχουν εικόνα από μια ευρεία περιοχή, η οποία, βεβαίως, περιλαμβάνει το Αιγαίο. Καθώς δεν μπορούν να διακόψουν την αποστολή, οι Τούρκοι σε αυτή τη φάση έχουν μπλοκάρει τουλάχιστον δύο φορές την αύξηση του προϋπολογισμού της αποστολής των Global Hawk, με αποτέλεσμα αυτή τη στιγμή το θέμα να έχει φθάσει στη στρατιωτική επιτροπή του ΝΑΤΟ, ενώ συνήθως αυτά τα ζητήματα λύνονται σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο.

Οι Τούρκοι επικαλούνται οικονομική δυσχέρεια, ωστόσο από το μέγεθος του προγράμματος (αυτή τη στιγμή κοστίζει περί τα 100 εκατ. ευρώ για το ΝΑΤΟ και το βάρος μοιράζονται και οι 30 χώρες που συμμετέχουν στη Συμμαχία), είναι σαφές ότι οι ενστάσεις της Αγκυρας εδράζονται στην ενόχλησή της από την εμπλοκή «τρίτων» στις διαφορές της με την Αθήνα. Τα προβλήματα που εγείρει η τουρκική πλευρά στην υλοποίηση της νατοϊκής αυτής δράσης έχουν ενοχλήσει πάντως αρκετούς συμμάχους, συμπεριλαμβανομένων των Αμερικανών.

Επίσκεψη στο Κάιρο

Η σύσφιγξη των σχέσεων με τον αραβικό κόσμο αποτελεί από τις βασικές προτεραιότητες της ελληνικής διπλωματίας. Ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας μεταβαίνει την Τρίτη στο Κάιρο, όπου θα υπογράψει ένα μνημόνιο κατανόησης με τον γενικό γραμματέα του Αραβικού Συνδέσμου, Αχμέντ Αμπούλ Γκεϊτ. Τυπικά η Ελλάδα θα γίνει χώρα-παρατηρητής στον Αραβικό Σύνδεσμο, ουσιαστικά ωστόσο θα επικυρώσει τις πολύ στενές σχέσεις της με χώρες όπως η Αίγυπτος, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) και η Σαουδική Αραβία. Οι θέσεις του Αραβικού Συνδέσμου και της Ελλάδας για την Τουρκία ταυτίζονται. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την 154η τακτική σύνοδο του Συνδέσμου σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών τον περασμένο Σεπτέμβριο, είχε υιοθετηθεί ψήφισμα με τίτλο «Τουρκικές παρεμβάσεις στα εσωτερικά των αραβικών χωρών», με κύριο σκοπό τότε την καταδίκη της τουρκικής κακόβουλης επιρροής σε Λιβύη, Ιράκ και Συρία. Εκτοτε, και συγκεκριμένα τον περασμένο Μάρτιο, ο Αραβικός Σύνδεσμος επανήλθε καταδικάζοντας τις παρεμβάσεις της Τουρκίας σε Λιβύη και Συρία, με διακριτή αναφορά στην παρβίαση της κυριαρχίας του Ιράκ από τις τουρκικές δυνάμεις. Ο κ. Δένδιας δεν πρόκειται, βεβαίως, να περιοριστεί στις επαφές του με τον Αραβικό Σύνδεσμο και, πέρα από τις πολύ στενές σχέσεις με Αίγυπτο και ΗΑΕ, αναμένεται να επιδιώξει στενότερη συνεργασία και με άλλα αραβικά κράτη, όπως η Ιορδανία, το Μπαρέιν και το Ιράκ.

Εσχάτως, η Αγκυρα υπονομεύει σε επίπεδο ΝΑΤΟ την πολύ σημαντική αποστολή των UAV Global Hawk, τα οποία επιχειρούν για λογαριασμό της Συμμαχίας από τη βάση της Σιγκονέλα στην Ιταλία, με σκοπό να παρέχουν εικόνα από μια ευρεία περιοχή, η οποία, βεβαίως, περιλαμβάνει το Αιγαίο.

ΟΛΑ ΟΣΑ ΘΕΛΕΙΣ
ΕΙΝΑΙ
ΕΛΛΑΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
GREEK NATIONAL TOURISM ORGANISATION
www.visitgreece.gr

Η νοοτροπία έναντι της καταστροφής

Στην Κύπρο απουσιάζει παντελώς
μια εθνική κουλτούρα ασφάλειας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Από τις καταστροφικές πυρκαγιές της περασμένης εβδομάδας, με τέσσερις νεκρούς, μέχρι τις πυρκαγιές του Ακάμα (2019), της Σολέας (2016), επίσης με δύο νεκρούς, και του Σαϊτά (2007) αλλά και την τραγωδία της πτήσης της «Helios», την έκρηξη στη βάση στο Μαρί μέχρι τις ειδήσεις, σε συχνή βάση, για τροχαία ή εργατικά ατυχήματα, η απώλεια αθώων ανθρώπων τείνει να καταστεί τα τελευταία 20 χρόνια στην Κύπρο επαναλαμβανόμενο μοτίβο. Κάθε φορά η δημόσια συζήτηση περιστρέφεται γύρω από

Κουλτούρα ασφάλειας σημαίνει πως ο σχεδιασμός για ένα δεδομένο σύστημα θα είναι τέτοιος, που θα διασφαλίζει ότι καμία αποτυχία δεν θα οδηγήσει σε ένα τραγικό δυστύχημα.

την απόδοση ευθυνών, τις υλικοτεχνικές αδυναμίες ή την αστοχία των καθ' ύλην αρμοδίων. Και για κάποιο λόγο, ιδίως στο κομμάτι των πυρκαγιών, όπως αποδεικνύεται, στην Κύπρο φαίνεται να μη μαθαίνουμε από την εμπειρία του παρελθόντος και δη από τα λάθη μας. Στην Κύπρο, ένας έμπειρος παρατηρητής, θα έλεγε πως απουσιάζει παντελώς μια εμπεδωμένη κουλτούρα ασφάλειας. Όχι μόνον όπως αυτή ορίζεται στα στενά όρια του περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία νόμου, αλλά ως καλλιέργειας, στρατηγικής κουλτούρας ασφάλειας, παιδείας και συμπεριφορικής. Αρκεί να δείτε αν ο μέσος Κύπριος, επαγγελματίας ή μη, οδηγός διαθέτει πυροσβεστήρα και φαρμακείο στο ιδιωτικό αυτοκίνητό του ή να περάσετε από μια οικο-

δομή. Η στρατηγική κουλτούρα (νοοτροπία) ασφάλειας –και δη μια προσαρμοσμένη στα κυπριακά δεδομένα– αποτελεί μια κρίσιμη συζήτηση ως προς τον ορισμό της, την αξιολόγηση της εφαρμογής της και τη βελτίωσή της στην Κύπρο που συχνά η Πολιτεία και οι αρμόδιοι φορείς δεν κάνουν. Και είναι σημαντικότερη από το αν π.χ. η Πυροσβεστική Υπηρεσία διαθέτει ένα ή πέντε πυροσβεστικά οχήματα ή αεροσκάφη. Πώς θα την ορίζαμε ωστόσο;

Πρωτίστως συμπεριφορά

Η κουλτούρα ασφάλειας έχει πολλούς και διαφορετικούς ορισμούς και τυποποιήσεις σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο πολιτικού σχεδιασμού και εφαρμογής, μιας και πρόκειται κυρίως για ένα σύνολο συμπεριφορών για ένα σύνολο συμπεριφορών. Ο ορισμός της εμπεριέχει πάντα ένα σύνολο αρχών και αξιών, συνθηκών, προσεγγίσεων και συμπεριφορών που περιστρέφονται γύρω από την ασφάλεια μιας ομάδας μετά από κάποιον χρόνο –στον οποίο προφανώς βίωσε μια κατάσταση κρίσης. Αν π.χ. στις πυρκαγιές του 2019 και του 2016 χάθηκαν ανθρώπινες ζωές, περιουσίες και εκτάσεις γης η κουλτούρα ασφάλειας που θα έπρεπε να αναπτύξει η Κύπρος σε σχέση με τις πυρκαγιές της περασμένης εβδομάδας θα έπρεπε να είχε, λογικά, περιορίσει τα καταστρεπτικά της αποτελέσματα. Ακριβώς γιατί η πεμπτοσύνη της κουλτούρας ασφάλειας, ανεξαρτήτως ορισμών, εδράζεται σε ένα, ακριβώς, ζήτημα: ότι ο σχεδιασμός για ένα δεδομένο σύστημα θα είναι τέτοιος που θα διασφαλίζει ότι καμία αποτυχία δεν θα οδηγήσει σε ένα τραγικό δυστύχημα. Αυτή η αρχή πρέπει να εμπεδοθεί στην Κύπρο είτε μιλάμε για την πυρασφάλεια, είτε για τις κρίσιμες εγκαταστάσεις της χώρας όπως π.χ. τα στρατόπεδα, για την καθημερινή οδήγηση, τους εργασιακούς χώρους επικινδύνων επαγγελμάτων, την

Πέντε χρόνια μετά την καταστροφική πυρκαγιά στη Σολέα, η Κύπρος βίωσε ακόμη μία τραγωδία στις περιοχές της ορεινής Λάρνακας και Λεμεσού.

αστυνόμευση, τη διαχείριση μιας ανθρωπιστικής τραγωδίας. Ακόμη και για την πανδημία την οποία διανύουμε.

Το να αποκτήσει κανείς στην Κύπρο κουλτούρα ασφάλειας αποτελεί πρωτίστως ένα ζήτημα αλλαγής νοοτροπίας, αρχής γενομένης από την προτεραιότητα στην ασφάλεια. Κοινώς του πόση σημασία αποδίδουμε στην ασφάλεια όχι μόνον ως τυποποίηση κανόνων αλλά ως «ενεργή κατάσταση». Αυτό προϋποθέτει την τήρηση των κανονισμών και της νομοθεσίας –πτυχή που τα τελευταία χρόνια κατά γενική ομολογία αποτελεί πεδίο σοβαρής προβληματικής συμπεριφοράς εκ μέρους τόσο κρατικών θεσμών όσο και των ιδίων των πολιτών. Η κουλτούρα ασφάλειας αναπόφευκτα περνάει μέσα από τη βάση της μάθησης και της βελτίωσης: Ως θέληση ή πολιτική βούληση για θεσμικές αλλαγές και ως μαθησιακή προσέγγιση προκειμένου να διδαχτούμε από τα λάθη μας και να υιοθετήσουμε περισσότερη τεχνοκρατική, θεωρητική και εμπειρική γνώση. Τέλος, η κουλτούρα ασφάλειας προϋποθέτει μια κοινωνία όπου η συμπεριφορά συνεργασίας και η συμμετοχικότητα αλληλοσυμπληρώνονται με τη Δικαιοσύνη. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει πως όλοι επιθυμούν να συνεργαστούν για τη βελτίωση του κοινός ορισμένου συμφέροντος, όλοι διατίθενται να αναφέρουν ότι το επίπεδο ασφάλειας σε ένα ορισμένο

σύστημα δεν λειτουργεί ή δεν υφίστανται και φυσικά κάθε φορά που συμβαίνει κάτι τραγικό το σύστημα απονομής Δικαιοσύνης θα κάνει σωστά τη δουλειά του. Αυτό σημαίνει πως θα υπάρξει μια δίκαιη διαχείριση του ανθρώπινου λάθους ή αμέλειας, θα αποδοθεί δικαιοσύνη και θα χτιστεί μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτών και κρατικών φορέων στην οποία π.χ. το καψάλισμα χορτών κατακαλόκαιρο στην Κύπρο με 42 βαθμούς και ισχυρό αέρα δεν θα αποτελεί κοινή πρακτική. Ακριβώς αυτό ενυπάρχει και στο ορισμό της κουλτούρας ασφάλειας του J. Reason (1998), ο οποίος ορίζει ως ένα από τα συστατικά στοιχεία της κουλτούρας ασφάλειας την «just culture». Σύμφωνα με την τελευταία, τα λάθη είναι γενικά προϊόν προβληματικής οργανωτικής κουλτούρας, αντί να προκαλούνται αποκλειστικά από το άτομο ή τα άτομα που εμπλέκονται άμεσα. Υπό αυτό το βάρος ένας ηλικιωμένος στην Κύπρο που θα καψάλισε χορτά, με τον κίνδυνο πρόκλησης πυρκαγιάς, ή ένας κακόβουλος εμπορτής αποτελούν τα συμπτώματα ενός γενικότερου προβλήματος. As αναλογιστούμε στην Κύπρο αν όλοι κάνουν σωστά τη δουλειά τους, αν τηρούν όλοι τους κανονισμούς, αν κάθε φορά που συμβαίνει κάτι τραγικό αποδίδονται ευθύνες, κ.ο.κ. Μια συζήτηση που οφείλουμε να κάνουμε πριν συζητήσουμε για τον αν πρέπει να έχουμε πέντε Canadair παραπάνω.

Ποτέ ξανά πυρκαγιές

Παρατηρώντας κάποιος το γεωμορφολογικό ανάγλυφο της Κύπρου αντιλαμβάνεται ότι οι δασικές περιοχές αποτελούν –εξ ορισμού– μια πολύ συγκεκριμένη έκταση εντός μιας νησιωτικής επικράτειας με τις ιδιαίτερες πολιτικές συνθήκες. Το περασμένο Σάββατο-κύριακο κάπκε μια δασική περιοχή που ισοδυναμεί, σε έκταση, με

οι μεγάλνης έκτασης πυρκαγιές δεν πρέπει απλώς να αποτελέσουν αντικείμενο διαχείρισης κρίσης, αλλά πραγματικό αντικείμενο ενσωμάτωσης σε μια εμπεδωμένη κουλτούρα ασφάλειας. Ακριβώς γιατί αν καεί το Τρόδος ή ο Μακαίρας ή η Πάφος απλά δεν θα μείνει άλλο δάσος στην Κυπριακή Δημοκρατία. Οι πυρκαγιές της περασμένης εβδομάδας οφείλουν να απασχολήσουν σοβαρά τις αρχές της Κύπρου και την κοινωνία των πολιτών προκειμένου να επανακαθοριστεί η κουλτούρα ασφάλειας στην Κύπρο και να αποκτήσει, ιδιαίτερα, χαρακτηριστικά, όπως π.χ. την υπαγωγή όλων των κρατικών δομών προστασίας του πολίτη (π.χ. πυροσβεστική, πολιτική άμυνα, κομμάτι της έρευνας και της διάσωσης, αστυνόμευση, οδική βοήθεια, κ.ο.κ.) σε έναν θεσμικό φορέα. Χρειάζεται όραμα, στρατηγική, πολιτική βούληση, ηγεσία και εκπαίδευση προκειμένου να μην αντιμετωπίζουμε καταστροφές όπως αυτή της περασμένης εβδομάδας. Χωρίς μια καλά εμπεδωμένη κουλτούρα ασφάλειας στην Κύπρο αναπόφευκτα θα θρηνοούμε συνεχώς αθώα θύματα, κάθε καλοκαίρι θα μιλάμε για «μαύρο Ιούλιο» και δεν θα μάθουμε ποτέ από τα λάθη μας προκειμένου να βελτιωθούμε σαν κράτος και σαν κοινωνία.

Να επανακαθοριστεί η κουλτούρα ασφάλειας στην Κύπρο και να αποκτήσει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως π.χ. την υπαγωγή όλων των κρατικών δομών προστασίας του πολίτη σε έναν θεσμικό φορέα.

τον Δήμο Στροβόλου και Λακατάμειας ή με το 0,54% της έκτασης της Κύπρου. Σκοτώθηκαν επίσης τέσσερις εργάτες αιγυπτιακής καταγωγής που βρέθηκαν στην Κύπρο, όπως πολλοί οικονομικοί μετανάστες, για ένα καλύτερο επίπεδο ζωής. Το 2016 στη Σολέα χάθηκαν δύο πυροσβέστες εν ώρα καθήκοντος. Δεδομένων των ιδιαιτέρων συνθηκών στην Κύπρο,

ΑΡΘΡΟ / Του ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

Τέσσερις. 4. Ένας αριθμός. Σκέτος.

Τελικά δεν έρχονται μόνο για να «μας καλέσουν τον κοινωνικό ιστό». Ούτε για να «μας αλλοιώνουν τον πολιτισμό». Μάλλον δεν έρχονται για να «μας παίρνουν τις καλύτερες δουλειές». Ούτε για να «ζουν με τα επιδόματα από τις τσέπες μας». Γιατί αν όντως μας «έπαιρναν» τις καλύτερες δουλειές ή αν ζούσαν με τα επιδόματα από τις τσέπες μας, και οι 4 νέοι αυτοί άνθρωποι θα ήταν σήμερα ζωντανοί. Αντίθετα, έρχονται να δουλέψουν, να καλλιεργήσουν τα δικά μας χωράφια, να δουλέψουν στις φάρμες μας. Έρχονται για να κουβαλούν, για να σκαρφαλώνουν, για να ζουν και να εργάζονται σε συνθήκες αν-

τίθους για ένα κομμάτι ψωμί. Έρχονται για να καθαρίζουν ό,τι καθαρίζεται. Για να προσέχουν τους ηλικιωμένους μας, τους δικούς μας ανήλικους ανθρώπους. Με το συμπάθιο, αλλά έρχονται και για να ξεσκατίζουν. Όχι μόνο μεταφορικά. Και κυριολεκτικά. Έρχονται για να κάνουν όλα όσα δεν κάνουμε εμείς. Ενίοτε να αφήνουν και την τελευταία τους πνοή μέσα στα αποκαΐδια μας.

Αϊζάτ Σαλάμα Γιουσέφ, 36 ετών, πατέρας δύο ανήλικων παιδιών, ηλικίας εννέα και δέκα χρονών. Εργαζόταν στην Κύπρο τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Μαρτζουκού Σορτί Μαρζού, 36 ετών, πατέρας

Ερχονται για να κάνουν όλα όσα δεν κάνουμε εμείς. Ενίοτε να αφήνουν και την τελευταία τους πνοή μέσα στα αποκαΐδια μας.

τεσσάρων ανήλικων παιδιών. Εργαζόταν στην Κύπρο τα τελευταία πέντε χρόνια. Ναγκίτ Ναμπίλ Γιουνάν, 24 ετών. Εργαζόταν στην Κύπρο περίπου ένα χρόνο. Μάζεψε χρήματα και σχεδίαζε να παντρευτεί όταν θα επέστρεφε στην Αίγυπτο.

Ελίας Μιλάτ Φαρούκ, 25 ετών, αδελφότεκνος του Αϊζάτ Σαλάμα Γιουσέφ. Εργαζόταν στην Κύπρο περίπου ένα χρόνο. Ήταν ορφανός και έστειλε τα χρήματα που κέρδιζε στις μικρότερες αδερφές του στην Αίγυπτο.

Έπρεπε να περάσουν μερικές ημέρες για να αποκτήσουν όνομα. Και επώνυμο. Βλέπετε αν ήταν «δικοί μας», θα βλέπαμε αφιερώματα πάνω στα αφιερώματα για τις επόμενες εβδομάδες. Μαζί με μπόλικες έρευνες και καθολική απαίτηση για απόδοση ευθυνών. Ή ίσως πάλι δεν θα φτάναμε ποτέ εδώ. Ποιος ξέρει; Γιατί θα είχαν κινητοποιηθεί θεοί και δαίμονες. Γιατί το πιο πιθανόν

δεν θα ζούσαν σε παραπήγματα στη μέση του πουθενά. Από την άλλη αν ήταν «ξένοι» αλλά επενδυτές θα τους υποδεχόμασταν στα αεροδρόμια μετά βαΐων και κλάδων. Με λιμουζίνες, κλειδί του πύργου και διαβατήριο στο χέρι. Η ατυχία τους ήταν ότι και «ξένοι» και φτωχοί. Εργάτες. Μετανάστες. Γι' αυτό και ο συγκλονισμός διαρκεί μια μέρα μόνο. Μέχρι να κάτσει η στάχτη. Γι' αυτό και οι φωνές για ευθύνες είναι λιγοστές.

Γι' αυτό και είναι απλά τέσσερις. 4. Ένας αριθμός. Σκέτος. Αϊζάτ, Μαρτζουκού, Ναγκίτ, Ελίας, αιωνία σας η μνήμη.

Υ.Γ.1 Εργαλεία. Σύγχρονη τε-

χνολογία. Πτυπικά μέσα. Ανθρώπινο δυναμικό. Ό,τι και όσα χρειάζεται για τους πυροσβέστες. Για αυτούς τους ήρωες που είναι πάντα στην πρώτη γραμμή. Σε αυτό τον τόπο έχουν «φαγωθεί» δισεκατομμύρια και δισεκατομμύρια. As δώσουμε μερικά εκατομμύρια εκεί που πρέπει. Φτάνει πια κάρβουνο.

Υ.Γ.2 Πριν προλάβει καλά-καλά να στεγνώσει το μελάνι, άρχισαν να βλέπουν το φως της δημοσιότητας καταγγελίες, ότι μέλη της αστυνομίας και ιατροδικαστές έβαλαν συμπατριώτες των 4 άτυχων Αιγυπτίων να μαζέψουν τα απανθρακωμένα τους πτώματα. Αλήθεια, πότε γίναμε τόσο παλιότοπος;

45

ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη

ΠΣ

MEDOCHEMIE

Μετεξεταστέο το κράτος μετά τη Σολέα

Η έκθεση της ανεξάρτητης επιτροπής, οι εισηγήσεις που υλοποιήθηκαν και οι υπόλοιπες που έπεσαν στη λήθη του χρόνου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η πυρκαγιά που μετέτρεψε σε σεληνιακό τοπίο περιοχές της ορεινής Λάρνακας και Λεμεσού αποτελεί, ίσως, την πλέον χαρακτηριστική περίπτωση του φαινομένου déjà vu, δηλαδή της αίσθησης ότι κάτι παρόμοιο κάποιος έχει βιώσει στο παρελθόν. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ειδοποιός διαφορά είναι πως δεν πρόκειται για μια κατάσταση που βιώνει μεμονωμένα ένα άτομο, αλλά για το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα μιας κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα. Σε γενικές γραμμές όσα συνέβησαν το περασμένο Σαββατοκύριακο αποτελούν μια μικρογραφία άλλων μεγάλων καταστροφών, τουλάχιστον τα τελευταία 20 χρόνια, οι οποίες, όπως φάνηκε, δεν ήταν αρκετές ώστε να προκαλέσουν ένα ισχυρό σοκ αλλαγής τρόπου σκέψης και δράσης και το κυριότερο να εμποδίσουν μια νέα κουλτούρα. Το ζήτημα αυτό έχει επισημανθεί εδώ και αρκετά χρόνια χωρίς, ωστόσο, να γίνουν πολλά στο μεσοδιάστημα. Για να μπορέσει να γίνει κατανοητή η λιμνάζουσα αντίληψη που επικρατεί και στο κομμάτι της πυρόσβεσης, αρκεί κάποιος να ανατρέξει σε παρόμοια τραγικά γεγονότα την τελευταία εκκοαστία. Να φρεσκάρει τη μνήμη του για το μέγεθος της καταστροφής και το τι ακολούθησε μετά το πέρας. Μια τέτοια περίπτωση είναι η μεγάλη πυρκαγιά στη Σολέα το 2016. Η μεγάλη καταστροφή τότε, μπορεί να συγκριθεί με την πρόσφατη καταστροφή παρά το γεγονός ότι πέρασαν πέντε χρόνια και λογικά δεν έπρεπε να επαναληφθούν παθογένειες που εντοπίστηκαν, καταγραφικαν και τέθηκαν υπόψη των αρμοδίων τότε.

Οι τέσσερις πυλώνες

Πολλά από τα ζητήματα που αποτελούν μέρος του δημόσιου διαλόγου μετά την καταστροφή αποτελούν στην ουσία επανάλυση των ζητημάτων του 2016 και το κυριότερο όχι άγνωστα στους αρμοδious. Η έκθεση, που ετοιμάσθηκε μετά την καταστροφή του 2016 από ανεξάρτητη επιτροπή που διόρισε το τότε Υπουργικό Συμβούλιο, αποτελούσε τη βάση προκειμένου να τεθεί το κομμάτι πυροπροστασίας και πυρόσβεσης σε μια αποτελεσματική νοοτροπία και λογική. Μια έκθεση που, όπως και άλλες παρόμοιες, έπεσε στη λήθη για να έλθει και πάλι στο προσκήνιο στην επόμενη καταστροφή. Σύμφωνα με άριστα ενημερωμένες πηγές της «Κ», η έκθεση των Γεώργιου Μπούστρα, καθηγητή του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, του Γεώργιου Χατζηγεωργίου, τότε διευθυντή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και του Άριστου Ιωάννου, επίσης τότε διευθυντή του Τμήματος Δασών, αξιοποιήθηκε με λογιστική

αντίληψη, όπως έχει συμβεί και σε άλλες μεγάλες καταστροφές. Αξιοποιήθηκε δηλαδή μόνο για την αγορά ή ενοικίαση μέσων πυρόσβεσης και για μερικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο πυρόσβεσης, αφήνοντας στα αζήτητα βασικά ζητήματα που είχε εντοπίσει η ανεξάρτητη επιτροπή, όπως την επιμέδωση μιας άλλης αντίληψης και συμπεριφοράς απέναντι σε καταστροφές του μεγέθους πυρκαγιών. Ωστόσο, το πιο βασικό που έθιγε η έκθεση, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μιας νέας πολιτικής σε βάθος χρόνου, πέρασε στα ψιλά.

1ος πυλώνας: Το βασικότερο ζήτημα που έθιγε η έκθεση ήταν η απουσία κουλτούρας όχι μόνο στις υπηρεσίες πυροπροστασίας και πυρόσβεσης αλλά και στον κομβικό κρίκο της αλυσίδας που είναι οι πολίτες. Συγκεκριμένα η έκθεση πρότεινε:

- Κουλτούρα. Η διαμόρφωση «νοοτροπίας ασφάλειας» απαιτεί:
- Τη δημιουργία και υιοθέτηση στοχευμένης πολιτικής.
- Την αναγνώριση των εκπαιδευτικών αναγκών και τη δημιουργία κατάλληλου μηνύματος.
- Την εγκαθίδρυση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε βάθος γενεών και τη διαρκή επανεκπαίδευση.
- Τη «μέτρηση της απόδοσης» ανά στάδιο εφαρμογής των ανωτέρω.

Πέντε χρόνια μετά, τα βήματα που έχουν γίνει στον πυρήνα κάθε στοχευμένης προσπάθειας, είναι από ελάχιστα έως ανύπαρκτα. Όπως αποδεικνύεται από τα γεγονότα, ο ανθρώπινος παράγοντας παραμένει η υπ' αριθμόν πρώτη αιτία πρόκλησης πυρκαγιών, οι δε ενέργειες για εμπέδωση κουλτούρας συνεχίζουν να κινούνται στη λογική άλλων εποχών που είναι ξεπερασμένη, πρώτον λόγω της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος από την ανθρώπινη δραστηριότητα και δεύτερον λόγω της κλιματικής αλλαγής.

2ος πυλώνας: Εκπαίδευση: Όπως αναφερόταν στην έκθεση, η ενδελεχής εξέταση του διεθνούς πλαισίου εκπαίδευσης των πυροσβεστών αλλά και γενικότερα των first responders κατέδειξε ορισμένα σημαντικά σημεία τα οποία είναι άξια περαιτέρω μελέτης και πιθανώς υιοθέτησης από πλευράς μας:

- Διακλαδικότητα, δηλαδή συνεκπαίδευση πυροσβεστών, δασικών υπαλλήλων και δασοπροσβεστών.
- Παροχή ανώτατου επιπέδου προγραμμάτων διοίκησης για την ηγεσία (αξιωματικοί και ανώτεροι λειτουργοί).

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου σκέψης που επικρατεί, είναι ότι ακόμα και στην περίπτωση ετοιμασίας της έκθεσης, υπήρξαν διακριτικές υποδείξεις να μη δοθεί μεγάλη σημασία στην πρακτική που ακολουθούν άλλες χώρες, προφανώς με μεγαλύτερη εμπειρία και τεχνογνωσία, σε θέ-

Η «Κ» παρουσιάζει ένα σημαντικό μέρος των εισηγήσεων του 2016 από την ανεξάρτητη επιτροπή που συστάθηκε μετά την πυρκαγιά στη Σολέα.

Οι εισηγήσεις της επιτροπής κινούνται σε τέσσερις πυλώνες, αγγίζοντας το συνολικό πλαίσιο πάνω στο οποίο έχει οικοδομηθεί το σύστημα πυροπροστασίας και πυρόσβεσης.

ματα πυροπροστασίας και πυρόσβεσης. Με τις προτάσεις για διακλαδικότητα, η έκθεση έθιγε ένα από τα σοβαρά θέματα που επίσημα δεν επιβεβαιώνεται αλλά στο παρασκήνιο ήταν γνωστόν τοis πάσι, το πλαίσιο συνεργασίας των τμημάτων πυρόσβεσης. Ένα θέμα το οποίο, όπως λέγεται, ήταν υπαρκτό στο παρελθόν αντιμετωπίσθηκε με τις αλλαγές που έγιναν στο θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τα όρια της κάθε υπηρεσίας. Η έκθεση στις προτάσεις της για την εκπαίδευση είχε λάβει υπόψη το δύσκολο οικονομικό περιβάλλον του 2016 (3 χρόνια μετά την κρίση του 2013) και το μέγεθος της Κύπρου, καταλήγοντας στη διαπίστωση πως ημ συνεχής ροή προσλήψεων και οι σχετικά μικροί αριθμοί first responders δεν δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την ξεχωριστή πανεπιστημιοποίηση της εκπαίδευσης των λειτουργών και υπαλλήλων της ΠΥ, του ΤΔ και της ΠΔ. Όπως, επισήμανε, οι υπάρχουσες δομές παροχής εκπαίδευσης (π.χ. Δασικό Κολλέγιο, Πυροσβεστική Ακαδημία) θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναν αρχικό πυρήνα σχεδιασμού και παροχής διακλαδικών προ-

γραμμάτων, ειδικότερα συνδυαστικά. Το γεγονός ότι υπάρχουν ελάχιστες νησίδες γνώσης σε σχετικά θέματα στην κυπριακή πανεπιστημιακή κοινότητα αναδεικνύει την ανάγκη συνεργασιών.

3ος πυλώνας: Έρευνα: Οι προτάσεις που είχαν γίνει το 2016 στο κομμάτι διαχειρίσις καταστροφών, σε καμία περίπτωση δεν συμβαδίζουν με τη σημερινή πρακτική. Ουσιαστικά αυτό το οποίο εισήγεται η ανεξάρτητη επιτροπή, ήταν η σύσταση ενός πολιτικού φορέα, υφυπουργείου Πολιτικής Προστασίας ή Γενικής Γραμματείας, ο οποίος θα συστέγαζε όλες τις υπηρεσίες πυρόσβεσης. Συγκεκριμένα, η επιτροπή αποφάνθηκε ότι θα πρέπει να εξεταστεί μελέτη δημιουργίας διακλαδικού οργάνου – στην αρχή με υφιστάμενους λειτουργούς των ΠΥ, ΤΔ, ΠΔ και Αστυνομίας Κύπρου, το οποίο θα λειτουργήσει ως σημείο technology watch. Αν η παρουσία τέτοιας συνδυαζόταν με την παραπάνω ενότητα σχετικά με την εκπαίδευση καθώς και την αναφορά για συνεργασία με το «επιστημονικό συμβούλιο», θα μπορούσε μεσοπρόθεσμα να εξασφαλιστεί ακόμη και η εισροή σημαντικών ποσών – μέσω ανταγωνιστικών προγραμμάτων – στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό. Αντί να υλοποιηθεί η συγκεκριμένη εισήγηση το 2019 συστάθηκε η Μόνιμη Διατμηματική Επιτροπή Πυρκαγιών, στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους με επικεφαλής τον εκάστοτε διευθυντή του Τμήματος Δασών. Μια κίνηση που να μην ξεκαθάρισε το θολό τοπίο ρόλων του παρελθόντος, πλην όμως κινείτο μακριά από τις εισηγήσεις της επιτροπής.

Κόλλησαν στον τύπο των αεροσκαφών

4ος πυλώνας: Ο τέταρτος πυλώνας της έκθεσης του 2016 αναφερόταν στην υλικοτεχνική υποδομή των υπηρεσιών πυροπροστασίας. Συγκεκριμένα η επιτροπή πρότεινε:

- Την αγορά ή ενοικιαγορά δύο αεροπλάνων που να μπορούν να ενταχθούν στον υφιστάμενο στόλο.
- Την ανανέωση του στόλου οχημάτων.
- Την ανανέωση του τηλεπικοινωνιακού υλικού.
- Την αγορά κινητού κέντρου διαχείρισης κρίσεων.

Εν αντιθέσει με τα ζητήματα κουλτούρας, εκπαίδευσης και έρευνας, στην ενίσχυση των υπηρεσιών με μέσα έχουν γίνει σημαντικά βήματα τα τελευταία χρόνια. Π.χ. υιοθετήθηκε η εισήγηση για ενίσχυση του στόλου του Τμήματος Δασών με την ενοκίαση των δύο ισπανικών Air Tractor AT 802F, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των μέσων πυρόσβεσης από αέρος του Τμήματος Δασών, στα τέσσερα. Επίσης, υλοποιήθηκε η ανανέωση του στόλου οχημάτων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και του Τμήματος Δασών. Δεν είναι ξεκάθαρο αν προχώρησε η ανανέωση του τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, ενώ στην αναμονή είναι η αγορά ενός σύγχρονου κέντρου διαχείρισης κρίσεων. Το υφιστάμενο που έχει στην διάθεσή του το Τμήμα Δασών, δεν μπορεί να ανταποκριθεί και είναι χαρακτηριστικό πως ο τώας υπουργός Δικαιοσύνης, Ιωάνς Νικολάου το είχε αποκαλέσει «καντίνα».

Η απόκτηση πυροσβεστικών μέσων από αέρος είναι το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας ξεπερασμένης αντίληψης και πρακτικής που συνεχίζει να ταλανίζει, σε πολιτικό και υπηρεσιακό επίπεδο. Οι αρμόδιες υπηρεσίες παρουσιάζονταν δικασμένες για την επιλογή του τύπου αεροσκάφους. Το Τμήμα Δασών υποστήριξε τον υφιστάμενο τύπο αεροσκάφους, ενώ στον αντίποδα ήταν το καναδικό Canadair. Για λόγους που δεν έχουν γίνει γνωστοί, το 2018 δεν καρποφόρησε η προσπάθεια για την αγορά 2 Canadair. Και δεν ήταν η μοναδική. Όπως αποκαλύφθηκε από τον «Φιλελεύθερο», η Ε.Ε. είχε προτείνει τη δημιουργία μόνιμης βάσης πυροσβεστικών αεροσκαφών Canadair στην Κύπρο, με οικονομική ενίσχυση από την Κομισιόν για το πρόγραμμα του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ε.Ε.- rescEU. Η πρόταση αρχικά απορρίφθηκε ένεκα του τύπου αεροσκαφών στη βάση εισηγήσεων, με αποτέλεσμα όταν η Κυπριακή Δημοκρατία συμφώνησε στη συνέχεια, η Κομισιόν να αποσύρει την πρότασή της. Στα όσα διατυπώνονται δημοσίως μετά τις πυρκαγιές και αφορούν τα εναέρια μέσα είναι και η άποψη του προέδρου της Ένωσης Δασολόγων, Νικόλα Ηλιάδης στον «Πολίτη». Ο κ. Ηλιάδης εκθείασε το έργο των πυροσβεστικών δυνάμεων, υποστηρίζοντας πως τις πυρκαγιές δεν τις σβήνουν τα αεροπλάνα αλλά οι επιγείες δυνάμεις.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΠΟΥΣΤΡΑ

Σημασία της περιφερειακής συνεργασίας για την ασφάλεια και την πρόληψη καταστροφών

Η πυρκαγιά που έλαβε χώρα στην περιοχή της ορεινής Λάρνακας και Λεμεσού είναι πολύ πρόσφατη και πολυσυζητημένη, όσο και θλιβερή με τον θάνατο τεσσάρων νέων ανθρώπων που αναζητσαν μια καλύτερη ζωή. Διάφορες διαδικασίες που αφορούν το επεισόδιο βρίσκονται σε εξέλιξη και όποια «ανάλυση» στο παρόν στάδιο είναι πρόωπη. Από κάθε καταστροφή προκύπτουν μηνύματα για όλους, από κάθε κρίση προκύπτει μια ευκαιρία. Η διαχείριση μιας καταστροφής δεν περιορίζεται σε βραχυπρόθεσμα μέτρα, αλλά σε μεσοπρόθεσμη διαμόρφωση πολιτικών και σε μακροπρόθεσμη δημιουργία κουλτούρας σε κοινωνικό επίπεδο.

Η τρέχουσα κατάσταση στην περιοχή μας, οι κοινοί κίνδυνοι, μια ευκαιρία για κοινή εργασία

Η έννοια της Πολιτικής Προστασίας εμφανίστηκε στην Ευρώπη στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και ακολούθησε την καθιέρωση δύο παράλληλων πρωτοβουλιών

στη Γαλλία και την Ιταλία για την αντιμετώπιση των καταστροφών. Σε κατοπινό στάδιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας και στη συνέχεια με το πρόγραμμα #RescEU. Στην απλούστερη μορφή της, στόχος της Πολιτικής Προστασίας είναι να ελαχιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των καταστροφικών γεγονότων. Η πολιτική προστασία αφορά την κοινωνία, τους πολίτες, την παρουσία τους και το περιβάλλον. Το «Philia Forum» στην Αθήνα, το «Paphos Meeting 2021», η συνάντηση στη Λάρνακα μεταξύ Κύπρου και Ιορδανίας, τα συμπεράσματα της συνάντησης των Med 7 κάνουν σαφή η έμφαση αναφορά στην κοινωνική ασφάλεια και τη δημιουργία θετικής ατζέντας ως κοινό ζήτημα για την περιοχή. Οι συναντήσεις αυτές έρχονται ως λογική συνέχεια των διακριτών τριμερών και πολυμερών συνεργασιών στην περιοχή και της προεργασίας που έχει προηγηθεί.

Στην πρόσφατη πυρκαγιά στην ορεινή Λάρνακα και Λεμεσό είχαμε (μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας) αποστολή πυροσβεστικών αεροπλάνων από την Ελλάδα και από το Ισραήλ. Είχαμε δήλωση από την Αίγυπτο ότι μπορεί να παράσχει και αυτή αεροπορική βοήθεια.

Μια πρόταση για μια περιφερειακή δομή που θα βοηθήσει στη μείωση και την πρόληψη καταστροφών και θα ενισχύσει την κοινωνική ασφάλεια

Οι καταστροφές δεν γνωρίζουν σύνορα. Η έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυτού ακούστηκε δυνατά και καθαρά σε όλη την Κύπρο. Πιθανά διαρροή πετρελαίου στη Μεσόγειο ή στην Αραβική Θάλασσα θα επηρεάσει αρκετά κράτη. Η πανδημία Covid-19 και οι σοβαρές συνέπειές της σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν αποδείξει για ακόμη μία φορά ότι οι εγγενείς κίνδυνοι του ολοένα και πιο περιπλοκού και διασυνδεδεμένου κόσμου μας προκαλούν σημαντικά προβλήματα στην εφαρμογή θεμελιωδών κοινωνικών λει-

τουργιών. Καθώς οι καταστροφές ήταν και θα είναι πάντα μέρος της ζωής μας, ο τρόπος με τον οποίο οι κοινωνίες ανταποκρίνονται σε αυτές είναι, σίγουρα, κρίσιμης σημασίας. Ωστόσο, η πρόληψη τέτοιων καταστροφών: από την εμφάνιση, την προετοιμασία για πιθανή τους εμφάνιση και τον μετριασμό των πιθανών επιπτώσεών τους είναι ζήτημα ζωής και θανάτου. Σε αυτούς τους δύσκολους χρόνους, οι πρωτοβουλίες υψηλότερου επιπέδου για την αντιμετώπιση προβλημάτων, μπορούν να παρέχουν λύσεις σε πρακτικό επίπεδο. Οι περιφερειακές πρωτοβουλίες μπορούν να παρέχουν την υποστήριξη, που απαιτείται, σε περιόδους κρίσεων.

Παραδοσιακές, καινοφανείς και υβριδικές, ανθρώπογενείς και φυσικές καταστροφές, θα συνεχίσουν να συμβαίνουν, αυξάνοντας το κόστος και την ανάγκη για «έξυπνες λύσεις» ειδικά για μικρά και νησιωτικά κράτη. Οι καταστροφές αυτές, σε συνδυασμό με τους κιν-

δύνους που προκαλεί η πανδημία, καταδεικνύουν ότι η κοινωνική ασφάλεια και η εθνική ασφάλεια καθίστανται απόλυτη αναγκαιότητα. Υπάρχει μια σαφής μετάθεση προτεραιοτήτων σε σχέση με το παρελθόν. Η περιφερειακή συνεργασία μπορεί να προσφέρει αυτό τον μηχανισμό υποστήριξης.

Οι συνθήκες είναι ώριμες. Μια περιφερειακή δομή για την ασφάλεια, τη μείωση και την πρόληψη των καταστροφών μπορεί να αποτελέσει τον καταλύτη για τη δημιουργία ενός περιφερειακού δικτύου κυβερνητικών οργανισμών, ερευνητικών ομάδων, πανεπιστημίων και ερευνητικών οργανισμών που ενδιαφέρονται να προωθήσουν την πολιτική προστασία και την κοινωνική ασφάλεια. Αυτό το φόρουμ θα πρέπει να έχει έναν πολιτικό, έναν επιχειρησιακό και έναν ακαδημαϊκό κύκλο που θα τροφοδοτούν ο ένας τον άλλον.

Ψφίστες σημασίας είναι επίσης η δημιουργία σχημάτων συνεργασίας ιδιωτικών και κρατικών ορ-

γανισμών (στο πνεύμα του Sendai Framework) που θα προωθήσουν την ανθεκτικότητα στις καταστροφές. Τέτοια σχήματα, ενταγμένα σε περιφερειακό πλαίσιο, θα αποτελέσουν ένα ακόμη όχημα συνεργασίας, ακόμα και εκεί που – πολιτικά – ίσως να είναι παρακινδυνευμένο.

Η Πολιτική Προστασία μπορεί να αποτελέσει γέφυρα συνεργασίας μεταξύ των χωρών της περιοχής μας. Η Πολιτική Προστασία μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για την ανάπτυξη μιας θετικής ατζέντας στην περιοχή μας. Η κοινωνική ασφάλεια αυξάνεται από την αλληλεγγύη. Η αποτελεσματική πολιτική προστασία απαιτεί εταιρικές σχέσεις και επίσημες συμφωνίες που βασίζονται στην κοινή αντίληψη των κινδύνων, την αίσθηση αλληλεγγύης και την ανάγκη ανταλλαγής σχετικών γνώσεων.

Ο κ. Γιώργος Μπούστρας είναι καθηγητής Εκτίμησης Κινδύνου στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Το αύριο της στάχτης... η αναγέννηση

Οι ώρες κατά την πυρκαγιά στην ορεινή Λεμεσό και Λάρνακα περιγράφονται απ' όσους την έζησαν ως κόλαση επί της γης

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το Σάββατο τη νύχτα βρέθηκα στη Βαβατινιά, στο συντονιστικό κέντρο που είχε στηθεί στο χωριό, έφτασα αργά, όταν τα πράγματα είχαν πάρει μια πιο αίσια τροπή, ωστόσο υπήρχαν κάτοικοι που η αγωνία ήταν ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους, άκουσα κάποια στιγμή από μία κυρία από τα χωράφια μας δεν έμεινε τίποτε... και αμέσως μετά είδα ένα τζιπ να φεύγει και την ίδια κυρία να λέει στο οδηγό, «θα σε παίρνω τηλέφωνο, να μου απαντάς...». Παγωμένες σχεδόν εικόνες... την επομένη το πρωί έμαθα ότι ο παράδεισος σε ένα περιβόλι της Οράς είχε καεί ολοσχερώς. Μίλησα με πολλούς, και ήταν πολλοί, όλοι τους μου περιέγραφαν την απόλυτη κόλαση, την απίστευτη ταχύτητα του ανέμου, τις πρώτες ώρες αναποφασιστικότητας της Πολιτείας να λάβει αποφάσεις... και όλοι έκλειναν την κουβέντα μας με έναν κοινό τρόπο, θα τα ξαναφτιάξουμε, θα ξαναγεννηθούν τα χωριά μας, θα πρασινίσουν και πάλι... αρκεί να μη μας ξεχάσει η Πολιτεία... Τραγικότερο όλων όμως ο άδικος χαμός τεσσάρων συνανθρώπων μας, εργάτες γης, των Αϊζάτ Σαλάμα Γιουσέφ, 36 ετών, Μαρτζουκου Σόρτι Μαρζού, 36 ετών, Ναγκίτ Ναμπίλ Γιουνάν, 24 ετών και Ελίας Μιλάτ Φαρούκ, 25 ετών.

Η Χρυστάλλα Χατζηανδρέου βλέπει καμένο ό,τι για χρόνια δημιουργούσε μαζί με τον άνδρα της. Η πυρκαγιά του Σαββάτου 3 Ιουλίου κατέκαψε 55 περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα κατάφυτης έκτασης, πληγώνοντας βαθιά ανθρώπους, ζώα και φύση.

Ο παράδεισός μου έγινε μια κόλαση

Συνάντησα τον Σοφοκλή Χατζηανδρέου, πρόσφυγα Νιοχωρίτη, γιατί έμαθα πως ο παράδεισός του στην Ορά είχε καεί ολοσχερώς... Πες μου, κύριε Σοφοκλή πώς άρχισαν όλα; Για εμένα ήταν σχεδόν η μόνιμη κατοικία μου το σπίτι στην Ορά... τέλος πάντων... Ήμουν από την Παρασκευή το βράδυ στο χωριό, με την οικογένειά μου. Το μεσημέρι του Σαββάτου, κατά τις δύομισι το μεσημέρι είχαμε διακοπή ρεύματος, πήραμε τηλέφωνο την Ηλεκτρική και μας είπαν ότι δεν γνωρίζουν τον λόγο και ότι δεν υπάρχει πρόβλημα στην Ορά, μετά από ένα τέταρτο-εικοσι λεπτά μάθαμε ότι υπήρχε φωτιά στον Αρακαπά, εμείς από τη βεράντα του σπιτιού μας είχαμε αρχίσει να βλέπουμε τους καπνούς... μέσα σε μισή ώρα η φωτιά είχε φτάσει στην Ορά. Αρχισαν να παίζουν οι καμπάνες του χωριού, και αμέσως σκέφτηκα ότι πρέπει να φύγουμε... έπιασα και τον γαμπρό μου, ο οποίος έχει σπίτι δίπλα από εμένα. Ξεκινήσαμε με τη σύζυγό μου να φύγουμε, δεν βλέπαμε μπροστά μας από τους καπνούς. Όταν μπήκαμε στο χωριό είδαμε τους κατοίκους να συγκεντρώνονται, επικρατούσε ένας πανικός, το χωριό πνιγόταν στους καπνούς. Αντίλη-

“

Όπως χάσαμε το '74 τα πάντα, όπως έγινε το 2013 και τα ξαναφτιάξαμε έτσι και τώρα. Θα τα ξαναφτιάξουμε.

φθηκα όμως ότι ο γαμπρός μου δεν ερχόταν πίσω μου και όταν τον έπιασα τηλέφωνο μου είπε ότι με το λάστιχο προσπαθούσε να σβήσει τη φωτιά, «ξαπόλα, και φύγε» του είπα, και ευτυχώς με άκουσε και έφυγε και αυτός...». Πότε μάθατε για την καταστροφή; «Δεν ξέραμε τι είχε συμβεί στο σπίτι και στο περβόλι μου... προσπαθούσα από το Σάββατο να μάθω και μόλις την Κυριακή το απόγευμα καταφέραμε να πάμε... Εκεί είδαμε την τέλεια καταστροφή... είχαν καεί τα πάντα. Άθικτο έμεινε μόνο το κοτέτσι, και οι κότες ζωντανές, άραγε υπήρχε ελπίδα; Δεν ξέρω...». Πώς αισθάνθηκες, τολμώ την ερώτηση, που ακούγεται πάντα άκαιρη... «Τώρα

βάλλεις με στα δύσκολα...» ήταν η άμεση αντίδραση του κ. Σοφοκλή... «ο παράδεισός μου έγινε μια κόλαση... όλα γύρω μου μαύρα... μπήκα στο περιβόλι μου και έμεινα ακίνητος χωρίς να ξέρω τι να κάνω...». Θα τα ξαναφτιάξετε, έτσι δεν είναι; «Είναι πολύ νωρίς ακόμα για να σου πω, δεν θέλω να το βάλω κάτω όμως... θέλω να τα ξαναφτιάξω... εγώ γεννήθηκα μέσα στα χωράφια, αυτό το χωράφι για εμένα ήταν ζωή και ο λόγος που το έφτιαξα ήταν γιατί έφερα στο DNA μου τη γη... και αυτό το DNA δεν θα με αφήσει να τα παρατήσω.

Εγώ θυμήθηκα το 1974, όταν έφευγα από το Νέο Χωριό Κυθρέας, από τον δρόμο της Μίας Μηνιάς και... ήταν παρόμοια η κατάσταση... παντού καπνοί, να σε πνίγουν. Τι να σου πω όμως, αυτό που έζησα το Σάββατο ήταν χειρότερο... δεν ξέρω μπορεί τότε να μην καταλάβαινα τον κίνδυνο... Το ίδιο αισθάνθηκα και όταν μπήκα στο χωριό, με τον κόσμο ανόστατο... όπως τον Αύγουστο του 1974, που έπρεπε να φύγουμε από το χωριό μας. Βέβαια, όπως χάσαμε το '74 τα πάντα, όπως έγινε το 2013 και τα ξαναφτιάξαμε έτσι και τώρα. Θα τα ξαναφτιάξουμε».

Να σταθούμε στους τόπους μας

“

Η εικόνα που αντίκρισα ήταν από την Αποκάλυψη... Το πρώτο συναίσθημα είναι πολύ δύσκολο να το περιγράψω.

ένα βράδυ στην κόλαση.. μυρωδιά, φόβος...» και η πρώτη σου εικόνα; «Η εικόνα που αντίκρισα ήταν από την Αποκάλυψη, σπαρακτική... Το πρώτο συναίσθημα μου είναι πολύ δύσκολο να το περιγράψω. Για να φανταστείς όταν πήγαμε στο χωριό με τη σύζυγό μου, τα παιδιά μας τα αφήσαμε στην πεθερά μου στη Λεμεσό, για να γλυτώσουν από αυτή την εμπειρία... όλα τα βουνά ήταν καμένα. Όταν έφτασα στο σπίτι μου ξέσπασα σε κλάματα, ήταν λες και αποκαίρετο ένα πολύ αγαπημένο μου πρόσωπο... Φυσικά με παρηγορεί το γεγονός ότι οι γονείς μου δεν έπαθαν το παραμικρό. Ξέρεις, αν δεις το μέγεθος της καταστροφής θα νιώσεις

“

Η εικόνα που αντίκρισα ήταν από την Αποκάλυψη... Το πρώτο συναίσθημα είναι πολύ δύσκολο να το περιγράψω.

ένα βράδυ στην κόλαση.. μυρωδιά, φόβος...» και η πρώτη σου εικόνα; «Η εικόνα που αντίκρισα ήταν από την Αποκάλυψη, σπαρακτική... Το πρώτο συναίσθημα μου είναι πολύ δύσκολο να το περιγράψω. Για να φανταστείς όταν πήγαμε στο χωριό με τη σύζυγό μου, τα παιδιά μας τα αφήσαμε στην πεθερά μου στη Λεμεσό, για να γλυτώσουν από αυτή την εμπειρία... όλα τα βουνά ήταν καμένα. Όταν έφτασα στο σπίτι μου ξέσπασα σε κλάματα, ήταν λες και αποκαίρετο ένα πολύ αγαπημένο μου πρόσωπο... Φυσικά με παρηγορεί το γεγονός ότι οι γονείς μου δεν έπαθαν το παραμικρό. Ξέρεις, αν δεις το μέγεθος της καταστροφής θα νιώσεις

αμέσως ευγνώμων για το γεγονός ότι οι δικοί σου άνθρωποι είναι καλά... χάθηκαν όμως τέσσερις άνθρωποι, τόσο άδικα... και θλίβεσαι τόσο πολύ». Είναι σημαντικό, τονίζει ο Προκόπης, να ειπωθεί με πόση συγκίνηση ο κόσμος αγκάλιασε τα χωριά του, χωριανοί απ' όλη την Κύπρο έφτασαν στην περιοχή μέσα σε μισή ώρα, «ευχόμαστε λοιπόν ότι θα ανθίσει η αλληλεγγύη και έμπρακτα όλοι θα σταθούμε δίπλα στους τόπους μας και στο περιβάλλον. Η καταστροφή είναι ολική... και ευχόμαστε το κράτος θα ξεκινήσει σύντομα την αποκατάσταση και την παροχή των αποζημιώσεων. Πρέπει να είναι γενναιόδωρο». Όσο για το αύριο, ο Προκόπης λέει: «Γίνονται προσπάθειες για την επαναδραστηριοποίηση και για την αναγέννηση του χωριού... Για την 1η Αυγούστου κάναμε ένα κάλεσμα για να γεμίσουμε με χρώμα τον Αρακαπά, με street art και ευχή μου να σκορπιστεί αυτό το κύμα και στα άλλα χωριά. Παράλληλα, θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για την αναδάσωση των περιοχών που κήκαν. Δεν κλαίμε... αυτό που προέχει πια είναι τα παιδιά μας να ξαναδούν πράσινα τα βουνά μας».

Οργάνωση σε χρόνο μηδέν

Εκτός από τις ανθρώπινες απώλειες, την απώλεια περιουσιών και φυσικά την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, σφοδρά επλήγη και η πανίδα της περιοχής, αλλά και τα οικόσιτα ζώα και ζώα συντροφιάς των κατοίκων. Ευτυχώς, ένα δίκτυο εθελοντών οργανώθηκε από την πρώτη στιγμή. Η εθελόντρια Κυβέλη Γεωργίου βρέθηκε στην περιοχή από την πρώτη στιγμή και διηγείται στην «Κ»: «Είδα μια κόλαση, η ταχύτητα της φωτιάς ήταν τόσο αστραπιαία που κάθε πέντε λεπτά έπρεπε να μετακινούμαστε και ένα χιλιόμετρο πιο κάτω. Σκηνές σπαρακτικές, ανθρώπων και ζώων... και συνεχίζει: «Μετά τα πρώτα τηλεφωνήματα που δέχθηκαν από φίλη μου άρχισα κι εγώ τα τηλέφωνα και καλούσα φίλους να έρθουν στη Μελίνη και από εκεί ξεκίνησε η περιπέτειά μας... μαζευτήκαμε αργότερα κοντά στην Επταγώνεια και εκεί αποφασίσαμε να χωριστούμε σε ομάδες και να ρωτάμε τον κόσμο τι βοήθεια θέλουν με τα ζώα τους, ήδη είχαμε καλέσει φορτηγά με ειδικά κλουβιά για να μεταφέρουμε και να προστατεύσουμε όσα ζώα μπορούσαμε. Κινούμασταν συντονισμένα και μάλιστα σε μισή ώρα δημιουργήθηκε ένα γκρουπ επικοινωνίας στο mes-

“

Δεν το περίμενα ούτε και εγώ πως θα καταφέραμε να συντονιστούμε τόσο πολλοί άνθρωποι, τόσο γρήγορα και τόσο καλά.

senger, για να ξέρουμε πού βρίσκεται ο καθένας και τι ακριβώς συμβαίνει». Είναι φανερό ότι οργανώθηκε σε χρόνο μηδέν ένα απόλυτος αποτελεσματικό σχέδιο: «Αρχικά ήμασταν πενήντα άτομα, είχαμε τα φορτηγά που σου είπα στο μπλόκο της Αστυνομίας, όπου παραδίδαμε τα ζώα και αμέσως ξαναβγαίναμε έξω οι εθελοντές για να συνεχίσουμε. Γίναμε γρήγορα περίπου εκατό άτομα, και σήμερα είμαστε περίπου 30 εθελοντές. Όντως για πρώτη φορά συνέβη κάτι τέτοιο, δεν το περίμενα ούτε και εγώ πως θα καταφέραμε να συντονιστούμε τόσοι πολλοί άνθρωποι, αν το οργανώναμε για μήνες ίσως να μην τα καταφέραμε το ίδιο καλά. Πι-

στεύω ότι συνέβη επειδή όλοι αντιληφθήκαμε την κρισιμότητα της κατάστασης, ήμασταν δυνατοί και θέλαμε να λειτουργήσουμε ομαδικά για το καλύτερο». Όπως μου λέει η Κυβέλη έχουν κάνει σχεδιαγράμματα των χωριών, είναι σε επικοινωνία με τους κατοίκους που οι φόρμες τους επλήγουν, για το πώς θα τους παρέχουν βοήθεια, και μάλιστα από την περασμένη Πέμπτη, συγκεντρώνουν και βοήθεια σε ρουχισμό και συσκευές για όσους κατοίκους έχασαν τα σπίτια τους. Από τη δουλειά των εθελοντών σώθηκαν περίπου 35 γάτες και 40-50 σκυλιά, καθώς και άλλα ζώα, όσο για το από πού λαμβάνουν βοήθεια η Κυβέλη είναι απόλυτη: «Από πουθενά, εκτός από τον απλό κόσμο που μας βοηθάει, από το κράτος τίποτε απολύτως. Και αυτό—αν θέλεις—είναι και το παραπρόνός μας, το κράτος δεν μας στηρίζει, και δεν αναγνωρίζει αυτό που κάνουμε. Δώσαμε μια ανάσα στους ανθρώπους που σε εκείνες τις τραγικές στιγμές δεν μπορούσε να ασχοληθεί αποκλειστικά με τα ζώα του. Θα έπρεπε το κράτος λοιπόν να στηρίζει τους εγγεγραμμένους οργανισμούς, και αν του βοηθούσε σήμερα δεν θα ήμασταν 30 άτομα, αλλά 300».

Να μην ξεχαστεί ό,τι έγινε το Σάββατο

“

Το κύμα εθελοντισμού που εκδηλώθηκε από νέα παιδιά από όλη την Κύπρο ήταν πολύ συγκινητικό.

προσπαθώντας να δω πώς αλλιώς μπορούσα να βοηθήσω... Αργά τη νύχτα του Σαββάτου, μαζί με τον κοινοτάρχη της Βαβατινιάς αρχίσαμε να μοιράζουμε νερά, χυμούς σε ανθρώπους που πάλευαν να σώσουν τις περιουσίες του κόσμου μέσα στη φωτιά... και αυτό το κύμα εθελοντισμού θέλω να το τονίσω, γιατί ήταν συγκινητικό πολύ». Ο Γιώργος βρέθηκε από πολύ νωρίς στο συντονιστικό κέντρο, τον ρωτώ λοιπόν πώς είδε την κατάσταση: «Θεωρώ πως καθυστέρησαν να παρθούν αποφάσεις, αυτό έβλεπα από το απόγευμα που ήμουν εκεί. Φυσικά, δεν θέλω να μηδενίσω τη δουλειά που έγινε, αφού όταν τελικά συντονίστηκαν

“

Το κύμα εθελοντισμού που εκδηλώθηκε από νέα παιδιά από όλη την Κύπρο ήταν πολύ συγκινητικό.

προσπαθώντας να δω πώς αλλιώς μπορούσα να βοηθήσω... Αργά τη νύχτα του Σαββάτου, μαζί με τον κοινοτάρχη της Βαβατινιάς αρχίσαμε να μοιράζουμε νερά, χυμούς σε ανθρώπους που πάλευαν να σώσουν τις περιουσίες του κόσμου μέσα στη φωτιά... και αυτό το κύμα εθελοντισμού θέλω να το τονίσω, γιατί ήταν συγκινητικό πολύ». Ο Γιώργος βρέθηκε από πολύ νωρίς στο συντονιστικό κέντρο, τον ρωτώ λοιπόν πώς είδε την κατάσταση: «Θεωρώ πως καθυστέρησαν να παρθούν αποφάσεις, αυτό έβλεπα από το απόγευμα που ήμουν εκεί. Φυσικά, δεν θέλω να μηδενίσω τη δουλειά που έγινε, αφού όταν τελικά συντονίστηκαν

οι υπηρεσίες τα πράγματα όντως πήγαν πολύ καλύτερα». Ο Γιώργος ως έφηβος έζησε και τη μεγάλη πυρκαγιά του 2000 στην ίδια περιοχή... «Έζησα και τη φωτιά του 2000, που και τότε η ζημιά ήταν τεράστια... και μετά τότε πάντα είχα στο πίσω μέρος του μυαλού μου, είχα τον φόβο—αν θέλεις—ότι κάποια στιγμή θα το ξαναζούσαμε και κάθε φορά που έφευγα από το χωριό κοιτούσα το πράσινο τριγύρω μου... η ομορφιά του χωριού μας ήταν τα πεύκα του...». Παρακινδυνεύω την ερώτησή του πώς αισθάνθηκε όταν είδε τον τόπο του μαυρισμένο και στον Γιώργο... «Πονούσε η ψυχή μου βλέποντας τα χώματα που περπάτησα, που δούλεψα... όλα μαύρα... πόσες αναμνήσεις... ήταν τραγικό, χάθηκαν τα πάντα μέσα σε λίγα λεπτά. Εμείς, ευτυχώς στο χωριό μας ήμασταν από τους τυχερούς... και πραγματικά νιώθω άσχημα που το λέω». Ποιο πρέπει να είναι το μάθημά μας από αυτό το πάθημα, τον ρωτώ: «Να μην ξεχαστεί ό,τι έγινε το Σάββατο το βράδυ, γιατί ξεχνάμε, οι άνθρωποι ξεχνούν, ξεχάσαμε ήδη τη Σολέα. Όλοι μαζί πρέπει να προσπαθήσουμε τους τόπους μας».

Στο κόκκινο το καλοκαίρι λόγω... κρουσμάτων

Απομακρυσμένο το σενάριο μέτρων – Εγείρονται ερωτήματα για τις χαλαρώσεις

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η λήψη συμπληρωματικού πακέτου μέτρων κατά της εξάπλωσης της πανδημίας, μέσα σε διάστημα μικρότερο από μία εβδομάδα, αποκαλύπτει την αναγνώριση των συνεπειών του κλίματος εφesusχασμού που προκλήθηκε από την κάθετη πτώση των επιδημιολογικών δεικτών μετά το τρίτο Lockdown, αλλά και τις εκτιμήσεις για το εύρος της διασποράς του ιού μετά τη λήψη των αρχικών μέτρων. Η λήψη συμπληρωματικών μέτρων συμβαίνει για πρώτη φορά από την εμφάνιση της πανδημίας στην Κύπρο. Και οδηγηθήκαμε σε αυτήν παρά τις απαισιόδοξες επιδημιολογικές αξιολογήσεις κινδύνου του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC). Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις των ειδικών, τα στοιχεία που προκαλούν ανησυχία είναι πρώτον η συνεχιζόμενη για 22 μέρες σταθερή ανοδική τάση των ημερήσιων κρουσμάτων, στοιχείο που δεν μπορεί να δώσει εικόνα για την οροφή της νέας έξαρσης, και δεύτερον το αποτύπωμα της ανοδικής τάσης στο σύστημα υγείας. Σε μια δεύτερη ανάγνωση του συνολικού πακέτου μέτρων φαίνεται ξεκάθαρα πως η στόχευση είναι περισσότερο η αντιμετώπιση πιθανών νέων πύσεων στα νοσοκομεία και λιγότερο το πιθανό «ανώδυνο» αποτύπωμα του ιού σε όσους προσβάλλει. Στο βασικό ερώτημα εάν η νέα έξαρση της πανδημίας μπορεί να οδηγήσει σε πιο σκληρά

μέτρα, η απάντηση που δίνεται είναι αρνητική. Με βάση τα σημειντά δεδομένα, οι επιδημιολόγοι εκτιμούν πως το υγειονομικό σύστημα έχει αντοχές προκειμένου να απορροφήσει τις οποίες πιέσεις άσκηση στο παρελθόν η πανδημία, σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Αυτό το οποίο δεν μπορεί να απαντηθεί, επί του παρόντος, είναι εάν τα μέτρα που λήφθηκαν αποδειχθούν αποτελεσματικά. Η εικόνα θα ξεκαθαρίσει περί τα τέλη Ιουλίου, όταν το επιδημιολογικό αποτύπωμα της περιόδου εκείνης θα αφορά το διάστημα από την περασμένη Παρασκευή και μετά, που ξεκίνησε η υλοποίηση των μέτρων.

Ο Αύγουστος

Όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες που η τουριστική βιομηχανία είναι από τους σημαντικούς πυλώνες των οικονομιών, η κατεύθυνση είναι να εξαντληθούν όλα τα περιθώρια που υπάρχουν, προκειμένου να μην επαναληφθούν φαινόμενα του περασμένου καλοκαιριού. Στο πνεύμα αυτό, ο ερχόμενος Αύγουστος αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για κυβέρνηση και επιχειρηματίες, με το υγειονομικό κομμάτι να μπαίνει στην πρώτη γραμμή ως ασπίδα, απέναντι στις διεθνείς τουριστικές αγορές. Ωστόσο, για να αποφευχθούν τα χειρότερα, θα πρέπει πάση ουσία να αυξηθούν σημαντικά το επόμενο διάστημα τα ποσοστά εμβολιασμού των πολιτών, τα οποία μέχρι τέλος Ιουνίου κάλυψαν τον

Βολές δέχονται ήδη κυβέρνηση και επιδημιολόγοι για την καθυστερημένη λήψη μέτρων κατά της νέας έξαρσης του ιού, που δημιουργεί δικαιολογημένες ανησυχίες για την πορεία της μέσα στον Αύγουστο.

Η αποτελεσματικότητα του συνολικού πακέτου μέτρων που λήφθηκαν θα φανεί περί τα τέλη Ιουλίου. Επί του παρόντος τα ημερήσια κρούσματα από 67 που ήταν πριν από 20 ημέρες έχουν φτάσει στα 900.

αρχικό στόχο του 65% τουλάχιστον με μια δόση του εμβολίου. Το υγειονομικό κομμάτι κυριαρχεί στα μέτρα που λήφθηκαν, τόσο στην εσωτερική καθημερινότητα όσο και στις αφίξεις επιβατών και τουριστών. Ακόμα και ανάμεσα στους επιδημιολόγους γίνονται κατανοητές οι ιδιαιτερότητες του φετινού καλοκαιριού, όταν τίθεται το ερώτημα τι μέλλει γενέσθαι με το ενδεχόμενο λήψης νέων μέτρων. Χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση του καθηγητή Πέτρου Καραγιάννη, ο οποίος απαντά στο ερώτημα, θέ-

τοντας το προφανές δίλημμα. «Εάν ληφθούν νέα μέτρα, θα κλείσει ο τουρισμός μέσα στον Αύγουστο. Μπορεί να κλείσει;»

Αντάρτικο για Safe Pass

Στο κλίμα που έχει δημιουργηθεί, πρέπει να προστεθεί και το αντάρτικο των επιχειρηματιών της εστίασης στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να τους καταστήσει συνυπεύθυνους στην αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων. Οι επιχειρηματίες πέρα από τις απειλές για δυναμικές αντιδράσεις, διαμνύουν ότι δεν πρόκειται να μετατραπούν σε αστυνομικούς. Τούτέστιν δεν θα ελέγχουν τους πελάτες τους, για Safe Pass και εμβόλια, πρόθεση που εάν υλοποιηθεί, ουσιαστικά θα επιφέρει πρώτον σημαντικό πλήγμα στους υγειονομικούς ελέγχους με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για την αντιμετώπιση διασποράς του ιού και δεύτερον θα προκαλέσει ένα μεγάλο κενό, νοούμενου ότι οι αρμόδιες κατά νόμο υπηρεσίες δεν θα είναι εκ των πραγμάτων σε θέση να πραγματοποιούν καθολικούς ημερήσιους ελέγχους για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Βολές για τα αντανάκλαστικά

Μέσα σε 20 μέρες τα νέα κρούσματα από τα 67 έχουν φτάσει στα 900 και συνεχίζουν να ανεβαίνουν. Αν ληφθούν υπόψη παράγοντες όπως οι καιρικές συνθήκες, που δεν φαίνεται να βάζουν φρένο στην διασπορά μεταλλάξεων του ιού, η καλοκαιρινή περίοδος που δεν ευνοεί τον περιορισμό κοινωνικών και άλλων συνθηροίσεων, καθώς και οι αναμενόμενες μαζικές μεταβάσεις εκτός Κύπρου για διακοπές, οι εκτιμήσεις που γίνονται ανεβάζουν την διασπορά του ιού το επόμενο διάστημα ίσως και σε επίπεδα ρεκόρ. Η εξέλιξη της πανδημίας φέρνει στην επιφάνεια τις χαλαρώσεις που αποφασίσθηκαν μετά το Πάσχα, κυρίως σε χώρους μαζικών συνανθροίσεων, την ώρα που ήταν γνωστό ότι φέρουν ευθύνη στην διασπορά του ιού. Το πολιτικό παρασκήνιο θέλει την κυβερνητική παράταξη να υποχώρησε στις πιέσεις, από επαγγελματικές ομάδες του χώρου εστίασης. Για την ώρα τα οποία ερωτήματα που προκαλούνται για τη συνολική υγειονομική διαχείριση, παραμένουν αναπάντητα. Κυβέρνηση και επιδημιολόγοι επικρίνονται καθώς δεν έχουν εξηγήσει γιατί επέδειξαν, κατά πολλούς, μειωμένα αντανάκλαστικά απέναντι στη νέα έξαρση της πανδημίας και έπρεπε να περάσουν σχεδόν είκοσι μέρες για να υπάρξει αντίδραση. Και μάλιστα σπασμωδική, αν ληφθεί υπόψη ο παράγοντας χρόνος που δεν αφήνει πολλά περιθώρια για ένα «καθαρό» τουριστικό Αύγουστο χωρίς την επιδημιολογική πίεση. Το άλλο σοβαρό ερώτημα στο οποίο ζητούνται απαντήσεις είναι το πώς συμβαδίζει η δικαιολογημένη ανησυχία με την τακτική της κυβέρνησης να αποφασίσει μέτρα που τέθηκαν σε ισχύει οκτώ μέρες μετά και μάλιστα δεδομένου ότι χρειαζόταν 14ήμερο ενδιάμεσο διάστημα για να φανεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων και δεδομένου επίσης ότι η ανάγκη για συμπληρωματικά μέτρα διαπιστώθηκε πέντε ημέρες αργότερα.

Τουρκική «μαύρη λίστα» για τους Τ/κ αντιφρονοούντες

Επιτάχυνση των «πολιτογραφήσεων» και σχέδια για την προετοιμασία δημιουργίας ενός νέου πολιτεύματος στα Κατεχόμενα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η γνωστοποίηση της περιπέτειας του συμβούλου επικοινωνίας του Μουσταφά Ακιντζί, Αλί Μπιζντέν, ο οποίος απελάθηκε από την Τουρκία, το σύνολο της τ/κ αντιπολίτευσης, αλλά και οι Τ/κ υποστηρικτές της λύσης, εξέφρασαν την έντονη αντίδρασή τους. Όπως έγινε γνωστό, ο κ. Μπιζντέν τέθηκε υπό κράτηση από τις τουρκικές αρχές μόλις πάτησε το πόδι του σε τουρκικό έδαφος και κρατήθηκε σε ειδικά διαμορφωμένο δωμάτιο στο οποίο κρατούνται τα άτομα που είναι «ανεπιθύμητα» στην Τουρκία όπου παρέμεινε για αρκετές ώρες. Οι τουρκικές αρχές απαγόρευσαν την είσοδο του κ. Μπιζντέν στη χώρα επικαλούμενες την εθνική ασφάλεια της Τουρκίας. Σύμφωνα με τα όσα πληροφορήθηκε ο κ. Μπιζντέν, στις αρχές του Σεπτεμβρίου του 2020, δηλαδή λίγο πριν από τις «προεδρικές εκλογές», οι τουρκικές αρχές αποφάσισαν ότι ο συνεργάτης του κ. Ακιντζί συνιστούσε απειλή για την εθνική ασφάλεια της Τουρκίας. Ο τώως «υπουργός Εξωτερικών», Κουντρέτ Όζερσαί, μάλιστα, προειδοποίησε ότι πλέον κάθε Τ/κ κινδυνεύει πλέον να συμπεριληφθεί στη «μαύρη λίστα» της Τουρκίας και πρόσθεσε ότι υπάρχει άμεση ανάγκη για την αποκατάσταση του κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης στις σχέσεις Άγκυρας-Τ/κ. Στην ατμόσφαιρα έντονου προβληματισμού που επικρατεί στην τ/κ κοινότητα έρχονται να ρίξουν φως νέες πληροφορίες που φτάνουν από την «Κ» από πη-

γές, οι οποίες το προηγούμενο διάστημα με τον έναν ή τον άλλο τρόπο βρέθηκαν σε σημαντικές θέσεις πόστα στην τ/κ ηγεσία και στην «κυβέρνηση». «Οι πηγές που ανοίγει η Τουρκία στις σχέσεις της με την Κύπρο δεν περιορίζονται στη νέα μαύρη λίστα και στις παρεμβάσεις στα σωτηρικά πολιτικά μας δρώμενα. Έχουμε νέες ανησυχητικές πληροφορίες και από άλλα μέτωπα», σημειώνει στην «Κ» μια πηγή, η οποία για ευνόητους λόγους δεν επιθυμεί να κατονομαστεί. Σύμφωνα με την πηγή μας, το τελευταίο διάστημα πληθαίνουν οι πληροφορίες που θέλουν την «κυβέρνηση» να εντατικοποιεί τους ρυθμούς

Σύμφωνα με πηγή της «Κ» το τελευταίο διάστημα πληθαίνουν οι πληροφορίες που θέλουν την «κυβέρνηση» στα Κατεχόμενα να εντατικοποιεί τους ρυθμούς «πολιτογραφήσεων».

«πολιτογραφήσεων». «Ακούγεται όλο και πιο δυνατά η πληροφορία ότι σε βάθος χρόνου δρομολογούνται εξελίξεις στην βόρεια Κύπρο, οι οποίες θα φέρουν μεγάλες ανατροπές στο Κυπριακό και στην κοινωνικοπολιτική σύνθεση της κοινότητάς μας. Για αυτές τις εξελίξεις, η Άγκυρα χρειάζεται νέα πληθυσμιακή σύνθεση στον βορρά του

Ο «δήμαρχος» της Λευκωσίας Μεχμέτ Χαρματζί, μιλώντας στον τ/κ Τύπο, δήλωσε ότι πριν από λίγο χρονικό διάστημα περιέπεσε στην αντίληψη του η πληροφορία ότι μια ομάδα Τούρκων ειδικών ξεκίνησε την προετοιμασία για τη δημιουργία ενός νέου πολιτεύματος.

νησιού. Δηλαδή χρειάζεται ξεκάθαρη τουρκική πλειοψηφία, η οποία θα είναι «συνεργάσιμη» από πολλές απόψεις». Για αυτό τον λόγο, λοιπόν, όπως σημειώνει η πηγή της «Κ», επιταχύνονται οι «πολιτογραφήσεις». Η επιτάχυνση των «πολιτογραφήσεων» σχετίζεται και μια άλλη διαρροή που έδωσε την προηγούμενη εβδομάδα στη δημοσιό-

τητα ο «δήμαρχος» της Λευκωσίας, Μεχμέτ Χαρματζί. Συγκεκριμένα, όπως είχε επισημάνει το προηγούμενο διάστημα η «Κ», η Άγκυρα φαίνεται να έχει πατήσει το κουμπί για την αλλαγή του «συντάγματος». Ο κ. Χαρμαντζί, μιλώντας στον τ/κ Τύπο, δήλωσε ότι πριν από λίγο χρονικό διάστημα περιέπεσε στην αντίληψή του η πληροφορία ότι

μια ομάδα Τούρκων ειδικών ξεκίνησε την προετοιμασία για τη δημιουργία ενός νέου πολιτεύματος. Μάλιστα, στο πλαίσιο της νέας προσπάθειας, έγιναν και οι πρώτες επιχειρηνοίες με Τ/κ «ειδικούς». Οι πληροφορίες της «Κ» στην Τουρκία κάνουν χαρακτηριστικά λόγο για την προσπάθεια δημιουργίας του «συντάγματος» του «Τουρκικού Κράτους της Κύπρου», με πρότυπο το τουρκικό προεδρικό σύστημα.

Οι τελευταίες πληροφορίες που φτάνουν στην «Κ» δείχνουν ότι η τουρκική κυβέρνηση έχει δημιουργήσει μια λίστα, στην οποία συμπεριλαμβάνονται Τ/κ αντιφρονοούντες, οι οποίοι το επόμενο διάστημα δεν θα γίνονται δεκτοί στην Τουρκία. Μέχρι τα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, η πληροφορία δεν είχε επιβεβαιωθεί επισήμως από την τουρκική πλευρά. Σύμφωνα με τις μέχρι στιγμής ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες η Άγκυρα έχει αποφασίσει, λίγο μετά την παρέμβαση της στις τ/κ «προεδρικές εκλογές», να απαγορεύσει σε πολλούς Τ/κ πολίτες την είσοδό τους στην Τουρκία επικαλούμενη την «εθνική ασφάλεια». Με άλλα λόγια, η Άγκυρα θεωρεί ότι τα άτομα που βρίσκονται κοντά στον Μουσταφά Ακιντζί αλλά και Τ/κ δημοσιογράφους που υποστηρίζουν την επανένωση του νησιού και τη διζωνική, δικονομική ομοσπονδιακή λύση αποτελούν κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της χώρας. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σκεπτικού, όσοι περιλαμβάνονται στη νέα τουρκική λίστα ενδέχεται να μην μπορούν να εισέλθουν στην

Τουρκία για περιόδους που κυμαίνονται από τα 5 έως και τα 10 έτη. Πηγή που παρακολουθεί το όλο ζήτημα, δήλωνε την Πέμπτη στην «Κ» ότι πρόκειται για μια νέα επιχειρηνοία οργανωμένη από το τουρκικό βαθύ κράτος που στρέφεται κατά της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθεροτυπίας. Η ίδια πηγή προσθέτει ότι «από τη στιγμή που εμπλέκεται το βαθύ κράτος στην όλη εξέλιξη η εξακρίβωση όλων των ονομάτων που περιλαμβάνονται στην λίστα είναι ένα άκρως δύσκολο εγχείρημα. Για αυτό τον λόγο, αυτή την στιγμή το μόνο που μπορούμε να δηλώσουμε με σιγουριά είναι ότι υπάρχει η εν λόγω λίστα. Όσοι Τ/κ υποψιάζονται ότι βρίσκονται στη λίστα θα πρέπει να αποσταθούν στις τουρκικές αρχές και να ζητήσουν πληροφορίες και εξηγήσεις». Την ίδια στιγμή, μια άλλη τουρκική πηγή επεσήμανε στην «Κ» ότι η πληροφορία που θέλει να βρίσκονται στην εν λόγω «μαύρη λίστα» και τα ονόματα του κ. Ακιντζί αλλά και άλλων αρχηγών της αντιπολίτευσης δεν επιβεβαιώνεται. Αυτό όμως που φαίνεται να επιβεβαιώνεται είναι ότι στη λίστα φιγουράρουν τα ονόματα ατόμων που βρίσκονται κοντά στον τώως Τ/κ ηγέτη και γνωστών Τ/κ δημοσιογράφων. Σημειώνεται ότι οι τελευταίες πληροφορίες που φτάνουν στην «Κ» δείχνουν ότι η τουρκική αντιπολίτευση ετοιμάζεται να φέρει το όλο ζήτημα στο προσκήνιο της τουρκικής πολιτικής σκηνής και συγκεκριμένα να καταθέσει το ζήτημα προς συζήτηση στη Μεγάλη Εθνοσυνέλευση της Τουρκίας.

Στο σταυροδρόμι της ιστορίας του το ΑΚΕΛ

Ο Στ. Στεφάνου θα επιλέξει αν θα το οδηγήσει στο πρότυπο ενός εργατικού κόμματος, απαλλάσσοντάς το από τον δογματισμό

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«**Το εύκολο** είναι να εγκλωβιστούμε σε ιδεοληψίες και να αναμασούμε συνθήματα και τσιτάτα. Το δύσκολο είναι να αρθρώσουμε νέο λόγο που θα αντλεί από την πλούσια και υπέροχη εμπειρία μας», έλεγε στην πρώτη και ιστορική του ομιλία ως γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ ο Στέφανος Στεφάνου, ξεκαθαρίζοντας πως υποχρέωση της νέας ηγεσίας και κατ' επέκταση του ίδιου είναι να επαναφέρει το κόμμα εκεί που ήταν ως ένα κίνημα «μαζικό, μεγάλο και σεβαστό». Το μήνυμα ότι το ΑΚΕΛ επί εποχής Στεφάνου Στεφάνου θα ξαναγίνει ένα κόμμα ανοικτό στην κοινωνία, το πήραν διάφορα νεαρότερα στελέχη που αποζητούν ιδεολογική καθαρότητα στα πρότυπα του ΚΚΕ. Το πήρε και ο βουλευτής Κερύνειας Χρίστος Χριστόφιας, ο οποίος καθόταν στις πρώτες σειρές με την υπόλοιπη οικογένεια Χριστόφια και παρακολουθούσε προσεκτικά την ομιλία του νέου ηγέτη του κόμματος. Και αναφέρεται ονομαστικά ο νεαρός βουλευτής για δύο λόγους. Γιατί αν κάποιος πρώτος από όλους ανέσυρε από το ντουλάπι ιδεολογικά τσιτάτα, αποφθέγματα και ομιλίες του Λένιν

Οι δελφίνοι για το 2023 βλέπουν με ενδιαφέρον τις κινήσεις Στεφάνου και την τοποθέτηση πως για τις προεδρικές έχει άποψη.

και του Μαρξ, κρατώντας παράλληλα «κομμουνιστόμετρο» είναι ο ίδιος μετά την εκλογή του. Ο ίδιος, που καθήκοντος στην κοινοβουλευτική έδρα για πρώτη φορά, έψεξε τον αστικό κοινοβουλευτισμό, προκαλώντας μειδίαμα στη δεξιά παράταξη και σοβαρή ανυσχία στους αριστερούς πολιτικούς κύκλους για το πού πάει το κόμμα. Τον αναφέρουμε και γιατί η κίνηση διαφοροποίησης Στεφάνου με τον γιο του πολιτικού που τον ανέδειξε, κατέδειξε κατά κάποιον τρόπο πως ο νέος ηγέτης της Αριστεράς δεν είναι διατεθειμένος να καϊδέψει αφτιά, να κλείσει τα μάτια σε δογματισμούς και συμπεριφορές που στοίχισαν στο κόμμα παρά τους όποιους συναισθηματικούς δεσμούς μπορεί να έχει με πρόσωπα και καταστάσεις. Ο αγώνας βεβαίως τώρα ξεκινά για τον Στέφανο Στεφάνου και την υπόλοιπη ομάδα που σχηματίζει και σίγουρα δεν αποτελεί έναν δρόμο στρωμένο σε ροδοπέταλα, καθώς οι ιδεολογικές αγκυλώσεις δεν είναι το πρώτο και μόνο πρόβλημα που θα πρέπει να διαχειριστεί.

Το προφίλ

Ο Στέφανος Στεφάνου έχει σπουδάσει σε κομματική σχολή στη Βουλγαρία, έχει ζήσει τον υπαρκτό σοσιαλισμό προς την πτώση του και σίγουρα δεν θεωρείται – όπως παλαιότερα στελέχη που σπουδασαν στις ανατολικές χώρες της Ευρώπης– θιασώτης του σοβιετικού μοντέλου. Πιστεύει στις συνεργασίες με τα άλλα κόμματα, όχι γιατί είναι ερωτευμένος με το Κέντρο, αλλά γιατί θεωρεί πως οι συνεργασίες είναι απαραίτητες για ένα κόμμα εξουσίας και όχι διαμαρτυρίας. Έχει δει από κοντά τα

ένδοξα χρόνια του ΑΚΕΛ αλλά και την πτώση και ως κυβερνητικός εκπρόσωπος θα μπορούσε αναπόφευκτα να αποτελεί τον καθρέφτη της διακυβέρνησης Χριστόφια, δεν φθάρηκε καθόλου το προφίλ του στην ευρύτερη κοινωνία. «Η Αριστερά, όσες φορές προσπάθησε να ιδεολογικοπολιτικοποιήσει τις αναζητήσεις της, έχασε!», λέει το στενό του περιβάλλον και με αυτό τον τρόπο αναμένεται να πορευθεί ο Στέφανος Στεφάνου. Αν και μέχρι σήμερα δεν εξέφρασε αντίθεση – τουλάχιστον όσο γνωρίζουμε – με πολιτικές αποφάσεις και χειρισμούς του κόμματος, έχει ως μέλος της Γραμματείας μερίδιο ευθύνης για την τροπή των πραγμάτων στο κόμμα, έχει ήδη πλάνο για το τι θέλει να αλλάξει και πρόκειται να το κάνει χωρίς να βάλει συγκεκριμένη ιδεολογική ταμπέλα. Δεν πρόκειται να ανοίξει δηλαδή συζήτηση για το αν το ΑΚΕΛ θα γίνει ένα Εργατικό Κόμμα. Έχει σοβαρές άλλωστε επιρροές από το Βρετανικό Εργατικό Κόμμα, χωρίς αυτό να αλλάζει τον τρόπο λειτουργίας του ΑΚΕΛ. Το ΑΚΕΛ έχει τη δομή ενός κομμουνιστικού κόμματος, αλλά λειτουργεί ως ένα καθαρά εργατικό ή για άλλους σοσιαλιστικό κόμμα. Μέσω του καταστατικού συνεδρίου, ωστόσο, που θα πραγματοποιηθεί το επόμενο διάστημα θα δρομολογηθούν σημαντικές αλλαγές που κρατούν το κόμμα πίσω και στέλνουν το μήνυμα του δογματισμού σε θέμα λειτουργίας. Όλα αυτά θα φανούν βεβαίως στη συνέχεια, καθώς επί του παρόντος οι αλλαγές κρατούνται ως επιτασφράγιστο μυστικό. Με τη διαμόρφωση της νέας ομάδας, ο Στέφανος Στεφάνου ξεκινά πορεία προς τη βάση για να κερδίσει και να επαναφέρει όλο εκείνο τον κόσμο της Αριστεράς που έμεινε εκτός κάλπας και που γυρίζει τα τελευταία χρόνια την πλάτη στο κόμμα. Θα προσπαθήσει μέσα σε ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα που έχει να ανατρέψει την κακή, ή για κάποιους παρωχημένη εικόνα που έχει το κόμμα στην κοινωνία.

Ευρείας αποδοχής

Μπορεί λοιπόν η θητεία Στεφάνου να μην είναι ένας περιπάτος στρωμένος με ροδοπέταλα λόγω των συνθηκών που έχει να αντιμετωπίσει, αλλά αυτό δεν υποτιμά ούτε αναίρει την ευρεία αποδοχή που λαμβάνει από την εκλογή του και μετά. Είχε ανθυποψήφιο στην εσωκομματική μάχη τον οποίο κέρδιζε με συντριπτική πλειοψηφία και αυτό του δίδει την απαιτούμενη αυτοπεποίθηση να χειριστεί το λημπά ή και αμφιλεγόμενα ζητήματα που επιδιώκει να αλλάξει εντός του κόμματος. Διαφορετικά και μικρότερα θα ήταν η άνεσή του να προχωρήσει σε τομές αν ήταν ο μόνος υποψήφιος για τη Γενική Γραμματεία με το ερώτημα να μένει αναπάντητο για το έρεισμα που ενδεχομένως να είχε η υποψηφιότητα Λουκαΐδη, διαφορετική και η μικρή διαφορά νίκης έναντι του υποψηφίου του. Η αποδοχή του από την Κεντρική Επιτροπή, σε συνδυασμό με την μεγαλύτερη τοποθέτηση Λουκαΐδη και τη δεδηλωμένη στήριξη που του έδωσε είναι αρκετά για να του δώσουν το πράσινο φως αλλαγών χωρίς να υποβόσκει εσωστρέφεια όπως στην περίπτωση διεκδίκησης Κυπριανού-Κατσουρίδη και το τι ακολούθησε. Ούτε βεβαίως απαραίτητη πέρασε η αποδοχή που

Ο Στέφανος Στεφάνου φάνηκε έτοιμος από καιρό να αναλάβει το ηνδάλιο κατά την πρώτη του ομιλία ως γ.γ. του ΑΚΕΛ, βάζοντας τελεία στον δογματισμό.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Γιώργος Λουκαΐδης δεν ζήτησε παρασκηνιακή τη στήριξη ούτε του στενού του περιβάλλοντος.

Ο Χρίστος Χριστοφίδης πέρασε από δίκη για μηνύματα σε μέλη του κόμματος, καθώς αυτό αποτελεί για κάποια μέλη μεγάλο αμάρτημα.

έτυχε η αλλαγή σκυτάλης στους υπόλοιπους κομματικούς χώρους. Στο ΔΗΚΟ και στον υπόλοιπο χώρο του Κέντρου, μετά και την ψυχρολουσία που είχαν κατά την Προεδρία της Βουλής, αναθάρρησαν και είδαν ότι έχουν να κάνουν με ένα πρόσωπο που μπορούν να συνεννοηθούν και γιατί όχι να συνεργαστούν είτε στη Βουλή είτε μετέπειτα στις εκλογικές μάχες. Ακόμα και από τον ΔΗΣΥ είδαν με ικανοποίηση κάποιον την αλλαγή σκυτάλης. Όχι βεβαίως και στην Πινδάρου που είχαν μάθει διαφορετικά και που θεωρούν ότι ο Στεφάνου τυγχάνει αποδοχής ακόμα και στο δικό τους ακροατήριο.

Το πρώτο τεστ

Αυτή η θερμή υποδοχή δίδει την ευχέρεια κινήσεων στον Στέφανο Στεφάνου να επιδιώξει συνεργασίες εκεί και όπου το κρίνει. Πρώτο κρίσιμο τεστ για το ενδεχόμενο συνεργασιών είναι οι δημοτικές εκλογές του Δεκεμβρίου και εκεί θα διαφανεί αν το κόμμα της Αριστεράς μπορεί να πετύχει συνεννόηση και συνδιαβούλευση με άλλους χώρους και ιδιαίτερα με το ΔΗΚΟ. Ήδη υποψήφιοι σε μεγάλους δήμους έχουν αρχίσει να εξαγγέλλουν υποψηφιότητα και αυτό δίνει μικρό περιθώριο χρόνου στον νέο ηγέτη της Αριστεράς. Στόχος, είναι μία συνεννόηση με τα κόμματα του Κέντρου ούτως

ώστε να υπάρξει αλληλοσυνεργασία σε μία σειρά δήμων. Αν δηλαδή το ΑΚΕΛ καταφέρει εκλογή υποψηφίου του σε δυνατούς δήμους όπως είναι για παράδειγμα η Λευκωσία, ο Στρόβολος ή η Λεμεσός, δίνει νέο περιθώριο συνεργασιών και για το μέλλον και ιδιαίτερα για τις προεδρικές του 2023.

Λυτά χέρια για το '23

Για τις προεδρικές του 2023, οι δελφίνοι που είναι πολλοί παρακολουθούν με ενδιαφέρον πάντως τη νέα κατάσταση πραγμάτων στην Εζεκία Παπαϊωάννου. Και παρακολουθούν με ενδιαφέρον, καθώς ο Στέφανος Στεφάνου διαμήνυσε στις «Προκλήσεις» και στον Ανδρέα Κημήτρη πως δεν τον δεσμεύουν οι κινήσεις Άντρου Κυπριανού για τις προεδρικές, καθώς κι αυτός έχει πρόσωπο υποψηφίου για το 2023. Ήδη ο Αχιλλέας Δημητριάδης, ο οποίος είχε προταθεί στο Πολιτικό Γραφείο το 2018 μαζί με τον Σταύρο Μαλά, αναμένεται να εξαγγείλει σύντομα την υποψηφιότητά του έχοντας στο πλευρό του τους Οικολόγους, ενώ και άλλα πρόσωπα βρίσκονται στο κάδρο, όπως ο Ανδρέας Μαυρογιάννης, ο Χρίστος Στυλιανίδης που προωθείται ως υποψηφιότητα και από κύκλους της Αριστεράς και για την παλιά φρουρά ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου Τάσος Χριστοφίδης.

Ο παραγοντισμός και η εσωστρέφεια

Την ίδια βεβαίως ώρα που ο Στέφανος Στεφάνου θα κληθεί να δημιουργήσει εκείνες τις συνθήκες συνεργασίας και συμμαχίες με άλλα κόμματα θα πρέπει παράλληλα να επουλώσει τις πληγές που υπάρχουν εντός του κόμματος. Όλο αυτό το διάστημα εντός ΑΚΕΛ και ιδιαίτερα μετά την ήττα ενισχύεται η εσωστρέφεια, με τον παραγοντισμό να αποκτά μυϊκές διαστάσεις και να παρουσιάζεται ως το κύριο αίτιο της ήττας.

Τα όσα διαμείφθηκαν στο εκλογικό συνέδριο και προηγουμένως, εγείρουν ερωτήματα για το πόσο ανοικτό είναι το κόμμα και ο κόσμος που το περιβάλλει προς την κοινωνία, ή αν κινδυνεύει από σεχταρισμό. Δεν πέρασε απαρατήρητη η τοποθέτηση του Νίκου Τριμικλιώτη στον «Πολίτη», το γεγονός ότι ο επαρχιακός γραμματέας Λευκωσίας Κερύνειας Χρίστος Χριστοφίδης πέρασε στην ουσία από συνοπτική «δίκη» για το γεγονός ότι έστειλε πασχαλινά μηνύματα σε κόσμο συμπεριλαμβανομένου και μέλους που θεώρησε σωστό να τον καταγγείλει αμέσως στην επιτροπή ελέγχου. Μάλιστα, δίπλα από το όνομά του κατά την εκλογή της νέας Κεντρικής Επιτροπής καταγραφόταν ότι έχει πειθαρχικό παράπτωμα, με αποτέλεσμα να τον σταυρώσουν οι σύνεδροι και να τον κατατάξουν σε σχέση με το παρελθόν χαμηλά στη λίστα. Το θέμα παρ' ολίγο να πάρει κι άλλες διαστάσεις λόγω και των γνωστών πολιτικών διαφωνιών του Χρίστου Χριστοφίδη με την απεθούσα ηγεσία. Και λέμε να πάρει διαστάσεις καθώς ενώ στο συνέδριο καταγγέλλονταν επιτελεία που έστησαν υποψήφιοι, η μόνη ποινή για τις βουλευτικές, μετά από εσπευσμένη δίκη ήταν αυτή του κ. Χριστοφίδη.

Ποινή είχαν βεβαίως για παλαιότερα ζητήματα η Αργεντούλα Ιωάννου για την ανοικτή στήριξη της στην υποψηφιότητα Γεωργίου στις

ευρωεκλογές, ο ευρωβουλευτής Γιώργος Γεωργίου ότι προώθησε τη μονοσταυρία υπέρ του στην επαρχία Λάρνακας αλλά και ο Νίκος Τριμικλιώτης για δημόσια διαφώνια του με πολιτικές του κόμματος. Ο τελευταίος είχε σειρά καταγγελιών το τελευταίο διάστημα, ενώ στην Κεντρική Επιτροπή, όταν συζητήθηκε η ποινή του ήρθε σε έντονη ρήξη με τον βουλευτή Κερύνειας Χρίστο Χριστόφια. Όμως εντάσεις

Ο νέος γ.γ. εμφανίζεται έτοιμος να κλείσει συνοπτικά τα λαϊκά δικαστήρια και την εσωστρέφεια που ενδεχομένως να οδηγήσει σε σεχταρισμό.

– χωρίς ποινές – υπάρχουν και αλλού. Δεν πέρασε απαρατήρητο το γεγονός ότι ο επαρχιακός γραμματέας Λεμεσού Γιώργος Γεωργίου ήρθε πολύ χαμηλά σε κατάταξη στην Κεντρική Επιτροπή – χαμηλότερα από τον Χριστοφίδη που είχε ποινή – ενώ στην Πάφου υπάρχει μεγάλος αναβρασμός για την εκλογή Βαλεντίνου Φακοντή που όπως λέγεται δούλεψε γι' αυτήν υπερωρίες, ο επαρχιακός γραμματέας Πάφου και θείος του, Ανδρέας Φακοντής.

Σε αντίθεση πάντως με τον Άντρο Κυπριανού που ανήγαγε κατά την ομιλία του τον παραγοντισμό σε μείζον ζήτημα, ο Στέφανος Στεφάνου φέρεται να είναι έτοιμος να βάλει μία τελεία σε όλο αυτό το ζήτημα που κρατά το κόμμα μακριά από την κοινωνία και παράλληλα ενισχύει τα συντροφικά μαχαίρωμα. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», θα κλείσει συνοπτικά τις όποιες καταγγελίες και δεν αποκλείεται να υπάρξει κατά το καταστατικό συνέδριο κάποια αλλαγή στη διαδικασία.

GOODYEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3

Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καϊμακλή,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Η Κύπρος σε βαθύ κόκκινο

Η εικόνα

Η Κύπρος έχει μπει σε βαθύ κόκκινο και αυτό έχει συγκεκριμένες συνέπειες για τον τουρισμό και κατ’ επέκταση για την οικονομία. Καλώς υποστηρίζουμε τον εμβολιασμό, όμως αυτό δεν αρκεί. Το κράτος όφειλε να λάβει τα αναγκαία μέτρα ούτως ώστε να αποφευχθεί μία τέτοια άσχημη εικόνα για την Κύπρο που αναχαίττει τις όποιες κρατήσεις ξένων τουριστών, απλώς γιατί κάποιoi από τον Λόφο και την Πινδάρου αποφάσισαν να τα αφήσουν όλα ανοικτά και να ικανοποιήσουν συγκεκριμένα συμφέροντα.

Στα άδυστα του ΔΗΚΟ

Τα προβλήματα δεν τελειώνουν για τον ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο, καθώς και αυτή η κοινοβουλευτική θητεία προβλέπεται -ας το θέσουμε κομπά- το ίδιο περιπετειώδης. Είναι για ακόμη μία φορά, μία κοινοβουλευτική ομάδα στο ΔΗΚΟ με σοβαρές διαφονίες, διαφορετικές ατζέντες και συμφέροντα, που φέρνουν τον πρόεδρο του κόμματος σε ακόμα πιο δύσκολη θέση. Για παράδειγμα, δεν πέρασε απαρατήρητη η διαφωνία που υπήρξε για την πρόταση αναστολής των εκπονήσεων εντός της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ. Την πρόταση κατέθεσε το ΑΚΕΛ και θα την στήριζε μεταξύ άλλων και το ΔΗΚΟ. Την τελευταία στιγμή ωστόσο αναθεώρησαν τα κριτήρια σε κύρια κατοικία αξίας μέχρι 350.000 χιλιάδες ευρώ, μικρή επαγγελματική στέγη με ετήσιο κύκλο εργασιών μέχρι 750.000 ευρώ και αγροτεμάχια με αξία που δεν υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ. Την αρχική πρόταση νόμου, που κατέθεσε το ΑΚΕΛ, είχαν συνυπογράψει τα πλείστα κόμματα της αντιπολίτευσης. Για την αλλαγή, έστησαν πόδι οι Παύλος Μυλωνάς και Ζαχαρίας Κουλιás που ήθελαν όπως είπαν να προστατεύσουν περισσότερους και επέλεξαν την αποχή. Βεβαίως αυτό αποτελεί παρωνυχίδα. Ενδιαφέρον θα έχει να μας πει η ηγεσία του ΔΗΚΟ αν συμφωνεί με τον τρόπο που χειρίστηκε ο πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου Ζαχαρίας Κουλιás τον πρώην επίτροπο Ορεινών Περιοχών Γιαννάκη Παπαδούρη. Να θυμίσουμε πως ο κ. Παπαδούρης εξαναγκάστηκε σε παραίτηση λόγω σύγκρουσης συμφερόντων για την έντονη επιχειρηματικότητα που αναπτύσσει στις ορεινές περιοχές. Σήμερα η ΟΛΑΦ διερευνά πιθανή απάτη, ύψους σχεδόν €5 εκατ., για χορηγήσεις σε εταιρείες του τέως επιτρόπου Ορεινών Περιοχών από ευρωπαϊκά κονδύλια. Αυτό το ποσό ενδέχεται να

Από το πολυληθές κάδρο λείπουν οι Δίπλωρος, Τσιρίδου και Τρυφωνίδης που φρόντισαν βεβαίως να κάνουν τη δική τους παράσταση όσο η φωτιά έκαιγε.

απαιτήσει η Ε.Ε. να επιστραφεί από την Κυπριακή Δημοκρατία μετά το πέρας της διερεύνησης ή να αφαιρεθεί από μελλοντικές επιδοτήσεις. Μπροστά σε αυτό το ενδεχόμενο σκάνδαλο, ο πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου και βουλευτής του ΔΗΚΟ θεώρησε καλό να ξεπλύνει τον κ. Παπαδούρη, εξάιροντας το έργο του στην περιοχή και χαρακτηρίζοντάς τον κοφονούρη. Βεβαίως τη στήλη αναμένεται να απασχολήσει ιδιαίτερα η άλλη εξέχουσα προσωπικότητα του ΔΗΚΟ και νυν βουλευτής Πάφου Χρύσανθος Σαββίδης. Σε ανάρτησή του στο facebook φρόντισε να μας ενημερώσει πως μετά από παρέμβασή του στην Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής έχει προστεθεί η Πάφος στο κονδύλι για στήριξη των πυρόπληκτων. Ουδέν αναλθέςτερο. Η Πάφος και δη η Τάλα της Πάφου ήταν μέσα στον προϋπολογισμό. Κάποιος να συμβουλευθεί τον νέο βουλευτή να διαβάξει τον προϋπολογισμό προτού να προχωρά σε άκρατο λαϊκισμό και διασπορά ψευδών ειδήσεων για δικό του όφελος.

Ο ιδρυτής...

Πρόθεση να δημιουργήσει η Κομισιόν βάση RescEU στην Κύπρο, μετέφερε στον πρόεδρο της Δημοκρατίας η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Η είδηση είναι σίγουρα ιδιαίτερα σημαντική, ωστόσο δεν είναι η πρώτη φορά που τέθηκε στο τραπέζι. Ο τέως Ευρωπαίος Επίτροπος Χρίστος Στυλιανίδης, ο δημιουργός του rescEU, είχε προχωρήσει με διάφορες εισηγήσεις για την έμπρακτη αλληλεγγύη των Βρυξελλών στα κράτη μέλη. Μεταξύ των εισηγήσεων ήταν η δημιουργία βάσης στην Κύπρο ή ημβάσης στην περιφέρεια για να εξυπηρετούνται και η Κύπρος και η Ελλάδα, χώρες οι οποίες πλήττονται συχνά από πυρκαγιές. Αν και η κατάσταση δρομολογείτο για τη δημιουργία βάσης επί Στυλιανίδη, έμεινε στον πάγο με τη λήξη της θητείας του.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Ο Στέφανος Στεφάνου αναλαμβάνει τη Γενική Γραμματεία του ΑΚΕΛ σε μία καθοριστική για το μέλλον του κόμματος χρονική συγκυρία. Ο ίδιος τυχάνει εκτίμησης και από άλλους πολιτικούς χώρους και είναι το στόιχημα να αποδείξει πως μπορεί να βάλει το δικό του αποτύπωμα στο ΑΚΕΛ της νέας εποχής.

Κλωθώ

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Η Ούρσουλα, ο Τζο και τα καλύτερα που έρχονται...

Νιώθω ότι το μέλλον μας επιφυλάσσει μόνο καλά. Παρά τη μυρωδιά των καμένων, παρά τα κρούσματα κορωνοϊού που έχουν ξεπεράσει κάθε προηγούμενο ρεκόρ, παρά τις προετοιμασίες του νεοσουλτάνου για άνοιγμα του Βαρωσιού, παρά τα χάλια της οικονομίας, παρά τα σκάνδαλα και γενικά το μαύρο μας το χάλι, νιώθω μια αισιοδοξία. Όχι επειδή έχουμε φτάσει στον πάτο και αναμένεται η ανάδυση έστω αργή και βασανιστική. Όχι. Εξάλλου σε κάθε πάτο που φτάνουμε ανακαλύπτουμε ότι υπάρχει κι άλλος πάτος. Ακόμα πιο κάτω και πιο κάτω. Σε άπατο τόπο βρεθήκαμε. Εκείνο που με κάνει να νιώθω ευφορία για το μέλλον παρά το μαύρο που μας τυλίγει είναι όσα άκουσα τις τελευταίες ημέρες από τα πλέον επίσημα χείλη: Από τον πρόεδρο της μοιρασμένης πατρίδας μας και από την πρόεδρο της Ενωμένης Ευρώπης μας.

Περιχαρής ο πρόεδρός μας για την έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης που του ανακοίνωσε επίσημα η Ούρσουλα έγραψε στο Twitter: «Εγκρίθηκε από την Κομισιόν το Σχέδιο Κύπρος του αύριο. Μια γενναία τομή που θα μεταμορφώσει τη χώρα και θα αλλάξει τη ζωή του κάθε πολίτη».

Από την πρώτη στιγμή που το διάβασα με κατέλαβε αγωνία και μια προσμονή που είχα χρόνια να νιώσω. Κάτι πολύ καλό και πολύ μεγάλο νιώθω πως θα έρθει μετά από αυτό το Tweet! Θα καθίσω λοιπόν υπομονετικά να περιμένω το αύριο, την εφαρμογή του σχεδίου Ανάκαμψης το οποίο στα σίγουρα θα μεταμορφώσει και τη δική μου ζωή. «Θα μεταμορφώσει τη χώρα και θα αλλάξει τη ζωή του κάθε πολίτη» έγραψε ο Μεγάλος. Δηλαδή και τη δική μου. Γιατί να μην τον πιστέψω; Έχω κάτι καλύτερο να ελπίζω, αυτήν ειδικά την περίοδο;

- «**Για πάντα** μαζί, κι αν έρθουν καημοί, μαζί θα μας βρούνε, για πάντα μαζί» Γιάννης Πάριος.

Καπάκι ήρθε και η δήλωση της Ούρσουλας την Πέμπτη λίγο μετά την ανακοίνωση στον πρόεδρο της έγκρισης του Σχεδίου Ανάκαμψης.

Απαντώντας σε ερώτηση δημοσιογράφου για το Κυπριακό και τη λύση δύο κρατών

ήταν κατηγορηματική: «Θέλω να επαναλάβω ότι δεν θα αποδεχθούμε ποτέ λύση δύο κρατών στο Κυπριακό και είμαστε σταθεροί σε αυτό και πολύ ενωμένοι και αυτό πρέπει να αναμένει η Κύπρος», είπε. Και δεν έμεινε μόνο σ’ αυτό. Είπε και άλλα σημαντικά που εγώ προσωπικά τα πήρα

πολύ σοβαρά. Όπως: «Το πιο πολύτιμο είναι η ενότητα στην Ε.Ε. και η γνώση ότι όλα τα 26 κράτη μέλη σε ευρωπαϊκό επίπεδο βρίσκονται δίπλα σας». Και συμπλήρωσε, αναφερόμενη στις τουρκικές κινήσεις: «Είμαστε ενωμένοι σε αυτό και βρισκόμαστε στο πλευρό σας και ήμουν σα-

Η μύγα στον τοίχο

Η αγωνία των συντρόφων στο 23ο συνέδριο του ΑΚΕΛ ήταν αυθεντική για το μέλλον του σχεδόν αιωνόβιου κόμματός τους. Σημαντικός αριθμός συνεδριών, προσυνεδριακά και από το βήμα εντόπισαν ως κυριότερη αιτία συρρίκνωσης του παλαι ποτέ κραταιού ΑΚΕΛ τη μετατροπή του από κόμμα μελών σε κόμμα στελεχών. Οι έμμισθοι, αστικοποιημένοι απαρτάσικ εξουσιάζουν πλέον το ΑΚΕΛ και τις οργανώσεις δορυφόρους του αποξενώνοντάς το από τη βάση του.

Το αποτέλεσμα, κατάγγειλε ένας τολμηρός σύντροφος, είναι «να έχουμε μία Κεντρική Επιτροπή (ΚΕ) των 100 που οι 80-85 είναι έμμισθα στελέχη του ευρύτερου λαϊκού κινήματος. Και αυτοί εκλέγουν τον νέο γενικό γραμματέα (γ.γ.), το νέο Πολιτικό Γραφείο και Γραμματεία, που θα είναι σάρκα από τη σάρκα ενός μηχανισμού που δεν λογοδοτεί ουσιαστικά» και αναμένει τα μέλη να εφαρμόζουν ντιρεκτίβες χωρίς να συμμετέχουν στην παραγωγή πολιτικής. Δεν είναι τυχαίο ότι ουδέποτε το ενδιαφέρον για εκλογή στην ΚΕ ήταν χαμηλότερο. Άλλος σύντροφος προειδοποίησε προφητικά ότι «δεν πρέπει να αφήσουμε το κόμμα να γίνει μια επιχείρηση ιδιωτικού δικαίου με δημοσιούπαλληλική νοοτροπία και μη ελεγχόμενο υπερπληθυσμό έμμισθων». Ή, μια οικογενειακή επιχείρηση με κληρονομική διαδοχή. Ουπ! Αυτό ήδη συμβαίνει.

Μετά που ακούσθηκαν αυτά και αρκετά παρόμοια, η κυριαρχούμενη από απαρτάσικ Κεντρική Επιτροπή εξέλεξε τον νέο γ.γ. Τα μέλη της είχαν να επιλέξουν μεταξύ δύο, έντιμων και καθαρών (η αλήθεια να λέγεται) πλην έμμισθων στελεχών. Διαβάστε τα βιογραφικά των Στέφανου Στεφάνου και Γιώργου Λουκαΐδη. Ταυτόσημη επαγγελματική πορεία. Έκαναν καριέρα στο κόμμα. Ούτε μέρα εκτός ΑΚΕΛ. Στεφάνου και Λουκαΐδης στα νιάτα τους πρόσλαβαν τον Εζέκια Παπαϊωάννου, τον ιστορικό γ.γ. από το 1949 μέχρι και το 1988 που διαμόρφωσε όσο κανένας άλλος το DNA του ΑΚΕΛ. Ο Πάπης όπως τον αποκαλούσαν χαϊδευτικά έγραψε -λίγο πριν πεθάνει τις «ενθυμήσεις από τη ζωή μου». Στη σελίδα 191 υπό τον τίτλο «Πόση σημασία έχει να εργαστεί ένας και προπαντός εργάτης» διαβάζουμε: «Μόνο όταν υποχρεώθηκα να εργαστώ στο μεταλλείο της Φουκάσας κάτω στα υπόγεια με ένα σελίνι μεροκάματο για 12 ώρες δουλειά είναι που άρχισα να προσγειώνωμαι και να συνευδοποιώ τη μεγάλη αξία του εργάτη. Ο εργάτης και μάλιστα ο προλετάριος, έχει πολύ διαφορετική ψυχοσύνθεση από άλλους εργαζομένους [...] γίνεται φύσει επαναστάτης γιατί μοχθεί, ιδρώνει, φτύνει αίμα για να ζήσει».

Κλωθώ

φής επ’ αυτού σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον πρόεδρο Ερντογάν και συνεπώς να είστε ήσυχoi ότι έχετε τη στήριξη ολόκληρης της Ε.Ε.».

Μπορώ μετά από αυτή τη δήλωση να μη νιώθω ασφάλεια, ελπίδα και σιγουριά ότι όλα θα πάνε καλά;

Κι ως της απάντησε σχεδόν αμέσως από την κατεχόμενη Γαλιούσα ο Τούρκος αντιπρόεδρος Οκτάι ότι «υπάρχει ένα κράτος στην τουρκική πλευρά της Κύπρου, το οποίο είναι ανεξάρτητο, ίσο, ισχυρό και στέκεται στα πόδια του. Δεν έχει ανάγκη την έγκριση κανενός». Και ως της υπέδειξε ότι «κανένας δεν πρέπει να προσπαθεί να υποδείξει στην Τουρκία και κυρίως στον πρόεδρο Ερντογάν τι να λέει και πώς να συμπεριφέρεται». Εγώ, σταθερός στην αισιοδοξία μου. Ξέρεις τι σημαίνει να βρίσκονται δίπλα σου ενωμένα και τα 26 κράτη της Ε.Ε.; Και τον φίλο μας τον Τζο που τον βάξεις; Άσε που αργεί να κάνει την δήλωσή του. Εγώ την αναμένω και είμαι σίγουρος ότι θα είναι καταπέλτης κατά του νεοσουλτάνου.

Κι ως επιμένει ο Τατάρ ότι στις 20 Ιουλίου ο Ερντογάν θα δώσει ισχυρά μηνύματα και μία μεγάλη επίδειξη δύναμης. Εγώ όμως ανασφάλεια δεν νιώθω, ούτε άγχος έχω, ούτε φόβο. Ξέρεις τι είναι να έχεις δίπλα σου την ενωμένη Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής;

ΚΟΝΙΖ: Ένταση επικρατεί εντός του κόμματος του λαού λόγω κριτικής που ασκήθηκε από συντρόφους κατά της οικογένειας Χριστόφια. Όπως μαθαίνω οι επικρίσεις δίνουν και παίρνουν με πέτρα του σκανδάλου υποψήφια που δεν κατάφερε να εκλεγεί στη Βουλή. Λέγονται πολλά και θαυμαστά. Λόγω χώρου θα σας τα μεταφέρω από βοδμάδας. Αναμεινάτε.

Εμείς είμαστε άμοιροι ευθυνών;

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Μήπως ήρθε η ώρα να αναλάβουμε και εμείς τις ευθύνες μας σε ό,τι αφορά τη δημοσιογραφική διαχείριση της πανδημίας και δη στο να πειστεί μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης να εμβολιαστεί; Και όταν λέω εμείς, εννοώ τους δημοσιογράφους, πρωτίστως των τηλεοπτικών δελτίων και μετέπειτα των ηλεκτρονικών και έντυπων μέσων. Και ο λόγος που εστιάζω στη δική μας επάρκεια ή ανεπάρκεια είναι γιατί ήρθε ίσως η ώρα να διερωτηθούμε κατά πόσο το επίπεδο της δημοσιογραφίας μας τείνει να ακολουθεί ή και να υιοθετεί τη «λογική» των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αντί να αποτελεί ένα αντιστάθμισμα στην αβάστακτη ελαφρότητα που κυκλοφορεί ανευθιρίαστα στα σόσιαλ. Έχουμε καταφέρει να αποτελέσει η ενημέρωση σε καιρούς πανδημίας ένα αντίβαρο σε όλα αυτά την συσσωρευμένη επιδερμικότητα, με την οποία αντιμετωπίζονται τα πάντα και η οποία έχει σαν αποτέλεσμα την οπαδοποίηση ακόμα και των πιο σοβαρών θεμάτων; Έχουμε καταφέρει να λειτουργήσουμε με υπευθυνότητα έχοντας γνώση και επίγνωση της ζημιάς που προκαλεί το κυνήγι της «είδησης» που «πουλά» αντί η αναζήτηση της ουσίας; Έχουμε καταφέρει να σταθούμε απέναντι στην πολιτική ανεπάρκεια, η οποία δεν δίστασε να θυσιάσει το δημόσιο συμφέρον στον βωμό της κάλυψης και να υποδείξουμε μέσα από τη διατήρηση της δικής μας σοβαρότητας την ψηφροθηρική προσπάθεια να υποβιβαστεί ακόμα και η πανδημία σε εργαλείο προεκλογικών αψιμαχιών; Ή μήπως ακολουθήσαμε ελαφρά τη καρδία τη λογική της οπαδοποίησης, της τοξικότητας, της άρνησης και της ατεκμηρίωτης εναντίωσης προκειμένου να «πουλήσουμε» φύλλα ή να κερδίσουμε θεαματικότητα; Κάτω από το άλλοθι της αντικειμενικότητας καμουφλάραμε μήπως την αδυναμία μας να συνειδητοποιήσουμε ποιος ήταν ο ρόλος και το καθήκον μας σ'αυτή την κατάσταση, που διανύουμε και η οποία δεν έχει απλώς να κάνει με μέτρα και ημίμετρα αλλά με ανθρώπινες ζωές και ευθραυστες ψυχολογίες; Ή επιλέξαμε να το προσπεράσουμε μετατρέποντας τους ανθρώπους σε αριθμούς, γιατί προφανώς μας βόλευε ώστε να διευκολυνθούν οι όροι του «παιχνιδιού» της θεαματικότητας και αναγνωσιμότητας; Προκειμένου δηλαδή να έχουμε τον παχυαίο τίτλο ή την πομπώδη πρώτη είδηση (με την κατάλληλη πάντα μουσική υπόκρουση) ζυγίσαμε με ευθύνη το κατά πόσο π.χ. άξιζε να προτάξουμε μια σοβαρή παρενέργεια του εμβολίου, τρομοκρατώντας ακόμη περισσότερο τον ήδη ανενήμερο κόσμο, ενώ επί της ουσίας δεν θα έπρεπε να είναι πρώτη είδηση ή προτιμήσαμε να εστιάσουμε στο «αρνητικό» γιατί αυτό ως γνωστό «πουλά» περισσότερο; Απαιτήσαμε ποτέ μέσα από τα τηλεοπτικά παράθυρα των διάφορων πολιτικών που προσκαλούσαμε την ανάγκη για εθνική ενότητα και συμπόρευση προκειμένου να αντιμετωπίσουμε με συλλογικότητα την πανδημία ή προτιμήσαμε να ριζούμε και εμείς λάδι στη φωτιά στις τοξικές τους αντιπαράθεσεις προκειμένου να βγάλουμε «λαβράκι» το οποίο εν συνεχεία θα είχε μια βάρβαλη θέση στη θάλασσα της ελαφρότητας των σόσιαλ; Κανιβαλίσουμε και εμείς θέματα ουσίας δικάζοντας ακόμη περισσότερο τον κόσμο σε μια εποχή όπου θα έπρεπε να υποδεικνύουμε καθημερινά την ανάγκη να υπερβούμε τα όποια στεγανά μας και τις όποιες παθογένειες μας, αφού πρωτίστως εκείνο που προείχε ήταν η προστασία ανθρώπινων ζωών και η μη κατάρρευση του συστήματος υγείας; Υποδείξαμε την επικινδυνότητα του λαϊκισμού που επικρατεί στα σόσιαλ και η οποία έχει σαν αποτέλεσμα την λαιοδωρία όποιου τολμήσει να εκφράσει μια άλλη γνώμη από αυτήν που τη δεδομένη στιγμή, πιπιλά –με την παντιέρα σπακωμένων– η μάζα των φέιλομπονκάδων ή επιδείξαμε και εμείς επιλεκτικές εναισθησίες στην «ελευθερία της έκφρασης»; Με λίγα λόγια ποιος ήταν εν τέλει ο ρόλος μας σ'αυτή τη συνθηκή της πανδημίας, διερωτηθήκαμε άραγε; Προβληματιστήκαμε αρκετά στο κατά πόσο αντιμετωπίσαμε τον κόσμο σαν πολίτες ή σαν πελάτες (όπως κάνουν οι πολιτικοί μας); Ή για να το θέσω λιγότερο κομπιά: Κάναμε άραγε εκείνο που είπε κάποτε χλευαστικά ο Ουμπέρτο Έκο: «Φάτε σκατά. Χιλιάδες μύγες δεν μπορεί να κάνουν λάθος», ή καταφέραμε στην πλειοψηφία μας να λειτουργήσουμε μακριά και ξέχωρα από τις... μύγες;

elenixenou11@gmail.com

Γυναίκα από τη Βηρυτό με το πορτρέτο συγγενή της που σκοτώθηκε στην έκρηξη στο λιμάνι της πόλης τον Αύγουστο του 2020, κατά τη διάρκεια διαμαρτυριών εναντίον της ασυλίας σε τρεις βουλευτές που ερευνώνται για το δυστύχημα.

Στέλεχος «Δ» και ανοσία αγέλης, το τέλος της πανδημίας;

Του **ΙΝΑΧΟΥ ΛΑΖΟΥ***

Ας ξεκινήσουμε τη σκέψη μας αντίστροφα, με την υπόθεση ότι το στέλεχος «Δ» του κορωνοϊού είναι τόσο μεταδοτικό που τα όποια μέτρα είναι βασικά αδύνατον να τον περιορίσουν. Ως αποτέλεσμα, επέρχεται η περίφημη ανοσία της αγέλης και το τέλος της πανδημίας. Θα μπορούσαμε να τελειώσουμε το άρθρο ακριβώς εδώ.

Πόσο απέχει αυτή η υπόθεση από την πραγματικότητα πρακτικά και τι συνεπάγεται αυτό; Ακούμε πως μέσα στο καλοκαίρι θα έχει εμβολιαστεί πλήρως περίπου το 65% του συνολικού πληθυσμού. Ένα σημαντικό μέρος του υπόλοιπου είναι παιδιά, που μαθαίνουν πως εμβολιάζονται σε ολοένα και μικρότερες ηλικίες. Απομένουν, λοιπόν, οι πάσης λογής αρνητές και αυτοί που πρόσκαιρα διστάζουν.

As μεταφερθούμε δύο μήνες μπροστά, σε ένα υποθετικό σενάριο εξάρσης τέταρτου κύματος. Οι θάνατοι αυξάνονται, αλλά αφορούν σχεδόν αποκλειστικά ανεμβολιαστους. Κάποιοι παραμένουν αρνητές, άλλοι σπεύδουν να εμβολιαστούν. Όσοι νοσούν αποκτούν με την ανάρρωση ανοσία.

Συμπέρασμα πρώτο: Το στέλεχος «Δ» με την υπεραυξημένη μεταδοτικότητά του φέρνει ακόμη κοντύτερα το τέλος της πανδημίας μέσω της ανοσίας αγέλης – επισηπεύοντας τους εμβολιασμούς από τη μία και τη νόσηση από την άλλη.

Και όμως, αυτές τις ημέρες ο δημόσιος προβληματισμός, που πάλι αρχίζει να προσλαμβάνει χαρακτηριστικά παράκρουσης στα ΜΜΕ, αφορά το εάν θα ληφθούν νέα μέτρα και πώς αυτά θα διαχωρίζουν τους εμβολιασμένους από τους μη. Είναι μια απολύτως μυωπική και διαβρωτική συζήτηση που, δεδομένων των ανωτέρω, αντιθέτως προκαλεί τη βασική ερωτήματα: α) Εάν θα πρέπει να ληφθούν τα οποιαδήποτε μέτρα και β) εάν θα είχαν θετική

σχέση κόστους/οφέλους ή και οποιοδήποτε όφελος καν.

Πρώτα: Η συζήτηση πρέπει να αλλάξει θέμα. Οι ειδικοί, εάν πρόκειται να συνεισφέρουν σε κάτι, ως μας διαφωτίσουν στο κατά πόσον ένα στέλεχος τόσο μεταδοτικό μπορεί να περιοριστεί σημαντικά με οποιαδήποτε ρεαλιστικά μέτρα (φαίνεται πως όχι).

Ηλθε λοιπόν η ώρα να αποδεχθούμε πως έχουμε όλοι δύο αναπόφευκτες εναλλακτικές ενόψει της αναντίστρεπτης πορείας προς την ανοσία της αγέλης: είτε εμβολιαζόμαστε είτε αποδεχόμαστε ότι κολλάμε και κανείς θεός, πόσο μάλλον κυβέρνηση, μπορεί να το αποτρέψει αυτό επί μακρόν.

Είναι ενδεχομένως μια προσέγγιση που προσκρούει στα ένστικτα των ιατρών (αλλά και των πολιτικών) οι οποίοι δρουν με βάση την πρόληψη, όμως ακόμη και αυτή καθ' εαυτήν η συνειδητοποίηση του αναπόφευκτου θα ωθήσει και τους τελευταίους που επρόκειτο ποτέ να εμβολιαστούν, να λάβουν επιτέλους την απόφαση αυτή.

Συμπέρασμα δεύτερο: Αντιλαμβανόμαστε όλοι πως μια κυβέρνηση έχει ευθύνη να ενημερώσει και να πείσει, αλλά και να διαθέσει όλα τα εμβόλια, πράγμα που πράττει ήδη. Από εκεί και πέρα, θα πρέπει επίσης στο πολύ άμεσο μέλλον να αποδείξει ότι ο κωδικός «ελευθερία» που δόθηκε στο πρόγραμμα εμβολιασμού σημαίνει ακριβώς αυτό.

Εχει χρέος να το πράξει ως η δημοκρατική εκλεγμένη και αναφερόμενη στους ψηφοφόρους εκτελεστική εξουσία, παρά να υποκατασταθεί ο ρόλος αυτός από άλλα σώματα – και είναι δεδομένο πως θα επιβραβευθεί.

* Ο κ. Ιναχός Λάζος είναι απόφοιτος του MIT και ιδρυτής της DCS Delphic Strategies, συμβουλευτικής εταιρείας επενδυτικών κεφαλαίων.

Η ώρα του Στέφανου

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Μπορεί ο Στέφανος Στεφάνου να αλλάξει το ΑΚΕΛ; Μπορεί να δημιουργήσει μια νέα δυναμική ώστε να καταστεί το κόμμα του πρωταγωνιστής των πολιτικών εξελίξεων; Η απάντηση, σε αυτή τη φάση τουλάχιστον, θα ήταν πρόωρη και μάλλον επιπόλαιη.

Αυτό που μπορούμε τώρα να συζητήσουμε είναι εάν έχει την πολιτική βούληση να το πράξει. Κι έπειτα, να εκτιμήσουμε εάν διαθέτει τα απαραίτητα εχέγγυα να κάνει τη διαφορά.

Σε σχέση με τις προθέσεις, έχουμε ένα καλό δείγμα γραφής από την πανηγυρική ομιλία του στο Συνέδριο: «Εάν θέλουμε πραγματικά να αλλάξουμε την πραγματικότητα στην οποία ζούμε, πρέπει πρώτα από όλα να αναμορφώσουμε τους εαυτούς μας. Όχι για να αναρρύνουμε την ιδεολογική και πολιτική μας ταυτότητα, αλλά για να αφογκραστούμε τα αιτήματα και τις προκλήσεις της νέας εποχής, επενδύοντας σε αυτό που είμαστε για σχεδόν ένα αιώνα». Έχει σημασία η πιο πάνω παραδοχή, γιατί αποτελεί τη συνέχεια μιας ζωηρής προσυνεδριακής συζήτησης περί ιδεολογικής ταυτότητας. Έχει σημασία επίσης γιατί ο νέος γενικός γραμματέας δείχνει να μην κρύβεται από την πραγματικότητα, δημιουργώντας αν μη τι άλλο βάσιμες ελπίδες ότι δεν θα επιχειρήσει να κουκουλώσει τα όποια προβλήματα. Ενδεικτικό είναι και ένα άλλο απόσπασμα της ομιλίας του, στο ίδιο κλίμα της αυτοκριτικής και μιας προσπάθειας αυτοπροσδιορισμού του ΑΚΕΛ στο νέο πολιτικό περιβάλλον: «Το εύκολο είναι να εγκλωβιστούμε σε ιδεοληψίες και να αναμασούμε συνθήματα. Το δύσκολο είναι να αρθρώσουμε νέο λόγο που θα αντλεί από την πλούσια εμπειρία μας. Το εύκολο είναι να κλειστούμε στο καβούκι μας και να μη μας ενδιαφέρει τι λέει και τι νιώθει η κοινωνία. Το δύσκολο είναι να ξανοικτούμε ξανά στην κοινωνία έτσι όπως κάναμε κάθε φορά. Να ξαναγίνουμε πρωταγωνιστές στα πεδία που διαμορφώνουν την πρόοδο... Το καθήκον αυτό είναι δύσκολο, αλλά το ΑΚΕΛ είναι για τα δύσκολα».

Αν όχι άμεσα, τους επόμενους μήνες πάντως, θα ανακαλύψουμε αν ο νέος ηγέτης του ΑΚΕΛ είναι για τα δύσκολα. Και θα καταλάβουμε αν μπορούμε να μιλάμε για «Εποχή Στεφάνου» με ό,τι αυτό συνεπάγεται: ανανέωση στο κόμμα, αναδιάρθρωση του τρόπου λειτουργίας του και αποκατάσταση των διαύλων επικοινωνίας με τον κόσμο της Αριστεράς. Συνολικά, 52.000 ψηφοφόροι του ΑΚΕΛ το εγκατέλειψαν σε διάστημα δέκα ετών, οπότε μέγα ζήτημένο για τον νέο γενικό γραμματέα είναι αν θα καταφέρει να τους εμπνεύσει και να τους πείσει. Θα πρέπει φυσικά να περάσει ένα ικανό χρονικό διάστημα και να εκδηλωθούν πρωτοβουλίες και δράσεις, για να καταλήξουμε αν μπορούμε να μιλάμε για «Εποχή Στεφάνου». Σε αυτό το σημείο, μπορούμε απλώς να μιλάμε για «την ώρα του Στεφάνου» καθώς μετά και την εκλογή των ανώτατων Σώματων (Πολιτικό Γραφείο και Γραμματεία) ένας νέος κύκλος ανοίγει επίσημα για το ΑΚΕΛ.

Το τελευταίο, αλλά διόλου αμελητέο, αφορά στο αν διαθέτει το ολοκληρωμένο «πακέτο» ώστε ν'ανταποκριθεί στις προκλήσεις των καιρών. Κατά την άποψή μου ο Στέφανος Στεφάνου έχει όλα τα φόντα για να αφήσει το δικό του ευδιάκριτο αποτύπωμα στο κίνημα της Αριστεράς. Συνειδητά αναφέρομαι στην Αριστερά, καθώς αυτό θα πρέπει να είναι και το μεγάλο στοίχημα: να διευρύνει το ακροατήριο του ΑΚΕΛ και να το μετατρέψει σε ένα κόμμα που θα μπορεί να εκφράσει ένα διαφορετικό μοντέλο εξουσίας από αυτό που ισχύει σήμερα.

Ο Στέφανος, γεννημένος το 1965, ανήκει στη γενιά μου. Το λέω αυτό γιατί όλοι εμείς που ανδρωθήκαμε μετά από εκείνο το τρομακτικό καλοκαίρι, ενηλικιωθήκαμε πολιτικά γρηγορότερα, βιώνοντας απογοητεύσεις και διαψεύσεις. Σκέφτομαι, λοιπόν, τώρα που ήρθε η ώρα ένας άνθρωπος της δικής μας γενιάς ν' αναλάβει το πηδάλιο μια ιστορικής παράταξης, θα πρέπει να του δοθεί ο χρόνος για να αποδείξει αν έχει κάτι καινούργιο να πει. Αρκεί να κατανοήσουν όλοι, κυρίως η βάση του ΑΚΕΛ που αγωνιά για το μέλλον του κόμματος, ότι ο νέος γενικός γραμματέας δεν θα τρέξει εκατοστάρι. Πρόκειται για σκυταλοδρομία, που σε κάθε αλλαγή θα πρέπει να αποδεικνύει πως έχει κάτι φρέσκο να καταθέσει στο άλυτο κομματικό τοπίο που διψά για νέες καρποφόρες ιδέες.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο κ. Μαυρογιάννης ανησυχεί πάρα πολύ... εμείς;

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Ο κ. Ανδρέας Μαυρογιάννης ανησυχεί πάρα πολύ, όπως είπε, για την Αμμόκωστο και διαμήνυσε ότι αν δεν γίνει κάτι «χθες», πολύ σύντομα θα είναι πάρα πολύ αργά και για την περικλειστη πόλη αλλά και για τη λύση του Κυπριακού. Ο κ. Μαυρογιάννης δεν είναι τυχαίο πρόσωπο. Είναι ο ελληνοκύπριος διαπραγματευτής, θέση την οποία διατηρεί εδώ και πολλά χρόνια. Άρα, μήπως εκ της θέσεώς του αυτής, η έκφραση «ανησυχίας» δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής έκφραση πολιτικής, στο «παρά ένα» της δρομολόγησης εποικισμού της Αμμοκώστου; Ή μήπως μας καλύπτει; Εάν δηλαδή τελικά, η ελληνοκυπριακή πλευρά υποστεί άλλη μια ήττα, στο ζήτημα της Αμμοκώστου, ο κ. Μαυρογιάννης θα είναι ο μόνος που θα δικαιωθεί, γιατί μας είπε ότι «ανησυχώ πάρα πολύ»; Μήνες μετά το άνοιγμα μέρους της παραλίας της περικλειστής πόλης και την εξαγγελία εποικισμού της από τις Αρχές της Άγκυρας και τον εγκάθετό της στα Κατεχόμενα και μερικές μέρες πριν από την άφιξη Ερντογάν στα Κατεχόμενα...;

Πραγματικά είναι άξιον απορίας. Ένας άνθρωπος, ο οποίος διαπραγματεύεται το Κυπριακό εδώ και πολλά χρόνια για λογαριασμό μας, υπό υπό τις εντολές της ελληνοκυπριακής ηγεσίας, ανησυχεί μετά τη δρομολόγηση μιας νέας καταστροφής και δηλώνει ότι αν δεν γίνει κάτι «χθες» θα χάσουμε την Αμμόκωστο και μαζί και το Κυπριακό. Πού ήταν ο κ. Μαυρογιάννης «χθες» και τι έκανε; Προχθές; Τα τελευταία 7 χρόνια; Εκτός βεβαίως κι αν δεν γνώριζε ο άνθρωπος και ενημερώθηκε τώρα από τα ΜΜΕ.

Είπε όμως και κάτι άλλο ο κ. Ανδρέας Μαυρογιάννης, το οποίο είναι εξίσου σημαντικό: Αυτό που επιζητούν και η Τουρκία και οι εκπρόσωποι του ψευδοκράτους, ως πρώτη τους προτεραιότητα, δεν είναι τα δύο χωριστά κράτη στην Κύπρο αλλά δύο

οντότητες, οι οποίες θέτουν από κοινού κάποιες συγκεκριμένες αρμοδιότητες και ιδιαίτερα θέματα εξωτερικής εκπροσώπησης και εκπροσώπησης στην Ε.Ε., ούτως ώστε αφενός να έχουν την ανεξαρτησία τους, και αφετέρου να μπορεί η Τουρκία να ελέγχει και το σύνολο της Κύπρου και να έχει και χέρι και λόγο στα της Ε.Ε.

Υποθέτω ότι η Ε/κ ηγεσία και ο κ. Μαυρογιάννης δεν γνώριζαν μέχρι τώρα ούτε γι' αυτή την προσπάθεια της τουρκικής πλευράς, για χωριστές οντότητες και ανεξαρτησία. Διότι εάν γνώριζαν, πιστεύω ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης δεν θα έστελνε τον Ανδρέα Μαυρογιάννη στην έδρα της Ε.Ε., στις 4 Φεβρουαρίου 2017. Και συνεπώς, ο Ελληνοκύπριος διαπραγματευτής δεν θα πήγαινε στις Βρυξέλλες και δεν θα υπέβαλλε από κοινού με τον Οζντλ Ναμί, το μοναδικό γραπτό υπόμνημα των δύο κοινοτήτων προς την Ε.Ε., που γνωρίζουμε μέχρι σήμερα. Κάτι που είχε οδηγήσει την Κομισιόν να μιλήσει για

«κοινή ιστορική συνάντηση» Μαυρογιάννη-Ναμί, προκαλώντας επίσημα σχόλια, καθώς και την παρουσία του τότε προέδρου του Σώματος Ζαν Κλοντ Γιούνκερ. Το κοινό γραπτό υπόμνημα, έθεσε μια «λίστα προτεραιοτήτων του ευρωπαϊκού κεκτημένου», με στόχο να ενεργοποιηθεί η Κομισιόν και να προβεί στην απαραίτητη προεργασία, ούτως ώστε σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού να μπορούσε να καταργηθεί ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής.

Αίτημα, το οποίο δεν υποβλήθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία, κράτος-μέλος της Ε.Ε., αλλά από κοινού από τις δύο κοινότητες, το 2017. Με τη μια εκ των δύο κοινοτήτων, την τουρκοκυπριακή, εκ των υστέρων, το 2021, να επιδιώκει να έχει την «ανεξαρτησία» της, όπως μας πληροφόρησε ο κ. Μαυρογιάννης, γεγονός που σήμερα, 4 χρόνια αργότερα, τον «ανησυχεί». Αλλά το 2017 ανησυχία δεν υπήρχε, γιατί προφανώς η ελληνοκυπριακή πλευρά, ο πρόεδρος Αναστασιάδης και ο κ. Μαυ-

ρογιάννης ούτε γνώριζαν, ούτε είχαν τέτοιες ενδείξεις για τους στόχους της τουρκικής πλευράς, αλλά ούτε λάμβαναν υπόψη πληροφορίες που μετέφεραν ΜΜΕ.

Σε κάθε πάντως περίπτωση, προσπαθούμε να κατανοήσουμε τη σημερινή «ανησυχία» του Ελληνοκύπριου διαπραγματευτή. Η οποία, όμως, μοιραία, επιτείνει τη δική μας ανησυχία. Και την ανησυχία του απλού πολίτη, ο οποίος τελικά έχει πολλούς λόγους και κάθε δικαίωμα να ανησυχεί...

Σημείωση: Παρεμπιπτόντως, μήπως ο κ. Μαυρογιάννης πρέπει να επιλέξει άλλο τρόπο επικοινωνίας, πλην της έκφρασης «ανησυχίας», εάν όντως σκέφτεται τις προεδρικές εκλογές, όπως είχε αφήσει να εννοηθεί σε συνέντευξη που έδωσε στη «Κ» (πριν από την αποτυχία του ΑΚΕΛ στις βουλευτικές εκλογές);

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Ο νέος ψυχρός πόλεμος

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Μία πολιτική δεν άλλαξε με την ήττα του Τραμπ και την έλευση του προέδρου Μπάιντεν: η πολιτική απέναντι στην Κίνα. Εχουμε μπει σε έναν νέο ψυχρό πόλεμο. Τα διλήμματα ήδη τίθενται με πολύ καθαρό τρόπο και από τις δύο πλευρές. Κλασικό παράδειγμα, οι πτήσεις για το ποια πλατφόρμα θα χρησιμοποιεί κάθε χώρα για το δίκτυο 5G.

Η συμπεριφορά της Κίνας έχει αλλάξει πολύ. Το διαπιστώνει κανείς στις ομιλίες του προέδρου Σι. Το Πεκίνο έχει μια νέα επιθετική αυτοπειποίηση που δεν υπήρχε στο παρελθόν. Θεωρεί ότι η Αμερική είναι μια χώρα σε καθοδική πορεία για δομικούς λόγους και πως έχει έλθει η ώρα να αμφισβητήσει ανοικτά την ηγεμονία της. Στα μάτια των Κινέζων ο παράλογος πόλεμος στο Ιράκ, η εγκατάλειψη του Αφγανιστάν, η αδυναμία του Ομπάμα να προβάλει την αμερικανική ισχύ παγκοσμίως, σε συνδυασμό με τον βαθύ δικασμό των τελευταίων ετών, είναι αποδείξεις ραγδαίας υποχώρησης της θέσης των ΗΠΑ στον κόσμο.

Ο Μπάιντεν δεν διαφέρει από τον Τραμπ στο πώς βλέπει την Κίνα, σαν τη μεγάλη οικονομική και στρατηγική απειλή. Αντιλαμβάνεται, όμως, ότι δεν μπορεί να βγάλει πέρα αυτή την αντιπαράθεση χωρίς συμμάχους. Η Ευρώπη διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην εξίσωση. Η αμερικανική κυβέρνηση κάνει ό,τι μπορεί, κλείνει ακρέιαστα μέτωπα, προσπαθεί να φέρει πιο κοντά της τους Ευρωπαίους και να δημιουργήσει ένα ενιαίο μέτωπο έναντι της Κίνας. Η Ε.Ε. είναι όμως και αυτή δικασμένη και το τραυματικό «επεισόδιο Τραμπ» έχει αφήσει υποψίες και ανασφάλειες για το

αν μπορούν οι Ευρωπαίοι να εμπιστευόνται και να βασίζονται στις ΗΠΑ. Σημαντικός ωστόσο είναι και ο ρόλος της Ρωσίας. Στον προηγούμενο ψυχρό πόλεμο, ο Νίξον με τον Κίσινγκερ προσπαθούσαν να βεβαιωθούν ότι η Κίνα δεν ήταν πλήρως ταυτισμένη με τη Σοβιετική Ένωση, που ήταν τότε η άλλη ηγεμονική υπερδύναμη. Τώρα η συζήτηση αντιστρέφθηκε και είναι αν και πώς θα κρατηθεί η Μόσχα μακριά από την τωρινή ανερχόμενη υπερδύναμη, την Κίνα. Στην Ουάσινγκτον συγκροούνται δύο σχολές, αυτή που θεωρεί τη Μόσχα εξίσου σημαντικό –αν όχι πιο σημαντικό– αντιπαλό και εκείνη που πιστεύει ότι πρέπει να βρεθεί ένα modus vivendi με τον Πούτιν. Και οι δύο σχολές έχουν επιχειρήματα και μέχρι τώρα ο Μπάιντεν μοιάζει να ακολουθεί την ήπια ρεαλιστική. Στην Ευρώπη, άλλωστε, η σχολή αυτή έχει υποστηρικτές στο Βερολίνο και στο Παρίσι, που θεωρούν ότι η Δύση δεν μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά ταυτόχρονα δύο στρατηγικά μέτωπα.

Η Κίνα βιάζεται, όμως, να αλλάξει τον κόσμο και να καταστήσει σαφές ότι οι όροι του παιχνιδιού δεν θα είναι οι ίδιοι. Τι σημαίνει αυτό; Οτι δεν θα πρέπει να αποκλείουμε κάποια κίνηση που θα σηματοδοτήσει την αλλαγή του γεωπολιτικού σκηνικού. Θα είναι ένας πόλεμος για την Ταϊβάν, στον οποίο θα εμπλακεί και ενδεχομένως θα χάσει η Αμερική; Δεν θα πρέπει να το αποκλείει κανείς.

Το βέβαιο είναι ότι ο κύκλος που ξεκίνησε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο κλείνει. Το πρώτο ημιαίο είναι αν η αυλαία θα πέσει με ένα στιγμιαίο και δυνατό «μπαμ» ή σταδιακά και ήπια με το πέρασμα του χρόνου.

Πολιτικοί αλγόριθμοι

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Όταν αρχίζει η συζήτηση περί της κατακτισεως του «κεντρώου χώρου» στην πολιτική, σημαίνει ότι οι διεκδικητές της εξουσίας τελούν μάλλον σε κατάσταση αμυναίας. Αυτό αρχίζει να συμβαίνει και στην παρούσα συγκυρία. Είπε λοιπόν προσφάτως ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας απευθυνόμενος στη σύναξη των στελεχών του κόμματός του πως «για να βρούμε το Κέντρο πρέπει να πάμε Αριστερά». Ακατανόητη η διατύπωση, αλλά αναμενόμενη καθώς προέρχεται από ηγέτη της Αριστεράς, όπου η πολιτική ρητορική ασκούμενη στον υπέρτατο βαθμό αγγίζει ενίοτε ή συχνότατα τα όρια της παραδοξολογίας.

Από την άλλη πλευρά, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, πολιτικός κεντρώος -φιλελεύθερος, πλην όμως όχι δεξιάς, δεν διεκδικεί τον «κεντρώο χώρο», διότι θεωρεί ότι τον ανήκει. Και φυσικά δεν έχει άδικο ως προς αυτό.

Κάποιοι επισείουν τον κίνδυνο διαρροής ψηφοφόρων της Ν.Δ. στη «σκληρή» Δεξιά, που όμως από τις εμφανίσεώς της το 1977 ως Εθνική Παράταξις ουδέποτε εξασφάλισε αθροιστικώς ποσοστό άνω του 7%. Ο παραδοσιακός κεντροδεξιός ψηφοφόρος δεν μεταπηδά σε άλλο κόμμα, απλώς επιλέγει την αποχή. Αυτό συνέβη στην εκλογές του 2009.

Ο «κεντρώος χώρος» βεβαίως δεν εξασφαλίζει πάντα εξορισμού πλειοψηφίες. Εάν συνέβαινε το αντίθετο, η Βρετανία θα είχε παραιμείνη στην Ε.Ε., ο κ. Μπόρις Τζόνσον δεν θα είχε εκλεγεί πρωθυπουργός, ούτε θα είχε εξέλθει νικητής από την τελευταία αναμέτρηση. Ούτε βεβαίως ο κ. Εμανουέλ Μακρόν οφείλει στον «κεντρώο χώρο» την εκλογή του στο προεδρικό αξίωμα της Γαλλίας, αλλά στο γεγονός ότι αντιπάλος

του στον δεύτερο γύρο των εκλογών ήταν η κ. Μαρίν Λεπέν, η χαρακτηρισζόμενη ως «ακροδεξιά» πολιτικός.

Η κατάκτηση της εξουσίας δεν εξαρτάται ούτε από τη μελέτη των πολιτικών προγραμμάτων που επεξεργάζονται οι «επιτελείς» ούτε από την ενσωμάτωση «πολιτικών ομάδων» που σταδιακώς ωθήθηκαν στο περιθώριο.

Η πολιτική μάχη κρίνεται πάντα από την ικανότητα ενός ηγέτη να εξάψει τη φαντασία του εκλογικού σώματος, καλλιεργώντας προσδοκίες που πιθανότατα θα διαψευσθούν μέχρις ενός σημείου, και να αξιοποιήσει την κόπωση των πολιτών προς τον εκάστοτε ασκούντα την εξουσία.

Για να το επιτύχει αυτό έχει ανάγκη απλώς περιεκτικού συνθήματος, και ως προς το θέμα αυτό η μοιραία πολιτική οικογένεια των Παπανδρέου υπήρξε όντως ευρηματική.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου κέρδισε δύο εκλογές το 1963 και ’64 με το μονολεκτικό σύνθημα «Ανεμοκρατία», ωσάν η Ελλάς να τελούσε έως τότε υπό καθεστώς δικτατορίας. Ο υιός του, Ανδρέας Παπανδρέου, δεν επινόησε αλλά έκανε χρήση των συνθημάτων των Γάλλων Σοσιαλιστών, «Εδώ και τώρα» και «Αλλαγή». Τέλος, ο Γιώργος Παπανδρέου είπε το ανεπανόληπτο ότι «Λεφτά υπάρχουν».

Η τεχνική κατακτισεως της εξουσίας είναι απλή, πρωτόγονη, εμπειρική, κυρίως βασισμένη στο ένστικτο και όχι στην ορθολογική ανάλυση. Παράλληλα υπάρχει ο αλγόριθμος των τεχνοκρατών της πολιτικής, που μεγιστοποιεί την πολιτική σημασία του «κεντρώου χώρου» ή των «δεξιών πυρήνων» σε φιλελεύθερους πολιτικούς σχηματισμούς, όταν η κοινωνία δεν ανταποκρίνεται πλέον στη συνθηματολογία ενός πολιτικού ηγέτη. Εδώ βρισκόμαστε προς τον παρόν.

Τις προάλλες, το συνδικάτο των εκπαιδευτικών κήρυξε απεργία για την ημέρα που θα διεξάγονταν οι εξετάσεις για τα Πρότυπα με στόχο να τις υπονομεύσει. Η πονηρά ΟΛΜΕ ανακοίνωσε την απεργία Παρασκευή μεσημέρι ώστε να μην προλάβει το υπουργείο να προσφύγει στη Δικαιοσύνη, για να την κηρύξει παράνομη. Δυστυχώς γι’ αυτήν, η κυρία Κεραμέως πρόλαβε να καταθέσει την αγωγή, το δικαστήριο συνεδρίασε Σάββατο και οι εξετάσεις διεξήχθησαν κανονικά τη Δευτέρα.

Άκουσα τον κ. Τσούχλο, πρόεδρο του σωματείου, στην εκπομπή του Αρη Πορτοσάλτε. Προσπάθησε να πείσει πως η απεργία δεν αφορούσε τον θεσμό των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων, τον οποίον υποστηρίζει, αλλά κάτι επιπλέον αμοιβές και λοιπά που δεν ενδιαφέρουν κανέναν. Στο Διαδίκτυο μπορείτε να βρείτε ακόμη και σήμερα την ανακίνωση του συνδικάτου που καταγγέλλει τα Πρότυπα ως απόπειρα δημιουργίας σχολείων για τις ελίτ. Όχι για τις οικονομικές, τις πολιτικές ή τις αθλητικές ελίτ. Ελίτ εννοούν όσους μαθητές είναι αρκετά ικανοί ώστε να περάσουν

Ο χόλος της Αριστεράς

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

τις εξετάσεις και τους καθηγητές τους, οι οποίοι επίσης θα αξιολογηθούν αν είναι ικανοί να τους διδάξουν. Ο κ. Τσούχλος έχει εκλεγεί με τη ΔΑΚΕ. Δεν είναι αυτός ο λόγος, όμως, που προσπάθησε να υπεκφύγει από τη θέση του συνδικάτου του περί ελίτ. Ο λόγος είναι ότι η ΟΛΜΕ βρέθηκε αντιμέτωπη με ένα μέτωπο κατακραυγής το οποίο δεν περιελάμβανε μόνο τα θύματά της, τους μαθητές και τους γονείς τους, αλλά και το λεγόμενο «κοινό περί δικαίου αίσθημα». Η ΟΛΜΕ και τα συναφή ευαγή ιδρύματα έχουν συνηθίσει να δρουν σε ένα καθεστώς κοινωνικής υποταγής, το οποίο κυριαρχεί εδώ και δεκαετίες. Ανήκει στο εθιμικό δίκαιο της δημοκρατίας μας.

Το πρόβλημα το διατύπωσε ο κ. Φίλπς σε καθαρά Ζαχαριαδική διάλεκτο στην προγραμματική συνδιάσκεψη του ΣΥΡΙΖΑ. Διεπίστωσε ότι η σημερινή κυβέρνηση δεν είναι μια «συνθησμένη» κυβέρνηση, μια απ’ αυτές που αφήνουν το αποτύπωμά τους μόνον όσο διαρκεί η θητεία τους – κάτι σαν τη συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ με ΑΝΕΛ. Είναι μια κυβέρνηση που προσπαθεί να ανασκηροτήσει τον «αστισμό» σε οι-

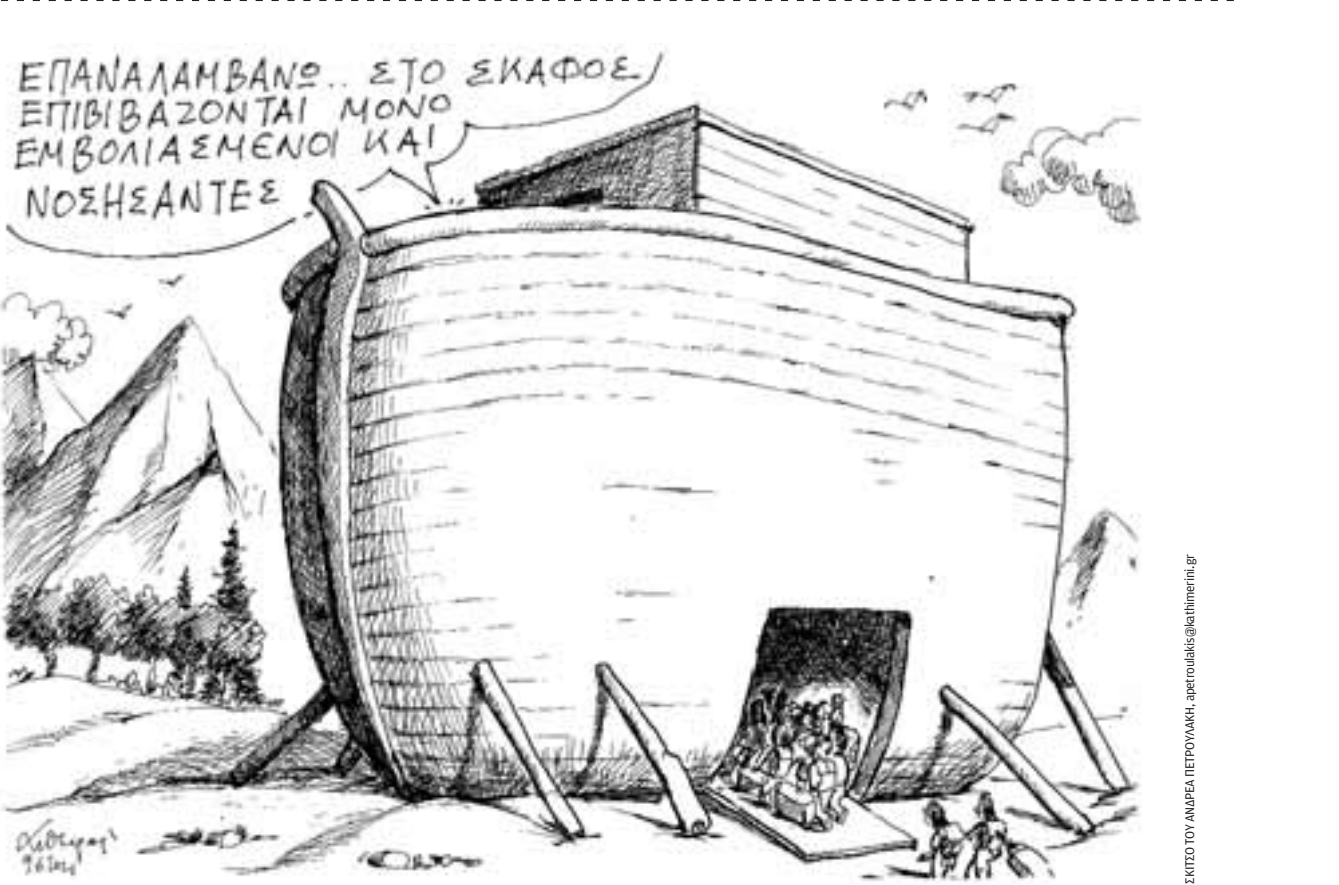
κονομικό, κοινωνικό, πολιτισμικό και ιδεολογικό επίπεδο – δεν περρισεύει και τίποτε. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, προσθέτω, η δημιουργία σχολείων για τις ελίτ. Πού ακούστηκε η δημόσια εκπαίδευση να θέλει να βοηθήσει όσους μαθητές ξεχωρίζουν και δεν έχουν την οικονομική ευχέρεια του ιδιωτικού;

Το πρόβλημα που έχουν να αντιμετωπίσουν και η ΟΛΜΕ και ο κ. Φίλπς είναι ότι στην προσπάθειά της για την ανασυγκρότηση του «αστισμού» η κυβέρνηση έχει συμμάχο της την κοινωνική πλειοψηφία. Αντιλαμβάνονται, στον βαθμό που είναι σε θέση να αντιληφθούν, πως η πολιτική τους ήττα δεν ήταν ένα περιστασιακό γεγονός. Το αντι-ΣΥΡΙΖΑ μέτωπο στρέφεται όχι μόνον εναντίον της πολιτικής της πενταετίας, αλλά και εναντίον όλου του πλέγματος των μικρών ή μεγαλύτερων πυρήνων κοινωνικής εξουσίας που κυριάρχησε επί δεκαετίες. Ποιος τολμούσε να διαμαρτυρηθεί επειδή η ΓΕΝΟΠ ήθιζε στο σκοτάδι την Αθήνα ή η ΟΛΜΕ απεργούσε εν μέσω Πανελλαδικών.

Το θηρίο της Αριστεράς είναι τραυματισμένο. Η βεβαιότητα ότι έχασε την πολιτική εξουσία επειδή

η κοινωνία του γύρισε την πλάτη το κάνει να αντιδρά σπασμωδικά και πιο βίαια. Το λαϊκό αίσθημα εγκατέλειψε την Αριστερά. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι πλέον «λαϊκό» μέτωπο. Είναι ένα συνονθύλευμα αποτυχημένων πολιτικών που ψάχνουν αντικρισμα σε διάφορους θύλακους, επίσης κοινωνικά απομονωμένους. Και γι’ αυτό βάζει τον Πολάκη να βρυχάται. Ακόμη και η διφορούμενη στάση του απέναντι στους εμβολιασμούς αποδεικνύει ότι αδιαφορεί για τα περίφημα μεσαία στρώματα, τα οποία τρέμουν με την προοπτική ενός ακόμη λοκντάουν.

Ο κ. Τσουκαλάς, θεωρητικός της Αριστεράς, αποκάλεσε την Ιστορία πονηρή. Άλλα του είχε υποσχεθεί και άλλα του έδωσε. Προφανώς εννοεί ότι αλλού βρίσκεται ο λαός από εκεί που τον ψάχνει η Αριστερά. Και όχι μόνον παρ’ ημίν. Ας αφήσουμε κατά μέρος το γεγονός ότι η Ιστορία δεν είναι ούτε πονηρή ούτε αγαθή. Να υποθέσω ότι σε αυτήν τη θεωρητική ψευδαισθηση οφείλεται ο χόλος της Αριστεράς. Θέλει να εκδικηθεί την Ιστορία επειδή την ξεγέλασε η πονηρά. Και επειδή η Ιστορία είναι απρόσωπη, ξεσπάει τον χόλο της στην κοινωνία.

ΣΚΙΤΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΙ ΠΕΤΡΟΥΣΚΗ, apetrovskis@lathmedia.gr

Επιλέγουμε το τέλος του εθνοτισμού

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ο πολιτισμός κάνει τη διαφορά, όχι η εθνότητα.

ρωπαισμό» μας ατιμάζοντας αισθητικά κάθε σπιθαμή της ελλαδικής γης.

Δυο αιώνες τώρα, η νεοελληνική κοινωνία αρνείται να συνειδητοποιήσει τη σχιζοφρένεια που καθόρισε τον μετασχηματισμό της σε «εθνικό κράτος». Διαιωνίζει τη δικασμένη αυτοσυνειδησία: Καμώνεται ότι καμαρώνει για το χιλιόχρονο αυτοκρατορικό παρελθόν της, και ταυτόχρονα ξεπουλάει τα πάντα (γλώσσα, θεσμούς, κάλλος τοπίου) για τον πιο εξευτελιστικό «εξευρωπαϊσμό» της. Δυο αιώνες τώρα, γεννάει συνεχώς δικασμούς και πολλώσεις: Δημοτικιστών και Καθαρευουσιάνων, Βενιζελικών και Βασιλικών, Κομμουνιστών - Διεθνιστών και Εθνικοφρόνων, Ευρωπαϊστών και Ελληνοκεντρικών. Αφορμές και προσωπεία για να δηλωθεί η δραματική κρίση ταυτότητας, ο πλεονασμός του μιμητισμού, η απουσία προοπτικής για το μέλλον των Ελλήνων.

Πόσοι Έλληνες νυνιοι σήμερα συνειδητοποιούν πως με την ίδρυση του ελλαδικού κράτους τελειώνει ιστορικά ο Ελληνισμός; Ως τότε, ακόμα και κάτω από φρικτό ζυγό δουλείας, οι Έλληνες παρήγαν πολιτικούς – κοινοτικούς και συντησιακούς θεσμούς, αξιοπρέπεια αυτοπειποίησης, όραμα ιστορικού μέλλοντος. Τώρα πια παράγουν μόνο μίμηση και μεταπρατισμό,

αγλωσσία, παρανάνγωση της Ιστορίας – με όραμα «ανάπτυξης» τη Σιγκαπούρη.

Τέτοιοι είδους διαπιστώσεις δεν συνιστούν πολιτική κριτική, εξάλλου το είδος είναι περιττό σήμερα, αχρηστευμένο. Η πολιτική κριτική προϋποθέτει κοινωνίες, όπου οι πολίτες έχουν καλλιεργημένη την κριτική ικανότητα και τη λογική συνέπεια, ενώ στην ελλαδική κοινωνία η πολιτική είναι μόνο μάχη εντυπώσεων, αντιμαχίες «για το θεαθήναι». Οι πολιτικές «δυνάμεις» συγκροτούνται με ανθρώπινο δυναμικό εξαιρετικά χαμηλής στάθμης: κατά κανόνα αφισκοκλήπτες των κομματικών νεολαίων, επαγγελματίες συνδικαλιστές, πρόσωπα επιδέξια στην κατάνκτηση τηλεοπτικής δημοσιότητας, έστω και με καταφανή τη μικρόνοια. Πολιτική για τους πολιτευόμενους στην Ελλάδα είναι η τέχνη να μεθοδεύεις την επανεκλογή σου. Να εξασφαλίζεις χρηματοδότηση για διαφήμιση δική σου και του κόμματος. Να κερδίζεις την εύνοια του «συμμαχικού» παράγοντα. Να εμφανίζεις το μαύρο άππο στην συνθηματολογική παραγάνδα.

Αυτές οι επιδιώξεις καταλαμβάνουν το μέγιστο του πεδίου των ενδιαφερόντων κάθε πολιτευόμενου. Συνιστούν παγιωμένους εθισμούς, σταθερούς αυτοματισμούς, ανεξέλεγκτα αντανακλαστικά. Διαχειρίζονται οι πολιτικοί τη γη και τη θάλασσα και τον ουρανό της πατρίδας μας, με τρόπο που δεν θα εμποδίσει την επανεκλογή ή

και την υπουργοποίησή τους, τρόπο που δεν θα δυσανεστήσει τον Μεγάλο Αυθέντη: τον «συμμαχικό παράγοντα». Αυτό προέχει αυτονόητα, αυτό είναι η πολιτική.

Σταθερά και αδυσώπητα ο Ελληνισμός αποδυναμώνεται, όχι επειδή μειονεκτεί σε γεωστρατηγική σημασία, αλλά επειδή, στο όνομα ενός μικρονοϊκού «εκσυγχρονισμού» ή της καταναλωτικής λιγούρας, πιθηκίζει την «πρόοδο». Ανίκανος να διαχειριστεί γόνιμα την πολιτισμική του διαφορά από τον ατομοκεντρισμό και την ωφελιμοθηρία, παραδίνεται αυτοπροαίρετα στον ιστορικό αφανισμό του. Ολο και πιο άγλωσσος ο Ελληνισμός, πιο απαίδευτος, αισθητικά εκβαρβαρωμένος, με αφελληνισμένα σχολεία, τσαρτοκοσμικά πανεπιστήμια, εκπροτεσταντισμένη «επικρατούσα θρησκεία», βυθίζεται στην παντοδαπή καφρίλα.

«Πολιτισμός» είναι η λέξη που έφτιαξαν κάποτε οι Έλληνες, για να δηλώσουν όχι, όπως σήμερα, ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, αλλά την κοινή (της πόλεως) αναμέτρηση με το «νόημα» της ζωής και του θανάτου. Ο Τούρκος δεν διαφοροποιείται πια από τον Έλληνα, ούτε στην ενδυμασία, ούτε στην κατοικία, ούτε στους θεσμούς. Η επιλογή «θρησκείας» είναι ιδιωτική υπόθεση, λένε οι «προοδευτικοί» συμπολίτες μας, όπως και η προτίμηση ποδοσφαιρικής ομάδας.

Επομένως, τίποτα δεν αλλάζει, αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο πρωθυπουργός και κάποιοι υπουργοί είναι Τούρκοι.

Ο Τιτανικός του Κυπριακού

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τρεις αιώνες πριν από την ενοποίηση της Ιταλίας, ο Μακιαβέλλι είχε συμβουλέψει, το 1513, για την ενοποίηση των ιταλικών βασιλείων. Ο Τοκβίλ, ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα, μίλησε για τον Ψυχρό Πόλεμο και την πρωτοκαθεδρία ΗΠΑ-Ρωσίας ενώ ο Καντ, σχεδόν 150 χρόνια πριν από την ίδρυση της Ε.Ε., έκανε λόγο για συνταγματικές δημοκρατίες στην Ευρώπη που θα ζήσουν υπό καθεστώς αγαστής συνεργασίας. Οι μεγάλοι διανοητές δεν έμειναν στην ιστορία μόνο για τη σπουδαιότητα του έργου τους και των ιδεών τους, αλλά και για τη διορατικότητά τους. Κατόρθωσαν να δουν πολύ πιο μπροστά από την εποχή τους και να περιγράψουν με ακρίβεια τα γεγονότα που θα έρθουν. Όχι με τη λογική της τυχαίας πρόβλεψης ή της προφητείας αλλά μέσα από την ενδελεχή παρατήρηση, την ισχυρή αναλυτική διαδικασία και την ορθολογιστική επιχειρηματολογία.

Στην πολιτική, όπως και στη φιλοσοφία και στη μάχη των ιδεών, οι πολιτικοί που ξεχώρισαν ήταν αυτοί που γνώριζαν πώς να διαβάζουν τις εξελίξεις. Που είχαν όραμα και ήταν διορατικοί. Η Θάτσερ με το που συνάντησε τον Γκορμπατσόφ κατάλαβε πως η Σοβιετική Ένωση θα καταρρεύσει. Ο Κένεντι γνώριζε πως αν στείλει προσωπικά τον αδερφό του σε εκείνον τον πιλότο του Phantom θα απέτρεπε μια κρίση που μπορεί να οδηγούσε στον Γ΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Βενιζέλος γνώριζε πως αν στο Παρίσι έκλεινε το ξενοδοχείο του κοντά σε αυτό των Αγγλων θα αξιοποιούσε τις κανονίες του Κουντουριώτη από το θωρηκτό «Αβέρωφ» και ο Τσώρτσιλ είχε συνειδητοποιήσει πως αν επιμείνει οι να πολεμήσει, ακόμη και μόνος του, τους Ναζί θα βρίσκονταν στην ουστή πλευρά της Ιστορίας. Οι statesmen σε αντίθεση με τους χιλιάδες πολιτευτές κατόρθωσαν να προβλέψουν, να προκαταλάβουν, να αναλύσουν ορθολογιστικά (και αλγοριθμικά) τα δεδομένα ενώπιόν τους και, εν τέλει, να οδηγήσουν τους λαούς τους σε σημαντικά επιτεύγματα.

Στην Κύπρο οι πολιτικοί μας διαχρονικά δεν τα πηγαίνουν καλά με τις προβλέψεις. Τέσσερα χρόνια μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάν, τον Ιούλιο του 2017, καμιά εκ των προβλέψεων της διακυβέρνησης Αναστασιάδην, αλλά και μιας μερίδας της αντιπολίτευσης, δεν επαληθεύτηκε. Δεν βρέθηκε μεγάλο κοίτασμα στο τεμάχιο «10» της κυπριακής ΑΟΖ. Δεν επιβλήθηκαν από την Ε.Ε. κυρώσεις προς την Τουρκία που θα της προκαλούσαν κόστος σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Η Τουρκία κατόρθωσε και να βρει γεωτρήσιμα, να τα επανδρώσει και να προβεί σε σειρά γεωτρήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ. Και οι εξαγγελίες του Ερντογάν για το Βαρώσι αποδείχτηκαν πραγματικές κι όχι προεκλογικά πυροτε-

χνήματα. Είναι πραγματικά κωμικοτραγικό να ανατρέχει κανείς σε δηλώσεις, συνεντεύξεις και αναλύσεις στον κυπριακό Τύπο της περιόδου 2017-2020 σε σχέση με τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Κυβερνητικά στελέχη, κομματικές ηγεσίες και πολιτικές ελίτ αναλύουν τις εξελίξεις στο Κυπριακό χωρίς, κυριολεκτικά, να πετυχαίνουν ούτε μισή πρόβλεψη σε σχέση με τις τουρκικές κινήσεις, τη μεγάλη γεωπολιτική εικόνα και τη διαπραγματευτική θέση της Λευκωσίας σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο.

Το Κυπριακό εισέρχεται ανεπιστρεπті στο τελευταίο του μίλι. Η κατάσταση δεν είναι καλή και όλα συντείνουν σε ένα μεγάλο ναυάγιο, σε εθνικό επίπεδο, με άγνωστες αλλά οπωσδήποτε δυσάρεστες συνέπειες. Αν αυτό το ναυάγιο ήταν ο «Τιτανικός» η κοντόφθαλμη πολιτική αυτών που περιγράψαμε ως άνω θυμίζει την ορχήστρα στην αήθουσα δεξιώσεων του βρετανικού υπερωκεάνιου. Το πλοίο οδηγείται στα βράχια και η μπάντα συνεχίζει να παίζει μουσική. Την κρίσιμη στιγμή που το πλοίο θα προσκρούσει στο παγόβουνο και θα αρχίσει να παίρνει επικίνδυνη κλίση προκειμένου να βουλιάξει μαζί με όλο του το πλήρωμα και τους επιβάτες, ορισμένοι εξ αυτών θα το εγκαταλείψουν – προκειμένου να γλυτώσουν και κυριότερα να αποποιηθούν τις ευθύνες τους για το ναυάγιο. Παρακολουθώντας το Κυπριακό είναι προφανές πως αυτή η τάση της εγκατάλειψης του πλοίου – από μια μερίδα των όσων διαχειρίστηκαν τις εξελίξεις την περίοδο 2017-2020 – έχει αρχίσει ήδη να επισυμβαίνει ενόψει του 2023 και των Προεδρικών καθώς και των εξελίξεων επί του εδάφους. Κάποιοι θα βγουν να μιλήσουν με υποτιθέμενη σκληρή γλώσσα. Κάποιοι θα ισχυριστούν ότι έκαναν ό,τι μπορούσαν για να μην πέσει το πλοίο στα βράχια, κάποιοι θα πουν πως προειδοποίησαν για το μεγάλο παγόβουνο και κάποιοι θα αρκестούν στο να πουν πως το παγόβουνο που λέγεται Τουρκία ήταν τόσο μεγάλο και η σύγκρουση μαζί του αναπόφευκτη. Κανείς όμως δεν θα πει πως πρέπει να αποφύγουμε τη βύθιση και, κυριότερα, πως θα σωθούν όλοι οι επιβάτες κι αν αρκούν τα σωσίβια.

Παρακολουθώντας τη σύγχρονη πολιτική ιστορία της Κύπρου, σε καμιά της περίοδο δεν υπήρξε διορατικότητα και ακριβής πρόβλεψη των εξελίξεων. Οι πολιτικοί μας ήταν ανέκαθεν τακτικιστές και δεν διακρίνονταν για την αναλυτική τους δεινότητα. Το στάτους κβό μετά το 1974, σαν άλλο κομμάσο, τους επέτρεπε, κάθε φορά, να ολοκληρώνουν το ταξίδι τους, αποφεύγοντας τα παγόβουνα, τους ύφαλους και τα αβαθή δινοντάς τους την ψευδαισθηση των ικανών καπεταναίων. Τώρα, που το κομμάσο χάλασε, εγκαταλείπουν το πλοίο.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Παλαιστίνιος διαδηλωτής πετάει δακρυγόνο εναντίον των ισραηλινών δυνάμεων, διαμαρτυρόμενος για τη νέα εγκατάσταση εποίκων στην περιοχή Ενιάταρ, κοντά στην πόλη της Ναμπλούς στη Δυτική Όχθη.

Μαθαίνουμε κάτι από τις καταστροφές;

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Οι μεγάλες πυρκαγιές στις επαρχίες Λάρνακας και Λεμεσού (τέσσερις νεκροί, πρωτοφανής καταστροφή δασικού πλούτου, οικιών, γεωργικών υποστατικών, πανίδας, χλωρίδας) επανέφεραν στην επικαιρότητα το ερώτημα: η επόμενη πυρκαγιά, θα μας βρει σε καλύτερη θέση για την αντιμετώπισή της; Μετά την πυρκαγιά στην περιοχή της Σολιάς το 2016 όλοι ζητούσαν καλύτερη προετοιμασία και γι' αυτό συστάθηκε Ειδική Επιτροπή. Συζήτησε την ενίσχυση της πυρόσβεσης με αγορά πτητικών μέσων. Εισηγήθηκε για αγορά δύο αεροπλάνων canadair. Δημιουργία ενός σώματος του μηχανισμού rescEU στην περιοχή με έδρα την Κύπρο στο οποίο θα συμμετείχαν με πτητικά μέσα από γειτονικές χώρες. Δημιουργία Συντονιστικού Κέντρου, το οποίο θα καθοδηγούσε τα μέσα πυρόσβεσης, είτε εναέρια είτε επίγεια. Έγινε και η σκέψη για ένα μικρότερο και πιο ευέλικτο συντονιστικό κέντρο. Δεν προχώρησε κάτι. Όλα έμειναν στα χαρτιά, με εξαίρεση την αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας από την Αστυνομία το έτος 2020!

Πέρα από δηλώσεις και διαπιστώσεις το ουσιώδες ζήτημα για την Κύπρο παραμένει: πυρόσβεση κάνει η Πυροσβεστική Υπηρεσία, πυρόσβεση και η Δασική Υπηρεσία (ΔΥ) που ανήκει στο Υπουργείο Γεωργίας. Στο δάσος έχει την ευθύνη για την κατάσβεση η Δασική Υπηρεσία, μόλις όμως φτάσει η πυρκαγιά στα δύο χιλιόμετρα έξω από το δάσος, την ευθύνη αναλαμβάνει η Πυροσβεστική Υπηρεσία! Αν είναι στο χωριό Ορά με ευθύνη στον έπαρχο Λάρνακας, αν είναι στο χωριό Ερταγώνια στον έπαρχο Λεμεσού! Λοιπόν, όποιες δομές προέκυψαν από την εποχή της Αγγλοκρατίας δεν μπορεί ζουν για πάντα. Τα κράτη αλλάζουν, προοδεύουν, μαθαίνουν το ένα από το άλλο: τα σοβαρά κράτη όμως οργανώνουν Γραμματεία/Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας (ΠΠ). Με συνένωση των πιο πάνω υπηρεσιών, με έναν επικεφαλής, με κοινή εποπτεία της λει-

τουργίας της, γιατί η έννοια της πολιτικής προστασίας πλέον περικλείει όλα τα παραπάνω. Τα κράτη αναβαθμίζουν τις υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας, καθώς οι κίνδυνοι αυξάνονται, αποκτούν διαφορετικά περιεχόμενα πυρκαγιές, πλημμύρες, χείμαρροι, κλιματική αλλαγή, άνοδος της στάθμης της θάλασσας. Στο Ισραήλ ο επικεφαλής της Πολιτικής Προστασίας βρίσκεται παρά τω πρωθυπουργώ. Στην Ε.Ε. «η συγκρότηση rescEU, εφεδρικών ικανοτήτων πολιτικής προστασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως δασοπυροσβεστικά αεροσκάφη, ειδικές αντλίες νερού, ομάδες έρευνας και διάσωσης σε αστικό περιβάλλον, κινητά νοσοκομεία και ιατρικές ομάδες έκτακτης ανάγκης» <https://ec.europa.eu> βρίσκεται κάτω από έναν Επίτροπο, αρμόδιο για την ανθρωπιστική βοήθεια και τη διαχείριση κρίσεων.

Γιατί δεν αλλάζει κάτι στην Κύπρο; Γιατί επικυριαρχεί η επιτηριδα, όχι η μακροπρόθεσμη οργάνωση. Ύστερα θα διαφωνήσει η ΠΑΣΥΔΥ, ο κατέχων «τιμариούχος» θα πάει στο κόμμα (του) να πει τα δικά του, κανένα κόμμα δεν θα του χαλάσει το χατίρι γιατί, κατά κανόνα, κάποιου κόμματος θα είναι «δικό μας παιδί». Ύστερα είναι και το «κόμμα της αδράνειας», πού να πάω τώρα, αφού έμαθα έτσι, καλά είμαι εδώ. Επειδή κανένας δεν χαλάει το κατήρι σε κανέναν, οι αρχαιότερες παραμένουν από το 1960 κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων!

Φυσικές καταστροφές πάντα θα συμβαίνουν, το ζήτημα είναι αν μαθαίνουμε κάτι από την εμπειρία μας, αν μαθαίνουμε κάτι από τους άλλους, αν την επόμενη φορά θα είμαστε δύο βήματα μπροστά στην αντιμετώπισή τους. Τα πράγματα λένε πως μόλις περάσει η μπόρα, πάμε ξανά στα ίδια. Η απίστευτη ανεπάρκεια σε πτητικά μέσα για ένα μακρινό νησί τα λέει όλα. Πετούν τα απηρχαιωμένα κυπριακά, στέλνει και ο «κακός δαίμονας» από τις αγγλικές βάσεις τα δικά του πυροσβεστικά, με συνέπεια να είμαστε στο ίδιο έργο θεατές για δεκαετίες!

Γι' αυτό η Κύπρος, εμφανίστηκε ακόμα μια φορά (και στην περίπτωση της πρόσφατης πυρκαγιάς), ως μια ασύντακτη κατάσταση πραγμάτων. Αντί να δούμε εδώ και χρόνια την ουσία (πτητικά μέσα, δομές, προσωπικό) και να δράσουμε έγκαιρα, η κυβέρνηση επιδόθηκε σε μια πρωτοφανή επιθετική προβολή κάθε δήλωσης του προέδρου, με στόχο να τον εμφανίζει ως ικανό διαχειριστή της ανθρωπιστικής κρίσης. Με δηλώσεις του τύπου «με παρέμβαση του προέδρου έχουν αποσταλεί σε όλα τα πληγέντα χωριά ηλεκτρογεννήτριες...», ή ότι «ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης έδωσε οδηγίες για άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου...», ή ότι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας «έδωσε σαφείς οδηγίες για επαναπροκήρυξη της προσφοράς και άμεση αγορά μεταφερόμενου συντονιστικού κέντρου ελέγχου...», δείχνουμε ότι μας ενδιαφέρει η πρόσκαιρη εντύπωση και όχι η πραγματική κατάσταση γύρω μας. Αυτά για τα οποία έδωσε εντολή ο πρόεδρος συνιστούν αυτονόητες, στοιχειώδεις ευθύνες της διοίκησης σε χαμηλό επίπεδο, όπως το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, ή οι μεταφορές ηλεκτρογεννητριών! Σε μια χώρα με απαιτήσεις, θα έμπαινε το ερώτημα: Γιατί τώρα, εκ των υστέρων, η αγορά μεταφερόμενου συντονιστικού κέντρου με επαναπροκήρυξη της προσφοράς; Πού οφειλόταν η αδράνεια τόσοσν καιρό; Συνολικά, το κρίσιμο ζήτημα είναι τι παραλαμβάνει ένας πρόεδρος από τον προηγούμενο, τι έργο προωθεί επί των ημερών του, πόσο βελτιώνει, ή όχι, τα πράγματα σε μία ή δύο πενταετίες, σε τι κατάσταση, με μετρήσιμα κριτήρια, αφήνει τις υπηρεσίες πολιτικής προστασίας στο τέλος της θητείας του. Η επικοινωνιακή διαχείριση της κρίσης βεβαίως είναι πως τα πράγματα θα παραμένουν στάσιμα αν σκεπάσουμε την ουσία και παραμένουμε στις πρόσκαιρες εντυπώσεις...

www.larkoslarkou.org.cy

Χειροβομβίδες πυρόσβεσης

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

«Χειροβομβίδες πυρόσβεσης» είναι η νέα ανακάλυψη μιας ομάδας πανέξυπνων νέων της Κύπρου, η οποία προς το παρόν βρίσκεται σε επίπεδο δοκιμών. Όπως λέγεται, γιατί δεν έχει ανακοινωθεί τίποτα επισήμως, έχει το μέγεθος χειροβομβίδας και λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο. Στον πόλεμο των πυρκαγιών, ο πυροσβέστης ή οποιοδήποτε εκπαιδευμένο άτομο, απασφαλίζει την περιοχή και ρίχνει τη χειροβομβίδα εντός του καιόμενου σπιτιού. Η χειροβομβίδα εκτοξεύει μια χημική ουσία, η οποία σβάνει σε χρόνο ρεκόρ την φωτιά. Όλα αυτά σε επίπεδο πειραμάτων, αλλά μέχρι η ανακάλυψη να τελειοποιηθεί, να πατενταριστεί και να οδηγηθεί στο εμπόριο, θα πρέπει να γίνουν παρά –πέρα πολλά, τα οποία στοιχίζουν και πάρα – πάρα πολλά. Εδώ ακρι-

βώς είναι η θέση του κράτους, το οποίο θα πρέπει να αναλάβει να μετατρέψει την επινόηση του έξυπνου νέου επιστήμονα, σε εμπορικό προϊόν, το οποίο στο τέλος της ημέρας θα φέρει τεράστια έσοδα και κέρδη στον τόπο. Οι σοβαρές χώρες του κόσμου, οι οποίες κυνηγούν τα «δυνατά μυαλά», αφήνουν τους επιστήμονες να εργάζονται απερίσπαστα, μακριά από τη γραφειοκρατία και αναθέτουν σε άλλους οργανισμούς τη γραφειοκρατική κατοχύρωση και προώθηση μιας ανακάλυψης. Εδώ ακριβώς βρίσκεται και η μεγάλη ευθύνη όλων των πανεπιστημίων, τα οποία πρέπει επιτέλους να καταστούν και φυτώρια για έρευνα και όχι απλά εμπορικοί οργανισμοί, για παρόχι πτυχίων. Ακόμη τα σοβαρά κράτη χρηματοδοτούν την έρευνα, η οποία δεν φέρνει πάντα γρήγορα αποτελέσματα και ακολουθώς αναλαμβάνουν ιδιωτικές εταιρίες να

προωθήσουν εμπορικά τις ανακαλύψεις.

Την εποχή της μεγάλης ευφορίας, «των παχιών αγελάδων» το 2003, όταν εκτοξεύτηκε ο Hellas Sat ο πρώτος ελληνοκυπριακός δορυφόρος, έγιναν μεγάλες συζητήσεις για να χρησιμοποιηθούν οι δυνατότητες του δορυφόρου στην πρόληψη των πυρκαγιών. Με απλά λόγια, θα τοποθετούνταν αισθητήρες στα δάση, οι οποίοι θα επικοινωνούσαν με τον δορυφόρο, 24 ώρες το 24ωρο και σε περίπτωση πυρκαγιάς, θα υπήρχε άμεση ενημέρωση σε ένα κέντρο παρακολούθησης. Αλλά όλα έμειναν στην «κουβέντα» αφού υπήρχαν ένα σωρό αντιδράσεις, κυρίως από άτομα τα οποία υποχρεωτικά θα άλλαζαν καπνότομο. Αποτέλεσμα είναι σχεδόν δύο δεκαετίες μετά, να συνεχίζεται το «τρελό», να κάθονται πυροσβέστες σε κορυφές βουνών, να παρακολουθούν με τα κιάλια τα δάση

και όταν δουν καπνό να τρέχουν για να σβήσουν τις πυρκαγιές. Κατά καιρούς έγιναν και πάλι «κουβέντες» για αγορά καμερών με αισθητήρες καπνού, οι οποίες θα αποτελούσαν 24ωρους σκοπούς στα δάση. Αλλά και πάλι όλα έμειναν στην «κουβέντα». Πολλά λέχθηκαν κατά καιρούς, για αγορά drones παρακολούθησης, αεροσκαφών πυρόσβεσης, για ελικόπτερα τα οποία θα ήταν πραγματικά ικανά να σπκώσουν κάδους νερού και ένα σωρό άλλα σύγχρονα μέσα πυρόσβεσης. Τώρα που ανεξαρτητοποιήθηκε η Πυροσβεστική Υπηρεσία, ίσως είναι η καλύτερη στιγμή να υπαχθούν «υπό τις διαταγές» της η Πολιτική

Άμυνα, το Τμήμα Δασών και όλες οι υπηρεσίες, οι οποίες είτε έμμεσα, είτε άμεσα, ασχολούνται με θέματα πυρόσβεσης. Όλα τα θλιβερά τα οποία συνέβησαν στην μεγαλύτερη καταστροφή μετά την εισβολή του 1974, όπως παραδέχθηκε και ο πρόεδρος Αναστασιάδης, δεν πρέπει να αποτελέσουν ακόμη ένα περιστατικό το οποίο θα ξεχαστεί σε λίγες μέρες. Πρέπει να αποτελέσει μια πραγματικά ευκαιρία για να γίνουν τομές.

Μία άλλη παράμετρος είναι η τήρηση των νόμων, αυτών των οποίων έγραψαν στα παλαιότερα των υποδημάτων τους οι «άγιοι και άγριοι» αγρότες μας. Μεγάλη πλάκα, είχε η από αέρος και σε απευθείας μετάδοση, έκκληση χαροκαμένου αγρότη, ο οποίος ζήτησε από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατά την περιοδεία του στις πληγείσες περιοχές, να μη χρειαστεί να υποβάλουν αιτήσεις για πολεοδομικές

άδειες. Αποκάλυψε ο «καλός» αγρότης το «κόζι», δηλαδή ότι πολλές κατοικίες και υποστατικά κτίστηκαν παράνομα. Τώρα τι να πει κανείς για τον «κατακαυμένο» αγρότη, ο οποίος καψάλιζε μέσα στο λιοπύρι και με τόσους δυνατούς ανέμους. Τον αρκούν σίγουρα οι τύψεις, αν βεβαίως είναι ένοχος, των τεσσάρων νεαρών από την Αίγυπτο, οι οποίοι θυσιάστηκαν χωρίς αιτία. Τελικά όλα εδώ πληρώνονται. Η κουτοπονηρία των αγροτών, η δειλία των κυβερνώντων και των αρμοδίων καθώς και η αδιαφορία των πολιτών. Το χειρότερο όμως είναι οι ερινύες και οι τύψεις, οι οποίες δεν αφήνουν να κοιμηθούν τα βράδια, όλους αυτούς, οι οποίοι νομίζουν ότι θα «φάνε τον κόσμο» και ότι είναι αναντικατάστατοι. Έχει ο καιρός γυρίσματα για όλους, ακόμη και οι άνεμοι της φωτιάς.

kaparispan@yahoo.gr

Μετάβαση
στην υγιεινή διατροφή

Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Τα μέτρα που εφαρμόστηκαν στον κόσμο για περιορισμό της εξάπλωσης της πανδημίας του κορωνοϊού έχουν αλλάξει τις καθημερινές συνθήκες αλλά και τον τρόπο ζωής μας. Αρκετοί από εμάς αφιέρωσαν πιο πολύ χρόνο με τα παιδιά και την οικογένεια, αθλούνται και μαγειρεύουν πιο συχνά. Αυτές οι πρακτικές μάς έχουν κάνει πιο ευαίσθητους στις ανθρώπινες αξίες αλλά και στην αναγνώριση της σημαντικότητας μικρών αλλά βασικών για την υγεία μας ασχολιών.

Μέσα από την Ευρωπαϊκή Πρόσκληση Συμφωνία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει τον μεγαλύτερο στόχο της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050 και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στο 55% μέχρι το 2030. Για να επιτευχθούν όμως αυτοί οι περιβαλλοντικά σημαντικότεροι στόχοι,

Ένας υγιής πλανήτης
χρειάζεται περιβαλλοντι-
κά ευαίσθητους ανθρώ-
πους που να νοιάζονται
γι' αυτά που τρώνε, που
σπαταλάνε, που αγορά-
ζουν, ανακυκλώνουν ή
πετάνε αυθαίρετα.

χοι, θα πρέπει να αλλάξουμε κάποιες παλιές συνήθειες που επιβαρύνουν περαιτέρω το φυσικό περιβάλλον.

Οι πλανήτες είναι ήδη πολύ βε-
βαρημένοι και δύσκολα θα αλλάξει
η συνεχιζόμενη κύματική αλλαγή.
Ένας υγιής πλανήτης χρειάζεται
περιβαλλοντικά ευαίσθητους αν-
θρώπους που να νοιάζονται γι' αυτά
που τρώνε, που σπαταλάνε, που
αγοράζουν, ανακυκλώνουν ή πε-
τάνε αυθαίρετα. Η στρόφιξη σε ένα
διαφορετικό τρόπο ζωής, πιο φιλικό
προς το περιβάλλον, όπως η μετα-
βολή στην υγιεινή διατροφή απο-
τελούν αναπόφευκτες συνθήσεις,
τις οποίες θα πρέπει να εντάξουμε
πλέον στην καθημερινότητά μας.

Η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της Πράσινης Συμφωνίας, η οποία συζητήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΕΤΠ). Οι Τοπικές Αρχές αναγνωρίζουν την ανάγκη διατήρησης ενός υγιούς τρόπου ζωής που να συμπεριλαμβάνει την προμήθεια φρέσκων, ποιοτικών, βιολογικών προϊόντων από τα παραδοσιακά μεντάβια ή τις λαϊκές αγορές. Αυτό φαίνεται και από το τεράστιο ενδιαφέρον που εκδηλώνουν οι κάτοικοι των αστικών περιοχών για τα γεωργικά,

κτηνοτροφικά προϊόντα, καθώς και τα αλιευτικά είδη, όταν ψωνίζουν από τις λαϊκές αγορές στις αγροτικές περιοχές.

Ως Τοπικές Αρχές γνωρίζουμε από πρώτο χέρι ότι δεν είναι όλοι οι πολίτες ευκατάστατοι για να αγοράζουν καθημερινά βιολογικά προϊόντα. Πολλοί άνεργοι, άποροι και μέλη ευπαθών ομάδων στριμχνίζονται από κοινωνικά παντοπωλεία ή αλυσίδες τροφοδοσίας και δεν είναι έτοιμοι να προχωρήσουν στη διατροφική μετάβαση, αφού στην Ε.Ε. 35 εκατομμύρια άτομα δεν μπορούν να αγοράσουν ένα ποτιστικό γέφυμα και απευθύνονται στην επισιτιστική βοήθεια των Τοπικών Αρχών.

Η μετάβαση σε νέες διατροφικές συνήθειες επιβάλλει τη μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιποσπασμάτων και αύξηση της βιολογικής γεωργίας, ενώ στην κτηνοτροφία θα πρέπει να γίνεται καλύτερη μεταχείριση και μεταφορά των ζώων. Τα ζώα θα πρέπει ως επί το πλείστον να βόσκουν ελεύθερα στα λιβάδια και να τρέφονται με φυσική τροφή, παράγοντας έτσι καλύτερο γάλα και κρέας.

Η Ε.Ε. είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και εξαγωγέας γεωργικών προϊόντων διατροφής και η μεγαλύτερη αγορά θαλασσινών στον κόσμο, σύμφωνα με στοιχεία που κατατέθηκαν στην ΕΕΤΠ. Η παραγωγή, παρασκευή, μεταποίηση, συσκευασία και η μεταφορά τροφίμων εντός και εκτός της Ε.Ε. προκαλούν ατμοσφαιρική ρύπανση κάτι που δεν συνάδει με την Ευρωπαϊκή Πρόσιν Συνφωνία. Ο αγροτικός κόσμος αλλά και οι αγροτικές περιοχές χρειάζονται τη στήριξη τόσο των κρατών όσο και της Ε.Ε. Αν θέλουμε να έχουμε μια ομαλή μετάβαση σε ένα πιο υγιεινό τρόπο ζωής θα πρέπει να αρχίσουμε την επιμόρφωση από τη βόση των πολιτών, από τα παιδιά, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς, τους επαγγελματίες άθλησης και υγείας. Ο κάθε δημότης έχει δικαίωμα σε ένα υγιεινό πιάτο φαγητού το σε βιώσιμες διατροφικές επιλογές. Είναι, όμως, πασιφανές ότι για να πετύχουμε αυτή την ομαλή μετάβαση και αλλαγή, χρειάζομαστε τη συνεργασία των πολιτών. Έτσι ακριβώς, όπως, η Ευρωπαϊκή Πρόσιν Συνφωνία έχει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο, έτσι και εμείς θα πρέπει να αλλάξουμε τις διατροφικές μας συνήθειες, για να γίνουμε πιο δυνατοί στην αντιμετώπιση μελλοντικών πανδημιών, να θωρακίσουμε την προσωπική μας υγεία και να προστατέψουμε τον πλανήτη.

Ο κ. Άντρος Γ. Καραγιάννης είναι δή-
μαρχος Δερύνειας.

Στο πλαίσιο του προσυνεδριακού διαλόγου, πολλά μέλη, στελέχη και φίλοι του ΑΚΕΛ, κατέθεσαν διάφορες απόψεις για τα αίτια που οδήγησαν στην ιστορική ήττα του 22%. Αν και ελατίστην μπήκαν στην ουσία των προβλημάτων, αρκετοί καταπάστηκαν με τον τρόπο εκλογής του γενικού γραμματέα, ένα ζήτημα που όπως είναι φυσικό, απασχολεί τον πολιτικό κόσμο πέρα και έξω από το κόμμα. Το κυρίαρχο επιχείρημα ήταν πως ο γνέτης που σε κεντρικό ρόλο θα ζητήσει αύριο την ψήφο εμπιστοσύνης ολόκληρης της κοινωνίας, δεν μπορεί να μην έχει τη μέγιστη δυνατή νομιμοποίηση, τουλάχιστον οσφυοκομικά.

Ό,τι κι αν έχει λεχθεί, όμως, παραμένει σε επιπέδω ασκήσεων θεωρίας, καθώς από την περασμένη Κυριακή, ο Στέφανος Στεφάνου είναι ο νέος γ.γ. της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ, μέσα από τις κρατούσες εκλογικές διαδικασίες. Μάλιστα, ο ίδιος φρόντισε από την πρώτη του κιόλας τοποθέτηση να βάλει τέλος στις υποδείξεις των «όσων βρίσκονται έξω από το κίνημα». «Εμείς αποφασίζουμε για τους εαυτούς μας, εμείς καθορίζουμε τη γραμμή μας...». Κάπως έτσι διαμορφώθηκε το στοίχημα του κ. Στεφάνου και τις νέες ηγεσίας, αφού ανέλαβαν την ευθύνη να εντοπίσουν εκείνη τη γραμμή που θα πείσει την κοινωνία, να την περπατήσει. Αν το στοίχημα χαθεί, οι 52.000 ψηφοφόροι που παροστράφησαν από

Το στοίχημα του Στέφανου

Του ΠΑΝΟΥ ΛΟΪΖΟΥ ΠΑΡΡΑ

το 2011 και εντεύθεν, θα είναι μόνο η αρχή.

Μπορεί το ΑΚΕΛ να μην απολυθούσε την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, καθώς είχε πάντοτε τη δυνατότητα να προσαρμόζεται στην αστική δημοκρατία, την οποία υπηρέτηε για δεκαετίες, όταν όμως κλήθηκε να τη διαχειριστεί, μπήκε σε περιπέτειες που σε βαθιά εσωστροφή. Υπήρχε η αίσθηση πως ο Άντρος Κυπριανού αποτέλεσε έναν μεταβατικό γενικό γραμματέα για το ΑΚΕΛ, καθώς ανέλαβε τη τιμόνι, στο μεταίχμιο μιας εποχής, όπου ένας κύκλος έκλεινε και μια νέα περίοδος αναζήτησης ξεκινούσε. Ο ιστορικός ρόλος που του έλαχε κοιταλούσε δύο βασικά προαπαιτούμενα. Αφενός την αναστροφή του αρνητικού κλίματος προς το κόμμα και αφετέρου τον εκσυγχρονισμό των δομών και των σωμάτων του, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής της εικόνας, της πληροφορίας και της αποϊδεολογικοποίησης. Καλώς ή κακώς και χωρίς να εξετάζουμε τους λόγους στο παρόν άρθρο, ο απερχόμενος γ.γ. απέφυγε να ακουμπήσει την καυτή πατάνα της ανανέωσης, ενώ στην εικόνα μάλλον απέτυχε. Ως εκ τούτου, τον άχαρο και πολύ σημαντικό αυτό ρόλο, κληρονομήει ο νέος γ.γ. Δεδομένου ότι το ΑΚΕΛ βρίσκεται ακόμα σε μεταβατική πορεία αναζήτησης ρόλου και χαρακτήρα, οι πολύ βαθιές τομές στον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης, είναι αυ-

τές που θα του προσδώσουν αυτοπεποίθηση, στην προσπάθεια ανανέωσης του συμβολαίου του με την κοινωνία. Δεν έχει την πολυτέλεια του χρόνου να σταθεί σε δικαιολογίες του τύπου το κίνημα δεν μπορεί να πάει αριστερά ή δεξιά, γιατί κινδυνεύει με διάσπαση. Εδώ δεν αναζητείται κατεύθυνση, αλλά δυνατό έρεισμα στην κοινωνία, με προτάσεις και προοδευτικές λύσεις σε ζητήματα που την απασχολούν. Εξάλλου, το ρίσκο διάσπασης, ελλοχεύει με ή χωρίς τομές, αφού η συνεχής απώλεια ποσοστών και θέσεων εξουσίας είναι εύφορο υλικό για εσωκομματικές τριβές και διασπάσεις.

Σ' ένα κόμμα από το καταστατικό του οποίου απουσιάζει η δυνατότητα συμμετοχής των μελών στην άμεση εκλογή του ηγέτη του, είναι φυσικό να λείπει και η δυνατότητα ανάκλησης της εντολής του. Ως εκ τούτου, ο αμελείκτος κριτής του έργου του νέου γ.γ. δεν είναι άλλος από τα εκλογικά αποτεύσματα, που έρχονται σε λίγους κύκλους μήνες. Με ποια όπλα θα ιππει όμως στις νέες εκλογικές μάχες; Ήδη ο κομματικός μηχανισμός δείχνει επιμέλεια κόπων, ο κομματικός πυρήνας μειώνεται, ο κομματικός πατριωτισμός μοιάζει αδύναμος να γερήσει τα εκλογικά παραβάν. Ο μπαμπούλας «τις δεξιάς και του φασισμού» δεν πνέει τόπο, καθώς η Δεξιά κι η Άκρα Δεξιά έχουν ήδη ριζώσει στην εξουσία. Αυτό που λείπει είναι η εθνολαϊκή και προοδευτική πρόταση

διακυβέρνησης. Λείπει ένα κόμμα σύγχρονο, εξοικειωμένο με την τεχνολογία και την τέχνη της επικοινωνίας. Στελές καρταριέριες σε κοινωνικά, οικονομικά, ανθρωπιστικά και περιβαλλοντικά ζητήματα. Είναι αναγκαία πλέον η θέσπιση αυστηρών κανόνων για πάταξη των φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων, αλλά την ίδια ώρα ο απарχαιωμένος θεσμός της επαγγελματικής πρέπει να καταργηθεί.

Ο Κ. Στεφάνου έχει στα χέρια του ένα κόμμα σε φθινόσυνη πορεία και δύο ξεκάθαρους επιλογές. Είτε θα συμμαχήσει με εκείνες τις δυνάμεις που είναι πρόθυμες και ικανές για βαθιές τομές στο κόμμα, οι οποίες θα παλέψουν να κτίσουν μια ισχυρή εναλλακτική πρόταση διακυβέρνησης, είτε θα ακολουθήσει την πεπατημένη. Την περικρατάκωση στα επιτεύγματα του παρελθόντος, στα κούφια συνθήματα του παρόντος και την ανέξοδη κριτική χωρίς αντιπρόταση για το μέλλον. «... Να αναμορφώσουμε του εαυτούς μας για να αλλάξουμε την πραγματικότητα στην οποία ζούμε», μδήλωσε στην πρώτη του ομιλία. Αν λοιπόν δεν σηκώσει στους ώμους του την αναμόρφωση του ΑΚΕΛ ο ίδιος, που χαιρεί εκτίμησης από πάσα κατεύθυνση, εντός και εκτός κόμματος, ενδέχεται να το παραδώσει σε μια πραγματικότητα εντελώς αλλιώτικη από αυτή στην οποία συνήθισε να επιβιώνει για δεκαετίες.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ, apetroulakis@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Η κοινωνία του ρίσκου

την κοινωνική μας ταυτότητα: «Η κοινωνία του ρίσκου. Στον δρόμο για μια άλλη Νεωτερικότητα». Το βιβλίο του Ulrich Beck δεν είναι ένα οικολογικό μανιφέστο, ούτε μια καταγγελία των πολλοπλών τεχνολογικών κινδύνων που κρύβει η σύγχρονη κοινωνία. Είναι μάλλον η φωνή αμφισβήτησης μιας κοινωνίας που θεωρεί όλα τα προβλήματα της ως κινδύνους και που καθιστά τον κίνδυνο πολιτική αρχή, θέτοντάς τον στην καρδιά της σύγχρονης πολιτικής. Ο κίνδυνος τοποθετείται στο επίκεντρο μιας νέας μορφής του κοινωνικού συμβολαίου, προσαρμοσμένου στις νέες τάσεις της βιομηχανίας και της οικονομίας. Βρίσκεται στην καρδιά της πολιτικής συζητήσης λόγω της μεταβολής του συνθηκόλου κοινωνικής διαβίωσης. Με άξονες την υγεία, την οικονομία και την οικολογία, η ανάδειξη της διαχείρισης των κινδύνων σε πρωταρχικό μέλημα των οργα-

ωμένων δυτικών κρατών οδήγησε στην εδραίωση μιας νέας πολιτικής αρχής, της «αρχής της προφύλαξης». Για τον συγγραφέα, στις σύγχρονες κοινωνίες είναι επείγουσα μια σημαντική αλλαγή. Ενώ στο παρελθόν κίνδυνος προερχόταν κυρίως από την φύση (φυσικές καταστροφές, επιδημίες κ.λπ.) και αποτελούσε έτσι μια εξωτερική απειλή για την κοινωνία, σήμερα η ίδια η κοινωνία δημιουργεί τον κίνδυνο. Οι μεγάλοι τεχνολογικοί κίνδυνοι (ιδίως η πυρηνική ενέργεια), οι βιομηχανικές καταστροφές, η θεμελιώδης αστάθεια της αγοράς εργασίας σε συνθήκες προηγμένων χρηματοοικονομίας, τα ερωτήματα σχετικά με την κλιματική αλλαγή, η αύξηση των κινδύνων για την υγεία (μολυσματικές ασθένειες, AIDS, καρκίνος) και των κινδύνων για τητρόφιμα (νόσος των τρελών αγελάδων) οδήγησαν τα κράτη να καθορίσουν μια νέα πολιτική, που έχει αναγάγει τις συλλογικές απειλές σε ενδογενείς κινδύνους. Οι ενδογενείς αυτοί κίνδυνοι απειλούν την κοινωνική συνοχή και την εύρυθμη λειτουργία του κοινωνικού συνόλου.

Ως εκ τούτου, η «αρχή της προ-

φύλαξης» και το νέο κράτος ασφάλι-
 πους που αυτή προδιαγράφει δεν
 πηγάζουν από τη φύση των συλ-
 λογικών προβλημάτων ή απειλών,
 αλλά από το γεγονός ότι τα προ-
 βλήματα αυτά νοούνται από τις κοι-
 νωνικές και πολιτικές ηγεσίες ως
 «κινδύνου», ως δικαιολογήσιμα ρίσκα
 που τα ίδια τα άτομα παίρνουν για
 τον εαυτό τους και τους άλλους.
 Στο επίκεντρο της προφύλαξης από
 τις συνέπειες του δικαιολογήσιμου
 ρίσκου που απειλεί τις κοινωνίες
 βρίσκεται το ζήτημα της γνώσης
 και των πολιτικών-επιστημονικών
 διαδικασιών εμπειρογνώμονησής
 που οδηγούν στην απόφαση ότι
 μια συγκεκριμένη κοινωνική πρα-
 κτική αποτελεί ή όχι κίνδυνο. Οι
 ίδιες διαδικασίες καθορίζουν εάν
 ο βαθμός κινδύνου που εισάγεται
 στο κοινωνικό σύνολο μέσω των
 πρακτικών αυτών των διαφόρων
 κοινωνικών ομάδων είναι ή όχι απο-
 δεκτός. Εάν κριθεί μη αποδεκτός,
 τότε το κράτος λαμβάνει «κατάλληλα
 μέτρα» για τον αποτελεσματικό
 έλεγχο των κοινωνικών ομάδων και
 των επικίνδυνων πρακτικών τους
 και την εξάλειψή του κινδύνου.
 Ενίοτε και η ίδια η κοινωνία, μέσω

μηχανισμών κοινωνικού ελέγχου, υποθέτει τη λογική αυτή, η οποία ανατίθεται ουσιαστικά στον φιλελεύθερη αρχή που θεμελιώνει το νεότερο και σύγχρονο Δυτικό κράτος.

Στην παρούσα κρίση της πανδημίας, η αρχική αντιμετώπιση μιας εξωτερικής απειλής έχει μετατραπεί σε διαχείριση «ανυπατάκων» κοινωνικών ομάδων, «ανεμβολίστων» και «αρνητών», οι οποίοι πλέον αποτελούν τον νέο κίνδυνο. As αναλογιστούμε καλά, τότε τελειώνει η πανδημία. Και, το σημαντικότερο, as αναρωτηθούμε πού τελειώνει η αρμοδιότητα του κράτους να επιβάλει μέτρα για την πανδημία, περιορίζοντας την οικονομική ελευθερία και τα ατομικά δικαιώματα.

Τον Μάρτιο του 2020, τα μέτρα περιορισμού των κοινωνικών δραστηριοτήτων και η αναστολή ενός τεράστιου μέρους της οικονομίας είχαν έναν σαφή στόχο: να εξοικονομηθεί χρόνος για την παρασκευή εμβολίου ή φαρμάκου. Τότε ο σκοπός ήταν σαφής και ο χρόνος λήξης της έκτακτης κατάστασης ορατός. Γι'αυτό και τα μέτρα εκείνα είχαν την κοινωνική συναίνεση των λαών της Ευρώπης. Την παρούσα στιγμή,

να έχουμε αποτελεσματικότητα
 μβόλια αλλά και φαρμακευτική
 γαγωγές ικανές να μειώσουν σημαν-
 τικά τον αριθμό των θανάτων, ό-
 ταν δεν προβλέπεται το τέλος
 αλλά τα ευρωπαϊκά κράτη σύρονται
 να παίξουν τις ολοκληρωτικές
 σφράλειες. Πλέον δεν αντιμετωπι-
 σουμε πραγματικούς και ορατούς
 εχθρούς», αλλά δυσνητικούς: ο ιός
 εν θα τελειώσει αν δεν βρεθεί τρό-
 ος αντιμετώπισης όλων των δυ-
 ατών μεταλλάξεων του και κυρίως,
 ν δεν καμφθούν οι «εσωτερικές»,
 οινωνικές αντιστάσεις και «επι-
 νδύνους» συμπεριφορές. Συνεπώς,
 πολλαπλασιασμός των μέτρων
 ν μακροπρόθεσμοι τους δεν θα
 φορούν τις μεταλλάξεις του κο-
 νονοϊού», αλλά τις διαρκείς «μετα-
 αλλαγές» της κρατικής νοοτροπίας
 ατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Αν δεν θέσει όρια στον εαυτό του, το σύγχρονο κράτος θα απο-
 θέσει τον κριτικό, φιλελεύθερο χα-
 ρακτήρα του. Η επιστήμη έχει κάνει
 να τεράστιο άλμα σημαινώντας το
 υλισιαστικό τέλος της κατάστασης
 κτακτής ανάγκης έναντι της εξω-
 ρεπικής απειλής της επιδημίας. Πά-
 νω, η ορθολογική πολιτική επιβάλλει

τον άμεσο τερματισμό των περιοριστικών μέτρων και την απελευθέρωση της αγοράς. Το εμβόλιο υπάρχει για όποιον θέλει να προστατεύσει τον εαυτό του. Το κράτος μπορεί σαφώς να προτρέπει τους πολίτες του να εμβολιαστούν, καθώς και να επιτρέπει σε δημόσιους οργανισμούς και ιδιωτικές επιχειρήσεις να λαμβάνουν μέτρα απαραίτητα για την απρόσκοπτη λειτουργία τους, όπως η γενικευμένη χρήση των πιστοποιητικών εμβολιασμού. Δεν επιτρέπεται όμως να επιβάλει μέτρα στο όνομα της «ανοσίας της αγέλης», διότι, ακριβώς, οι σύγχρονοι φιλελεύθεροι ατομοκεντρικές κοινωνίες δεν λειτουργούν ως αγέλες. Όσο ολισθαίνουμε στην πολιτική της προφύλαξης, τόσο περισσότερο γίνεται ορατό ο αντιφιλελεύθερος χαρακτήρας της κοινωνίας του ρίσκου, για την οποία ο κίνδυνος ν' έγκειται στον ατομοκεντρικό και τον αγγελοειδή τρόπο ζωής μας.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Συζητήσεις περί πολιτικής, ηθικής, αισθητικής και άλλων... «δεινών»

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ

Έχω ευθύνη να αποδείξω την αξία μου

Η απώλεια του πατέρα μου με καθόρισε ως προς την ωριμότητά μου και ως προς την αντίληψή μου για την ίδια τη ζωή

Συνέντευξη στην **ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ**

Πώς είναι να ζεις από μικρός την πολιτική; Μ'αυτό το ερώτημα ως βασικό βρέθηκα στις 9:00 το πρωί στο γραφείο του Χρίστου Χριστόφια. Και με την περιέργεια αν το επώνυμο που κουβαλά κρύβει για τον ίδιο ένα ανομολόγητο χρέος.

—Ζώντας από μικρός την πολιτική δεν τη φοβηθήκατε;

—Η αλήθεια είναι ότι μου έδωσε πολλά εφόδια στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς μου αλλά την ίδια ώρα το να βιώνεις από πρώτο χέρι την ανεντιμότητα, την προστυχιά και τις προσωπικές επιθέσεις και να μεγαλώνεις μέσα σ'αυτό το πλέγμα, σου προκαλεί ανάμεικτα συναισθήματα.

—Τι συναισθήματα;

—Από τη μια αποφασιστικότητα να αγωνιστώ και εγώ για κάποια αγνά ιδανικά και από την άλλη το κατά πόσο αξίζει τον κόπο να βρίσκεσαι σε μια διαπάλη, η οποία είναι τόσο ψυχοφθόρα.

—Καταλήξατε ότι αξίζει τον κόπο;

—Ζούμε σε μια κοινωνία άνιση και εκμεταλλευτική, η οποία παράγει αντιθέσεις και στηρίζεται πάνω σε αντιθέσεις, άρα αξίζει τον κόπο να μη μένεις με σταυρωμένα χέρια. Αξίζει να αγωνίζεσαι για να έρθει η εποχή που οι πολιτικοί να είναι μέγρος μιας υγιούς αντιπαράθεσης μακριά από ανηθικότητα, λάσπη και προσωπικές επιθέσεις.

—Το να μεγαλώνεις, ωστόσο, σε ένα σπίτι όπου προτεραιότητα είναι πάντα τα κοινά, σημαίνει ότι μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα—και δη σε ευαίσθητη ηλικία—οι προσωπικές σου αγωνίες;

—Η αλήθεια είναι ότι στις ευαίσθητες ηλικίες οι ισορροπίες είναι πολύ λεπτές. Είτε θα απεχθάνεσαι την πολιτική δράση, είτε θα την αγαπήσεις όπως την αγαπούν οι γονιοί σου. Εγώ και οι αδελφές μου την αγαπήσαμε. Είναι, ωστόσο, δύσκολη διαδικασία, διότι πρέπει να βρεις τη δύναμη, την ώρα που στερείσαι τους γονείς σου, να κατανοήσεις γιατί για εκείνους είναι προτεραιότητα η κοινωνική προσφορά. Εξαρτάται όμως και από το πώς λειτουργούν οι ίδιοι και αν σου δίνουν αυτή τη δυνατότητα να το κατανοήσεις.

—Οι δικοί σας γονείς πώς λειτουργούσαν;

—Κατάφεραν πάντα να βρίσκουν τρόπο να είναι δίπλα μας. Ακόμα

“

Μέχρι τα 5-6 μου ήμουν συνέχεια μέσα στα χειρουργεία για να αποκτήσουν λειτουργικότητα κυρίως τα χέρια μου. Και ειδικά στα πρώτα χρόνια της σχολικής μου ζωής δεν ήταν καθόλου εύκολο να είμαι κοινωνικά αποδεκτός. Βίωσα τη σκληρότητα των άλλων παιδιών, η οποία όμως τελικά με βοήθησε.

και ο πατέρας μου που όσο ανέβαινε σκαλιά σε καθήκοντα και ευθύνες ήταν πιο δύσκολο να δίνει την προσοχή που πρέπει στα παιδιά του, στις δυσκολές μας ώρες κατάφερνε να τον νιώθουμε κοντά μας. Κι αυτό μας βοήθησε να καταλάβουμε ότι ακόμα και εκείνα που νιώθαμε πως στερηθήκαμε ήταν για καλό σκοπό και ότι αυτό που ονομάζεται πολιτική δράση αξίζει τον κόπο.

—Δεν υπήρξε κάποια στιγμή που να ευχνηθήκατε να μην είχε ανάμειξη η οικογένεια σας στην πολιτική;

—Δεν το σκέφτηκα έτσι όπως το λέτε. Εκείνο που πέρασε από το μυαλό μου ήταν το πόσο άδικοι και κυδαίοι μπορούν να γίνουν οι άνθρωποι και οι πολιτικές δυνάμεις στην προσπάθειά τους να αποδομήσουν όχι μόνο τον ίδιο τον Δημήτρη Χριστόφια αλλά και την Αριστερά στο σύνολό της. Και αυτό συνέβη ιδιαίτερα μετά το Μαρί. Ο πατέρας μου το βίωσε με τον χειρότερο τρόπο και δεν εννοώ τις επιθέσεις αλλά το ότι χάθηκαν ζωές. Ήταν μεγάλη η στεναχώρια του για το τι έγινε. Και το γεγονός ότι φορτώθηκαν όλα στον ίδιο, με πολιτική σκοπιμότητα, με πείσμων περισσότερο στο ότι πρέπει να παλέψουμε για να αλλάξουμε τα πράγματα, ώστε η πολιτική αντιπαράθεση να είναι σε υγιή βάση.

—Αν δεχτούμε πως στη ζωή του κάθε ανθρώπου υπάρχουν γεγονότα που λειτουργούν κατα-

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΜΑΤΖΗ

λυτικά στη διαμόρφωση του, σε σας ποιο ήταν αυτό το γεγονός;

—Είναι κάτι εντελώς προσωπικό το οποίο δεν συζητήσα ποτέ δημόσια. Και πρόκειται για την εκ γενετής ατροφία και δυσλειτουργία των άκρων μου.

—Γιατί δεν το ομολογήσατε ποτέ δημοσίως;

—Δεν ήθελα να τύχει εκμετάλ-

λεψις ή να θεωρηθεί ότι το κίνητρό μου είναι ιδιοτελές, πράγμα που απεχθάνομαι... Κι αν αυτή η συνέντευξη ήταν πριν από τις εκλογές και πάλι δεν θα το ομολογούσα...

—Είναι όντως μια προσωπική δοκιμασία που χρήζει προστασίας από τη δημόσια σφαίρα.

—Ακριβώς... Μέχρι τα 5-6 μου ήμουν συνέχεια μέσα στα χειρουργεία για να αποκτήσουν λειτουργ-

ικότητα κυρίως τα χέρια μου. Και ειδικά στα πρώτα χρόνια της σχολικής μου ζωής δεν ήταν καθόλου εύκολο να προσαρμοστώ σ' αυτό το δεδομένο, αλλά ούτε και να είμαι κοινωνικά αποδεκτός. Βίωσα τη σκληρότητα των άλλων παιδιών, η οποία όμως τελικά με βοήθησε.

—Πώς σας βοήθησε;

—Στο να γίνω πιο δυνατός στην αντιμετώπιση των προβλημάτων

είναι το όραμά σας, δύσκολα γίνεστε πιστευτός;

—Η απαξίωση της πολιτικής είναι ίσως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα σήμερα. Και εμείς ως νέα γενιά πολιτικών έχουμε διπλάσια δουλειά και ευθύνη να αντρέψουμε αυτή την αντίληψη με πράξεις. Θέλει πράξεις ο κόσμος για να πειστεί ότι ναι, υπάρχουν και έντιμοι πολιτικοί που παλεύουν για να υπηρετούν το κοινωνικό σύνολο και όχι τον εαυτό τους.

—Και πως θα ανατρέψετε αυτή τη πεποίθηση του κόσμου;

—Πρέπει να βρούμε ποιοι είναι αυτοί οι τρόποι, γιατί προφανώς και αυτά που δοκιμάζαμε ή που είχαμε ως πετυχημένες μεθόδους, μπορεί σήμερα να τα έχει ξεπεράσει η ίδια η ζωή. Και αυτό το λέω και για το ΑΚΕΛ και τα δικά του προβλήματα. Το ΑΚΕΛ πρέπει να επανακάμψει, να ξαναοργανωθεί στον κόσμο και να αποκτήσει εκ νέου την εμπιστοσύνη του. Είναι μεγάλο το στοίχημα το με ποιους τρόπους δουλεύεις ώστε να δουν πράξεις και να σε κοιτάζουν με άλλη ματιά.

—Πιστεύετε πως σαν τόπος μαθαίνουμε από τα παθήματά μας.

—Δεν θεωρώ ότι δεν μαθαίνουμε καθόλου αλλά από την άλλη δεν

που προκύπτουν στη ζωή μου. Και ιδιαίτερα ευαίσθητος σε σχέση με τα ζητήματα των ατόμων με αναπηρίες. Σας ομολογώ ότι ο λόγος που δεν έχω έντονες παιδικές αναμνήσεις είναι γιατί έχουν χαραχθεί στο μυαλό μου οι εικόνες από τα νοσοκομεία σε τέτοιο βαθμό ώστε να υπερνικήσουν άλλες στιγμές.

—Τι θυμάστε πιο έντονα;

—Τις σκηνές στο νοσοκομείο στην τότε Σοβιετική Ένωση, όπου έβλεπα άλλα μικρά παιδιά να είναι χωρίς πόδια ή χέρια. Και ήμουν μόνο πέντε χρονών. Αυτό ωστόσο με βοήθησε να καταλάβω ότι υπάρχουν πολύ πιο δύσκολες καταστάσεις και ότι εγώ μπορώ να είμαι αυτάρκης με τις δυνατότητες που μου δίνει το σώμα μου. Ειλικρινά σας λέω πως ακόμα και τώρα αν κλείσω τα μάτια μου βλέπω μπροστά μου εκείνες τις εικόνες.

—Ποιος ήταν δίπλα σας σ'αυτή τη δοκιμασία;

—Η μητέρα μου ήταν σε εκείνη την τόσο δύσκολη περίοδο, και ακόμα είναι, ο φύλακας άγγελός μου. Βίωσε μαζί μου όλη τη διαδικασία και πραγματικά τώρα που είμαι και εγώ γονιός δεν ξέρω πώς κατάφερνε να αντέξει εκείνο το ψυχολογικό βάρος.

—Ένα τέτοιο βίωμα θα μπορούσε να σας κάνει πιο εσωστρεφή, εσείς ωστόσο επιλέξατε τον ακριβώς αντίθετο δρόμο...

—Ο δρόμος που επέλεξα, της πολιτικής δράσης, όπου στον πυρήνα του βρίσκεται η κοινωνικοποίηση, προσωπικά με βοήθησε. Μου έδωσε δύναμη. Με έκανε να αντιληφθώ ότι μπορώ και πρέπει να είμαι μαζί με τους άλλους ανθρώπους χωρίς να έχω κανένα σύνδρομο κατωτερότητας ή διαφορετικότητας. Και είναι αυτό που πρέπει να καταλάβουμε όταν μιλάμε για άτομα με αναπηρίες, πως δεν πρέπει να τους συμπεριφερόμαστε με οίκτο, αλλά σαν ένα αναπόσπαστο μέρος του κοινωνικού μας συνόλου.

—Αυτή η εμπειρία σας έμαθε να αντιμετωπίζετε κατάματα τους φόβους σας;

—Ναι, και νομίζω ότι όλοι μας πρέπει να προσπαθούμε προς αυτή την κατεύθυνση. Είναι πολύ σύντομο το πέρασμά μας από αυτό τον πλανήτη και δεν πρέπει να αναλώνουμε τη ζωή μας σε εκείνα που κατατρώνε τη σάρκα μας, αλλά να αντιμετωπίζουμε τους φόβους μας. Και στον βαθμό που περνά από το χέρι μας να τους νικούμε.

Ο Δημήτρης Χριστόφιας έβαλε πολύ ψηλά τον πήχη

—Τι άλλο συνέβαλε καθοριστικά στο ποιος είστε σήμερα;

—Αναμφισβήτητα το μεγάλωμά μου. Όταν έχεις γονείς που εκτός των άλλων, αγαπούν τον πολιτισμό και σε σπρώχνουν να καλλιεργήσεις το πνεύμα σου και τις ευαισθησίες σου και να αναπτύξεις κριτική σκέψη, μαθαίνεις να εμβαθύνεις. Επίσης, η εμπλοκή μου στην ΕΔΟΝ με έμαθε να κάνω πρώτα αυτοκριτική, να έχω το γνώθι σ' αυτόν και μετά να κριτικάρω άλλους. Όλο αυτό το περιβάλλον συνέβαλε στο ποιος είμαι σήμερα. Και ήταν μέσα από αυτή τη διαδικασία της διαπαιδαγώγησης που εντρυφώσα τα βιβλία. Και διάβασα και την κοσμοθεωρία για την οποία εμείς αγωνιζόμαστε και που βάση της έχει τον διαλεκτικό τρόπο σκέψης.

—Σε ποια κοσμοθεωρία αναφέρεστε;

—Τη μαρξιστική. Είναι το εργαλείο μέσα από το οποίο αναλύουμε την πραγματικότητα—ακόμα και τη σημερινή—και καθορίζουμε στόχους για το μέλλον. Υπογραμμίζω τη λέξη εργαλείο γιατί πολλοί μας κατηγορούν ότι αξιοποιούμε την ιδεολογία μας ως δόγμα αλλά ουδέν αναληθέστερο. Το εργαλείο αυτό, η κοσμοθεωρία μας, είναι οι διαχρονικές της αξίες και ιδανικά.

—Να υποθέσω λοιπόν πως ήταν ανέκαθεν στόχος σας να γίνετε πολιτικός;

—Όχι δεν ήταν κάτι που έβαλα στο μυαλό μου από μικρός και εκπληρώνεται σήμερα. Σπούδασα πολιτική επιστήμη και ιστορία. Έχω αγάπη και πάθος για την ιστορική επιστήμη και αυτήν είχα κατά νου πρωτίστως κατά την διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων. Παράλληλα βέβαια είχα και πολιτική δράση ως στέλεχος της ΕΔΟΝ. Μέχρι που κάποια στιγμή έπρεπε να αποφασίσω αν θα εμβαθύνω στην ιστορική επιστήμη ή αν θα αφοσιωθώ στην πολιτική δράση. Αυτή ήταν μια απόφαση ζωής.

—Πότε τέθηκε ενώπιόν σας αυτό το δίλημμα;

—Όταν τέλειωσα το πρώτο μου πτυχίο και μου πρότεινε η τότε ηγεσία της ΕΔΟΝ να ενταχθώ επαγγελματικά στο στελεχικό δυναμικό της και έπρεπε να διαλέξω ποιο δρόμο να ακολουθήσω.

—Σας βασάνισε το δίλημμα;

—Όχι πολύ. Η πίστη μου στην ιδεολογία μας ήταν και είναι τέτοια που δεν δυσκολεύτηκα να αποφασίσω.

—Δεν υπήρχε και κάτι που βαρούσε αρνητικά;

—Εκείνο το οποίο με προβλημάτιζε ήταν το ότι κουβαλώ ένα επί-

θετο με ιστορία, πράγμα που σημαίνει ότι εφ' όρου ζωής θα είμαι σε μια διαρκή μάχη να αποδεικνύω την αξία μου. Να τυγχάνω εκτίμησης για τη δουλειά που κάνω και όχι λόγω του ονόματός μου.

—Το αισθανθήκατε βάρος ή πρόκληση;

—Περισσότερο σαν θέμα ευθύνης. Ο Δημήτρης Χριστόφιας έβαλε πολύ ψηλά τον πήχη. Άρα έχω την ευθύνη απέναντι στους συντρόφους μου να είμαι κάθε φορά και καλύτερος. Και απέναντι στον εαυτό μου να αποδείξω την αξία μου μέσα από τη δουλειά μου.

—Είναι και σαν ένα χρέος απέναντι στον πατέρα σας;

—Δεν το αισθάνομαι σαν χρέος, διότι θα ήταν άδικο και προς τον ίδιο, ο οποίος αφιέρωσε τη ζωή του στο εμείς, στο συλλογικό, άρα δεν είναι θέμα να αποδείξω εαυτόν ως οφειλή. Στόχος μου είναι να τιμήσω με τη δουλειά μου το ΑΚΕΛ και τους ανθρώπους του και με αυτό τον τρόπο τιμή και τον Δημήτρη Χριστόφια.

—Δεδομένου ότι η απώλεια των γονιών είναι καθοριστική στιγμή στη ζωή ενός ανθρώπου, εσάς πώς σας μετατόπισε η απώλεια του πατέρα σας;

—Με καθόρισε ως προς την ωριμότητά μου και ως προς την αν-

έχουμε αποδείξει ότι μαθαίνουμε αρκετά.

—Ένας λόγος που αγαπάτε την ιστορία είναι επειδή μας μαθαίνει να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια λάθη;

—Όταν αντλίες διδάγματα από την ιστορία μπορείς να δεις το μέλλον με καλύτερους όρους. Συνειδητοποιείς ότι δεν υπάρχει απόλυτη αλήθεια, διότι κάθε φορά ανακαλύπτεις νέες πηγές που έρχονται να σου ανατρέψουν το τι είχες καταγράμμενο. Άρα πρέπει να συνεχίσεις να εμβαθύνεις για να κατανοήσεις γιατί έγινε το κάθε τι ώστε να παίρνεις μαθήματα.

—Αρα χωρίς ιστορική συνείδηση δεν προχωράς στο μέλλον;

—Συνεχίζεις να κάνεις τα ίδια λάθη όχι μόνο ως άνθρωπος αλλά και ως κοινωνία. Λάθη που πληγώσαν την ανθρωπότητα. Η άνοδος του νεοναζισμού και διεθνώς και στην Κύπρο είναι μια αποδείξη ότι δεν αντλούμε τα διδάγματα που πρέπει από την ιστορία.

—Μια τελευταία ερώτηση για επίλογο. Υπάρχει κάποια φράση ή στίχος που σας εμπνεύσει;

—Ο στίχος από το τραγούδι «Πόρτο Ρίκο» του Παπακωνσταντίνου που λέει «Τον κόσμο εμείς να φέρουμε στα μέτρα μας πριν να μας φέρει εκείνος στα δικά του».

Ολικό λίφτινγκ σε δήμους και κοινότητες

Η τύχη του μεταρρυθμιστικού πλαισίου ενώπιον της Βουλής των αντιπροσώπων – Τα νομοσχέδια και οι αλλαγές που θα επιφέρουν

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μια νέα σελίδα σε διοικητικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο θα γυρίσει η ψήφιση του νομοθετικού πλαισίου για την τοπική αυτοδιοίκηση που εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής. Η συζήτηση του πακέτου νομοσχεδίων, από κυβερνητικής πλευράς, θεωρείται ότι έχει ολοκληρωθεί την ώρα που υπάρχουν ζητήματα, όπως τα τοπικά δημοψηφίσματα, που βάζουν κόμματα της αντιπολίτευσης, τα οποία δίνουν ένα τόνο αβεβαιότητας ως προς τον χρόνο έγκρισης της μεταρρύθμισης. Η πλευρά της κυβέρνησης θεωρεί πως τα νομοσχέδια μπορούν να πάνε στην Ολομέλεια πριν από το κλείσιμο της Βουλής για το καλοκαίρι. Η εκκρεμότητα που παρατηρείται επιδρά και στις επόμενες δημοτικές εκλογές του ερχόμενου Δεκεμβρίου. Ο λόγος είναι η πρόνοια της μεταρρύθμισης για αναβολή των εκλογών για 2,5 χρόνια προκειμένου να διεξαχθούν παράλληλα με τις επόμενες ευρωεκλογές. Ένα ζήτημα που εξακολουθεί να βρίσκεται ανοικτό παρά τη διαφωνία των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Παρά τις επιμέρους διαφωνίες, όλα τα κόμματα συγκλίνουν ως προς την αναγκαιότητα ψήφισης της μεταρρύθμισης, η οποία σε πλήρη εφαρμογή της θα αλλάξει ριζικά το διοικητικό και λειτουργικό καθεστώς των δήμων και κατ' επέκταση της ζωής των πολιτών.

Ο χάρτης

Η αρχική πρόταση του υπουργείου Εσωτερικών που πήγε στη Βουλή, προνοούσε τη σύσταση 17 νέων δήμων, πρόταση ελαφρώς διαφοροποιημένη προς τα άνω, σε σχέση με τη μελέτη των εμπειρογνομόνων που προέβλεπε δημιουργία 13 νέων Δήμων, στο πρώτο σενάριο, και 14 στο δεύτερο. Μετά από συζητήσεις με τα κόμματα φαίνεται να έχει κλειδώσει ο αριθμός των νέων δήμων στους 20. Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες του νομοθετικού πλαισίου δεν είναι υπερβολή ότι οι νέοι δήμοι στην ουσία μετατρέπονται σε μικρές τοπικές κυβερνήσεις στις οποίες θα μεταβιbasτούν αρμοδιότητες που σήμερα τις έχει η κεντρική κυβέρνηση. Ωστόσο, σε σημαντικά ζητήματα, όπως τα οικονομικά, η κεντρική διοίκηση θα συνεχίζει να έχει λόγο.

Οι 20 νέοι σχηματισμοί τοπικών αυτοδιοίκησης θα προκύψουν από τη συνένωση 30 υφιστάμενων Δήμων και Κοινοτήτων. Συνενώσεις που αυξάνουν των πληθυσμό των δημορχούμενων περιοχών κατά 100 χιλιάδες κατοίκους. Οι νέοι Δήμοι θα είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Τα νέα Δημοτικά Συμβούλια που θα προκύψουν από τη μεταρρύθμιση μετατρέπονται σε ισχυρό πυρήνα διοίκησης, σε τοπικό επίπεδο. Σε οργανωτικό επίπεδο το νομοσχέδιο προβλέπει τη δημιουργία τεσσάρων σημαντικών

θέσεων σε κάθε Δήμο που θα συνδράμουν το έργο του Δημοτικού Συμβουλίου:

- Δημοτικού γραμματέα
- Δημοτικού μηχανικού
- Δημοτικού ταμία
- Δημοτικού υγειονομικού επιθεωρητή

Η δομή

Όπως περιγράφεται στο νομοθετικό πλαίσιο, το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείται από τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τους συμβούλους. Ο αριθμός των αντιδημάρχων και των συμβούλων δεν είναι μικρότερος των 12 ούτε και μεγαλύτερος των 26, και καθορίζεται με πληθυσμιακά κριτήρια. Σε δήμους των οποίων οι εκλογείς δεν υπερβαίνουν τις 10.000, 12 σύμβουλοι, σε δήμους άνω των 10.000, και έως τις 20.000, 16 σύμβουλοι, σε δήμους άνω των 20.000 έως και 30.000 εκλογέων 20 σύμβουλοι, και σε δήμους άνω των 30.000, 26 σύμβουλοι. Η θητεία των τοπικών αρχόντων θα είναι πενταετής. Στο νομοθετικό πλαίσιο υπάρχουν πρόνοιες που καθορίζουν κάτω από ποιες συνθήκες μπορεί να παυθεί δήμαρχος ή αντιδήμαρχος.

- Αδικαιολόγητη απουσία από τα δημοτικά όρια, για πάνω από 3 συνεχείς μήνες.
- Αδικαιολόγητη απουσία από 3 συνεχιζόμενες συνεδρίες του Δημοτικού Συμβουλίου.
- Απουσία για 6 συνεχιζόμενους μήνες, από συνεδρίες του Δημοτικού Συμβουλίου.

Εν τη απουσία του δημάρχου για οποιονδήποτε λόγο, τον αναπληρώνει ο αντιδήμαρχος του μεγαλύτερου σε αριθμό εκλογέων Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου. Το Δημοτικό Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτική συνεδρία μία φορά τον μήνα και σε έκτακτη, εάν ζητηθεί από τον δήμαρχο ή όταν το ζητήσει το 1/3 των δημοτικών συμβούλων. Το νομοσχέδιο δίνει μεταβατική περίοδο για τη διοίκηση των Δήμων από την ψήφιση του νόμου έως την εγκαθίδρυσή τους, από τα Συμβούλια Διαχειρίσις Κοινών Υποθέσεων, με την υποχρεωτική συμμετοχή δημάρχων και κοινοταρχών όσων Δήμων ή Κοινοτήτων συνενώνονται.

Νέες εξουσίες

Σε διοικητικό επίπεδο οι αλλαγές που συντελούνται είναι σημαντικές και ως βασική φιλοσοφία έχουν τη διοικητική αποκέντρωση. Στο πνεύμα αυτό οι Δήμοι μετατρέπονται σε ισχυρές τοπικές εξουσίες, μιας και σε αυτές θα μεταβιbasτεί αριθμός αρμοδιοτήτων από την κεντρική κυβέρνηση. Από τις σημαντικές αλλαγές, οι νέοι Δήμοι μετατρέπονται σε Πολεοδομικές Αρχές. Κατά συνέπεια:

- Οι πολεοδομικές άδειες και άδειες οικοδομής εκδίδονται από τον δημοτικό μηχανικό για τις περιπτώσεις που η έκδοσή τους καθορίζεται

Η δυνατότητα διενέργειας τοπικών δημοψηφισμάτων, καθώς και η αναβολή των δημοτικών εκλογών για 2,5 χρόνια είναι δύο από τα αγκάθια που τρενάρουν την ψήφιση των αλλαγών στην τοπική αυτοδιοίκηση από τη Βουλή.

Κυβέρνηση και κόμματα φαίνεται να έχουν βρει τη χρυσή τομή για τον αριθμό των νέων δήμων που θα προκύψουν από τη μεταρρύθμιση.

από σχετική νομοθεσία και στα τοπικά σχέδια.

- Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ο δημοτικός μηχανικός ενημερώνει και παραπέμπει την αίτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει σχετικά λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του δημοτικού μηχανικού.
- Στις περιπτώσεις που οι σχετικές άδειες εκδίδονται από τον δημοτικό μηχανικό, το Δημοτικό Συμβούλιο έχει αρμοδιότητα να εξετάσει ιεραρχική προσφυγή στην περίπτωση που υποβληθεί τέτοια κατά τις απόφασης του δημοτικού μηχανικού. Επίσης, στους Δήμους μεταβιβάζονται τα τέλη κυκλοφορίας, ιδιωτικών και δημόσιας χρήσης οχημάτων, μια σημαντική πηγή εσόδων. Στους νέους Δήμους μεταβιβάζεται η ευθύνη για κοινόχρηστες υπηρεσίες προς του πολίτες, όπως η συντήρηση και λειτουργία της ύδρευσης, της αποχέτευσης, της καθαριότητας και του φωτισμού. Επίσης από τους Δήμους θα περνά:
- Αδειοδότηση και έλεγχος κέντρων αναψυχής.
- Άδεια πώλησης οινόπνευματωνδών.
- Άδεια εμπορίας ή πώληση βιομηχανοποιημένου καπνού.

- Άδεια χρήσης οργάνων που ενισχύουν τον ήχο.
- Άδεια λειτουργίας κέντρων αναψυχής.
- Άδεια λειτουργίας μηχανών παιγνίου, μηχανών επιδειξότητας και μηχανών ψυχαγωγίας.
- Άδεια για παιχνιδι Καζαντί.
- Άδεια για λειτουργία σκοπευτηρίου.
- Άδεια λειτουργίας πρατηρίου πετρελαιοειδών.
- Άδεια λειτουργίας δημόσιας κολυμβητικής δεξαμενής.
- Αδειοδότηση και έλεγχος γραφείων κηδείων και εγγραφής λειτουργών κηδείων και ταριχευτών.
- Αποτεφρωτήρια.

Άλλες αλλαγές

Οι νέοι Δήμοι θα μπορούν να λειτουργήσουν δημοτικές συγκοινωνίες, μόνο εκεί όπου το υφιστάμενο δίκτυο συγκοινωνιών δεν έχει παρουσία. Το κόμιστρο θα είναι αναταποδοτικού χαρακτήρα και θα καλύπτει μόνο τις λειτουργικές ανάγκες. Οι Δήμοι θα μπορούν να λειτουργούν Δημοτική Αστυνομία με αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται των παραβάσεων του παρόντος νόμου. Επίσης, σε συνεργασία με την Αστυνομία και με δημοτικούς κανονισμούς, οι νέοι Δήμοι θα μπορούν να ελέγχουν και να ρυθμίζουν την τροχαία κίνηση, εντός των δημοτικών ορίων. Επίσης, για τα εγκαταλελειμμένα οχήματα, σε δημόσιο και ανοικτό χώρο ή ιδιωτικό χώρο, ο νόμος δίνει την εξουσία όπως τα ακινητοποιημένα οχήματα πάνω από τρεις εβδομάδες, περιέρχονται στην κατοχή των Δήμων.

Προϋπολογισμοί, οικονομικά, λογαριασμοί και περιουσία

Στο κομμάτι των οικονομικών οι νέοι δήμοι έχουν την εξουσία να καθορίζουν από μόνοι τους το ετήσιο πλάνο, πλην όμως κάτω από την αυστηρή επιτήρηση του Υπουργείου Εσωτερικών. Ο ετήσιος τακτικός προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων και ο προϋπολογισμός αναπτύξεως των Δήμων ετοιμάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του περί Δημοσιονομικής ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου και πρέπει να υποβάλλεται μέχρι την 31η Οκτωβρίου κάθε έτους. Ο προϋπολογισμός εγκρίνεται από τον υπουργό Εσωτερικών με τη σύμφωνη γνώμη του υπουργού Οικονομικών, αποτελεί πράξη με την οποία διαπιστώνεται αποκλειστικά και μόνο ότι ο προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος ή πλεονασματικός. Στο κομμάτι της μισθοδοσίας των εργαζομένων στους Δήμους, το ύψος των δαπανών δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 40% του συνόλου, πάσης φύσεως δαπανών. Ωστόσο, εδώ το νομοσχέδιο δίνει μια μεταβατική περίοδο 10 ετών, σε δύο δόσεις. Με έγκριση των Υπουργείων Εσωτερικών και Οικονομικών οι μισθολογικές δαπάνες μπορούν να ανέλθουν έως και 45% για περίοδο 5 ετών, περίοδος που μπορεί να παραταθεί για άλλα 5 χρόνια.

Μια από τις πηγές εσόδων για

τους νέους Δήμους θα είναι η ετήσια κρατική χορηγία η οποία παραμένει, χωρίς να έχει διευκρινιστεί το ύψος της, που σήμερα είναι στα 71 εκατ. ευρώ. Από τα τέλη κυκλοφορίας ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων, τα οποία θα εισπράττονται από τη Δημοκρατία εκ μέρους και για λογαριασμό των Δήμων, θα προκύψουν σημαντικά έσοδα. Για το 2021 υπολογίζονται στα 113 εκατ. ευρώ. Το νομοσχέδιο δίνει στους νέους Δήμους την εξουσία να επιβάλλουν ετήσιο δημοτικό τέλος ακινήτων περιουσίας που δεν θα υπερβαίνει το 0,5%, επί της αξίας του ακινήτου. Επίσης, τέλη θεάματος έως 10% επί του εισιτηρίου εισόδου, καθώς και Ειδικό Προσωρινό Τέλος (CITY TAX), κατόπιν δημοψηφίσματος για την κατασκευή έργων υποδομής. Το ειδικό προσωρινό τέλος θα επιβάλλεται επί της ακίνητης ιδιοκτησίας για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα 5 χρόνια και ο συντελεστής φορολόγησής δεν θα υπερβαίνει το 0,5%. Από το τα τέλη εξαιρούνται, φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, εκδηλώσεις για εκπαιδευτικούς και αγαθοεργούς σκοπούς ή για προώθηση αθλημάτων και αθλητισμού. Οι νέοι Δήμοι θα έχουν την εξουσία να διαγράφουν καθυστερημένα έσοδα έως και 10.000 ευρώ που δεν δύναται να ανακτηθούν.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΗ ΦΕΡΑΙΟΥ

Ανεστραμμένη θεώρηση της Δύσης...

Θαμνημένη η Ευρώπη απ' το μεγαλείο του αρχαιοελληνικού πολιτισμού, προσπλώθηκε στους κανόνες του, όχι όμως εμπειρικά, παρά δογματικά, και όχι στο πνεύμα του, αλλά μορφοκρατικά στα έργα του. Και as ο Αριστοτέλης ο, κατά τα άλλα, πολυαγαπητός της, αλλά και συντριπτικά ανεστραμμένος απ' αυτήν, ό,τι πρωταρχικό εκείνος «δίδασκε», ήταν η «προτεραιότητα της εμπειρίας». Αλλά δογματισμός και μορφοκρατία είναι στοιχεία ανασταλτικά στην έκφραση ενός πολιτισμού, που αρετή του είναι η πρωτοτυπία. Όμως ο Ευρωπαίος του ΙΕ΄ αιώνα, κι as ήταν κατηγορικά στην ίδια ενοχολογική τοποθέτηση με τον Έλληνα της αρχαιότητας, διέφερε όμως απ' εκείνο στην ιδιουσυγκρασία, σε αντιθετικό δε βαθμό! Διότι η ιδιουσυγκρασία ενός λαού, ούσα σταθερή, δεν αλλάζει με το χρόνο. Είναι μόνιμο χαρακτηριστικό της ψυχοσύνθεσής του, και είναι εκείνο που διαχωρίζει

τους πολιτισμούς μεταξύ τους. Γι' αυτό και διαφέρει η έκφραση του χριστιανικού ιδεώδους στο Βυζάντιο, απ' την έκφραση του ίδιου ιδεώδους στην γοτθική Ευρώπη, σε έντονο αντίθετο.

Ήταν γεγονός φυσιολογικό, λοιπόν, ότι η ιδιουσυγκρασία του Ευρωπαίου, με το έμφυτο ρομαντικό στοιχείο, έδωσε ένα πολιτισμό στην εποχή της Αναγέννησης που έμοιαζε στη μορφή με την Ελλάδα, αλλά πόρρω απέιχε απ' εκείνη, παρ' όλη την εναγώνια προσπάθειά του για το αντίθετο, ώστε ταχίστα (γεγονός ενδεικτικό) οδηγήθηκε στο πάθος του μπαρόκ. Γι' αυτό και αργότερα, όταν έντρομος διαπίστωσε πόσο μακριά βρισκόταν από την Ελλάδα, έκανε άλλη μια (ακαδημαϊκή πια) στροφή στα κλασικά πρότυπα, (διαφωτισμός) που μοιραία όμως είχε ακόμη πιο μικρή διάρκεια, για να παραδοθεί ακολούθως στο χάος του εκλεκτικισμού του 19ου αιώνα, οι επιπτώσεις του οποίου, οδυνηρά

έπληξαν τον 20ό αιώνα. Αν βέβαια η διανόηση των «λογιών» μας, αντιλαμβάνεται για ποιο πράγμα ακριβώς είναι που μιλάμε! Η στροφή λοιπόν που έκαναν οι δάσκαλοι του γένους στην ως άνω Αναγέννηση και Διαφωτισμό δεν ήταν, και ούτε μπορούσε να είναι στροφή στις...ρίζες του Ελληνισμού, όπως κόμψασαν. Κι αυτό ήταν το πρώτο λάθος. Έκαναν όμως και δεύτερο, που ήταν ακόμη βαρύτερο: Αγνόσαν πως ρίζες ο Ελληνισμός δεν έχει μόνο μία, την αρχαία ιστορία, αλλά έχει δύο, τόσο την π.Χ. όσο και τη μ.Χ., την ιστορία δηλαδή του Βυζαντίου.

Η παραγνώριση της κορυφοβατούσας προσφοράς του Βυζαντίου, υπήρξε γεγονός απόλυτα αιτιολογημένο, αφ' ότου αβασάνιστο οι λόγιοι μας ασπάσθηκαν τις ιδέες του Διαφωτισμού, ανυποψίαστοι για ό,τι θυσίαζαν. Στο θέμα φυσικά αυτό δεν έκαναν τίποτε διαφορετικό, απ' ό,τι έκαναν στον δικό τους χώρο,

Διαφωτισμός και Αναγέννηση. Πολιτισμοί κι οι δύο που ήταν μορφοκρατικοί, προσπλωμένοι δηλαδή σε μορφές έξω από την εθνική τους φύση, ήταν λογικό (για λόγους κατασφάλισης) να καταφρονούν ό,τι δεν ήταν σύμφωνο με τα «διδάγματα» τους. Ακόμη και τα ονόματα που διάλεξαν να αυτοονομαστούν, τίποτα άλλο δεν δείχνουν παρά επιτρεμμένη περιφρόνηση για τους πολιτισμούς άλλων, δικών τους δε, εποχών. «Αναγέννηση» σημαίνει την έξοδο από τον θάνατο (μεσαιώνας) και «διαφωτισμός» σημαίνει την έξοδο από το «σκότος». Σκοτάδι λοιπόν και θάνατος χαρακτηρίζει τις άλλες εποχές, σύμφωνα μ' αυτούς που ήθελαν να θεωρούν τους εαυτούς των «πεφωτισμένους»: Δημιουργήματα δηλαδή σκοτεινών αιώνων και αμάθειας θεωρούσαν τα γοτθικά αριστουργήματα οι Ευρωπαίοι της Αναγέννησης, νομιζοντας πως γι' αυτό γίνονταν ελλανότροποι. Δημιουργήματα δε της βυζαντινής

«αμάθειας», αυτοί που νόμιζαν γι' αυτό τους εαυτούς τους Έλληνες! Τέτοια μειονεξία ένθεν κακείθεν του Ιονίου πελάγους...

Διέφευγε όμως στους «ένθεν», ότι κανένας Έλληνας ποτέ δεν μίλησε για «δημιουργήματα αμάθειας», αναφερόμενος στα έργα της αιγυπτιακής, της ασσυριακής, η όποιας άλλης προγενέστερης τέχνης. Οι λόγιοί μας ειδικότερα δεν πρόσεξαν ότι ποτέ κανένας Έλληνας της κλασικής Ελλάδας, δεν είπε για τα έργα της Κρήτης, ότι είναι έργα αμάθειας. Εκείνο που ίσως έλεγε ο Αρχαίος Έλληνας, αν αντίκριζε ένα, «ξένο» προς τη δική του αισθητική παιδεία, γοτθικό αριστούργημα, είναι ό,τι ακριβώς είπαν οι Αθηναίοι, στον Απόστολο Παύλο, όταν τους κόμισε καινά δαιμόνια: «Ακούσουμεθα σου και πάλιν». Και θ' ακούγανε. Όπως οι Αθηναίοι «άκουσαν» τον Παύλο. Όταν βέβαια ήρθε το πλήρωμα του χρόνου...

Έτσι λοιπόν η επίδραση των λο-

γιών πάνω στη ζωή του Νέου Ελληνισμού υπήρξε καταλυτική! Με κύριο αποτέλεσμα βεβαίως, ότι το απελευθερωμένο έθνος, έγινε τελικά ευρωπαϊκό προτεκτοράτο, που για 200 τώρα χρόνια ελεύθερο (τάχα) βίου, δεν μπορεί να δημιουργήσει καν πολιτισμική πρόταση, ως όφειλε, (όπως δημιουργούσαν από αιώνων οι πρόγονοί του των τεσσάρων πολιτισμών) ούτε ακόμα εκείνη την πρόταση πολιτισμού που δημιουργήσε στα 400 χρόνια τουρκοκρατίας υπόδουλο το γένος! Παρά μόνο πελαγοδρομεί, πασικίζοντας να γίνει κάτι άλλο από ότι ο εαυτός του: Να γίνει Ευρώπη! Κι as στην ουσία, είναι στους Ευρωπαίους, «φόρου υποτελής», που όμως εξακολουθεί να θεωρεί εκσυγχρονισμένους και πεφωτισμένους. Με αποτέλεσμα βεβαίως εκείνοι να έχουν την άνεση, την ημέρα ακριβώς της παλιγγενεσίας, να μας εμπαίζουν κιόλας, μπροστά μάλιστα από το μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη...

Κωνσταντίνος Πετρίδης και Ελένη Μαύρου συγκλίνουν στην ανάγκη υιοθέτησης των αλλαγών που προωθεί το μεταρρυθμιστικό νομοθετικό πλαίσιο, που έχει ετοιμαστεί και έχει επικυρωθεί ομόφωνα από την Ένωση Δήμων.

Ενώπιον καθοριστικών αποφάσεων για ΤΑ

Συγκλίσεις και αποκλίσεις για το πλαίσιο αλλαγών, αλλά και η κοινή διαπίστωση για την αναγκαιότητα εφαρμογής τους

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Στην κοινή διαπίστωση πως η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατόν συγκλίνουν δύο πρόσωπα που εκ της θέ-

σεώς τους συνέβαλαν στη διαμόρφωση του τελικού πλαισίου, η ψήφιση του οποίου εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής. Κωνσταντίνος Πετρίδης τέως υπουργός Εσωτερικών και Ελένη Μαύρου τέως πρόεδρος της Επιτροπής Εσωτερικών της

Βουλής συγκλίνουν στην ανάγκη υιοθέτησης των αλλαγών που προωθεί το μεταρρυθμιστικό νομοθετικό πλαίσιο, που έχει ετοιμαστεί και έχει επικυρωθεί ομόφωνα από την Ένωση Δήμων. Ο κ. Πετρίδης, στην παρέμβασή του, χαρακτηρίζει

το υφιστάμενο σύστημα ως απομεινάρια ενός συστήματος από την Τουρκοκρατία, εξαιρεί τη στάση της Ένωσης Δήμων, λέγοντας με νόημα πως είναι ευθύνη του πολιτικού κόσμου να δεχτεί αυτή τη συμφωνία και όχι να προσπαθεί

να την αναιρέσει με διάφορες προφάσεις. Η κ. Μαύρου, τηρώντας θετική στάση στην ανάγκη ριζικών αλλαγών, τονίζει την ανάγκη διατήρησης του ανθρωποκεντρισμού και του δημοκρατικού χαρακτήρα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο

πνεύμα αυτό επιμένει στην πρόταση για τα δημοψηφίσματα σε τοπικό επίπεδο με το σκεπτικό πως ό,τι μεταρρυθμίσεις που γίνονται αποδεκτές από την κοινωνία έχουν και περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας.

Παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΑΥΡΟΥ

Όλοι αναγνωρίζουν, εδώ και χρόνια, ότι το σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης στην Κύπρο δεν μπορεί πλέον να ανταποκριθεί σε βασικές ανάγκες των πολιτών. Και το θέμα δεν είναι απλώς οικονομικό, παρόλο που είναι αλήθεια ότι αρκετοί Δήμοι και Κοινότητες φυτοζωούν. Το κυριότερο είναι ότι, ενώ η κοινωνία και οι ανάγκες αλλάζουν, το σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης έχει παραμείνει στάσιμο. Ένα βασικό ζητούμενο λοιπόν της Μεταρρύθμισης είναι η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στο σύνολο των πολιτών, ενισχύοντας ταυτόχρονα τον ρόλο των τοπικών αρχών στην αναπτυξιακή διαδικασία. Αυτό απαιτεί μια ευρεία ανακατανομή πόρων και εξουσιών μεταξύ κεντρικού κράτους και τοπικής αυτοδιοίκησης. Προς αυτή την κατεύθυνση έχουμε ως ΑΚΕΛ κάνει σωρεία εισηγήσεων, πολλές από τις οποίες βρήκαν θέση και στις τελικές προτάσεις της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών. Οι αλλαγές αντανακλούν άμεσα και θετικά στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Η δυνατότητα των νέων δήμων να προχωρούν αυτόνομα σε έργα υποδομής, η δυνατότητα παρέμβασης σε κοινωνικά ζητήματα και η ανάπτυξη προγραμμάτων στήριξης των πιο ευάλωτων συνανθρώπων μας, η απλοποίηση της αδειοδότησης της ανάπτυξης, οι αρμοδιότητες για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία και πολλά άλλα είναι ενδεικτικά του νέου ρόλου που θα μπορεί να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση. Βοηθητικό είναι και το γεγονός ότι μαζί με τις νέες αρμοδιότητες θα δοθούν στις τοπικές αρχές και οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι, αλλά και η εισαγωγή νέων προνοιών που ενισχύουν τον έλεγχο και τη λογοδοσία. Δυστυχώς, δεν είναι λίγες οι φορές που και στην τοπική αυτοδιοίκηση έχουμε δει περιπτώσεις κακοδιαχείρισης και κατάχρησης εξουσίας. Στο ίδιο μήκος κύματος, αλλά σε μικρότερη κλίμακα, κινούνται και οι αλλαγές στις κοινότητες με τη δημιουργία των συμπλεγμάτων υπηρεσιών, ενώ βοηθητική είναι και η συγκέντρωση υπηρεσιών όπως η υδατοπρομήθεια, η αποχέτευση και

Εκείνο που, στη δική μου την αντίληψη, είναι ξεκάθαρο είναι ότι η Αυτοδιοίκηση είναι καιρός να αναλάβει νέους ρόλους – πολιτικούς, κοινωνικούς, αναπτυξιακούς, πολιτισμικούς. Μετά από χρόνια συζητήσεων φτάσαμε επιτέλους στην ώρα των αποφάσεων.

η διαχείριση των σκουπιδιών σε επαρχιακούς οργανισμούς, δίνοντας πλέον τη δυνατότητα σχεδιασμών σε ευρύτερη κλίμακα. Το δεύτερο ουσιαστικό στοιχείο είναι να διατηρηθεί ο ανθρωποκεντρικός και δημοκρατικός χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Και σε αυτήν την κατεύθυνση συνέβαλε το ΑΚΕΛ, τόσο με εισηγήσεις που επιτρέπει την εκπροσώπηση ακόμα και της πιο μικρής κοινότητας που συμμετέχει στους νέους Δήμους όσο και με την εισήγησή μας για εφαρμογή της απλής αναλογικής στην εκλογή του Δημοτικού Συμβουλίου. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται και η πρότασή μας για διεξαγωγή δημοψηφισμάτων. Εμείς εκτιμούμε ό,τι μεταρρυθμίσεις που γίνονται αποδεκτές από την κοινωνία έχουν και περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας. Δεν είναι τυχαία

που και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης –τον οποίο έχει κυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία– κατοχυρώνει το δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών. Άλλωστε, και η νομοθεσία που ισχύει σήμερα προβλέπει την προσφυγή σε δημοψηφίσματα. Και έγιναν δημοψηφίσματα στο παρελθόν. Είναι δυνατό κάποιοι, είτε γιατί θέλουν να κρατήσουν το «φέουδο» τους ή για να εξυπηρετήσουν άλλα συμφέροντα, να πουν όχι; Ναι, είναι δυνατό. Ακόμα όμως και στην περίπτωση που η δουλειά και η συνεργασία μεταξύ των τοπικών αρχών που θα προηγηθεί των δημοψηφισμάτων δεν καταλήξει σε συνενώσεις, θα αποτελέσει τη βάση πάνω στην οποία μπορούν να κτιστούν συνεργασίες με άλλη μορφή π.χ. συμπλεγματοποιήσεις υπηρεσιών ή κοινές προτάσεις για αναπτυξιακά προγράμματα, όπως γίνεται, σε κάποιες περιπτώσεις και σήμερα. Όλα αυτά βέβαια εξαρτώνται από τη βούληση της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας να συνεργαστούν ώστε να προωθηθεί άμεσα η ψήφιση του νομοθετικού πλαισίου. Μόνο τότε θα ξεκαθαρίσει το σκηνικό – κατά πόσο, για παράδειγμα θα πραγματοποιηθούν τελικά τοπικές εκλογές τον Δεκέμβριο του 2021 ή ποια θα είναι η τελική μορφή των νέων δήμων που θα προκύψουν από τη μεταρρύθμιση. Θα πρέπει, τέλος, να γίνει κατανοητό ότι αυτή η μεταρρύθμιση είναι μια περίπλοκη και πολυεπίπεδη εξελικτική διαδικασία. Στο μεγαλύτερο μέρος της αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή τον Μάιο του 2024, θα ολοκληρωθεί όμως σε 8-9 περίπου χρόνια. Στο διάστημα αυτό είναι πιθανόν να χρειαστούν αλλαγές που η ίδια η ζωή θα υποδείξει. Άλλωστε, η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένας ζωντανός οργανισμός και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Εκείνο που, στη δική μου την αντίληψη είναι ξεκάθαρο, είναι ότι η Αυτοδιοίκηση είναι καιρός να αναλάβει νέους ρόλους –πολιτικούς, κοινωνικούς, αναπτυξιακούς, πολιτισμικούς. Μετά από χρόνια συζητήσεων φτάσαμε επιτέλους στην ώρα των αποφάσεων. Από εδώ θα κριθούν όλοι.

Η κ. Ελένη Μαύρου είναι πρώην πρόεδρος Επιτροπής Εσωτερικών Βουλής.

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΕΤΡΙΔΗ

Η οργάνωση του κράτους πρέπει είναι φτιαγμένη για τον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος για το κράτος. Αυτός ήταν και ο λόγος που ο μεγαλύτερος στόχος του χαρτοφυλακίου μου ως υπουργού Εσωτερικών υπήρξε η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτό που έχουμε στην Κύπρο σήμερα δεν είναι σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά τα απομεινάρια ενός συστήματος που ξεκίνησε κατά την Τουρκοκρατία, με αλλαγές κατά καιρούς που δεν διέποντο από ορθολογισμό και μελέτη, αλλά από πολιτικά κίνητρα. Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαίνει να μπορείς να αυτοδιοικήσαι και όχι να καταντάς επαίτης του κεντρικού κράτους. Τοπική αυτοδιοίκηση είναι να λαμβάνονται αποφάσεις, να διατίθενται πόροι και να παρέχονται υπηρεσίες, όσο το δυνατόν πιο κοντά στον πολίτη, αντί αναποτελεσματικά μέσω ενός συχνά απρόσωπου κεντρικού κράτους. Όταν αρχίσαμε την προσπάθεια, είδαμε ότι οι μελέτες που είχαν γίνει μέχρι τότε, επικεντρώνονταν κυρίως στο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών και αναγνώριζαν ότι οι δήμοι είχαν περιορισμένη διοικητική ικανότητα, αυτοτέλεια και αρμοδιότητες. Εργαστήκαμε σκληρά αγγίζοντας την ουσία της μεταρρύθμισης. Διενεργήσαμε λεπτομερή τεχνοοικονομική μελέτη, ανοίγοντας παράλληλα μια μεγάλη και άνευ προηγούμενου διαβούλευση με τους εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας και την Ένωση Δήμων, με διάφορες υπηρεσίες και υπουργεία εντός της κυβέρνησης λόγω των αρμοδιοτήτων που θα έπρεπε να δοθούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά και με τα κόμματα. Έγινε εντατική δουλειά και διαμορφώσαμε ένα νέο σύστημα οργάνωσης των νέων δήμων, η ανάδειξη των δημοτικών αρχών. Οι μαραθώνιες συζητήσεις με όλους τους εμπλεκόμενους οδήγησαν τη μεταρρύθμιση στην τελική ευθεία. Βρήκαμε μια Ένωση Δήμων με ανθρώπους που πραγματικά νοιάζονται για την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία ήταν διατεθειμένη να προχωρήσει με τόλμη στον 21ο αιώνα. Η δε ομόφωνη επικύρωσή του από την Ένωση Δήμων, αλλά και η κατά πλειοψηφία απόφασή της να μην γίνουν τοπικά δημοψηφίσματα, αφού αυτά θα τορπιλίζαν την προσπάθεια, είναι ιστορική και τη θεωρώ ως μια

Οι μαραθώνιες συζητήσεις με όλους τους εμπλεκόμενους οδήγησαν την μεταρρύθμιση στην τελική ευθεία. Βρήκαμε μια Ένωση Δήμων με ανθρώπους που πραγματικά νοιάζονται για την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία ήταν διατεθειμένη να προχωρήσει με τόλμη στον 21ο αιώνα.

από τις διαχρονικά μεγαλύτερες επιτυχίες του κοινωνικού διαλόγου στην Κύπρο. Όπως θεωρώ ότι ήταν ευθύνη του πολιτικού κόσμου να δεχτεί αυτή τη συμφωνία και όχι να προσπαθεί να την αναιρέσει με διάφορες προφάσεις. Η ενίσχυση της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλει των νέων Δήμων, η μεταφορά σε αυτούς νέων αρμοδιοτήτων με τους αντίστοιχους οικονομικούς πόρους και η αναγκαία στελέκωση των δημοτικών υπηρεσιών αποτέλεσαν τους βασικούς άξονες της «συμφωνίας» με την Ένωση Δήμων για ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης. Κοστολογήσαμε τις νέες υπηρεσίες και προτείνουμε τη ριζική αλλαγή του τρόπου χρηματοδότησης των Δήμων. Με βάση τις μελέτες, οι εξοικονομήσεις που θα προκύψουν από τις συγχωνεύσεις λόγω των οικονομικών κλίμακας κυμαίνονταν μεταξύ 30 και 50 εκατ.

ευρώ τον χρόνο. Μόνο από τη μείωση του αριθμού των δημάρχων οι εξοικονομήσεις φτάνουν τα 3 εκατ. ευρώ. Η αλλαγή του τρόπου χρηματοδότησής τους αλλά και οι εξοικονομήσεις που θα προκύψουν θα οδηγήσουν σε αυξημένους πόρους στο μεσοπρόθεσμο κατά €60-80 εκατ. τον χρόνο. Αυτά τα χρήματα θα μείνουν στην τοπική κοινωνία ούτως ώστε να μπορεί να προσφέρει περισσότερες υπηρεσίες στους δημότες ή περισσότερα έργα ανάπτυξης. Φυσικά παρέμεναν «αγκάθια» που ως επί το πλείστον αφορούσαν τα στενά συμφέροντα κάποιων τοπικών αρχόντων που επηρεάζουν κόμματα, παρωχημένες τοπικιστικές νοοτροπίες και ανταγωνισμούς, αλλά και την έγγονια κάποιων για το πώς τελικά θα χρωματιζόταν κομματικά ο χάρτης της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η μεταρρύθμιση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί ένα συγκεκριμένο πλάνο δημιουργίας εύρωστων μικρών τοπικών διοικήσεων κοντά στον πολίτη, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Λιγότερο εξαρτημένων στις αποφάσεις και στη γραφειοκρατία του κεντρικού κράτους, αλλά και στη διάθεση του ίδιου του κράτους να τους παραχωρεί πόρους. Με τον ίδιο τρόπο λειτουργεί στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το ότι η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ιεράρχησε πολύ ψηλά τη μεταρρύθμιση αυτή, περιλαμβάνοντάς την κάθε εξάμηνο στις συστάσεις προς την Κύπρο και εν τέλει διασυνδέοντάς τη με το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, περιλαμβάνοντας σε αυτό και ένα κονδύλι, 130 εκατ. ευρώ, για την εκταμίευση του οποίου απαιτείται η δρμολόγηση της διαδικασίας στη φάση υλοποίησης. Για τις μεγάλες αλλαγές, οι κυβερνήσεις και ολόκληρο το πολιτικό σύστημα πρέπει να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους παρά το πρόσκαιρο πολιτικό κόστος. Ως κυβέρνηση, επιλέξαμε από την αρχή τη στάση ευθύνης. Το ίδιο και η Ένωση Δήμων. Ευελπιστώ ότι όλη αυτή η προσπάθεια δεν θα είναι άλλη μια χαμένη ευκαιρία, και μετά τα διερωτόμαστε ως πολιτικό σύστημα για τους λόγους απώλειας της εμπιστοσύνης των πολιτών.

Ο κ. Κωνσταντίνος Πετρίδης είναι υπουργός Οικονομικών.

Τον Δεκέμβριο θα είμαι και πάλι εδώ

Ετοιμος να διεκδικήσει ξανά ο δήμαρχος Στροβόλου Αντρέας Παπαχαραλάμπους για την ολοκλήρωση σειράς έργων στον Δήμο

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Η **συνέντευξη** με τον δήμαρχο Στροβόλου Ανδρέα Παπαχαραλάμπους έγινε με αφορμή τις εξελίξεις στα μείζονος σημασίας έργα που γίνονται στον Δήμο. Ανάπλαση λεωφόρου Τσερίου, ιστορικού πυρήνα Στροβόλου και Πεδιαίου. Μιλώντας για τα πλάνα του Δήμου, υφιστάμενα και μελλοντικά, ο κ. Παπαχαραλάμπους προανήγγειλε την πρόθεσή του να διεκδικήσει ως ανεξάρτητος υποψήφιος για άλλη μια θητεία τη δημαρχία του μεγαλύτερου δήμου της Λευκωσίας. Προσωπικό στοιχείμα η ανάπλαση Τσερίου και του ιστορικού πυρήνα του Δήμου, τα οποία οδηγούν αργά και σταθερά στη μετατροπή του Στροβόλου σε ένα δήμο τύπου slow city. Αυτός τουλάχιστον είναι ο στόχος.

—**Πριν από ένα χρόνο ακριβώς μιλούσαμε για την ανάπλαση του Παλαιού Πυρήνα Στροβόλου. Σε ποια φάση του έργου βρίσκεστε ένα χρόνο μετά;**

—Στο τέλος. Έχουν ολοκληρωθεί τα κατασκευαστικά σχέδια και υπολογίζουμε μέσα στο φθινόπωρο να προκηρυχθεί ο διαγωνισμός. Η πρώτη φάση της ανάπλασης του ιστορικού κέντρου του Στροβόλου υπολογίζεται γύρω στο 1,5 εκατ. ευρώ. Όλο το έργο ονομάζεται «slow city, slow your senses». Άρα θέλουμε να ρίξουμε ρυθμούς και ταχύτητες, να κάνουμε διευκολύνσεις κινητικότητας για ΑμεΑ, πεζούς, μέσα μεταφοράς, υπογειοποίηση υπηρεσιών, ανάπλαση προσόψεων, επέκταση στις πλατείες, μονοδρομήσεις. Άρα, θα υπάρχει λιγότερος όγκος οχημάτων και ένα όμορφο περιβάλλον που δεν το συναντάς σήμερα. Δυστυχώς, σήμερα η περιοχή είναι ένα κέντρο διερχομένων.

—**Θα γίνουν αναβαθμίσεις ανάλογες με τη Μακαρίου στον Δήμο Λευκωσίας;**

—Εμείς επικεντρωνόμαστε στον χαρακτήρα της slow city. Αυτό δεν προσελκύει απαραίτητα μεγάλες επιχειρήσεις και επενδύσεις, αλλά μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις. Στόχος μας είναι να παντρέψουμε το νέο με το παλιό, να αναδείξουμε το περιβάλλον και τον ιδιαίτερο ιστορικό και θρησκευτικό χαρακτήρα της γειτονιάς που γεννήθηκε ο εθνομάρτυρας Κυπριανός. —**Το ίδιο ύψος που έχετε επιλέξει και για την Τσερίου. Πώς προχωρά η ανάπλάσή της;**

—Αν όλα πάνε καλά και προκπ-

ρύξουμε εντός Σεπτεμβρίου, βάσει χρονοδιαγραμμάτων, θα πρέπει πριν από το τέλος του χρόνου να ξεκινήσουν οι εργασίες. Πρόκειται για ένα έργο κόστους οκτώ εκατομμυρίων ευρώ, με συνεισφορά κατά 4/5 από την κυβέρνηση και 1/5 από την τοπική αρχή.

—**Υπάρχουν διαφωνίες από τους κάτοικους και τους επιχειρηματίες της περιοχής για τις επικείμενες αλλαγές;**

—Εμείς ακριβώς ακούσαμε τον κόσμο και ανατρέψαμε τον παλιό σχεδιασμό για την ανάπλαση του δρόμου, ο οποίος ήταν καταστροφικός για την ασφάλεια και την εμπορικότητα του. Στην πανδημική παρουσίαση του σχεδιασμού του έργου, ο κόσμος που ζει και εργάζεται στην περιοχή στη μεγάλη του πλειοψηφία το αγκάλιασε. Σίγουρα θα υπάρχει ταλαιπωρία κατά τη διάρκεια των έργων, αλλά από την άλλη, η σημερινή άσχημη κατάσταση δεν μπορεί να παραμείνει ως έχει. Θα προσπαθήσουμε να περιορίσουμε την ταλαιπωρία όσο το δυνατό περισσότερο, γι' αυτό και το έργο θα εκτελείται σε φάσεις.

—**Πόσο θα διαρκέσουν οι εργασίες ανάπλάσης;**

—Πρόκειται για ένα μεγάλο έργο και δεν μπορεί να ολοκληρωθεί από τη μία μέρα στην άλλη. Υπολογίζεται ότι είναι έργο δυόμιση ετών.

—**Βλέπουμε ότι μονοδρομήσεις και γενικότερα η στروφή στο slow city και για την Τσερίου και για τον Πυρήνα. Προκύπτει η εύλογη απορία για το πού θα διοχετεύεται όλος αυτός ο όγκος των οχημάτων. Συνάδει αυτός ο σχεδιασμός με τον τρόπο ζωής και τους σύγχρονους ρυθμούς;**

—Με το να κτιζουμε δρόμους και να διευκολύνουμε το αυτοκίνητο, επιτυγχάνουμε ακριβώς το αντίθετο αποτέλεσμα. Όσο διευκολύνεις το αυτοκίνητο και κτίζεις αυτοκινητόδρομους στις πόλεις, το μόνο που καταφέρνεις είναι να αυξάνεις τη χρήση αυτοκινήτου. Για παράδειγμα η λεωφόρος Στροβόλου και η λεωφόρος Τροόδους. Όταν μιλούσαμε με τον μελετητή για την Τσερίου, ο κ. Ανδρέας Μαρκίδης (σ.σ. μελετητής του έργου) είπε ότι ο πιο ανθρώπινοκεντρικός χαρακτήρας και οι μειωμένες ταχύτητες είναι αυτά που χρειάζονται «even at the expense of traffic delay» όπως το είπε πολύ χαρακτηριστικά. Έχουμε ανατρέψει παλαιότερες στερεοτυπικές θεωρήσεις για τον οδικό σχεδιασμό, αναδεικνύοντας τη σημασία της

«Οι δημοτικές εκλογές δεν είναι κομματικές, αφορούν το σπίτι μας, τη γειτονιά μας και έτσι πρέπει να αντιμετωπιστούν. Άρα είμαι εδώ, και θα διεκδικώ επανεκλογή τον Δεκέμβριο», δηλώνει ο κ. Παπαχαραλάμπους.

Ολοκληρώθηκαν τα κατασκευαστικά σχέδια ανάπλάσης του ιστορικού πυρήνα και μέσα στο φθινόπωρο θα προκηρυχθεί ο διαγωνισμός.

διατήρησης του τοπικού χαρακτήρα της περιοχής και το πρώτιστο, διατηρώντας στο επίκεντρο τον άνθρωπο και όχι το αυτοκίνητο. Διεκδικήσαμε και πετύχαμε έναν ζωντανό δρόμο, για ανθρώπους και όχι μόνο για αυτοκίνητα, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζεται η χρήση του αυτοκινήτου. Δεν συμβιβαστήκαμε και δεν δεχτήκαμε να θυσιάσουμε τον ιδιαίτερο τοπικό χαρακτήρα της Τσερίου, στον βωμό της επικράτησης του αυτοκινήτου και των μεγάλων ταχυτήτων. Αυτή είναι και η τάση σε όλες τις ευρωπαϊκές πόλεις.

—**Όμως το κυκλοφοριακό πρόβλημα υπάρχει. Πώς θα το επιλύσετε;**

—Εμείς είμαστε τοπική αυτοδιοίκηση, δυστυχώς δεν έχουμε την αρμοδιότητα από μόνοι μας να λύσουμε το κυκλοφοριακό. Μόνο σκέ-

ψεις και εισηγήσεις μπορούμε να κάνουμε και αυτό είναι εκνευριστικό. Για αυτό είναι τόσο σημαντική η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, για να δοθεί στις τοπικές αρχές η αυτοτέλεια, να αποφασίσει για τα διοικητικά του όρια ο κάθε δήμος. Ακόμα και για να προχωρήσει η Τσερίου, δώσαμε μάχες γιατί πρόκειται για πολεοδομικό έργο. Αυτή τη στιγμή για καθετί που θα γίνει στον δήμο έχει άποψη η Πολεοδομία, τα Δημόσια Έργα, το Τμήμα Δασών, το Τμήμα Περιβάλλοντος. Όμως για να λυθεί το προκείμενο πρόβλημα με την κίνηση στους δρόμους πρέπει να ενθαρρυνθούν ουσιαστικά τα μέσα μαζικής μεταφοράς, κάτι που ακούμε εδώ και δεκαετίες. Για να προωθηθεί η χρήση λεωφορείου χρειάζεται και η ανάλογη επιχορήγηση από το κράτος για αύξηση γραμμών. Από την άλλη η Λευκωσία χρειάζεται ένα τραμ, κάτι το οποίο για να γίνει χρειάζεται πολιτική βούληση. Μέχρι να προχωρήσουν τα πιο πάνω, θα μπορούσε να εφαρμοστεί το bus corridor. Αυτό περιλαμβάνεται και μέσα στα διαρθρωτικά ταμεία στο πλαίσιο της στρατηγικής 2021-2027 και είναι ο προπομπός του τραμ.

—**Μετά την Τσερίου και τον ιστορικό πυρήνα, ποια άλλα έργα θα πρέπει να πάρουν σειρά;**

—Οι προτεραιότητες για τον Στρόβολο είναι συγκεκριμένες και εντοπίζονται μέσα από τα διαρθρωτικά ταμεία. Το πιο σημαντικό είναι το

κυκλοφοριακό, το οποίο μπορεί να διαχειριστεί ενιαία, και η διαχείριση αποβλήτων. Συνεχίζουμε επίσης με τις αναβαθμίσεις των πάρκων μας, του αθλητικού μας κέντρου εντός του τρέχοντος έτους όπου περιλαμβάνει γήπεδα μπάσκετ, τον στίβο, κοκ.

—**Είστε έτοιμος λοιπόν να διεκδικήσετε άλλη μια θητεία στον Δήμο Στροβόλου στις επικείμενες δημοτικές εκλογές;**

—Θα είμαι εκεί, ναι. Ξεκινήσαμε μια μεθοδική δουλειά στον Στρόβολο εδώ και τεσσεράμισι χρόνια, η οποία πάει πολύ καλά, με σημαντικά έργα υποδομής σε τροχιά υλοποίησης. Πρέπει να πω ότι ο Δήμος Στροβόλου, λόγω μεγέθους και κρίσιμης μάζας πληθυσμού, είναι ένας πολύ ιδιαίτερος δύσκολος δήμος, με μεγάλες και διαφορετικές προκλήσεις και ανοικτά μέτωπα. Παρά τις δυσκολίες που προέκυψαν και λόγω κορωνοϊού, καταφέραμε να δρομολογήσουμε μια σειρά από σημαντικά ζητήματα και μετά από καθυστέρηση πάρα πολλών χρόνων είμαστε έτοιμοι να τα υλοποιήσουμε. Όπως της παράδειγμα η ανάπλαση της λεωφόρου Τσερίου, η ανάπλαση του ιστορικού πυρήνα Στροβόλου, το γεγονός ότι ο δήμος μας θα ενταχθεί για πρώτη φορά στα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. μετά τη μεγάλη προσπάθεια που κάναμε. Μας χαροποιεί ιδιαίτερα ότι προσαφά ο Δήμος μας, σε συνεργασία με τους άλλους πέντε αστικούς δήμους της Λευκωσίας, υπέβαλε τη Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης ολοκληρωμέντος χωρικής ανάπτυξης, με σκοπό τη διεκδίκηση χρηματοδότησης από τα διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Αυτό για εμάς είναι σημαντική είδηση, διότι για πρώτη φορά ο Δήμος Στροβόλου, όπως και άλλοι αστικοί δήμοι, πλην του δήμου Λευκωσίας, μπορούν να διεκδικήσουν κονδύλια από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό μας δίνει νέες ευκαιρίες για αντιμετώπιση των προκλήσεων και εξυπηρέτηση των συνολικών μας αναγκών, με μια στρατηγική στην οποία προτείνονται έργα και δράσεις που αποτελούν τομές για ολόκληρη την περιοχή των αστικών Λευκωσίας, με βάση τους πέντε άξονες προτεραιότητας της Ε.Ε. (Εξυπνη Ευρώπη, Πράσινη Ευρώπη, Διασυνδεδεμένη Ευρώπη, Κοινωνική Ευρώπη και Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες).

Θα πορευτώ ανεξάρτητα

—**Θα διεκδικήσετε με κάποιο πολιτικό σχήμα;**
—Θα πορευτούμε ανεξάρτητα. Και εννοώ πραγματικά ανεξάρτητα όπως πορεύτηκα τα τελευταία πέντε χρόνια, χωρίς δεσμεύσεις. Η μόνη δεσμευση είναι προς τους πολίτες του Στροβόλου, ότι θα συνεχίσω να διαθέτω, όπως το πράττω καθημερινά τα τελευταία πέντε χρόνια, όλο τον χρόνο και όλες τις δυνάμεις μου για την ευημερία των δημοτών μας. Θα παραμείνω αυτός που γνωρίζετε, δήμαρχος όλων των δημοτών, προσπίός και σε διαρκή κίνηση. Δεν είμαστε εδώ για να λέμε δεν γίνεται και δεν μπορούμε. Τα προβλήματα του κόσμου άλλωστε δεν έχουν χρώμα. Φυσικά ο καθένας έχει τις καταβολές του. Είναι γνωστό άλλωστε ότι προέρχομαι από το χώρο του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ξεκινώ έναν δημιουργικό διάλογο με πολιτικά κόμματα και οργανωμένα σύνολα, με σκοπό να συνδιαμορφώσουμε τις ανάγκες της πόλης μας για τα χρόνια που έρχονται. Πρέπει πάντα να θυμόμαστε, όμως, ότι οι δημοτικές εκλογές δεν είναι κοιμητικές, αφορούν το σπίτι μας, τη γειτονιά μας και έτσι πρέπει να αντιμετωπιστούν. Άρα είμαι εδώ, και θα διεκδικήσω επανεκλογή τον Δεκέμβριο.

—**Ποιοι είναι οι στόχοι για μια ενδεχόμενη επόμενη πενταετία;**
—Είμαι στο Δημοτικό Συμβούλιο εδώ και 20 χρόνια, από τα 26 μου. Ξέρω όλα τα μικρά και μεγάλα που συμβαίνουν στον Στρόβολο. Έτσι ακριβώς θέλω να συνεχίσω αυτή την πορεία, ως δήμαρχος Στροβόλου, για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε το έργο που ξεκινήσαμε, για να κάνουμε τον Στρόβολο μια πραγματικά ευρωπαϊκή πόλη, που αγαπάμε, που ζούμε, που απολαμβάνουμε όλοι οι δημότες. Αλλά αυτό που προέχει είναι να ολοκληρώσουμε τα σημαντικά έργα υποδομής που εκκρεμούν στον δήμο μας.

Η ελευθερία της έκφρασης επί ξηρού ακμής

Η εισηγητική έκθεση του ευρωβουλευτή Λουκά Φουρλά θα εστιάζει στην καταπολέμηση των στρατηγικών αγωγών και μηνύσεων

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Στην προσπάθεια της Ε.Ε. να ενισχύσει περαιτέρω, αλλά και να διορθώσει κακές πρακτικές που αφορούν την ελευθερία έκφρασης και άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος, ο ευρωβουλευτής του ΔΗΣΥ Λουκάς Φουρλάς, ως μέλος της Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επιλέχθηκε από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, ως εισηγητής για τη γνωμοδότηση σχετικά με την ενίσχυση της δημοκρατίας και της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης στην Ε.Ε. Μία εισήγηση που θα κατατεθεί στην Επιτροπή Ελευθεριών, για να περάσει έπειτα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο κ. Φουρλάς είπε στην «Κ» για την πρωτοβουλία αυτή: «Σε συνεργασία με την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών του Ε.Κ., κάνουμε συντονισμένες προσπάθειες για να αντιμετωπίσουμε τις στρατηγικές αγωγές με σκοπό τη φήμηση και τον εκφοβισμό των δημοσιογράφων (SLAPP). Θεωρώ πως είναι κάτι το οποίο θα κατατεθεί, είναι ένας προσωπικός αγώνας που εξελίχθηκε σε μια συλλογική προσπάθεια και εργαζόμαστε με αφοσίωση για αυτό τον σκοπό». Η εισηγητική έκθεση του κ. Φουρλά θα εστιάζει κυρίως στην καταπολέμηση των στρατη-

γικών αγωγών και μηνύσεων, οι οποίες κατατίθενται ως επί το πλείστον από κάποια ισχυρά πολιτικά και οικονομικά πρόσωπα ή και οργανισμούς κατά δημοσιογράφων, οι οποίοι εκφράζουν κριτική προς αυτούς. Όπως λέει ο κ. Φουρλάς «σκοπός τέτοιων μηνύσεων είναι ο εκφοβισμός, η οικονομική, ηθική και ψυχολογική εξουθένωση των δημοσιογράφων και όχι κατ' ανάγκη να κερδηθεί η δικαστική υπόθεση. Πρόκειται δηλαδή για προσπάθειες φήμησης και παρεμπόδισης της δουλειάς των λειτουργών επικοινωνίας» και προσθέτει ότι στην εισηγητική του έκθεση σημειώνεται η ανησυχία για την αύξηση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο και για τούτο θα πρέπει οι αρχές των κρατών μελών της Ε.Ε. αλλά και των παρόχων υπηρεσιών διαδικτυακών πλατφορμών να συντονιστούν καλύτερα προκειμένου να καταπολεμηθεί η ρητορική μίσους χωρίς να αποσταθεροποιηθεί το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης.

Σχετικά δε με τον ρόλο και τη δύναμη του Ε.Κ. στη διασφάλιση της ελευθερίας στην έκφραση και της ελεύθερης δημοσιογραφίας, ο κ. Φουρλάς υπενθυμίζει πως το Ε.Κ. αρκετές φορές έχει εκφράσει τις ανησυχίες του, με ψηφίσματα, τα οποία καταδικάζουν περιστατικά

Ο ευρωβουλευτής του ΔΗΣΥ Λουκάς Φουρλάς.

Η Ε.Ε. διέθεσε 5,1 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση και την ενεργοποίηση μηχανισμών με στόχο την πρόληψη παραβιάσεων της ελευθερίας του Τύπου.

δημοσιογράφων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πιέσεις, παρενοχλήσεις ακόμα και βία αλλά και προσπάθειες ορισμένων κυβερνήσεων να φι-

μώσουν τα μέσα και να υπονομεύσουν την ελευθερία του Τύπου. «Ως Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουμε προειδοποιήσει με σχετικό ψήφισμα ότι η πανδημία COVID-19 επιδείνωσε ακόμη περισσότερο αυτή την κατάσταση, σε μια περίοδο που τα ΜΜΕ παίζουν καταλυτικό ρόλο στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης και στην παροχή αληθινών πληροφοριών. Είναι κάτι που θεωρώσα σημαντικό να αναφέρω και στη γνωμοδότηση στην οποία είμαι εισηγητής» και προσθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση διέθεσε 5,1 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση και την ενεργοποίηση μηχανισμών με στόχο τον εντοπισμό και την πρόληψη παραβιάσεων της ελευθερίας του Τύπου, την ανίχνευση ενδεχόμενων κινδύνων για τον πλουραλισμό και τη στήριξη διασυνοριακών ερευνών. Ο κ. Κεττής λέει στην «Κ» πως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναλαμβάνει αυτή την πολιτική πρωτοβουλία για να αναδείξει το πρόβλημα και να πιέσει πολιτικά ούτως ώστε να υπάρξουν σύντομα διορθωτικές νομοθετικές προτάσεις που να ανατρέπουν αυτό το πισωγύρισμα. «Θεωρώ σημαντικό το γεγονός ότι αυτή η πολύ σημαντική πολιτική πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου φέρει και κυπριακή σφραγίδα μιας και ο ευρωβουλευτής

κ. Λουκάς Φουρλάς είναι ως γνωστό ο εισηγητής για το όλο θέμα από πλευράς της Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος έχει εργαστεί επαγγελματικά ως δημοσιογράφος για πάρα πολλά χρόνια και γνωρίζει από πρώτο χέρι τι σημαίνει ελευθεροτυπία, σε όλες τις εκφάνσεις της».

Πιο ευάλωτες οι γυναίκες

Παρά τα μεγάλα βήματα που έχουν γίνει στην Ευρώπη για την ελευθερία των δημοσιογράφων στο να ερευνούν ζητήματα που αφορούν το δημόσιο συμφέρον, είδαμε και δημοσιογράφους να πέφτουν νεκροί. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι υποθέσεις της Μάλτας με τη νεκρή δημοσιογράφο Δάφνη Καραύνα Γκαλιζία, της Σλοβενίας με τη δολοφονία του Γιαν Κότσιακ και της Μνηστής του, αλλά και της Βουλγαρίας, με τον βιασμό και δολοφονία της δημοσιογράφου Βικτόρια Μαρίνοβα. Οι παραπάνω ερευνούσαν υποθέσεις διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας στις χώρες τους, έρευνες οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τη δολοφονία τους. Σχετικά με αυτές τις περιπτώσεις, όπως αναφέρει ο κ. Φουρλάς, το Ε.Κ., με σχετικά ψηφίσματά του, αναφέρθηκε στο φαινόμενο της αύξησης του εκφοβισμού με σκοπό

τη φήμηση των δημοσιογράφων, και τονίζει ότι οι γυναίκες δημοσιογράφοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτες και θα πρέπει να τυγχάνουν πρόσθετης προστασίας «και για αυτό τον λόγο θεωρούμε εκ τωνών ανευ την παροχή πόρων προς ενίσχυση της ερευνητικής δημοσιογραφίας και των λειτουργιών της ώστε να ασκούν εύρυθμα το λειτουργήμα τους, αλλά κυρίως την προστασία της σωματικής ακεραιότητας των ιδίων και των οικογενειών τους». Ερωτηθείς σχετικά με το ζήτημα που ανέκυψε στην Κύπρο μεταξύ του δημοσιογράφου Ανδρέα Γιόρτσου και του ΡΙΚ ο κ. Φουρλάς είπε σχετικά: «Νομικός δεν είμαι για να μπορώ να εκφέρω γνώμη για ένα θέμα που έχει νομικές πτυχές και βρίσκεται ήδη ενώπιον δικηγόρων. Αυτό όμως που ξέρω, ως άνθρωπος της τηλεόρασης και της ενημέρωσης για πάρα πολλά χρόνια, είναι ότι ο πλούτος μιας εκπομπής που είναι οι συνεντεύξεις αλλά και όλο το υλικό που την αποτελούν, είναι ένας θησαυρός που δεν πρέπει να χαθεί με τίποτα. Έχω μιλήσει με τον φίλο Αντρέα Γιόρτσο και έχω αντιληφθεί ότι αυτή είναι η ανησυχία του. Θα επικοινωνήσω και με το Διοικητικό Συμβούλιο του ΡΙΚ, ώστε αυτό να διασφαλιστεί προκειμένου οι εκπομπές να είναι προσβάσιμες σε όλους μας».

Δύο χρόνια κυβέρνησης Ν.Δ., τι προηγήθηκε, τι ακολουθεί

Η πολιτική κυριαρχία, η αλλαγή του σκηνικού προσεχώς και οι παγίδες

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Είκοσι τέσσερις μήνες μετά τις κάλπες του 2019 και έκοντας περάσει από δύο πολύ σημαντικές κρίσεις, πρώτη την πανδημία που είναι ακόμα παρούσα και δεύτερη το «καυτό» ελληνοτουρκικό καλοκαίρι του 2020, η κυβέρνηση κάνει τον απολογισμό της και ζυγίζει δεδομένα και προτεραιότητες ενόψει του δεύτερου μισού της θητείας της, που είναι βέβαιο ότι θα έχει τελείως διαφορετικά πολιτικά χαρακτηριστικά από το πρώτο. Τα δύο χρόνια που μεσολάβησαν η Ν.Δ. κατάφερε να κρατήσει την πολιτική κυριαρχία της στηριζόμενη σε 4 άξονες: α) Η διαχείριση των κρίσεων έδωσε στην κυβέρνηση περισσότερο χρόνο από ό,τι συνήθως λαμβάνουν οι κυβερνήσεις, καθώς δύο χρόνια μετά φαίνεται να κρατά στον απόλυτο βαθμό τις δυνάμεις της, κάτι σπάνιο στα μέσα της θητείας των κυβερνήσεων. β) Η κυβέρνηση εξακολουθεί να «μιλά» και σε κάποιες περιπτώσεις να ενισχύει την επαφή της με μη παραδοσιακά κοινά για την Κεντροδεξιά, όπως είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς ο κ. Μητσοτάκης εξανέμισε τον φόβο, που είχε καλλιεργήσει συνειδητά ο ΣΥΡΙΖΑ πριν από τις εκλογές, πως θα υπάρξουν απολύσεις και αρνητικές πολιτικές που θα αφορούν συγκεκριμένους επαγγελματίες κλάδους. Το ίδιο ισχύει και για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Σε αυτό, όμως, κομβικό ρόλο έπαιξε η πανδημία, που αναγκαστικά δημιούργησε τους προηγουμένους 15 μήνες μια επιδοματική πολιτική και συγκράτησε κοινά που υπό άλλες συνθήκες μπορεί να είχαν απομακρυνθεί. γ) Η κυβέρνηση εφάρμοσε την κρίσιμη πολιτική στρατηγική της νηπιότητας. Η Ν.Δ. στο φινάλε των εκλογών του 2019 πρόταξε τον θετικό λόγο, αφήνοντας τελείως στην άκρη την αντιπαράθεση με τον ΣΥΡΙΖΑ, που ήδη φαινόταν πως οδηγείται ολοταχώς στην αντι-

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει ξεκινήσει τους τελευταίους δύο μήνες να προτάσσει ήδη τη μεταρρυθμιστική ατζέντα και την υλοποίηση του προεκλογικού προγράμματος, ενώ παράλληλα η κυβέρνηση εστιάζει στη νέα γενιά.

Εάν η πανδημία παραμείνει, θα αποτελέσει φθοροποιό παράγοντα για την κυβέρνηση, ενώ εάν περάσει, θα μεταφέρει το κέντρο βάρους στην πραγματική πολιτική.

πολίτευση. Την ίδια επιτυχημένη τακτική εξακολουθεί να εφαρμόζει και σήμερα. Πλην εξαιρέσεων, η Ν.Δ. σπάνια σπκώνει τους τόνους και δεν επιλέγει, σε αυτή τη φάση τουλάχιστον, την πόλωση με την αντιπολίτευση. Η τακτική αυτή την κρατά συνδεδεμένη με ένα κρίσιμο κομμάτι ψηφοφόρων: αυτό που δεν έχει πολιτικές τατίσεις, απεχθάνεται τις πολιτικές αντιπαράθεσεις και κινείται με αποκλειστικό γνώμονα το πώς θέλει να δει τη ζωή του. δ) Η Ν.Δ., παρά τη σταθερή

στόχευση προς το Κέντρο, φύλαξε τα νώτα της από τα δεξιά. Σε αυτή την προσπάθεια εκμεταλλεύτηκε στο έπακρο το συμβάν του Εβρου. Με μια πολιτική καθαρή, που έλεγε «κλειστά σύνορα», κέρδισε μαζί τα οφέλη για τη χώρα και ένα πιο «σκληρό» σε αυτά τα θέματα κοινό. Προς την ίδια κατεύθυνση είναι και ο όλος χειρισμός στο μεταναστευτικό, με τις ροές να έχουν μειωθεί και σε γενικές γραμμές να επικρατεί μεγαλύτερη τάξη σε σχέση με το παρελθόν. Τέλος, ο «ελγμός» στο θέμα των μνημονίων με τη Βόρεια Μακεδονία ικανοποίησε επίσης ένα κοινό απαιτητικό σε αυτά τα θέματα και έδωσε περισσότερο χρόνο διαχείρισης σε ένα χρονικό σημείο που η πανδημία είχε ούτως ή άλλως κουράσει τους πολίτες.

Από εδώ και στο εξής, όμως, τα δεδομένα αλλάζουν. Εάν η πανδημία παραμείνει, θα αποτελέσει φθοροποιό παράγοντα για την κυβέρνηση, ενώ εάν περάσει, όπως εύχονται άπαντες, θα μεταφέρει αμέσως το κέντρο βάρους στην πραγματική

πολιτική και όχι στη διαχείριση της κρίσης. Σε κάθε περίπτωση, το πολιτικό σκηνικό αλλάζει. Εξ ου και ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει ξεκινήσει τους τελευταίους δύο μήνες να προτάσσει ήδη τη μεταρρυθμιστική ατζέντα και την υλοποίηση του προεκλογικού προγράμματος. Παράλληλα η κυβέρνηση εστιάζει στη νέα γενιά, που αυτά τα δύο χρόνια δεν κατάφερε να αλλάξει τους συσχετισμούς μαζί της. Η κατάσταση μάλιστα είναι ακόμα πιο ρευστή, καθώς αυτή τη στιγμή έχουν δικαίωμα ψήφου και όσοι το 2019 ήταν 15 ετών, ενώ η πανδημία και ο εγκλεισμός που έφερε δεν βοήθησε στην προσέγγιση των νέων κοινών. Η πρόσφατη παροχή του voucher των 150 ευρώ έχει και πολιτική στόχευση: να μην απομακρυνθεί περαιτέρω η Ν.Δ. από αυτά τα κοινά. Ο άλλος κίνδυνος που ελλοχεύει ενόψει της συνέχειας είναι ο εφησυχασμός. Όσο κι αν φαίνεται οξύμωρο, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν βοηθά τη Ν.Δ. με την αδυναμία του να την απειλήσει. Τούτο έχει αποδειχθεί πως δημιουργεί αίσθημα παντοκρατορίας και αυξάνει τις πιθανότητες να εμφανιστεί αλαζονεία, η οποία αποτελεί τη μεγαλύτερη παγίδα για κάθε κυβέρνηση.

Ο στόχος

Ο κ. Μητσοτάκης, πάντως, κατά την πρόσφατη ομιλία του στον Economist, «αποκάλυψε» τον στόχο του για το ερχόμενο φθινόπωρο. «Με την ευκαιρία συμπλήρωσης 200 χρόνων από το 1821», είπε, «θα τολμούσα και έναν παραλληλισμό: όπως τότε η Επανάσταση άνοιξε τον δρόμο της ελευθερίας που το 1830 κατέληξε στην επίσημη ίδρυση του ελληνικού κράτους, έτσι και τώρα είναι στο χέρι μας έως το 2030 να έχουμε χτίσει τη νέα Ελλάδα». Τέλος, όσον αφορά τα σεναρία των πρόωγων εκλογών, πηγές του Μαξίμου τα διαψεύδουν κατηγορηματικά, λέγοντας πως οι εκλογές θα γίνουν στο τέλος της τετραετίας.

Προτεραιότητα η «προοδευτική διακυβέρνηση»

Τα νέα πρόσωπα του ΣΥΡΙΖΑ

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Όσους στην Κουμουνδούρου επιχείρησαν τον Ιούλιο του 2019 να κάνουν μια προβολή στο μέλλον, τους «έριξε στα βράχια» η πανδημία σε πρώτη φάση και στη συνέχεια η «ανοσία» του Μαξίμου στον κορωνοϊό. Δύο χρόνια μετά, για δεύτερη φορά στην αξιωματική αντιπολίτευση, ο ΣΥΡΙΖΑ παραμένει νούμερο δύο, με διψήφια διαφορά από τη Ν.Δ. Με δύο τάσεις να διαγκωνίζονται για τη νέα ταυτότητα του κόμματος, ο Αλέξης Τσίπρας ψάχνει τη δεύτερη φορά της Αριστεράς. Το μόνο γίγιορ είναι ότι ο χρόνος πλέον μετρά αντίστροφα για τον ΣΥΡΙΖΑ, είτε οι εκλογές πραγματοποιηθούν στο τέλος της τετραετίας είτε ο Κυριάκος Μητσοτάκης κρύβει κάποια έκπληξη. Κάποιοι υποστηρίζουν πως η υπομονή του κόσμου έχει εξαντληθεί και πλέον κάθε αστοχία θα τον απομακρύνει από την «ομπρέλα» της κυβέρνησης, κάτω από την οποία ένιωθε ασφάλεια κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης.

Η «Κ» από τον Ιανουάριο είχε δημοσιεύσει πρώτη την προσπάθεια που γίνεται στον ΣΥΡΙΖΑ για ανανέωση του πολιτικού προσωπικού με επικεφαλής τον Μιχάλη Καλογιόρη. Το μπρώο στελεχών, σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, φαίνεται να «φουσκώνει» υπό τις οδηγίες του πρώην υπουργού Δικαιοσύνης, ενώ αξιοποιείται η εμπειρία επιφανών προσωπικοτήτων και επιστημόνων που προσεγγίστηκαν μέσα από τις εκδηλώσεις για το πρόγραμμα. Ο Νικ. Φαραντούρης, καθηγητής της Ευρωπαϊκής Εθρας του Jean Monnet, ο Γρ. Γεροτζίφας, καθηγητής Αιματολογίας στη Σορβόνη, ο Θόδωρ. Ηλιόπουλος, καθηγητής Ιατρικής στο Harvard, ο Χορ. Βοσκεριτσάν, λέκτορας Εργασιακών Σχέσεων στο Birkbeck, ο Αρ. Καζάκος, ομότιμος καθηγητής Εργατικού Δικαίου στο ΑΠΘ, ο Αιμ. Αυγουλάς, καθηγητής Διεθνούς Τραπεζικού Δικαίου στο Εδιμβούργο, ο Δ. Αυντίδης, καθηγητής Εμπορικού Δικαίου στο ΑΠΘ, και η Νατ. Ρωμανού, ερευνήτρια Κλιματικής Αλλαγής στη NASA, είναι μερικά από τα στελέχη που ο χρόνος θα δείξει κατά πόσον θα βολιδοσκοπηθούν να στελεχώσουν είτε το μέλις του κόμματος είτε ακόμα και τα ψηφοδέλτιά του.

Η μεγάλη αδυναμία

Τον Μάιο του 2012 ο ΣΥΡΙΖΑ πέταξε μακριά από τα όρια του 3%, μέχρι σήμερα όμως δεν κατάφερε να θεραπεύσει δύο μεγάλες ασθένειες: Αν και κόμμα εξουσίας, παρέμεινε μικρός οργανωτικά και δεν διείσδυσε βαθιά στον κοινωνικό ιστό. Πριν από έξι χρόνια τον βοήθησε το αντιμνημονιακό κύμα, όμως πλέον αυτό δεν υπάρχει και τα «κολλημένα» ποσοστά του λίγο πάνω από το 20% προβληματίζουν. Παράλληλα, είναι μειοψηφικός στα συνδικάτα και στην αυτοδιοίκηση. Αυτός είναι ο λόγος που νέα πρόσωπα, τα οποία εκτιμάται πως έχουν σοβαρό εκτόπισμα στους χώρους τους, αναζητούνται πυρετωδώς.

Αν το καλοκαίρι του 2019 ο βασικός στόχος του ΣΥΡΙΖΑ ήταν

η διεύρυνση και ο μετασχηματισμός, ο κορωνοϊός που ανέβαλε το συνέδριο αλλά και η δημοσκοπική καχεξία άλλαξαν τα δεδομένα. Η δημιουργία ενός «αντι-κυβερνητικού μετώπου» που θα οδηγήσει σε μια «προοδευτική διακυβέρνηση» φαίνεται πως αποτελεί τη νέα προτεραιότητα. «Κάν' το όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία» είναι το σύνθημα κορυφαίων στελεχών στην Κουμουνδούρου, ωστόσο οι πληγές με τα κόμματα της προοδευτικής αντιπολίτευσης είναι ακόμα πολλές και ανοικτές. Ενδεχομένως ο δρόμος προς τις κάλπες να μετατρέψει τις γενικές αναφορές για ανάγκη συμπίρσευσης των μη συντηρητικών δυνάμεων σε πιο συγκεκριμένες προτάσεις. Σε αυτή τη φάση, ΚΙΝΑΛ και ΜέΡΑ25 υποπετούνται τον ΣΥΡΙΖΑ πως απλώς θέλει να τους κόψει

«Κάν' το όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία» είναι το σύνθημα κορυφαίων στελεχών, ωστόσο οι πληγές με τα κόμματα της προοδευτικής αντιπολίτευσης είναι ακόμα πολλές.

τη δική τους πελατεία. Το πρόσφατο ταξίδι του Αλέξη Τσίπρα σε Βρυξέλλες και Βερολίνο θεωρείται πως έδωσε στο κόμμα μια νέα φόρα και στον ίδιο ένα ρόλο γεφυρωποιο. Παράλληλα, αφείρεσε δικαιολογίες από τις άλλες δυνάμεις να αρνηθούν την ευκαιρία που δίνει η απλή αναλογική για μια «απότομη, αλλά αναγκαία αλλαγή», όπως τη χαρακτηρίζουν στην αξιωματική αντιπολίτευση.

Παλιοί σε νέο ρόλο

Μέσω του Γιώργου Σταθάκη ο Αλέξης Τσίπρας έδειξε σε όλους τους «παλιούς» του ΣΥΡΙΖΑ πως μπορούν να ξαναγίνουν πρωταγωνιστές στο κόμμα. Η αποδοχή του Δικαίου στο ΑΠΘ, και η Νατ. Ρωμανού, ερευνήτρια Κλιματικής Αλλαγής στη NASA, είναι μερικά από τα στελέχη που ο χρόνος θα δείξει κατά πόσον θα βολιδοσκοπηθούν να στελεχώσουν είτε το μέλις του κόμματος είτε ακόμα και τα ψηφοδέλτιά του.

Πώς άνοιξε ο δρόμος για την υποχρεωτικότητα

Η κρίση του ΣτΕ για τον εμβολιασμό ειδικών κατηγοριών εργαζομένων

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Όσο η πανδημία επιμένει και οι μεταλλάξεις του κορωνοϊού είναι στο προσκήνιο, θέματα μείζονος σπουδαιότητας συνεχίζουν να απασχολούν ειδικούς και κυβερνήσεις, καθώς η αντιμετώπιση των εκτάκτων συνθηκών απαιτεί εξαιρετικά μέτρα, που πολλές φορές δοκιμάζουν με ιδιαίτερη ένταση τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις συνταγματικές προβλέψεις.

Και στη χώρα μας, όπως και σε πολλές ακόμα ευρωπαϊκές –και όχι μόνον– χώρες, έχει αρχίσει όχι μόνον να κυβερνιέται, αλλά σε ορισμένες και να εφαρμόζεται υποχρεωτικά ο εμβολιασμός σε ειδικές κατηγορίες εργαζομένων, που προσφέρουν εξειδικευμένες και αναγκαίες υπηρεσίες για το κοινωνικό σύνολο. Η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού, ειδικά για συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων, όσο περνάει ο καιρός και τα μέτρα τύπου lockdown έχουν εξαντληθεί την αποτελεσματικότητά τους καθώς και τις αντοχές των κοινωνιών και των οικονομιών, απασχολεί με επιτάσεις.

Τα σύνθετα προβλήματα αντι-συνταγματικότητας τέτοιων εξαναγκασμών και οι αναγκαίες επιφυλάξεις για τα δικαιώματα των πολιτών, έτσι όπως αυτά προστατεύονται στον πολιτισμικό κόσμο, αποτελούν, χωρίς αμφιβολία, ανασχετικούς παράγοντες για την εφαρμογή υποχρεωτικού εμβολιασμού γενικά στον πληθυσμό. Όμως, με βάση την αρχή που καθορίζει κάθε κράτος δικαίου, πως, σε εξαιρετικές περιστάσεις, μέτρα μπορεί και κα-

τά παράβαση των ουσιωδέστερων δικαιωμάτων να ληφθούν, το Συμβούλιο της Επικρατείας με δύο πρόσφατες αποφάσεις του έχει ανοίξει τον δρόμο για κυβερνητικές αποφάσεις, αν και όποτε κριθεί σκόπιμο να ληφθούν, που θα μπορούν να επιβάλουν υποχρεωτικότητα στον εμβολιασμό ειδικών κατηγοριών πολιτών.

Το «κλειδί» με το οποίο οι ανώτατοι δικαστικοί ξεπέρασαν τις συ-

Με ποια κριτήρια το ανώτατο δικαστήριο πέρασε πάνω από τον συνταγματικό πήχυ.

νταγματικές απαγορεύσεις περι-κλείεται στη φράση «επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος». Αυτή η σύντομη αλλά ουσιαστική σε περιεχόμενο φράση συμπύκνωσε στις πρόσφατες αποφάσεις του ΣτΕ την απαραίτητη αιτιολογία ώστε, παρά τις συνταγματικές αντιθέσεις στην υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού, η κυβέρνηση να μπορεί, αν κάτι τέτοιο κριθεί αναγκαίο, να την επιβάλει.

Πώς όμως το ανώτατο δικαστήριο, με ποια κοινωνικά κριτήρια πέρασε πάνω από τον συνταγματικό πήχυ και έφθασε στο να κρίνει ότι για ορισμένες κατηγορίες η υποχρεωτικότητα των εμβολιασμών είναι και συνταγματική και νόμιμη; Η απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Αναστολών), με πρόεδρο τη Μαίρη Σαρπ, τα λέει όλα.

Με αφορμή μια προσφυγή υπη-ρετούντων στην ΕΜΑΚ που ζητούσαν να μην ισχύει η απόφαση του αρχηγού της Πυροσβεστικής για υποχρεωτικό εμβολιασμό τους, το δικαστήριο έκρινε ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Διότι αποφάνθηκε ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία οφείλει ανά πάσα στιγμή να είναι έτοιμη να συνδράμει την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και καταστροφών. Και ως εκ τούτου κρίθηκε ότι αν κάποιος δεν έχει εμβολιαστεί μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ετοιμότητα της ΕΜΑΚ και επιπλέον να βλάψει τους πολίτες χάρη των οποίων οι ΕΚΑΜίτες επεμβαίνουν, καθώς μπορεί να τους μεταδώσει τον κορωνοϊό. Αναφέρει επί λέξει η απόφαση: «Ενόψει του ειδικού και κρίσιμου χαρακτήρα των εν λόγω υπηρεσιών για την αντιμετώπιση καταστροφών, η οποία στηρίζεται στην πλήρη διαθεσιμότητα του υπηρετούντος προσωπικού, η οποία είναι δυνατόν να διαταραχθεί σοβαρά σε περίπτωση που τα μέλη της προσβληθούν και νοσήσουν από COVID-19, κωλύει τη χορήγηση της αιτούμενης αναστολής».

Τον «ειδικό και κρίσιμο χαρακτήρα των υπηρεσιών» που αναφέρει η απόφαση της Ολομέλειας κρίνοντας συνταγματικό τον υποχρεωτικό εμβολιασμό της ΕΜΑΚ, όπως εκτιμούν δικαστικά και νομικές πηγές, πληρούν πολλές ακόμη δημόσιες υπηρεσίες, όπως πρωτίστως τα νοσοκομεία, δηλαδή το νοσηλευτικό προσωπικό, αλλά και τα μέσα μαζικής μεταφοράς, οι σχολικές μονάδες σε όλο το εύρος της εκπαίδευσης κ.λπ.

Με άλλα λόγια, η απόφαση για

τους ΕΚΑΜίτες έχει δώσει το σήμα για νομιμότητα στην εφαρμογή του υποχρεωτικού εμβολιασμού και σε άλλες κατηγορίες εργαζομένων. Αλλωστε στο ίδιο σκεπτικό, των «επικακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος», στηρίχθηκε και άλλη σημαντική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρόεδρος η Μαρία Καραμανού), αυτή τη φορά για τη νομιμότητα της υποχρεωτικότητας των self tests για τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς, έτσι όπως εφαρμόστηκε τελευταία, όταν τα σχολεία επαναλειτούργησαν έπειτα από μήνες. Και εδώ, για την υποχρεωτικότητα των αυτοελέγχων στα παιδιά και στους εκπαιδευτικούς, το Δ' Τμήμα του ανωτάτου δικαστηρίου έκρινε ότι σωστά το μέτρο ήταν υποχρεωτικό, καθώς το δημόσιο συμφέρον που προκύπτει από την ανάγκη τα σχολεία να λειτουργούν και τα παιδιά να μορφώνονται είναι υπέρτερο άλλων δικαιωμάτων.

Επονται και άλλες

Αυτές οι δύο αποφάσεις που έχουν εκδοθεί προς το παρόν ακολουθούνται σύντομα και από άλλες, καθώς το θέμα της υποχρεωτικότητας των εμβολιασμών εκκρεμεί στο ΣτΕ και σε άλλες δίκες. Οι αποφάσεις του ΣτΕ, που δεν αποτελούν απλώς διατύπωση επιστημονικών και νομικών απόψεων, αλλά δικαστικές κρίσεις με την αυτονόητη βαρύτητα που διαθέτουν, αποτελούν ήδη τη βάση για τις όποιες μελλοντικές κυβερνητικές αποφάσεις, ειδικά για συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων, αν κάτι τέτοιο χρειαστεί.

Με δύο τάσεις να διαγκωνίζονται για τη νέα ταυτότητα του κόμματος, ο Αλέξης Τσίπρας ψάχνει τη δεύτερη φορά της Αριστεράς.

Οι τακτικές προβλέψεις καιρού υπολογίζονται από δεδομένα που λαμβάνονται από συστοιχίες δορυφόρων.

Οι αστροναύτες της ESA Τόμας Πεσκέτ και της NASA Μέγκαν Μακ Άρθουρ κάνουν πειράματα στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό για τον χειρισμό ρομπότ με απτική και οπτική ανατροφοδότηση.

Εγκατάσταση ρομποτικού βραχίονα, που κατασκευάστηκε στην Ευρώπη, στο ρωσικό εργαστήριο πολλαπλών χρήσεων Nauka.

Η διαστημική πρόκληση της Ελλάδας

Ο στόχος της θερμοκοιτίδας ESA BIC Greece και οι νεοφυείς επιχειρήσεις ανάπτυξης υψηλής τεχνολογικής καινοτομίας

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Ελλάδα και Διάστημα είναι λέξεις κάθε άλλο παρά ασύνδετες. Βιομηχανία Διαστήματος υφίσταται στη χώρα μας από το 2005 που η Ελλάδα έγινε το 16ο μέλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ESA). Τώρα το ελληνικό διαστημικό οικοσύστημα διεκρύνεται, ανοίγοντας μια νέα διαστημική εποχή για τη χώρα μας με τη δημιουργία, στο Corallia του ερευνητικού κέντρου «Αθηνά», της πρώτης θερμοκοιτίδας για τη στήριξη startups που παράγουν τεχνολογίες, λύσεις και υπηρεσίες για το Διάστημα. Η θερμοκοιτίδα ESA BIC Greece, όπως λέγεται, ένα από τα ταχέως αναπτυσσόμενα «παιδιά» της ESA, θα ενισχύσει, μεταξύ άλλων, τη μεταφορά της διαστημικής τεχνολογίας και των εφαρμογών για το Διάστημα, στην καθημερινότητα.

Όμως, ποιες είναι οι τεχνολογίες που έχουν αναπτυχθεί για το Διάστημα και χρησιμοποιούμε στην καθημερινή ζωή, συχνά χωρίς να το γνωρίζουμε; «Οι φορητές ηλεκτρικές σκούπες, οι ηλεκτρικές κουβέρτες, ο φούρνος μικροκυμάτων ανακαλύφθηκαν για την εξερεύνηση του Διαστήματος. Το ίδιο και οι καρδιακές αντλίες, οι μικρές κάμερες των κινητών τηλεφώνων, τα τεχνητά άκρα, τα LEDs, αλλά και το ποντίκι για τους υπολογιστές και το ίντερντ», εξηγεί ο Χόρχε Σάντσες, διευθυντής του ESA BIC Greece και πρόεδρος του ελληνικού cluster διαστημικών τεχνολογιών και εφαρμογών. «Το εξαιρετικό συμπλήρωμα διατροφής από φύκια για την ψυχική και οπτική ανάπτυξη των βρεφών προέκυψε από την έρευνα για τα φύκια ως παράγοντα ανακύκλωσης στα διαστημικά ταξίδια μεγάλων διάρκειας. Επίσης, οι φακοί γυαλιών που είναι ανθεκτικοί στις γρατζουνιές, τα θερμόμετρα αυτιού, οι σόλες αθλητικών παπουτσιών που απορροφούν ενέργεια από το πόδι όταν χτυπά στο έδαφος και την ελευθερώνουν για να δώσουν επιπλέον ώθηση, υλικά για την προστασία των δοντιών, τα ασύρματα ηλεκτρικά εργαλεία, τα

Η ομάδα του Corallia του ερευνητικού κέντρου «Αθηνά» με συνεργάτες, σε διαγωνισμό καινοτομίας.

Ηλεκτρικές κουβέρτες, θερμόμετρα αυτιού, ποντίκια υπολογιστών, φίλτρα βρύσης, αφρώδη υλικά με μνήμη κ.ά. πρωτοκατασκευάστηκαν για τους αστροναύτες.

φίλτρα νερού βρύσης, τα υλικά με μνήμη που χρησιμοποιούνται σε στρώματα και μαξιλάρια, τα υλικά για μονώσεις, οι ανιχνευτές καπνού».

Ακόμη, στην καθημερινή μας ζωή κάνουμε ευρύτατη χρήση των διαστημικών δεδομένων, των σημάτων και των υπηρεσιών που λαμβάνουμε από τις συστοιχίες των δορυφόρων οι οποίοι βρίσκονται σε τροχιά γύρω από τη Γη. «Ο καθένας μας χρησιμοποιεί, ενδεχομένως χωρίς να το αντιλαμβάνεται, καθημερινά τις υπηρεσίες περίπου 40 δορυφόρων», μας πληροφορεί ο κ. Σάντσες, από τους πρωτεργάτες του Corallia. «Οι τακτικές προβλέψεις καιρού υπολογίζονται από δεδομένα που λαμβάνονται από

Δορυφόροι στην υπηρεσία του real estate

Startups που έχουν υποστηριχθεί στα ESA BICs αναπτύσσουν τεχνολογίες και υπηρεσίες σε όλους τους τομείς. Η Orbital Witness στο Λονδίνο βοηθά επαγγελματίες ακινήτων να εξοικονομήσουν χρόνο και χρήμα με τη χρήση δορυφορικών εικόνων στην ανάλυση ρίσκου. Η Precision Navigation Systems στην Εσθονία προσφέρει την απαραίτητη στη ρομποτική, στα drones και στις εφαρμογές IoT διόρθωση τοποθεσίας. Η Magdrive στη Βρετανία επιδιώκει στην ηλεκτρική πρόωση διαστημικών σκαφών με απaráλληλη αναλογία ισχύος προς μάζα. Η Birdshades στην Αυστρία κατασκευάζει μια καινοτόμα διαφανή επικάλυψη παραθύρων που σώζει δισεκατομμύρια πτηνά παγκοσμίως από θανατηφόρες συγκρούσεις με γυάλινες επιφάνειες κτιρίων – τα πουλιά βλέπουν το μη ορατό από τον άνθρωπο υπερίσως φως.

αυτούς τους δορυφόρους. Μας παρέχουν τις πιο ακριβείς αναφορές καιρού και μας προειδοποιούν για επικείμενες καταιγίδες. Παρακολουθούν το κλίμα και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η αλλαγή των επιπέδων υγρασίας, οι πυρκαγιές, οι ατμοσφαιρικές αλλαγές. Στις τηλεπικοινωνίες, η χρήση του Διαστήματος μετέτρεψε τη Γη σε μια παγκόσμια γειτονιά. Οι δορυφόροι συνδέουν εκατομμύρια ανθρώπους και έχουν τη δυνατότητα να συνδέσουν δισεκατομμύρια περισσότερους, που

σήμερα δεν έχουν πρόσβαση. Ενας και μόνο δορυφόρος μπορεί να διαχειριστεί τις τηλεοπτικές ειδήσεις και το ραδιόφωνο για μια ολόκληρη χώρα. Κινητά και διαδίκτυο βασίζονται σε συστήματα γεωστατικών δορυφόρων που περιστρέφονται γύρω από τη Γη για να παρέχουν τη γρήγορη και φθηνή μεταφορά των πληροφοριών τους από τον αποστολέα στον παραλήπτη».

Το παγκόσμιο σύστημα εντοπισμού θέσης, που επιτρέπει στον καθένα να βρει τη θέση του στη

Γη με σφάλμα λίγων μέτρων, «κάνει την πλοήγηση ευκολότερη, ταχύτερη και ακριβέστερη για αεροπλάνα και πλοία και για τη διάσωση ζωών. Γενικά οι δορυφόροι μάς βοηθούν να παρατηρήσουμε δραστηριότητες στη Γη, να σταματήσουμε την παράνομη αλιεία και την αποψίλωση των δασών, συμβάλλουν στην ενίσχυση της ασφάλειας των κρατών» σημειώνει ο διευθυντής του ESA BIC Greece.

Διαχείριση καταστροφών

Στην Ελλάδα, οι διαστημικές τεχνολογίες στηρίζουν ιδιαίτερα –πέρα από τις πολιτικές προσαρμογές και μετριάσεις της κλιματικής αλλαγής– και την παρακολούθηση του παράκτιου και υδάτινου περιβάλλοντος, «τη διαχείριση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, π.χ. μιας πυρκαγιάς, όπου ο χρόνος απόκρισης σε όλες τις φάσεις του επιχειρησιακού σχεδιασμού είναι ένας από τους κρίσιμότερους παράγοντες. Ακόμη, τον έλεγχο των συνόρων και την παρακολούθηση της παράνομης μετανάστευσης, την ασφάλεια της θαλάσσιας κυκλοφορίας, την προστασία των υποδομών ζωτικής ση-

μασίας. Επίσης, τη γεωργία ακριβείας, αλλά και την πολιτιστική κληρονομιά και συγκεκριμένα την παρακολούθηση και εκτίμηση τρωτότητας μνημείων και αρχαιολογικών χώρων».

Η αξιοποίηση των διαστημικών συστημάτων στην καθημερινή ζωή αποτελεί μόνο το τρίτο σκέλος του τομέα του Διαστήματος, το λεγόμενο downstream. Το upstream εστιάζει σε δράσεις και προϊόντα που αφορούν την αποστολή δορυφόρων, ρομποτικών συστημάτων, αισθητήρων με στόχο την εκμετάλλευση και εξερεύνηση του Διαστήματος, ενώ το midstream επικεντρώνεται σε αυτή καθαυτή τη λειτουργία δορυφόρων και άλλων συσκευών και συστημάτων. Και στους τρεις αυτούς υποτομείς είναι τεράστιες οι ευκαιρίες για την ανάπτυξη υψηλής τεχνολογικής καινοτομίας. «Ο τομέας του Διαστήματος, που αποτελεί παγκοσμίως μια αγορά άνω των 200 δισ. ευρώ και αναπτύσσεται με ρυθμό 9% την τελευταία δεκαετία, κινείται και στην Ελλάδα με διψήφιο ρυθμό ανάπτυξης, ακόμη και μέσα στην κρίση. Πολλές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν αναγνωριστεί διεθνώς για τις καινοτόμες τεχνολογίες και λύσεις που αναπτύσσουν και διαθέτουν. Απευθύνονται στις διεθνείς αγορές και ήδη έχουν σημειώσει σημαντικές επιτυχίες, ανοίγοντας έναν ακόμη κλάδο στην Ελλάδα, η δυναμική του οποίου δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για την αξιοποίηση και προσέλκυση προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης» αναφέρει ο κ. Σάντσες που έχει υπηρετήσει ως εθνικός εμπειρογώμονας και ως εμπειρογώμονας για την Ε.Ε., κυβερνήσεις και τηλεπικοινωνιακές εταιρείες.

«Το ελληνικό ενδιαφέρον εστιάζεται στις τεχνολογίες μικροδορυφόρων, στις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών 5G και χαρτογράφησης, στη μικροηλεκτρονική, στα προηγμένα υλικά, στη ρομποτική και κάθε μορφής εφαρμογές πλοήγησης και παρατήρησης της Γης, με έμφαση στην υποστήριξη του πρωτογενούς τομέα και των δραστηριοτήτων στη θάλασσα».

Ενίσχυση 50.000 ευρώ σε 25 startups για πέντε χρόνια

Στη θερμοκοιτίδα ESA BIC Greece (European Space Agency Business Incubation Centre in Greece), που λειτουργεί από τον Μάρτιο στο Corallia του Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά, υπό τον συντονισμό της ESA και την αιγίδα και χρηματοδότηση του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, θα υποστηρικθούν 25 ελληνικές startups για πέντε χρόνια. Η θερμοκοιτίδα παρέχει οικονομική βοήθεια ύψους 50.000 ευρώ σε κάθε startup, στέγαση, τεχνική, επιχειρηματική και νομική συμβουλευτική, εκπαίδευση, πρόσβαση στο εκτεταμένο δίκτυο της ESA και του Corallia, σε χρηματοδότες, υποδομές, λογι-

Η σχετική βιομηχανία στη χώρα μας καταγράφει ήδη συνολικό τζίρο 200 εκατ. ευρώ – Τα μισά αφορούν εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών.

σμικό. Η ESA BIC Greece αποτελεί το 22ο μέλος της πανευρωπαϊκής κοινότητας των ESA BICs, δηλαδή των θερμοκοιτίδων που άρχισε να δημιουργεί η ESA στην Ευρώπη από το 2003. Λειτουργούν σε 60

τοποθεσίες, στηρίζοντας περισσότερες από 1.000 νεοφυείς επιχειρήσεις που έχουν δεχθεί επενδύσεις άνω των 700 εκατ. ευρώ και απασχολούν χιλιάδες εργαζόμενους υψηλής κατάρτισης.

«Στα ESA BICs, που αποτελούν τη Formula 1 των θερμοκοιτίδων στην Ευρώπη, αναζητούμε τις πιο καινοτόμες ιδέες που χρησιμοποιούν διαστημικά δεδομένα για εφαρμογές γενικής χρήσης, όπως και καινοτόμες ιδέες και τεχνολογίες που μπορούν να αλλάξουν το διαστημικό σκηνικό. Μετατρέπουμε τεχνολογίες και υπηρεσίες σε βιώσιμες επιχειρηματικές ευκαιρίες για όλους

τους κλάδους της οικονομίας» παρατηρεί ο κ. Σάντσες. Η επόμενη καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων για το 2021 είναι η 18η Οκτωβρίου 2021. Θα υπάρξουν νέες ημερομηνίες για την περίοδο 2022-2025 (www.esa-bic.gr).

Για το ελληνικό διαστημικό οικοσύστημα όλα άρχισαν το 2005, όταν η Ελλάδα έγινε μέλος της ESA. «Η συμμετοχή αυτή συνδυάζεται με χρηματική συνδρομή ύψους 10 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως, τα οποία επιστρέφουν στη χώρα με τη μορφή βιομηχανικής συμμετοχής σε έργα της ESA», λέει ο κ. Σάντσες. «Ακολου-

θησε η ίδρυση της Ενωσης Ελληνικών Βιομηχανιών Διαστημικής Τεχνολογίας και Εφαρμογών το 2008 και το 2009 η δημιουργία του si-Cluster (space industry cluster), του Ελληνικού Συνεργατικού Σχηματισμού Διαστημικών Τεχνολογιών και Εφαρμογών, που άντλησε τεχνολογίες από τομείς όπως είναι η μικροηλεκτρονική, η τεχνολογία νέων υλικών, το λογισμικό ευφυών συστημάτων και η δορυφορική τηλεπισκόπηση. Το si-Cluster ξεκίνησε με 11 μόλις μέλη το 2009 και σήμερα αριθμεί πάνω από 70 σε Αττική και ελληνική περιφέρεια. Εκπροσωπεί μία βιομηχανία με πάνω

από 3.000 εργαζομένους και συνολικό τζίρο 200 εκατ. ευρώ τα μισά αφορούν εξαγωγές ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών». Το 32% των μελών του si-Cluster είναι ακαδημαϊκοί και ερευνητικοί φορείς. «Η ραγδαία αναπτυσσόμενη αγορά Διαστήματος αποτελεί σήμερα πρόκληση για τους Έλληνες νέους επιστήμονες και μηχανικούς. Μένει στην ελληνική πολιτεία να ισχυροποιήσει τη συμμετοχή της χώρας στα προγράμματα της ESA και της Ε.Ε. και να αποκτήσει εθνικές υποδομές, όπως μια ελληνική συστοιχία μικροδορυφόρων», καταλήγει ο κ. Σάντσες.

Ανησυχία για τη ραγδαία προέλαση των Ταλιμπάν

Ενώ οι ΗΠΑ αποχωρούν από το Αφγανιστάν

Των **NAJIM RAHIM** και **THOMAS GIBBONS-NEFF**
THE NEW YORK TIMES

Τον Ιούνιο, όταν οι Ταλιμπάν κατέλαβαν την περιοχή Ιμάμ Σαχίμπ στο βόρειο Αφγανιστάν, ο διοικητής των μαχητών που ανέλαβε χρέη κυβερνήτη είχε ένα μήνυμα για τους πολίτες της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων κρατικών αξιωματούχων: Συνεχίστε κανονικά την εργασία σας, ανοίξτε τα μαγαζιά σας και κρατήστε την πόλη καθαρή. Το νερό άρχισε να ρέει ξανά, το δίκτυο ηλεκτροδότησης επιδιορθώθηκε, τα απορριμματοφόρα βγήκαν στους δρόμους και τα κρατικά οχήματα απέκτησαν ξανά λειτουργικά ελαστικά – όλα αυτά κάτω από τις διαταγές των Ταλιμπάν.

Το Ιμάμ Σαχίμπ είναι μία από τις δεκάδες περιοχές του Αφγανιστάν που έπεσαν στα χέρια των Ταλιμπάν ύστερα από την έναρξη της εκστρατείας τους κατά των κυβερνητικών δυνάμεων, η οποία συνέπνευσε με την έναρξη της αποχώρησης των αμερικανικών και άλλων νατοϊκών στρατευμάτων από τη χώρα, τον Μάιο. Η μέχρι τώρα συγκομιδή φτάνει το ένα τέταρτο, τουλάχιστον, των περιοχών του Αφγανιστάν, και είναι ιδιαίτερα πλούσια στο βόρειο τμήμα του.

Η στρατηγική τους είναι σαφής: να εμφανίσουν νέο πρόσωπο, εκείνο του άξιου διαχειριστή, σε διάκριση από την εικόνα που έδειξαν όταν κυβερνούσαν τη χώρα προτού ανατραπούν από τους Αμερικανούς, το 2001. Αυτή η προσπάθεια κάλλωψισμού του φονταμενταλιστικού κινήματος υποδηλώνει ότι στόχος τους δεν είναι άλλος από την πλήρη κυριαρχία τους στη χώρα μετά την ολοκληρωτική αποχώρηση των Αμερικανών και των συμμάχων τους.

«Η ερχόμενη περίοδος θα είναι μια κρίσιμη δοκιμασία για εμάς. Ο, τι κάνουμε θα μπαίνει στο μικροσκό-

πιο», ακούγεται να λέει ο Σιρατζουντίν Χακάνι, υποδιοικητής των Ταλιμπάν και επικεφαλής της πιο βίαιης πτέρυγας του κινήματος, στη διάρκεια ηχογραφημένου μηνυμάτος του προς τους μαχητές. «Να συμπεριφέρεστε με καλούς τρόπους στη δημόσια σφαίρα», είναι η σύστασή του.

Τα σημάδια ωστόσο ότι οι Ταλιμπάν δεν έχουν αλλάξει σε βάθος είναι κάτι παραπάνω από εμφανή. Μια εκστρατεία δολοφονιών δημοσίων υπαλλήλων, ηγετών της κοινωνίας των πολιτών και ανδρών των δυνάμεων ασφαλείας βρίσκεται σε εξέλιξη. Δεν καταβάλλεται καμία προσπάθεια επίτευξης προόδου στις ειρηνευτικές συνομιλίες

Παρότι προσπαθούν να επιδείξουν ένα νέο πρόσωπο, οι φονταμενταλιστές έχουν ήδη ξεκινήσει τους διωγμούς αντιπάλων, επιβάλλοντας την πιο οπισθοδρομική εκδοχή του Ισλάμ.

με την αφγανική κυβέρνηση, που διεξάγονται στην Ντόχα (πρόσφατα και στην Τεχεράνη), παρά τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν έναντι των ΗΠΑ. Στις περιοχές που κατέλαβαν οι μαχητές, οι γυναίκες εξοστρακίστηκαν από τη δημόσια σφαίρα και τα κορίτσια από τα σχολεία, ακυρώνοντας τις κατακτήσεις 20 χρόνων δυτικής παρουσίας.

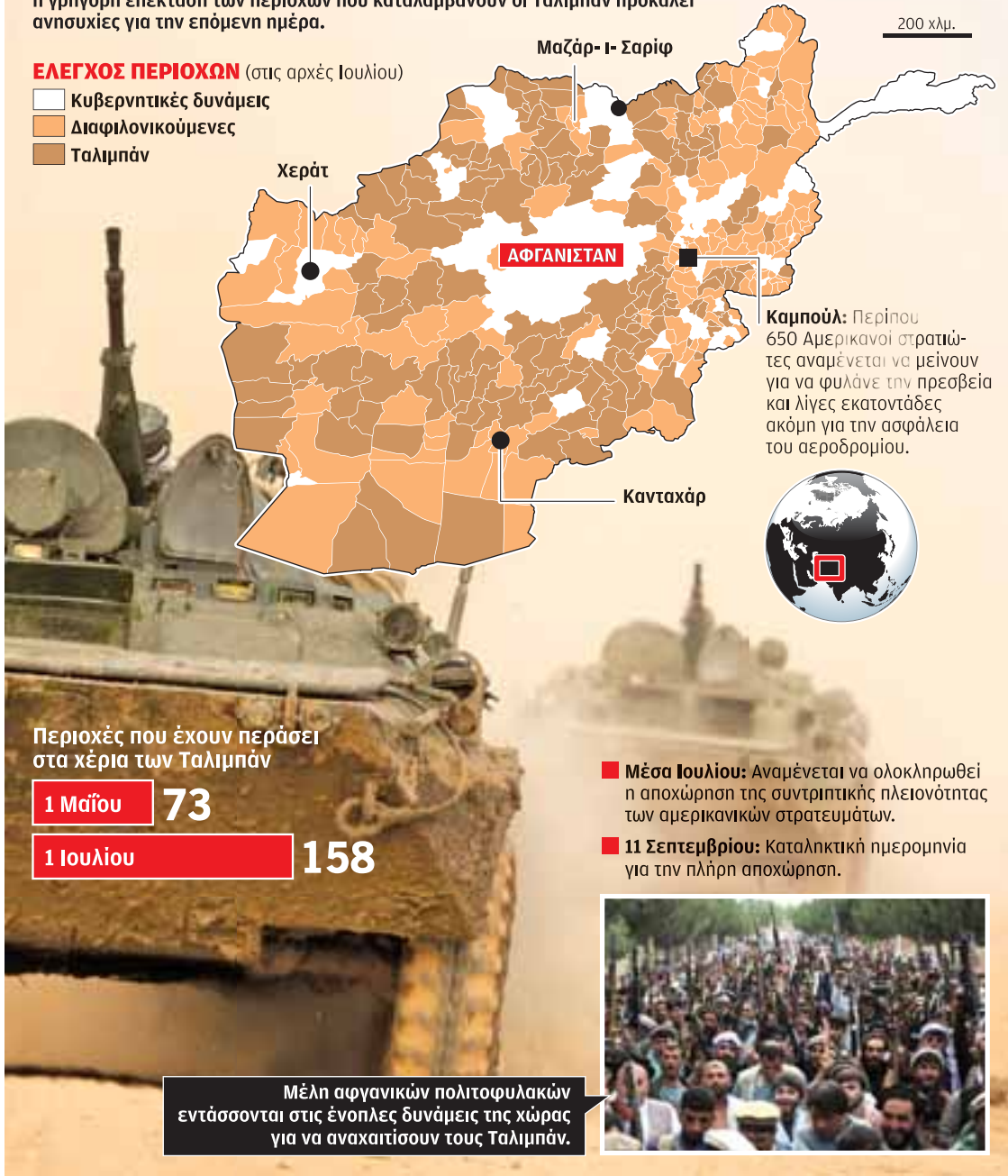
Σε μεγάλο μέρος μιας αφγανικής κοινωνίας τρομοκρατημένης και εξαντλημένης, τα κέρδη των Ταλιμπάν προκαλούν πανικό. Είναι γενικευμένη η αίσθηση πως τα χειρότερα δεν έχουν έρθει ακόμη, καθώς αρκετές πρωτεύουσες επαρχιών βρίσκονται, ουσιαστικά, περικυκλωμένες και πο-

Αυλαία για τον πόλεμο των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν

Καθώς ολοκληρώνεται η απόσυρση των αμερικανικών στρατευμάτων, η γρήγορη επέκταση των περιοχών που καταλαμβάνουν οι Ταλιμπάν προκαλεί ανησυχίες για την επόμενη ημέρα.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ (στις αρχές Ιουλίου)

Κυβερνητικές δυνάμεις
Διαφιλονικούμενες
Ταλιμπάν

Περιοχές που έχουν περάσει στα χέρια των Ταλιμπάν

1 Μαΐου 73

1 Ιουλίου 158

Μέσα Ιουλίου: Αναμένεται να ολοκληρωθεί η αποχώρηση της συντριπτικής πλειονότητας των αμερικανικών στρατευμάτων.

11 Σεπτεμβρίου: Καταληκτική ημερομηνία για την πλήρη αποχώρηση.

Μέλη αφγανικών πολιτοφυλακών εντάσσονται στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας για να ανακαταλάβουν τους Ταλιμπάν.

PHFEEZ: Associated Press, BBC, Long War Journal, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: A.P., Shutterstock

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεγάλες απώλειες

Στο πεδίο της μάχης, τα πράγματα αλλάζουν ταχύτατα. Χιλιάδες Αφγανοί στρατιώτες παραδόθηκαν τις τελευταίες εβδομάδες, εγκαταλείποντας όπλα, πυρομαχικά, ακόμη και τεθωρακισμένα. Ωστόσο, το τίμημα αυτών των νικιών για τους Ταλιμπάν είναι βαρύ. Ο μουλάς Μπασίρ Ακχούντ, μέλος των Ταλιμπάν από το 1994 και πρώην στρατιωτικός διοικητής, λέει ότι τα νεκροταφεία κατά μήκος των συνόρων με το Πακιστάν, όπου θάβονται εδώ και χρόνια οι μαχητές, γεμίζουν με πιο γρήγορους ρυθμούς από τα προηγούμενα χρόνια. Τα νοσοκομεία του Πακιστάν – μέρος της υποστήριξης που παρέχει αυτή η χώρα στους μαχητές– αρχίζουν να ξεμείνουν από κρεβάτια. Σε πρόσφατη επίσκεψή του στην Κέτα, μία από τις πακιστανικές πόλεις που προσφέρουν άσυλο στους Ταλιμπάν, ο Ακχούντ είδε πάνω από 100 ανθρώπους, κατά κύριο λόγο μαχητές του κινήματος, να περιμένουν για περίθαλψη. Παρ' όλα αυτά, η ηγεσία των Ταλιμπάν προσαρμόζεται στη νέα κατάσταση. Εχοντας βάλει πλήρη για να κατακτήσουν ολόκληρη τη χώρα, δεν θέλουν η κακή κληρονομιά της δεκαετίας του 1990 να τους καταδικάσει σε ρόλο διεθνούς παρία. Συνειδητοποιούν ότι έχουν εμπλακεί σε ένα σχέδιο μακράς διάρκειας, που απαιτεί υπομονή και ευλυγισία.

με οδομαχίες και απώλειες πολλών στρατιωτών και πολιτών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στην πόλη Κουντούζ, οι ένοπλες δυνάμεις της αφγανικής κυβέρνησης, με τη βοήθεια βομβαρδισμών από την αεροπορία της και με πολιορκητικό κριό μονάδες των ειδικών δυνάμεων, κατέφεραν να απωθήσουν τους Ταλιμπάν από τις εν λόγω πόλεις, οι οποίες, πάντως, συνεχίζουν να είναι περικυκλωμένες. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση των Ηνωμένων Εθνών, μόνο στην Κουντούζ σκοτώθηκαν δεκάδες στρατιώτες και πολίτες, ενώ 40.000 άνθρωποι ξεσπώθηκαν και αρκετά σπίτια έγιναν παρανάλωμα του πυρός.

Αναλύοντας το παράδοξο του Τζεφ Μπέζος

Ενας ευφυής άνθρωπος, χωρίς ίχνος ενσυναίσθησης, αποφάσισε για το μέλλον του λιανεμπορίου στον κόσμο

Τον **BRAD STONE**
THE NEW YORK TIMES

Την παραιτήσή του από το διοικητικό συμβούλιο της Amazon υπέβαλε τη Δευτέρα ο ιδρυτής της εταιρείας, Τζεφ Μπέζος, ύστερα από 27 χρόνια στην ηγεσία της. Ο Μπέζος ίδρυσε την Amazon το 1994 με στόχο να πουλάει βιβλία μέσω Διαδικτύου, ενώ θέλησε του δημιουργήσει προγεφύρωμα για ένα από τα πιο επιτυχημένα επιχειρηματικά ανοίγματα στην Ιστορία. Σήμερα, η εταιρεία επεκτείνεται σε κάθε τομέα, προκαλώντας τον τρόπο των ανταγωνιστών.

Υπάρχει, όμως, το «παράδοξο του Μπέζος». Όσο ο πλούτος της εταιρείας και του ιδρυτή της αυξανόταν, τόσο η δημόσια εικόνα τους υποχωρούσε. Όπως αποκάλυψε η δημοσιογραφική έρευνα, οι εργαζόμενοι στην Amazon υφίστανται συχνά εξοντωτικές συνθήκες εργασίας, με στόχο την εκπλήρωση ολοένα και πιο φιλόδοξων στόχων παραγωγικότητας, με την απροειδοποίητη αλλαγή κανόνων και αλγορίθμων, οι οποίοι δεν υπολογίζουν τις ανθρώπινες αντοχές. Η αέριαν επέκταση της Amazon και η υποχώρηση της φήμης της αποτελούν «υποπροϊόντα» της προσπάθειας της εταιρείας, οι οποίοι διακρίνονται από εντυπωσιακή ευφυΐα, αλλά και αδυναμία ενσυναίσθησης και φόβο της στασιμότητας. Από την αρχή της σταδιοδρομίας

του, ο Μπέζος έκρινε ότι σε εποχή ραγδαίας τεχνολογικής προόδου, οι επιχειρήσεις οφείλουν να καινοτομούν διαρκώς, ακόμη και εάν αυτό οδηγεί σε αποτυχίες και κοροϊδία. Για τον λόγο αυτό, ο Μπέζος ζήτησε από τις ομάδες έρευνας και ανάπτυξης να του παρουσιάζουν συνεχώς καινούργιες ιδέες.

Οι προτάσεις, έκτασπς έξι σελίδων, όπως απαιτεί ο Μπέζος, πρέπει να περιλαμβάνουν όχι μόνον οικονομικές προβλέψεις, αλλά και

Η αέριαν επέκταση της Amazon και η υποχώρηση της φήμης της αποτελούν «υποπροϊόντα» της προσωπικότητας του ιδρυτή της.

παραυσιάσεις νέων προϊόντων και σχέδια για την επέκτασή τους. Ευρισκόμενος συχνά στο επίκεντρο της ερευνητικής διεργασίας, ο Μπέζος συννηθίζει να εξαπολύει email στους βοηθούς του σε κάθε ώρα της ημέρας και της νύκτας. Η φρενήρης αυτή προσέγγιση οδήγησε σε κάποιες διενείς αποτυχίες, όπως το θνησιγενές Fire Phone, αλλά και σε ορισμένους θριάμβους. «Θα έπρεπε να φτιάξουμε μία συσκευή κόστους 20 δολαρίων, η οποία θα αντλεί νοημοσύνη από το υπολογιστικό νέ-

«**Αν δεν είσαι** καλός στη δουλειά σου, ο Τζεφ θα σε κατακρεουργήσει. Αν είσαι καλός, θα πηδήξει στην πλάτη σου και θα σε λιώσει στη δουλειά», λέει πρώην στέλεχος της Amazon.

φος (cloud) και θα ελέγχεται εξ ολοκλήρου από τη φωνή του χρήστη», έγραψε ο Μπέζος σε μήνυμά του το 2010. Τέσσερα χρόνια αργότερα, η Alexa άρχισε να πχει στα σπίτια των καταναλωτών.

Λίγοι ευνοούμενοι του Μπέζος είχαν την ικανότητα να προωθούν ριψοκίνδυνες πρωτοβουλίες, ακόμη και όταν αυτές δεν αφορούσαν τα ενδιαφέροντα του ιδρυτή. Ο Ντέιβ Κλαρκ, υπεύθυνος των γραμμών τροφοδοσίας της Amazon για μία δεκαετία, θέλησε να δώσει τέλος

στις γυναίκες να εργάζονται ή ακόμη και να κυκλοφορούν στον δρόμο ασυνόδευτες. Η μουσική επίσης απαγορεύεται, οι άνδρες υποχρεώνονται να αφήνουν γενειάδες και οι ντόπιοι να εξασφαλίζουν τροφή για τους μαχητές.

Καθώς οι Ταλιμπάν κερδίζουν ολοένα και περισσότερο έδαφος, οι μαχητές τους διατάσσονται να φέρονται καλά στους στρατιώτες που αιχμαλωτίζουν και τελικά να τους απελευθερώνουν. Οι οδηγίες από την κεντρική τους διοίκηση τους καλούν επίσης να πολιορκούν τις επαρχιακές πρωτεύουσες από τα περικύματα, χωρίς να μπαίνουν στο κέντρο τους. Σε περιοχές όπως το Ιμάμ

Σαχίμπ πολλοί δημόσιοι υπάλληλοι –όχι όμως και οι γυναίκες– καλούνται να γυρίσουν στα πόστα τους, για να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία ζωτικών υπηρεσιών. Αυτές οι οδηγίες έχουν προφανή στόχο να μπει σε δεύτερο πλάνο η αρνητική δημοσιότητα περί εκτελέσεων αντιπάλων και κατεστραμμένων σπιτιών, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκουν να δώσουν την αίσθηση ότι το κίνημα σέβεται τις συμφωνίες που συνμολόγησε με τους Αμερικανούς.

Η συμμόρφωση προς αυτές τις συμφωνίες, ωστόσο, πήγε περίπατο την περασμένη εβδομάδα, όταν Ταλιμπάν μπήκαν όχι σε μία, αλλά σε αρκετές επαρχιακές πρωτεύουσες,

σμού. Αν τα κομωτήρια στο Λονδίνο αποδειχθούν δημοφιλή με το κοινό, η εταιρεία θα επεκτείνει την αλυσίδα. Αν δεν ακολουθήσει τέτοια τακτική, η Amazon θα γίνει μία ακόμη εταιρεία «2ης Ημέρας». Το 2016, ο Μπέζος έγραψε στους μετόχους: «Η 2η Ημέρα είναι η στασιμότητα, την οποία ακολουθούν η οδυνηρή παρακμή και ο θάνατος. Αυτός είναι ο λόγος που πάντα είμαστε στην 1η Ημέρα».

Η προσέγγιση αυτή παρουσιάζει, όμως, σημαντικά μειονεκτήματα. Η «περιπατητική» φύση των ενδιαφερόντων του Μπέζος κάνει τις παλαιότερες διευθύνσεις της εταιρείας –και τους πελάτες τους– να αισθάνονται παραμελημένες. Η πώληση βιβλίων και οι εκδόσεις, πάλι, ποτέ τομείς εμμοιτικού ενδιαφέροντος από μέρος του Μπέζος, έμειναν πια στο παρασκήνιο, με την προσοχή του ιδρυτή να έχει επικεντρωθεί στις υπηρεσίες Prime Video και Alexa.

Μεγάλο μέρος της ιστοσελίδας της Amazon θυμίζει πια ανεξέλεγκτα σύνορα. Τα τελευταία χρόνια, δημοσιογράφοι έχουν εντοπίσει απομυμτικά προϊόντα, ψευδείς κριτικές και επικίνδυνα προϊόντα στο ηλεκτρονικό κατάστημα. Το χάος αυτό είναι εν μέρει σκόπιμο. Ο Μπέζος θέλησε να αξιοποιήσει αυτοματοποιημένα συστήματα για τη διαχείριση της εξυπηρέτησης πελατών, μειώνοντας έτσι το κόστος. Η στρατηγική του ικανοποίησε τους

επενδυτές και διατήρησε τις τιμές σε χαμηλά επίπεδα για τους πελάτες. Για τους εργαζομένους στην Amazon, τους συνεργάτες της και τις μικρές εταιρείες που διαθέτουν συμβόλαιο με αυτήν, τα πράγματα δεν είναι διόλου ευχάριστα.

Οι περισσότερες επικρίσεις κατά της Amazon προέρχονται, πάντως, από τον σκανδαλοθηρικό Τύπο. Συνάδελφοι του Μπέζος παραδέχονται ότι διαθέτει πολλά ταλέντα, όπως τη σχεδόν υπεράνθρωπη ικανότητα να εστιάζει σε πολλά διαφορετικά θέματα και να δίνει λύσεις σε πολύπλοκα προβλήματα. Η ενσυναίσθηση, όμως, ουδέποτε υπήρξε μεταξύ των ικανοτήτων του Μπέζος. «Αν δεν είσαι καλός στη δουλειά σου, ο Τζεφ θα σε κατακρεουργήσει. Αν είσαι καλός, θα πηδήξει στην πλάτη σου και θα σε λιώσει στη δουλειά», λέει πρώην στέλεχος της Amazon.

Ο νέος διευθύνων σύμβουλος της Amazon, Αντι Τζάσι, καλείται τώρα να «λείανει» τις σκληρές επιφάνειες της επιχειρηματικής τακτικής της Amazon, δημιουργώντας νέα, πνιότερη δημόσια εικόνα της εταιρείας, πριν από την αναμενόμενη επέλαση των ρυθμιστικών αρχών σε αναζήτηση παραβιάσεων των νομοθεσιών περί μονοπωλίων. Την Πέμπτη, η Amazon έκανε ένα πρώτο διαστακτικό βήμα, εντάσσοντας την «προσπάθεια να γίνουν οι καλύτεροι εργοδότες στον κόσμο» στον κατάλογο των θεμελιωδών αρχών της εταιρείας.

Ποιοι έβαλαν στο στόχαστρο τον εθνικό ήρωα της Ολλανδίας

Συγκλονίζει η απόπειρα δολοφονίας κατά του αστυνομικού ρεπόρτερ Πέτερ ντε Βρις

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Ευθεία σύγκρουση του οργανωμένου εγκλήματος με το ολλανδικό κράτος δικαίου μπορεί να θεωρηθεί η επίθεση εναντίον του θρυλικού Ολλανδού αστυνομικού ρεπόρτερ Πέτερ ντε Βρις, το βράδυ της Τρίτης. Ο Ντε Βρις δέχθηκε πέντε σφαίρες, εκ των οποίων μία στο κεφάλι, λίγο μετά την έξοδό του από τηλεοπτικό στούντιο στο κέντρο του Αμστερνταμ, και μεταφέρθηκε σε εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση στο νοσοκομείο, σε μια υπόθεση που συγκλόνισε βαθύτατα τη χώρα.

Ο 64χρονος Ντε Βρις απολαμβάνει στην Ολλανδία καθεστώς εθνικού ήρωα (ο χαρακτηρισμός ανήκει στη δήμαρχο του Αμστερνταμ, Φέμκε Χάλσεμα). Εδώ και δεκαετίες πολεμάει το έγκλημα με τα ρεπορτάζ του, με την έμπρακτη βοήθεια που προσφέρει στους συγγενείς θυμάτων, με την επιμονή του να «χορίζει» τις Αρχές σκαλίζοντας παλιές υποθέσεις και πιο πρόσφατα, με τη στήριξή του προς τον Ναμπίλ Μπ., τον προστατευόμενο μάρτυρα της μεγαλύτερης δίκης εναντίον του υποκόσμου στη χώρα.

Ο Ναμπίλ Μπ. είναι ο μάρτυρας στον οποίο βασίστηκαν οι Αρχές για να ξετυλίξουν το κουβάρι των δολοφονιών και της διακίνησης ναρκωτικών από το ολλανδο-μαροκινό καρ-

Ο 64χρονος δημοσιογράφος είχε στηρίξει τον μάρτυρα-κλειδί στον οποίο βασίστηκαν οι Αρχές για να ξεσκεπάσουν το ολλανδο-μαροκινό καρτέλ «Μόκρο».

τέλ «Μόκρο». Τον Μάρτιο του 2018, μία εβδομάδα αφού ο Ναμπίλ Μπ. αποφάσισε να συνεργαστεί με την αστυνομία, πληρωμένος εκτελεστής σκότωσε τον αδελφό του, Ρεντουάν, ενώ τον Σεπτέμβριο του 2019 έπεσε νεκρός και ο δικηγόρος του, Ντερκ Βιέρσουμ. Το γεγονός ότι τώρα εξαπολύεται δολοφονική επίθεση και εναντίον του Ντε Βρις είναι μια τεράστια πρόκληση.

Μετά τη δολοφονία του δικηγόρου και πατέρα δύο παιδιών Βιέρσουμ μπροστά στο σπίτι του, το ολλανδικό κράτος αντέδρασε επικεντρώνοντας τον Ολλανδομαροκινό «βαρώνο» του οργανωμένου εγκλήματος Ραντουάν Ταγκί με 100.000 ευρώ. Ο Ταγκί πράγματι συνελήφθη λίγο αργότερα στο Ντουμπάι και τώρα είναι ο βασικός κατηγορούμενος της μεγάλης δίκης «Μαρένγκο», με 16 συγκατηγορούμενους. Την ίδια χρονιά, ο Ντε Βρις είχε ανακοινώσει ότι βρίσκεται και αυτός στη λίστα

Γυναικα φωτογραφίζει το σημείο όπου έστησαν την ενέδρα κατά του Ντε Βρις, στο Αμστερνταμ, σπολισμένο με 4.000 τριαντάφυλλα και φωτογραφίες του, μαζί με τη φράση «Επίθεση στην ελευθερία του Τύπου».

Πύλη εισόδου ναρκωτικών

«Η Ολλανδία βρίσκεται ένα βήμα πριν από τη μετατροπή της σε κράτος ναρκωτικών». Η εκτίμηση δεν ανήκει σε κάποιον ουδέτερο παρατηρητή, αλλά στον Ολλανδό υπουργό Οικονομικών Γόπκε Χούκστρα, ο οποίος βλέπει τους τζίρους της μαφίας να ξεπερνούν σε πολλές πόλεις τους τοπικούς προϋπολογισμούς. Η Ολλανδία είναι η «πατρίδα» των συνθετικών ναρκωτικών, ενώ το λιμάνι του Ρότερνταμ αποτελεί πύλη εισόδου για μεγάλες ποσότητες ναρκωτικών που διακινούνται σε όλη τη Βόρεια Ευρώπη. Υπόμνημα της ολλανδικής ομοσπονδίας αστυνομικών υπαλλήλων (NPB), που κατατέθηκε στη Βουλή μετά τη δολοφονία του δικηγόρου Βιέρσουμ, χρησιμοποίησε τον ίδιο όρο (narcostaat, κράτος ναρκωτικών), περιγράφοντας πώς έχουν εδραιωθεί οι δομές της μαφίας. «Τα τελευταία 25 χρόνια έχω δει μικροδιακιντές να μετατρέπονται σε μεγάλους επιχειρηματίες με καλές διασυνδέσεις στον χώρο της πολιτικής και με λεγόμενους αξιοσέβαστους επενδυτές», ανέφερε ένας από τους αστυνομικούς που συνέβαλαν στην έκθεση αυτή, όπου σημειώνεται ότι τέσσερις στις πέντε υποθέσεις δεν εξετάζονται λόγω έλλειψης πόρων.

των στόχων του Ταγκί, ενώ μετά τη δήλωση αυτή, ο Ταγκί τον διαβεβαίωσε δημοσίως ότι δεν είναι έτσι.

«Του το είχαν πει πολλές φορές ότι κινδυνεύει. Συνάδελφοι, αστυνομία, άτομα από τον χώρο του εγκλήματος. Εκείνος έλεγε ότι αν δεν αντέχεις τη ζέστη, μην μπαίνεις στην κουζίνα», σημείωσε ο σχολιαστής της εφημερίδας Telegraaf, Ζονφαν ντεν Χόιβελ. Η Telegraaf είναι η εφημερίδα από την οποία ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του ο Ντε Βρις, πριν από τρεις δεκαετίες. «Είναι εύκολο να διακρίνει κανείς το χέρι του Ταγκί στην επίθεση εναντίον του Ντε Βρις», εκτίμησε η δικαστική συντάκτις της εφημερίδας, Σάσκια Μπέλεμαν. Η συνήγορος του Ταγκί υποστήριξε πως ο πελάτης της δεν έχει καμία σχέση με την υπόθεση.

Το βασικό χαρακτηριστικό του Ντε Βρις είναι ότι δεν πρόκειται απλώς για δημοσιογράφο, αλλά για ένα «βράχο», σωματικά και ψυχι-

κά, ο οποίος δεν διστάζει να αλλάξει ιδιότητα, εάν κρίνει πως αυτό μπορεί να βοηθήσει τα θύματα του εγκλήματος. Έτσι, όταν ο Ναμπίλ Μπ. ζήτησε τη στήριξή του, ο Ντε Βρις έγινε συνεργάτης του νέου δικηγόρου γραφείου που ανέλαβε την υπόθεση (και οι νέοι συνήγοροι έχουν δεχθεί απειλές). Με την ιδιότητα αυτή συνομιλούσε με τον προστατευόμενο μάρτυρα, τον ενθάρρυνε και τον καθοδηγούσε δυο-τρεις φορές την εβδομάδα.

Αποτροπιασμός

Το γιατί τα κάνει όλα αυτά είναι γραμμένο με ανεξίτηλο μελάνι στο μπράτσο του: «Το μόνο που χρειαζόταν για να θριαμβεύσει το κακό είναι οι καλοί άνθρωποι να μην κάνουν τίποτα», λέει το τατουάζ που ο Ντε Βρις έδειξε στο κοινό σε μία από τις πολλές τελετές βράβευσής του, το 2016. Μια παραλλαγή του σλόγκαν «Καλύτερα να πεθάνεις όρθιος πα-

ρά να ζήσεις γονατιστός», είναι το δεύτερο τατουάζ του.

Ο Ολλανδός υπηρεσιακός πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε, ο βασιλιάς Βίλεμ Αλεξάντερ, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και πολλοί άλλοι αξιωματούχοι και εκπρόσωποι δημοσιογραφικών ενώσεων αντέδρασαν ακαριαία στην είδηση της επίθεσης, εκφράζοντας τον αποτροπιασμό τους για την απόπειρα δολοφονίας και τη στήριξη προς την ανεξαρτησία του Τύπου.

Παρότι η διαλεύκανση της υπόθεσης βρίσκεται ακόμη στην αρχή, η σύνδεση με την ολλανδική μαφία θεωρείται μακράν η πιθανότερη εκδοχή. «Το οργανωμένο έγκλημα έχει γίνει λερναία ύδρα», δήλωσε ο Ολλανδός υπουργός Δικαιοσύνης, Φέρντιναντ Χραπερχάους. «Το γεγονός ότι συνέβη κάτι τέτοιο είναι ένα τρομακτικό σημάδι. Δεν μπορούμε να το αποδεχούμε ποτέ».

Η απόπειρα εις βάρος του Ντε Βρις είναι η τέταρτη πρόσφατη δολοφονική επίθεση εις βάρος δημοσιογράφου στην ευρωπαϊκή ήπειρο μετά τη δολοφονία του Γιώργου Καραϊβάζ στην Αθήνα, του Γιαν Κούτσιακ και της φίλης του Μαρτίνα Κουσνίροβα στη Σλοβακία και της Ντάφνε Καραούνα Γκαλιτσία στη Μάλτα. Στην περίπτωση του Ντε Βρις, οι ολλανδικές αρχές συνέλαβαν μέσα σε λίγες ώρες έναν 21χρονο που φέρεται να τράβηξε τη σκανδάλη και έναν 35χρονο που φέρεται να οδηγούσε το αυτοκίνητο διαφυγής. Και σε άλλες μαφιόζικες δολοφονίες οι ολλανδικές αρχές έχουν εντοπίσει τους εκτελεστές, οι οποίοι όμως για τους εντολείς τους φαίνεται ότι είναι αναλώσιμοι, όπως και τα θύματα.

Ορμπαν, Λεπέν και Σαλβίνι ενώνουν δυνάμεις

Μέτωπο κατά Ε.Ε., αλλά και αντιθέσεις

Τις δυνάμεις τους ενώνουν 16 ακροδεξιά, λαϊκιστικά ευρωπαϊκά κόμματα, με σκοπό την κατάρτιση της Ε.Ε., την οποία αποκαλούν «εργαλείο ριζοσπαστικών δυνάμεων», που προσπαθούν να δημιουργήσουν «υπερκράτος».

Στα κόμματα που υπέγραψαν την ανακοίνωση, την προπερασμένη Παρασκευή, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων το συγγραφικό Φιντέζ του πρωθυπουργού Βίκτορ Ορμπαν, το κυβερνών Κόμμα Νόμου και Δικαιοσύνης της Πολωνίας, ο γαλλικός Εθνικός Συναγερμός της Μαρίν Λεπέν, το αυστριακό Κόμμα των Ελευθέρων, το ισπανικό Vox και τα ακροδεξιά κόμματα του Ματέο Σαλβίνι και της Τζόρτζια Μελόνι στην Ιταλία, όπως αναφέρει σε άρθρο του το περιοδικό Politico.

Οι υπογράφοντες τη διακήρυξη προέρχονται από διαφορετικούς ιδεολογικούς χώρους, γεγονός που καθιστά καινοτόμο την προσπάθειά τους να συνεργασθούν, αν και η δημιουργία κοινοβουλευτικής ομάδας στο Στρασβούργο δεν έχει καν συζητηθεί μεταξύ τους. «Η Ε.Ε. μετατρέπεται σε όργανο ριζοσπαστικών δυνάμεων, οι οποίες επιδιώκουν πολιτιστική και θρησκευτική μεταμόρφωση, καθώς και τη δημιουργία ευρωπαϊκού υπερκράτους», αναφέρει η διακήρυξη. «Τα κράτη της Ευρώπης πρέπει να στηρίζονται στην παράδοση, στον σεβασμό του πολιτισμού και της ιστορίας, καθώς και της ιουδαίο-χριστιανικής κληρονομιάς και των κοινών αξιών που μας ενώνουν. Επαναλαμβάνουμε την πίστη μας στην οικογένεια, ως πρωταρχική μονάδα του έθνους.

Σε μια εποχή, κατά την οποία η Ευρώπη αντιμετωπίζει οξεία δημογραφική κρίση, με υπογεννητικότητα και γήρανση πληθυσμού, τα κράτη της Ενωσης οφείλουν να υιοθετήσουν πολιτική υπέρ της οικογένειας, αντί να καταφεύγουν στη μαζική μετανάστευση», γράφουν τα συ-

ντηρητικά ευρωπαϊκά κόμματα.

Η διακήρυξη απευθύνει έκκληση στην Ε.Ε. για μεταρρύθμιση «βασισμένη στον απόλυτο σεβασμό των απαιτήσεων κρατών-μελών και στη θέσπιση αξιόπιστου μηχανισμού για την προστασία τους με τη συμμετοχή εθνικών συνταγματικών δικαστηρίων ή αντίστοιχων οργάνων». Το κείμενο δείχνει ότι κόμματα τα οποία έχουν εναντιωθεί στις συμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης κατάφεραν να βρουν κοινό έδαφος, παρά τις σοβαρές ιδεολογικές αποκλίσεις και πολιτικές τους αντιπαλοότητες.

Ο Εθνικός Συναγερμός της Λεπέν, για παράδειγμα, αντιμετωπίζει τη Ρωσία σαν σύμμαχο, ενώ το πολωνικό Κόμμα Νόμου και Δικαιοσύνης επιλέγει σκληρή γραμμή απέναντι στη Μόσχα. Ο Ορμπαν, από τη μεριά του, έχει αρνηθεί να ευθυγραμμισθεί με τη Μαρίν Λεπέν.

Η διακήρυξη σηματοδοτεί ένα ακόμη βήμα μακριά από την Κεντροδεξιά για τον Ορμπαν, το κόμμα του οποίου εκδιώχθηκε τον Μάρτιο από την κοινοβουλευτική ομάδα του Λαϊκού Κόμματος στην Ευρωβουλή.

Ο επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας του γαλλικού Εθνικού Συναγερμού, Νικολά Μπέι, λέει ότι στόχος του μανιφέστου είναι η δημιουργία νέων ομάδων εντός των προσεχών μηνών. Την πρόθεση αυτή διαψεύδει, πάντως, ο ευρωβουλευτής του πολωνικού κυβερνώντος κόμματος, Ριχάρ Λεγκούτσκο, ο οποίος επιμένει ότι δεν υπάρχει κανένα τέτοιο σχέδιο στα σκοριά. «Αυτό δεν επιπράζει τη σύνθεση των κοινοβουλευτικών ομάδων. Δεν πρόκειται να ζητήσουμε την υπογραφή διακηρύξεων, αλλά είμαστε ανοικτοί στην ένταξη και άλλων κομμάτων στη διακήρυξη. Θα δούμε σε δύο εβδομάδες ποιι και πόσοι την υπέγραψαν και θα αντιλήσουμε τα συμπεράσματά μας», υπογράμμισε ο Λεγκούτσκο. REUTERS

Ο σύγγρος πρωθυπουργός Βίκτορ Ορμπαν και ο Ιταλός star της Ακροδεξιάς Ματέο Σαλβίνι συμπράττουν στην κίνηση των 16 κομμάτων κατά των πρακτικών της Ε.Ε.

Αποκαλύψεις για τη δολοφονία του Μοϊζ

Κολομβιανοί και Αμερικανοί μεταξύ των εκτελεστών του προέδρου της Αϊτής

Ο υπηρεσιακός πρωθυπουργός της Αϊτής, Κλοντ Ζοζέφ (δεξιά), παρατηρεί δύο από τους συλληφθέντες για τη δολοφονία του προέδρου Μοϊζ.

Δεκαπέντε Κολομβιανοί, οι περισσότεροι εκ των οποίων με προϋπηρεσία στις ένοπλες δυνάμεις της Κολομβίας, και δύο Αμερικανοί με καταγωγή από την Αϊτή συνελήφθησαν χτες για τη δολοφονία του προέδρου της νσιωτικής χώρας μέσα στο σπίτι του, το βράδυ της Τρίτης. Οι Αρχές χαρακτηρίζουν τους υπόπτους για τη φονική επιδρομή «επαγγελματίες δολοφόνους» και δηλώνουν ότι αγνοούν ποιος τους έδωσε την εντολή.

Στο βίντεο των Αρχών, οι 17 συλληφθέντες εμφανίζονται καθισμένοι στο πάτωμα με χειροπέδες, ενώ μπροστά τους βρίσκεται ο οπλισμός τους, ο οποίος κατασχέθηκε. Έντεκα εξ αυτών είχαν συλληφθεί στο εσωτερικό της πρεσβείας της Ταϊβάν, ενώ υπάρχουν αντικρουόμενες πληροφορίες σχε-

Οι Αρχές χαρακτηρίζουν τους υπόπτους «επαγγελματίες δολοφόνους» και δηλώνουν ότι αγνοούν ποιος τους έδωσε την εντολή.

τικά με το εάν υπήρξαν νεκροί κατά τις επιχειρήσεις σύλληψής τους. Την επομένη της δολοφονίας του προέδρου της Αϊτής Σοβενέλ Μοϊζ, τα ντρία ανέλαβε ο υπηρεσιακός πρωθυπουργός Κλοντ Ζοζέφ, ο οποίος κήρυξε τη χώρα σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης. Παράλληλα, απηύθυνε αίτημα προς το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ

για παροχή βοήθειας στον τομέα της ασφάλειας. Η αντιπρόσωπος του ΟΗΕ στην Αϊτή, Ελέν Λα Λιμ, δήλωσε χτες ότι το αίτημα συζητήθηκε σε κεκλεισμένων των θυρών συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας. Δεν έχει γίνει σαφές αν αυτό αφορά αποστολή νέας ειρηνευτικής δύναμης στη χώρα. Η προηγούμενη αποστολή του ΟΗΕ στην Αϊτή διήρκεσε 15 χρόνια και έληξε το 2019. Η κυβέρνηση της Κολομβίας συμφώνησε ότι θα συνεργαστεί πλήρως στις έρευνες, ενώ από την πλευρά των ΗΠΑ δεν έγιναν δηλώσεις σχετικές με το γεγονός ότι δύο από τους συλληφθέντες έχουν αμερικανική υπηκοότητα. Σύμφωνα με τα τοπικά μέσα ενημέρωσης, στις καταθέσεις τους οι δύο ισχυρίστηκαν ότι μετείχαν στην ομάδα ως διερμυνείς και πως

στόχος τους ήταν να συλλάβουν τον πρόεδρο, όχι να τον δολοφονήσουν. Πάντως, στους δρόμους του Πορτ-ο-Πρενς, που ήδη είναι βυθισμένοι στο χάος εξαιτίας πολέμου συμμοριών, επικρατούν τάσεις αυτοδικίας αναφορικά με τους συλληφθέντες. Τηλεοπτικές εικόνες εμφάνισαν δύο εξ αυτών να προσπαθούν να αμυνθούν περικυκλωμένοι από οργισμένο πλήθος. Τέλος, στα ερωτήματα γύρω από τους εντολείς της επιδρομής στην προεδρική κατοικία προστίθενται και αυτά γύρω από τα κενά στην ασφάλεια του κράτους. Το ερώτημα στο οποίο επιχειρούν να απαντήσουν οι Αρχές είναι εάν υπήρξε κάποια συνεννόηση ανάμεσα στην ομάδα των μισθοφόρων και στην υπηρεσία ασφαλείας.

CNN, NYT, WP

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2021

Αν όχι τώρα, τότε πότε;

Η Αγγλία παίζει για το πρώτο τρόπαιο Euro στο «σπίτι» της απέναντι στην αιρόμητη Ιταλία

Του **ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Δύο μεγάλες σχολές με τα δικά τους ξεχωριστά χαρακτηριστικά κοντράρονται απόψε το βράδυ (22.00) στο Γουέμπλεϊ, με έπαθλο την κορυφή της Γηραιάς Ηπείρου.

Αγγλία και Ιταλία ήταν αναμφίβολα οι καλύτερες ομάδες του φετινού Euro, μιας από τις πιο δύσκολες διοργανώσεις όλων των εποχών λόγω της πανδημίας, που όμως χάρισε εξαιρετικό θέαμα και εντυπωσιακά παιχνίδια.

Για την τελική επικράτηση, οι οιωνοί δείχνουν Αγγλία και η ποδοσφαιρική λογική «ακουμπά» τους Ιταλούς.

Η συγκυρία μοιάζει μοναδική για τη χώρα που γέννησε και ζει για το ποδόσφαιρο, όμως η Εθνική της παλεύει δεκαετίες για μια διάκριση. Τα «λιοντάρια» 55 ολόκληρα χρόνια από την κατάκτηση του Μουντιάλ στο «σπίτι» τους, που αποτελεί και τη μοναδική επιτυχία τους, θέλουν την κατάκτηση και του πρώτου τους ευρωπαϊκού πρωταθλήματος, μόλις στον δεύτερο τελικό τους σε μεγάλο τουρνουά.

Είναι φανερό πως η όλη εικόνα της Αγγλίας στη διοργάνωση ήταν η απόλυτη δικαίωση της δουλειάς

Για την τελική επικράτηση, οι οιωνοί δείχνουν τα «λιοντάρια», αλλά η ποδοσφαιρική λογική λέει «σκουάντρα ατζούρα».

και των επιλογών του τεχνικού της, Γκάρετ Σαουθγκέιτ, ύστερα από το Μουντιάλ της Ρωσίας και τον χαμένο ημιτελικό με την Κροατία. Το «ή τώρα ή ποτέ» ενόψει του Euro μολίστηκε στο μυαλό των παικτών του και έγινε κίνητρο για μια ομάδα που μπορεί να μην ενθουσιάζει με την απόδοσή της, ωστόσο δείχνει πως μπορεί να διαχειρίζεται καταστάσεις που παλαιότερες εθνικές, με πληρέστερο ρόστερ, δεν μπορούσαν.

Όλο το Νησί μετά την πρόκριση επί της Δανίας βρίσκεται επί ποδός, ο κόσμος αγνοώντας τους κινδύνους ξεσπάει στις παμπ και στους δρόμους για την Εθνική του, προσδοκώντας τη στιγμή που ο Χάρι Κέιν θα σηκώσει το βαρύτιμο τρόπαιο στον αέρα του Λονδίνου.

Για την Ιταλία, η πρόκριση στον τελικό του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος δεν είναι απλώς μια αγωνιστική υπέρβαση σε μια μεγάλη διοργάνωση. Αποτελεί τη «γέφυρα» από μια εποχή σε μιαν άλλη και το πέραςμα από ένα στυλ παιχνιδιού σε ένα άλλο.

Αν αναλογιστεί κανείς πως οι «ατζούρι» διεκδικούν το δεύτερο ευρωπαϊκό τρόπαιο στην ιστορία τους

ΙΤΑΛΙΑ

ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ
Ρομπέρτο Μαντσίνι (57 ετών)
38 ΜΑΤΣ (**29** νίκες, **7** ισοπαλίες, **2** ήττες)
Ομάδες που προπούνε: *Ζενίτ, Γαλατασαράι, Μάντσεστερ Σίτι, Ίντερ, Λάτσιο, Φιορεντίνα*

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ
Φεντερίκο Κιέζα
(23 ετών, 2 γκολ στο Euro 2021)

ΤΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ
33 αγώνες σερί αήττητη (**28** νίκες - **5** ισοπαλίες, τελευταία ήττα 10/8/2018 1-0 από Πορτογαλία)

Ο 10ος τελικός της Ιταλίας σε μεγάλη διοργάνωση (Παγκόσμιο Κύπελλο και Euro). Πρώτη η Γερμανία με 14.

Είναι η **2η ομάδα** στην ιστορία του Euro μετά τη Γαλλία το 2000, με 5 διαφορετικούς παίκτες (Ινσίνιε, Ιμόμπιλε, Κιέζα, Πεσίνα, Λοκατέλι) να έχουν σκοράρει από 2 γκολ.

Στάδιο Γουέμπλεϊ
Λονδίνο

UEFA
EURO2020
ΤΕΛΙΚΟΣ
11 Ιουλίου 2021

ΑΓΓΛΙΑ

ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ
Γκάρετ Σαουθγκέιτ (50 ετών)
60 ΜΑΤΣ (**41** νίκες, **9** ισοπαλίες, **10** ήττες)
Ομάδες που προπούνε: *Μίντλεσμπορ, Αγγλία U-21*

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ
Χάρι Κέιν
(28 ετών, 4 γκολ στο Euro 2021)

ΤΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ
Ο Χάρι Κέιν έφτασε τα **10** γκολ με την εθνική ομάδα της Αγγλίας σε μεγάλες διοργανώσεις (**6** στο Μουντιάλ του 2018 και **4** στο Euro 2021) ισοφαρίζοντας την κορυφαία επίδοση του Γκάρι Λίνκερ.

Ο 2ος τελικός της Αγγλίας, μετά το Μουντιάλ 1966 όπου το κατέκτησε (4-2 τη Δ. Γερμανία). Είναι το μεγαλύτερο χάσμα εμφανίσεων σε τελικούς για οποιαδήποτε ευρωπαϊκή ομάδα στην ιστορία των μεγάλων τουρνουά.

Η Αγγλία είναι η 2η ομάδα στην ιστορία του Euro με 5 συνεχόμενα ματς χωρίς να δεχθεί γκολ. Το σερί έσπασε στον ημιτελικό με τη Δανία. Το ρεκόρ του μεγαλύτερου σερί ανήκει στην Ισπανία: 7 ματς σε Euro 2012 και 2016.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Αγγλία και συγκυρίες

Το 1966 η Αγγλία κατέκτησε το παγκόσμιο κύπελλο ως διοργανώτρια χώρα. Στην ιστορία έμεινε εκείνο το καθοριστικό τρίτο γκολ στον τελικό, κόντρα στη Γερμανία, με την αμφισβήτηση αν πέρασε η όχι τη γραμμή. Απόψε η Αγγλία, ως μία από τις διοργανώτριες χώρες του EURO 2020, έχοντας όμως τον τελικό στο... σπίτι της, διεκδικεί το τρόπαιο κόντρα στους Ιταλούς. Έχουν ήδη λεχθεί πολλά και σαφώς θα λεχθούν περισσότερα, αν οι Αγγλοι στεφθούν πρωταθλητές Ευρώπης, για το πέναλτι του Στέρλιγκ στον ημιτελικό με τη Δανία. Η μοίρα ίσως να το έχει, για τους Αγγλους, δύο μεγάλες επιτυχίες, να έχουν και οι δύο, στοιχεία αμφισβήτησης...

* * * * *

Δυναμό, Βαλούρ και εμείς
Παραμένει το μεγάλο φαβορί η Δυναμό Ζάγκρεπ για πρόκριση, παραμένει

το πιο πιθανό ενδεχόμενο από το Ζάγκρεπ να ξεκινήσει τη φετινή ευρωπαϊκή της πορεία η Ομόνοια, ωστόσο, το τελικό σκορ 3-2 κόντρα στη Βαλούρ και ο επαναληπτικός στην Ισλανδία, στέλνουν και σε εμάς εδώ στην Κύπρο κάποια μηνύματα. Κυρίως για τις ομάδες μας οι οποίες θα ξεκινήσουν την προσπάθεια τους στην Ευρώπη έχοντας τον τίτλο του φαβορί. Μήνυμα ξεκάθαρο, πως το φαβορί στα χαρτιά δεν εξασφαλίζει πάντα την επιτυχία, ειδικά τέτοια εποχή, στο ξεκίνημα μιας νέας αγωνιστικής περιόδου...

* * * * *

Να και κάτι θετικό

Σκέψεις για... μονιμοποίηση του κατονισμού των πέντε αλλαγών, που καθιερώθηκε από την ανάγκη που δημιουργήθηκε λόγω της πανδημίας της Covid-19, γίνονται στην ανώτατη ιεραρχία του ποδοσφαίρου. Να και

τερη φορά στη ιστορία της του ευρωπαϊκό πρωτάθλημα. Θα αποδείξει στην πράξη πως πρόκειται για μια μεγάλη ποδοσφαιρική δύναμη, έχοντας ως παρακαταθήκη τις εννέα προηγούμενες συμμετοχές της σε τελικούς Μουντιάλ και Euro και τα συνολικά πέντε τρόπαια που έχει κατακτήσει. Ο Ρομπέρτο Μαντσίνι από την πλευρά του ψάχνει τη δική του «κάθαρση», αφού με το εθνόσημο στο στήθος, ως ποδοσφαιριστής, δεν είχε καταφέρει να δώσει το «παρών» σε κάποιον

* * * * *

Οι λεονταρισμοί δεν...

Όλα δείχνουν ότι η συνεργασία Ομόνοιας και ΓΣΠ θα συνεχιστεί. Αντηλάνγησαν πάντως βαριές κουβέντες και το επίπεδο έπεσε πολύ. Η μη συνέχιση της συνεργασίας δεν συμφέρει σε κανένα από τους δυο. Οι... λεονταρισμοί δεν βοηθούν σε τίποτα.

* * * * *

Επανάληψη: Γιατί όχι; πραγματοποιήθηκε τη περασμένη Τετάρτη η κλήρωση για τα προκριματικά του Basketball Champions Lea-

τελικό, καθώς και στο Euro του 1988 και στο Μουντιάλ του 1990 είχε αποκλειστεί στα ημιτελικά.

Στη χώρα, οι πανηγυρισμοί για την πρόκριση στον τελικό δεν έχουν κοπάσει, με τα ΜΜΕ της χώρας να αποθεώνουν τον Μαντσίνι και τους παίκτες του, να καυτηριάζουν τους Αγγλους για τον τρόπο με τον οποίο προκρίθηκαν επί των Δανών και τους Ιταλούς να περιμένουν τη στέψη για να ξεχυθούν για ένα ακόμη βράδυ στους δρόμους της Ρώμης.

gue, όπου συμμετέχει η Πετρολίνα ΑΕΚ. Πρώτος της ομάδας της Λάρνακας αντίπαλος είναι η Σπλιτ από την Κροατία, ενώ σε περίπτωση που προκριθεί, στο δρόμο της θα βρεθεί η Ελβετική Φρίμπουργκ. Το τελευταίο... σκαλοπάτι για την είσοδο στους ομίλους του BCL, θα είναι ο νικητής του ζευγαριού ζευγάρι Βλιπ - Κλουζ ή Περιστέρι! Πάντως ο Κεραυνός πέρυσι κατάφερε να μπει σε όμιλο του BCL, κάτι που έγινε για πρώτη φορά στην ιστορία του Κυπριακού μπάσκετ. Το θυμίζουμε και ευχόμαστε...επανάληψη. Όσο δύσκολο και να είναι.

* * * * *

Μιξ για...Τιάγκο

Για όσους ρωτούν τι θέση θα παίξει ο Μιξ Ντίσκερουντ (ανακοινώθηκε και επίσημα από την Ομόνοια) η απάντηση είναι εύκολη. Για την ώρα σε θέση αντι-Τιάγκο. Άλλος δεν υπάρχει.

ΑΠΟΦΕΙΣ

Να πρυτανεύσει η λογική

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Η συμφωνία μεταξύ της Ομόνοιας και του ΓΣΠ για τη χρησιμοποίηση του σταδίου της πρωτεύουσας στα Ευρωπαϊκά ματς μετά από μια σύντομη είναι αλήθεια ταραχώδη περίοδο στη σχέση τους –περίοδο που μάλλον κανείς δε θα θέλει να θυμάται μετά από λίγο καιρό λόγω των εκατέρωθεν εκφρασθέντων- ήταν ένα πολύ θετικό βήμα για τα δυο μέρη αλλά και το Κυπριακό ποδόσφαιρο. Η Ομόνοια συμφώνησε να καταβάλει το ποσό των 275 χιλιάδων ευρώ στο ΓΣΠ με συμφωνηθέντα τρόπο αποπληρωμής τις δυο δόσεις.

Έγινε ένα πρώτο βήμα και θα να συνεχιστούν οι διαπραγματεύσεις. Ευχή και ελπίδα του κάθε υγιώς σκεπτόμενου Κύπριου φιλάθλου είναι να εξακολουθήσει να πρυτανεύει η λογική και η αμοιβαία διάθεση συνδιαλλαγής για την τελική λύση του προβλήματος αναφορικά με το Κυπριακό πρωτάθλημα. Οι ενδείξεις για τελική συμφωνία μεταξύ των δύο μερών είναι θετικές αλλά ως περιμένουμε να θεθούν οι υπογραφές για να πούμε ότι έχει τελειώσει το ζήτημα.

Δεν υπάρχει άνθρωπος με στοιχειώδη νοημοσύνη που να πιστεύει ότι η λύση της συνεργασίας είναι προς το συμφέρον των δυο πλευρών. Μην συνέχιση της συνεργασίας σημαίνει απώλεια και για τους δυο. Σημαίνει με άλλα λόγια, διαφυγόντα έσοδα και για τους δυο. Τα οφέλη της Ομόνοιας από το ΓΣΠ (από τα boxes τα εισιτήρια διάρκειας, τα κανονικά εισιτήρια, τις διαφημίσεις στο γήπεδο) είναι απείρως περισσότερα από έσοδα που λαμβάνει από το όποιο άλλο στάδιο. Επίσης είναι μεγάλη ταλαιπωρία για τον κόσμο της ομάδας το... ξεσάκωμα από το ΓΣΠ.

Το δε ΓΣΠ χωρίς την Ομόνοια πολύ δύσκολα θα καταφέρνει να συντηρείται αφού τα έξοδα προς τούτο είναι τεράστια.

Καθοριστική ήταν με βάση όλες τις πληροφορίες και ενδείξεις η παρέμβαση της ΚΟΠ με επικεφαλής τον Πρόεδρο Γιώργο Κούμα που φέρεται να έθεσε τις δυο πλευρές προ των ευθυνών τους.

Σημαντική δουλειά έκανε και ο εκ των αντιπροέδρων της ΚΟΠ Νίκ Νικολάου. Θυμίζουμε ότι με βάση την προκήρυξη του πρωταθλήματος, αν η οποία ομάδα δεν δηλώσει έδρα μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο, η ΚΟΠ έχει το δικαίωμα να ορίσει αυτή έδρα για το συγκεκριμένο σω-ματείο, στο πρωτάθλημα.

Κάρτα φιλάθλου και εμβολιασμού...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Περί κάρτας φιλάθλου λοιπόν, ξανά η συζήτηση, σε καιρό πανδημίας και ενώ τα γήπεδα ετοιμάζονται να φιλοεπιδείξουν μετά από μήνες φιλάθλους. Και η συζήτηση (ξανά) φέρνει θέμα κατάργησης του συγκεκριμένου μέτρου, ως κίνητρο για αύξηση του ποσοστού εμβολιασμών κατά τις covid-19 και μετά τη σχετική πρόταση –εισηγήση του προέδρου της ΑΕΛ Ανδρέα Σοφοκλέους.

Πολιτική η οποία απόφαση για την κάρτα φιλάθλου, γιατί μέρος νομοθεσίας αποτελεί το συγκεκριμένο μέτρο. Ίσως εδώ, μάλιστα, να εστιάζεται η σημαντικότερη πτυχή του θέματος. Είτε συμφωνεί, είτε διαφωνεί κάποιος με το συγκεκριμένο μέτρο, η ανάγκη για την ύπαρξη μιας νομοθεσίας και γενικότερα μιας προσπάθειας για αντιμετώπιση της βίας στον αθλητικό παραμέρι. Και το ενδεχόμενο αύξησης του ποσοστού των εμβολιασμένων στην Κύπρο, ειδικά στις εφηβικές ηλικίες, ουδεμία σχέση έχει με το θέμα. Αν σε μια ενδεχόμενη επαναξιολόγηση, το μέτρο της κάρτας φιλάθλου κριθεί είτε ανεπαρκές, είτε μη λειτουργικό στο βαθμό που θα έπρεπε, ούτε το αντικαθιστά, ούτε το βελτιώνει, ούτε τα κενά του, αν τέτοια υπάρχουν συμπληρώνει, ένα καλύτερο ποσοστό εμβολιασμένων (φιλάθλων).

Καλό το οποίο κίνητρο για τον εμβολιασμό, την ίδια ώρα όμως να μην ξεχνάμε πως παράλληλα με την ανάγκη προφύλαξης της υγείας, παράλληλα με την προσπάθεια επιστροφής των φιλάθλων στα γήπεδα στο μέγιστο δυνατό βαθμό, διατηρείται και η ανάγκη φιλάθλων της ομαλής διεξαγωγής αθλητικών γεγονότων.

Είχαν διαπιστωθεί πολλά κενά, ως προς τον τρόπο λειτουργίας του μέτρου της κάρτας φιλάθλου, κυρίως σε ό,τι έχει να κάνει με τις συνθήκες διεξαγωγής αγώνων στα κυπριακά γήπεδα. Και τρία περίπου χρόνια μετά, δεν διαπιστώνονται σοβαρές αλλαγές προς το καλύτερο. Λόγοι μπορεί να υπάρχουν αρκετοί για να εισηγηθεί κάποιος την κατάργηση της κάρτας φιλάθλου. Αν όμως πρέπει να καταργηθεί ή να αντικατασταθεί με ένα άλλο μέτρο, οι αρμόδιοι θα πρέπει να το αποφασίσουν, με γνώμονα, το σκοπό για τον οποίο ετοιμάστηκε η σχετική νομοθεσία.

Και το κίνητρο του εμβολιασμού δεν σχετίζεται με το Νόμο για την αντιμετώπιση της βίας στον αθλητισμό. Κίνητρο και αναγκαιότητα τροποποίησης της Νομοθεσίας, ίσως και κατάργησης της κάρτας φιλάθλου, μπορεί να λειτουργήσουν παράλληλα, αλλά ούτε αντικαθιστούν ούτε συμπληρώνουν το ένα το άλλο. Εκτός και αν κάποιοι υποστηρίζουν πως από εμβολιασμένους οπαδούς, δεν μπορεί να προκύψουν επεισόδια ή γενικότερα πράξεις βίας...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,00%

Χ.Α.
-1,39%

0,16%

0,34%

-3,00%

-1,17%

-1,33%

ΚΟΜΙΣΙΟΝ
Βελτιωμένες
προβλέψεις
με ανάπτυξη
4,8% στην Ε.Ε.
Σελ. 11

Πετρέλαιο

-2,82%

€/ \$

-0,28%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΔΑΝΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΚΕΡΔΗ

Στο κόκκινο οι μεγάλες τράπεζες της Τουρκίας

Ανακεφαλαιοποίηση και σχέδιο για τα κόκκινα δάνεια χρειάζονται οι μεγαλύτερες κρατικές τράπεζες της Τουρκίας, που αντιμετωπίζουν μείωση της κερδοφορίας και της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Κι αυτό γιατί υπερβαίνουν τις δυνατότητές τους χρηματοδοτήσαν μεγάλα σχέδια. **Σελ. 9**

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Υπέρ της τετραήμερης εργασίας οι μικρομεσαίοι

Θετική εξέλιξη θεωρεί τη νέα νομοθεσία για την αγορά εργασίας η πλειονότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, υιοθετώντας την άποψη ότι με τον νέο εργασιακό νόμο καταργείται το θωρο. Διαφωνούν με ορισμένες πρόνοιες αλλά τάσσονται υπέρ της τετραήμερης εργασίας. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Το 2027 θα «πιάσουν» το 2019 οι τιμές ακινήτων

Με ρυθμό αύξησης 4,9% σε ετήσια βάση αναμένεται να κινηθούν οι τιμές των κατοικιών στην Ελλάδα μέχρι το 2027, όταν και προβλέπεται να αγγίξουν το επίπεδο που είχαν βρεθεί πριν από την οικονομική κρίση, σύμφωνα με ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς για την αγορά ακινήτων. **Σελ.12**

Νέα φουρνιά στρατηγικών κακοπληρωτών

Λόγω της αναστολής των δόσεων και των εκποιήσεων – Δοκιμάζεται η υπομονή των θεσμών

Τον κίνδυνο της κουλτούρας μη αποπληρωμής δανείων και δημιουργίας νέας φουρνιάς κακοπληρωτών, εγκυμονούν η παράταση του σχεδίου αναστολής των δόσεων αλλά και η παράταση της αναστολής των εκποιήσεων. Αρκετοί δανειολήπτες κρυβόμε-

νοι πίσω από το μανδύα της πανδημίας δεν θα καταβάλλουν τις δόσεις τους, γεγονός που προβληματίζει τις τράπεζες και άλλους οικονομικούς φορείς. Ταυτόχρονα, γίνεται λόγος πλέον για δοκιμασία της υπομονής των θεσμών και των οίκων αξιολό-

γησης αναφορικά με την οικονομία της Κύπρου και την πιθανότητα να υποβαθμιστεί το αξιόχρεο της. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, στο Σχέδιο αναστολής δόσεων μπηκαν το 48,1% των δανείων στην Κύπρο. Κι αυτό γιατί οι τράπεζες

το προωθούσαν, όπως προωθούσαν και τις πιστωτικές κάρτες την περίοδο της μεγάλης ρευστότητας. Οσον αφορά την παράταση της αναστολής των εκποιήσεων, η Βουλή δεν άκουσε τις φωνές της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Υπουργείου

Οικονομικών, εργοδοτικών πλεωρών και των τραπεζών. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναμένεται να μην υπογράψει την πρόταση που ψηφίστηκε και να αναμένει πρώτα τη «Γνώμη» της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας επί του θέματος. **Σελ. 5**

Κέντρο της χρηματιστηριακής αγοράς το Λονδίνο

Το Λονδίνο επανέκαμψε φέτος και βρέθηκε και πάλι μπροστά από το Άμστερνταμ, ως το μεγαλύτερο κέντρο στη διεκπεραίωση συναλλαγών σε μετοχές για την Ευρώπη τον μήνα Ιούνιο. Η επιστροφή του Λονδίνου στην πρώτη θέση είναι μια ευχρόσδεκτη ενίσχυση για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο του Ηνωμένου Βασιλείου, ο οποίος δοκιμάζεται από τη νέα συνθήκη εκτός Ε.Ε. Αλλά το προβάδισμα αυτό είναι ένα κλάσμα σε σύγκριση με το αντίστοιχο πριν από το τέλος της μεταβατικής περιόδου για την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. **Σελ. 10**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του SAM MEREDITH*

Το ακριβό πετρέλαιο ήρθε για να μείνει

Οι τιμές του πετρελαίου αυξήθηκαν περισσότερο από 45% τους πρώτους έξι μήνες του 2021, φθάνοντας τα 80 δολάρια το βαρέλι πρώτη φορά σε διάστημα μεγαλύτερο των δύομισι ετών. Σύμφωνα με τους αναλυτές της Γουόλ Στρίτ, υπάρχει πιθανότητα οι αγορές αργού να εμφανίσουν περαιτέρω άνοδο τους προσεχείς μήνες, χωρίς να σημαίνει πως είναι όλοι πεπεισμένοι ότι θα εξελιχθούν ακριβώς έτσι τα πράγματα. Στην αγορά προθεσμιικών συμβολαίων η τιμή του πετρελαίου Brent διαπραγματευόταν χθες στα 75,76 δολάρια το βαρέλι, εμφανίζοντας πτώση 0,11%. Όμως η άνοδος της από τις αρχές της χρονιάς ξεπερνά το 45%. Στην αμερικανική αγορά δε, η τιμή του αργού Νέας Υόρκης διαπρα-

ματευόταν χθες στα 74,28 δολάρια το βαρέλι, έχοντας πτώση 0,1%, ενώ συνολικά από τις αρχές της χρονιάς έχει ανέλθει 51,4%. Ειδικότερα, για τον Ιούνιο το μεν Brent είχε κέρδη άνω του 8%, το δε αργό Νέας Υόρκης άνω του 10%, φθάνοντας στα υψηλότερα επίπεδα από τον Οκτώβριο του 2018. Το ζωηρό αγοραστικό ενδιαφέρον αποδίδεται από τους αναλυτές σε έναν συνδυασμό παραγόντων, όπως η διάθεση των εμβολίων, η σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών και η μαζική ελάττωση της παραγωγής από χώρες εντός και εκτός ΟΠΕΚ. Ατενίζοντας το μέλλον, η Goldman Sachs διαβλέπει η τιμή του Brent να διαμορφώνεται κατά μέσον όρο πάνω από 80 δολάρια το τρίτο τρίμηνο, χωρίς να απο-

Η Goldman Sachs βλέπει την τιμή του Brent πάνω από 80 δολάρια το τρίτο τρίμηνο, ενώ η BofA προβλέπει 100 δολ. το καλοκαίρι του 2022.

κλείει και επιπλέον ανοδικές πιέσεις με την επαναφορά της ζήτησης. Η J.P. Morgan, εν τω μεταξύ, αναμένει οι τιμές του αργού να υπερβούν τα 80 δολάρια το βαρέλι τους τρεις τελευταίους μήνες του έτους. Οι αναλυτές της Bank of America είναι ακόμη πιο αισιόδοξοι. Υποστηρίζουν ότι οι

τιμές του Brent θα μπορούσαν το καλοκαίρι του 2022 να αγγίξουν τα 100 δολάρια το βαρέλι, το οποίο μεταφράζεται σε επιστροφή σε τριψήφιο ποσό για πρώτη φορά μετά το 2014. Ο ΟΠΕΚ, ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας και η Αμερικανική Υπηρεσία Ενέργειας αναμένουν ότι η ανάκαμψη στις τιμές, η οποία βασίζεται στην τόνωση της ζήτησης, θα επιταχυνθεί το δεύτερο εξάμηνο του 2021. Κατά τον αναλυτή πετρελαίου στην PVM Oil Associates, Τάμς Βάργκας, «φέτος τα παγκόσμια και περιφερειακά αποθέματα πετρελαίου έχουν μέχρι στιγμής μειωθεί, λειτουργώντας ευνοϊκά για τις τιμές του αργού – και αυτό εκτιμάται πως θα συνεχιστεί και το υπόλοιπο του έτους». Προσέθεσε ακόμα ότι «θα διακοπεί αυτή

η τάση ακινηδία, μόνο εάν οι κεντρικές τράπεζες αρχίσουν να αυξάνουν τα επιτόκια απροσδόκτα λόγω φόβου περί πληθωρισμού, ο ΟΠΕΚ αυξήσει την παραγωγή πέραν της ζήτησης ή δεν μπορέσει να διαχειριστεί την ιρανική παραγωγή, αφού στις στιγμές η χώρα επανακάμψει». Τέλος, υπάρχουν και παράγοντες αβεβαιότητας, όπως η εξάπλωση της μετάλλαξης «Δέλτα» του κορωνοϊού, καθώς και η ασαφής προοπτική της επιστροφής των ιρανικών εξαγωγών στην αγορά.

* Ο κ. Sam Meredith είναι ανταποκριτής του CNBC στο Λονδίνο, ειδικευμένος σε θέματα διεθνούς πολιτικής, επιχειρήσεων και ενέργειας. Το άρθρο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ειδησεογραφικού δικτύου CNBC.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του PHILIP BLENKINSOP / REUTERS

Η μεγάλη μάχη της Ευρώπης κατά της «διαρροής ρύπων»

Η **Ευρωπαϊκή** Ένωση αντιμετωπίζει μια δύσκολη μάχη στην προσπάθειά της να πείσει τους εμπορικούς εταίρους της ότι ο πρώτος στην Ιστορία δασμός για τις εισαγωγές εκπομπών ρύπων είναι δίκαιος, εφαρμόσιμος και απολύτως αναγκαίος στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη μετάβαση σε ένα πράσινο μέλλον και όχι ένα εργαλείο προστατευτισμού. Στις 14 Ιουλίου η Ε.Ε. αναμένεται να παρουσιάσει δέσμη νομοθετικών μέτρων για τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων ρύπων, που συμ-

ξένες αεροπορικές εταιρείες για εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε πτήσεις εντός και εκτός Ευρώπης λίγο έλειψε να προκαλέσει εμπορικό πόλεμο με τις ΗΠΑ και την Κίνα. Τελικά το 2012 ανεστάλη η νομοθεσία. Ο Μπερντ Λάγκι, πρόεδρος της Επιτροπής Εμπορίου του Ευρωκοινοβουλίου, παρατηρεί πως ο Μηχανισμός ενδεχομένως να αποδειχθεί πηγή εμπορικών διενέξεων ιδίως με την Ουάσιγκτον, εάν οι Βρυξέλλες δεν έλθουν σε συμφωνία μαζί της.

Η Επιτροπή Εμπορίου διασαφήνισε πως το σχέδιο του Μηχανισμού θα είναι αφενός δίκαιο, αφετέρου συμβατό με τον ΠΟΕ, απαιτώντας από τους εισαγωγείς προϊόντων, όπως π.χ. ο χάλυβας, να αγοράσουν δικαιώματα εκπομπών ρύπων στην ίδια τιμή με τους εγχώριους παραγωγούς. Ωστόσο, η απαίτηση των παραγωγών της Ε.Ε. να συνεχίσουν να επωφελούνται από δωρεάν δικαιώματα εκπομπών ρύπων της Ε.Ε. θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα εάν οι εισαγωγείς δεν είχαν αντίστοιχο προνόμιο. Αν και προβλέπεται να λήξουν αυτά τα δωρεάν πιστοποιητικά, οι επιχειρήσεις της μεταποίησης εκτιμούν πως θα ασκήσουν πιέσεις για να τα διατηρήσουν.

Κατά τον Αντρέ Σαπέρ του Ινστιτούτου Μπρίγκελ, «η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να δει τα πράγματα πέραν της απλής νομιμότητας, διότι υπάρχει και το ζήτημα της δικαιοσύνης. Οι προηγμένες χώρες ρυπαίνουν μακροχρόνια. Επίσης, και αυτές αποψιλώνουν δάση». Ο ΠΟΕ επιφυλάσσει προνομιακή μεταχείριση στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως και η Ε.Ε. με ειδικές ρυθμίσεις για τα φτωχότερα κράτη. Εάν δεν επεκταθεί η συνθήκη αυτή και στον Μηχανισμό, τότε οι επιπλέον επιβαρύνσεις για τους εξαγωγείς θα αφορούν προϊόντα 16 δισ. δολ. από αναπτυσσόμενες χώρες προς την Ε.Ε.

Λίγο νωρίτερα, η απόπειρα των Βρυξελλών να χρεώσουν

ΔΗΚΤΗΣ

Μήνυμα

Ξεκάθαρο μήνυμα για την επιμονή της Κομισιόν στην προώθηση της «πράσινης ατζέντας» έστειλε η Αντιπρόεδρος και Επίτροπος αρμόδια για θέματα ανταγωνισμού Margrethe Vestager, με την επιβολή συνολικού προστίμου ίσο με €875 εκ. στις πέντε μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες της Γερμανίας. Σύμφωνα με το «κατηγορητήριο», ο «κύκλος των πέντε», όπως αποκαλείται, ενώ κατείχε την τεχνολογία για καθαρότερες εκπομπές καυσαερίου την «κρατούσε πίσω», περιορίζοντας τις εκπομπές καυσαερίου στα απολύτως απαραίτητα επίπεδα όπως προβλέπει η νομοθεσία. Η Daimler έλαβε αουσία από την επιβολή προστίμου, καθώς υπήρξε η πρώτη εταιρεία που παραδέχθηκε τη συνεννόηση των πέντε ενώ η VW έλαβε έκπτωση 45% στο πρόστιμο, λόγω της συνεργασίας της στην όλη διαδικασία. Η Επίτροπος Vestager δήλωσε ότι η καινοτομία είναι απαραίτητη για να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί ενώ δεν δίστασε να αναφέρει ότι κανένα επιχειρηματικό συμφέρον δεν μπορεί να σταθεί απέναντι στη δέσμευση της Κομισιόν για «καθαρότερη» ενέργεια.

• • • • •

Θετικά νέα

Θετικά νέα για τις χώρες που τοποθετεί η Βρετανία στην «πορτοκαλί» λίστα, μεταξύ αυτών και η Κύπρος, αφορούν στην ενεργοποίηση μέτρων από τις 19 Ιουλίου καθώς, σύμφωνα με σχετική απόφαση της κυβέρνησης, όλοι οι μόνιμα διαμένοντες στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) που είναι πλήρως εμβολιασμένοι δεν θα έχουν την υποχρέωση να δεκαήμερο αυτοπεριορισμό όταν επιστρέφουν από αυτές τις χώρες. Στην «πορτοκαλί» λίστα περιλαμβάνονται χώρες όπως η Γαλλία, η Ιταλία η Ισπανία και η Ελλάδα, οι οποίες υποδέχονται σημαντικό αριθμό Βρετανών τουριστών. Ανάλογες ρυθμίσεις αναμένονται και για τους πλήρως εμβολιασμένους ταξιδιώτες που επιθυμούν να επισκεφθούν το ΗΒ.

• • • • •

EKT

Τη θέση ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να επηρεάσει τη σταθερότητα των τιμών περιέλαβε η ΕΚΤ στην πρώτη αναθεώρηση στρατηγικής που διενεργεί από το 2003. Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση, αυτή η παραδοχή αναμένεται πως θα επηρεάσει μεγάλο αριθμό πολιτικών που σχετίζονται με το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της νομισματικής αρχής. Πέραν της ισχυρής δέσμευσης για ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση του σοβαρού αυτού προβλήματος, η Φρανκφούρτη αποφάσισε να διευρύνει την αναλυτική της ικανότητα για ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στα μακροοικονομικά της μοντέλα, καθώς και τη συμπερίληψη του θέματος στο φάσμα των κινδύ-

Άμεση βελτίωση των επιδημιολογικών δεδομένων αναζητούν οι τουριστικοί παράγοντες με την ελπίδα να ανακάμψει η ζήτηση τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο.

νων που θα πρέπει να αναγνωρίζονται στις διάφορες ενημερωτικές εκθέσεις των εποπτευόμενων, σύμφωνα και με τις πρόνοιες των «πράσινων» πολιτικών που η ΕΕ θα προωθήσει το επόμενο διάστημα.

• • • • •

Ολυμπιάδα

Η άνοδος των κρουσμάτων στην Ιαπωνία, τη χώρα που θα φιλοξενήσει τους φρετινούς Ολυμπιακούς Αγώνες, αναγκάζει τους διοργανωτές να επιβάλουν αυστηρούς περιορισμούς για τη διοργάνωση. Σύμφωνα με αυτούς, στο Τόκυο θα απαγορευτούν οι θεατές ενώ στα υπόλοιπα στάδια θα επιτρέπεται

η παρακολούθηση με μέγιστη χωρητικότητα 50% ή 50.000 θεατές, όποιο από τα δύο είναι μικρότερο. Οι αγώνες θα διεξαχθούν από 23 Ιουλίου-8 Αυγούστου εν μέσω σφοδρών αντιδράσεων των ειδικών και της κοινής γνώμης για το επίπεδο επικινδυνότητας. Υπενθυμίζουμε ότι όλοι οι θεατές εκτός Ιαπωνίας έχουν απαγορευτεί.

• • • • •

ΟΟΣΑ

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η πανδημία της covid-19 έχει «καταστρέψει» 22 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στις αναπτυγμένες χώρες, ενώ ταυτόχρονα τα κρατικά πακέτα στήριξης «διέσωσαν» άλλες 21 εκατομμύρια θέσεις. Στις πιο πλούσιες χώρες, ο κίνδυνος της μακροπρόθεσμης ανεργίας είναι ορατός με πρώτα θύματα τους πιο ευάλωτους εργαζόμενους, μεταξύ των οποίων γυναίκες και μη ειδικευμένοι εργάτες.

• • • • •

Ευκαιρία

Για «επιστροφή» της μάσκας προσώπου σε όλους τους εσωτερικούς χώρους κάνουν λόγο οι ειδικοί στις ΗΠΑ που αναμένουν ότι η χώρα θα «χτυπηθεί» σφοδρά από το φθινόπωρο από την πολύ επιθετική «ινδική» μετάλλαξη. Ήδη σε περιοχές της Αυστραλίας, Νότιας Αφρικής και Ασίας έχουν επιστρέψει τα βραδινά curfews, ως μέτρο περιορισμού της εξάπλωσης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, χώρες με έντονα ζεστό καλοκαίρι, όπως είναι η περίπτωση της Κύπρου, έχουν ένα παράθυρο ευκαιρίας να ανεβάσουν αυτήν την περίοδο ταχύτητα στους εμβολιασμούς.

Οι δενδροφυτεύσεις φέρνουν βροχές

ΖΥΡΙΧΗ. Οι δασικές εκτάσεις δεν καταπολεμούν μόνο την κλιματική αλλαγή, απορροφώντας διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα, αλλά μετριάζουν και μία από τις χειρότερες επιπτώσεις της, την ξηρασία. Έρευνα του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης δείξει ότι η μετατροπή γεωργικών γαιών ανά την Ευρώπη σε δασικές θα οδηγήσει σε αύξηση των θερινών βροχοπτώσεων κατά 7,6%.

Η αναγέννηση των δασών αλλάζει τον υδρολογικό κύκλο σε πολύ μεγαλύτερη επιφάνεια από την επιφάνεια των ίδιων των δασών. Ο μηχανισμός με βάση τον οποίο η ύπαρξη των δασών αυξάνει τις βροχοπτώσεις δεν έχει εξηγηθεί απολύτως, αλλά το φαινόμενο έχει καταγραφεί με αρκετή λεπτομέρεια, ώστε να μπορούν να γίνουν προβλέψεις. Η διαχείριση των δασών σχετίζεται με την προστασία της βιοποικιλότητας αλλά και με την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης. Πριν φθάσει κανείς στο θέμα των δασών, οι επιστήμονες έχουν καταστήσει σαφές ότι το πρώτο που πρέπει να γίνει άμεσα για να σταματήσει η αποσταθεροποίηση του κλίματος είναι η ανθρωπότητα να μην καίει ορυκτά καύσιμα. Το διοξείδιο του άνθρακα και μια σειρά άλλων ρύπων παγιδεύουν τη θερμότητα του Ηλιου κοντά στη Γη, αποσταθεροποιώντας το κλίμα και ανεβάζοντας τις θερμοκρασίες. Αντί γενναίων βηματών για τη μείωση των ρύπων, πολλές κυβερνήσεις έχουν υπερτονίσει την αξία της φύτευσης νέων δένδρων. Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον έχει δεσμευθεί ότι η χώρα του θα φυτεύει 30 εκατ. δένδρα ετησίως, αρχής

Η αναγέννηση των δασών αλλάζει τον υδρολογικό κύκλο σε πολύ μεγαλύτερη επιφάνεια από αυτήν των ίδιων των δασών.

Πέρα από τον ρόλο τους στην ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής, τα δάση αντιμετωπίζουν και την ξηρασία.

γενομένων από το 2025. Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας πολιτικής εξαρτώνται από πολλές παραμέτρους, μεταξύ άλλων από το αν η φύτευση θα αποτελεί μονοκαλλιέργεια ή αν θα υπάρξει μέριμνα για αναγέννηση οικοσυστημάτων.

Η έρευνα του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης (ΕΤΗ) εξέτασε δύο σενάρια αύξησης της δασοκάλυψης, που χαρακτήρισε ρεαλιστικά. Από τα σενάρια αυτά προκύπτει αύξηση βροχοπτώσεων, όχι μόνο στις περιοχές των νέων δασών, αλλά και μακριά από τα δάση, αρκεί να φυσούν άνεμοι που έχουν

περάσει πάνω από τα δάση. Ετσι, δάση που φυτεύονται ή εξαφανίζονται σε μια χώρα μπορούν να επηρεάσουν τις βροχοπτώσεις σε μια γειτονική. «Ίσως το χειρότερο σημάδι της κλιματικής κρίσης σε σχέση με τις βροχοπτώσεις είναι η μείωση των θερινών βροχοπτώσεων στη Μεσόγειο», σημείωσε ο συγγραφέας της έρευνας, Ρόνι Μάιερ. «Σύμφωνα με τη μελέτη μας, η αύξηση των δασών θα αυξήσει τις βροχές, άρα και την παραγωγή στην κλιματική αλλαγή».

Η διατήρηση των υφιστάμενων δασών με την αποφυγή διάνοιξης νέων δρόμων και την αυστηρή χωροθέτηση ανθρώπινων δραστηριοτήτων μακριά από τα δάση είναι απαραίτητο βήμα. Προτού οι χώρες της Ευρώπης επιδοθούν σε μεγάλων κλίμακας δενδροφυτεύσεις, οφείλουν να σταματήσουν την καταστροφή των δασών που ήδη υπάρχουν.

BBC

Αυτόνομα ρομπότ σε λατομεία

ΠΕΚΙΝΟ. Αυτόνομο ρομποτικό εκσκαφέα λατομείων, ικανό να λειτουργεί χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, κατασκεύασαν ερευνητές της κινεζικής εταιρείας Baidu Research Robotics και του Πανεπιστημίου του Μέριλαντ, στις ΗΠΑ.

Το πρωτότυπο μηχανήμα θα αντιμετωπίσει ελλείψεις ειδικευμένου προσωπικού και είναι ικανό να βελτιώσει τις συνθήκες ασφαλείας σε λατομεία και εργοτάξια σε όλο τον κόσμο.

Το αυτόνομο σύστημα μιμείται άριστα τις κινήσεις έμπειρων χειριστών και είναι ένα από τα πρώτα που έχει δοκιμαστεί σε πραγματικές συνθήκες, λειτουργώντας συνεχώς επί 24 ώρες. Σύμφωνα με τον επικεφαλής του εργαστηρίου Baidu, Λιανζούν Ζανγκ, το αυτόνομο σύστημα θα ενισχύσει την ασφάλεια αλλά και την παραγωγικότητα των μεγάλων έργων εκσκαφής. «Η έρευνά μας απέδειξε ότι η συνεργασία αυτόνομων μηχανημάτων φόρτωπς και εκφόρτωσης διάφορων μεγεθών είναι απόλυτα εφικτή» λέει ο δρ Λιανζούν.

Τα μηχανήματα εκσκαφής είναι απαραίτητα σε μεγάλα οικοδομικά έργα, λατομεία, ορυχεία, ακόμη και ως σωστικά μέσα, όπως έδειξε η επιχείρηση απομάκρυνσης υλικών από το σημείο της κατάρρευσης του κτιρίου διαμερισμάτων στο Μαϊάμι. Το παγκόσμιο μερίδιο αγοράς για τέτοια μηχανήματα ήταν της τάξης των 44 δισ. δολαρίων το 2018, με το ποσό αυτό να αναμένεται να ανέλθει στα 63 δισ. δολάρια μέχρι το 2026.

Δεδομένης της αισιόδοξης αυ-

Τα περισσότερα ρομποτικά συστήματα είναι μικρού μεγέθους και λειτουργούν σε ελεγχόμενο περιβάλλον.

Πέρα από τον ρόλο τους στην ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής, τα δάση αντιμετωπίζουν και την ξηρασία.

της προοπτικής, κατασκευαστικές και μεταλλευτικές επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις ειδικευμένων χειριστών βαρέων μηχανημάτων και ιδιαίτερα εκσκαφών.

Αυτόνομα μηχανήματα εκσκαφής ή φόρτωπς θα περιορίζαν επίσης τους κινδύνους στην υγεία των χειριστών τους, οι οποίοι εργάζονται σε περιβάλλον με πυκνή τοξική σκόνη και άλλους ρύπους. Πέρυσι, στις ΗΠΑ καταγράφηκαν περισσότεροι από 200 νεκροί σε εργατικά δυστυχήματα εξαιτίας κατολισθήσεων, υποχώρησης εδαφών και άλλων συμβάντων κατά τη διάρκεια εκσκαφών.

Η βιομηχανία των κατασκευών υιοθέτησε, έτσι, επιστημονική προσέγγιση, επιλέγοντας να χρησιμοποιήσει ρομποτικά συστήματα, όπως κάνουν ήδη άλλοι κλάδοι.

Παρότι, όμως, τα περισσότερα ρομποτικά συστήματα είναι μικρού μεγέθους και λειτουργούν σε ελεγχόμενο περιβάλλον αποθήκης ή σε γραμμή βιομηχανικής παραγωγής, τα αυτόνομα μηχανήματα εκσκαφής πρέπει να είναι ικανά να αναγνωρίζουν υλικά προς περισυλλογή, να αποφεύγουν εμπόδια και να λειτουργούν υπό αντίξοες καιρικές συνθήκες.

Η ομάδα ερευνητών αξιοποίησε αλγόριθμους μεγάλης ακρίβειας, προσδίδοντας στους αυτόνομους εκσκαφείς προηγμένες ικανότητες αναγνώρισης του περιγύρω τους και λήψης αποφάσεων σε κλάσμα δευτερολέπτου.

A.P.

Η Ούρσουλα περιοδεύει και μοιράζει τσεκ

Το Ταμείο Ανάκαμψης ανοίγει για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ανοιχτό το ζήτημα του κράτους δικαίου

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Πέρα από τους αριθμούς, τα κονδύλια και τις ευκαιρίες που δίνει στην κυπριακή οικονομία, το Ταμείο Ανάκαμψης που εγκρίθηκε την περασμένη εβδομάδα από την Κομισιόν είναι ταυτόχρονα και πολιτικό στόιχημα. Όχι μόνο για τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, του οποίου η αξιοπιστία έχει τρωθεί τα τελευταία χρόνια, αλλά και για την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν που αντιμετωπίζει τις δικές της προκλήσεις.

Η επίσκεψη της κ. Φον ντερ Λάιεν ήταν μια από τις στάσεις στην περιοδεία της στα κράτη μέλη που στόχο έχει να φέρει την Ευρωπαϊκή Ένωση στο προσκήνιο, αναδεικνύοντας τον ρόλο των Βρυξελλών στην διαμόρφωση του πακέτου Next Generation EU για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Μετά το ταμείο ανάκαμψης, η προσοχή επικεντρώνεται σε πακέτο μέτρων για την επίτευξη του στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% μέχρι το 2030.

Το πολιτικό μήνυμα που θέλουν να στείλουν οι Βρυξέλλες είναι πως παρά τις αστοχίες και τις νομικές περιπέτειες που επιβράδυναν τη διάθεση των εμβολίων, η Ευρώπη τώρα προχωρεί προς την ανοσία και ετοιμάζεται για την επόμενη ημέρα. Όμως η συμπεριφορά της Ουγγαρίας και άλλων χωρών στα θέματα κράτους δικαίου αποτελεί προμήνυμα και των δυσκολιών που θα υπάρξουν, καθώς πλησιάζει η ώρα της αλήθειας για το αν θα υπάρξει και αν θα εφαρμοστεί ο περιβόητος μηχανισμός, που συνδέει τον προϋπολογισμό της ΕΕ με την αντιμετώπιση της διαφθοράς στο κάθε κράτος μέλος.

Την Τετάρτη, η Κομισιόν θα παρουσιάσει ακόμα ένα στοιχημα της, το πακέτο προτάσεων ώστε η Ευρώπη να πετύχει τον στόχο που συμφωνήθηκε πρόσφατα από τα κράτη μέλη για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά

Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν βρέθηκε στην Κύπρο μόλις μισή ημέρα, καθώς έπρεπε αυθημερόν να κατευθυνθεί στην Κροατία, όπου με επισκέψεις της σε πρότζεκτ και χώρους που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, θέλησε να αναδείξει τη χρηματική συνεισφορά της ΕΕ στην καινοτομία.

55% μέχρι το 2030 («Fitfor 55»).

Η επίτευξη των κλιματικών στόχων ήταν προτεραιότητα της Κομισιόν από την έναρξη της θητείας της. Από την αρχή υιοθετήθηκε η προσέγγιση του συντονισμού όλων των τομέων πολιτικής με κατεύθυνση τον στόχο της μείωσης των εκπομπών, με την Κομισιόν να κάνει λόγο για στροφή σε μια πράσινη και βιώσιμη οικονομία και ανανέωση του οικονομικού μοντέλου των ευρωπαϊκών χωρών.

Οι μεταρρυθμίσεις που συνδέονται με το Ταμείο Ανάκαμψης, μεταρρυθμίσεις που κάθε χώρα έχει αναπτύξει σε συντονισμό με τις Βρυξέλλες, έγιναν και ευκαιρία για να προωθηθούν αυτές οι «πράσινες» προτεραιότητες.

Περιοδεία ανάκαμψης

Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν βρέθηκε στην Κύπρο μόλις μισή ημέρα, καθώς έπρεπε αυθημερόν να κατευθυνθεί στην Κροατία, όπου με επισκέψεις της σε πρότζεκτ και χώρους που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ (στην κροατική περίπτωση ένα εργοστάσιο ηλεκτρικών αυτοκινήτων) θέλησε να αναδείξει τη χρηματική συνεισφορά της ΕΕ στην καινοτομία, αλλά και να καταστήσει και την ίδια πιο «ορατή» στην κοινή γνώμη.

Είχαν προηγηθεί ανάλογες επι-

σκέψεις μεταξύ άλλων στην Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ελλάδα, τη Σλοβακία, την Ιταλία και τη Σλοβενία, με επόμενη στάση την Ιρλανδία την ερχόμενη εβδομάδα, επισκέψεις που γίνονται σε συνάρτηση με τις ανακοινώσεις για την έγκριση του κάθε Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης. Στην περίπτωση της Κύπρου η Κομισιόν επικεντρώνει επικοινωνιακά τις ανακοινώσεις της στους στόχους της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης και το πως αυτοί επιτυγχάνονται μέσω των μέτρων για την αξιοποίηση του πακέτου των 1,2 δισ. ευρώ.

Ισορροπίες με Ουγγαρία

Σε αυτό το πλαίσιο, έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον πληροφορίες του Politico που θέλουν την Κομισιόν να σκέφτεται να καθυστερήσει την έγκριση του πακέτου 7,2 δισ. ευρώ για τη χώρα από το Ταμείο Ανάκαμψης, λόγω ανησυχιών πως το πλάνο που έχει καταθέσει η Βουδαπέστη δεν αντιμετωπίζει επαρκώς τις ανησυχίες για τυχόν κατάχρησή των κονδυλίων λόγω της διαφθοράς στη χώρα.

Σύμφωνα με το ρεπορτάζ, μέσω του οποίου ανώνυμοι αξιωματούχοι συνειδητά στέλνουν μηνύματα στον Ορμπάν, η Κομισιόν έχει μέχρι τη Δευτέρα να εγκρίνει το πλαίσιο. Όπως σημειώνεται, δεν αποκλείεται

η Κομισιόν να εγκρίνει τελικά το Εθνικό Σχέδιο της χώρας εφόσον πετύχει κάτι που μπορεί να παρουσιάσει ως βελτίωση, αποφεύγοντας έτσι να έρθει σε σύγκρουση με την Βουδαπέστη.

Όπως τονίζουν στο ρεπορτάζ διπλωματικές πηγές, οι Βρυξέλλες δεν μπορούν να δώσουν τόσο εύκολα το πράσινο φως σε μια κυβέρνηση που νομοθετεί εις βάρος μειονοτήτων, όπως έγινε στην περίπτωση του ομοφοβικού νόμου κατά της λεγόμενης «γκέι προπαγάνδας».

Ποιες προϋποθέσεις;

Η ένταση μεταξύ Βρυξελλών και Βουδαπέστης πηγάζει από την διασύνδεση της παροχής κονδυλίων από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό με την κατάσταση του κράτους δικαίου σε κάθε χώρα που συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου.

Μετά από έντονες διαπραγματεύσεις και αντιδράσεις κυρίως από την Ουγγαρία και την Πολωνία (που ένιωσαν πως στοχοποιούνται - κάτι λογικό δεδομένης της αυξανόμενης καταπάτησης δημοκρατικών αρχών από τις κυβερνήσεις τους), προέκυψε ένας μηχανισμός που στοχεύει αποκλειστικά στην προστασία των κονδυλίων από τυχόν κατάχρηση, πρακτικές διαφθοράς και συγκρούσεις

συμφερόντων.

Το πρόβλημα με τον μηχανισμό είναι πως αυτό που συμφωνήθηκε μεταξύ των 27 ήταν να ξεκινήσει διαδικασία διαμόρφωσης κατευθυντήριων γραμμών και προϋποθέσεων σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, διαδικασία που συνεχίζεται. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να μην προχωρήσει σε μέτρα σε σχέση με τα κονδύλια λόγω του κράτους δικαίου μέχρι το Δικαστήριο της ΕΕ να γνωμοδοτήσει για το κατά πόσο αυτά συνάδουν με τις Συνθήκες της ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πάντως δεν φαίνεται διατεθειμένο να αφήσει το θέμα να ξεχαστεί. Την Πέμπτη η ολομέλεια ενέκρινε ψήφισμα (με 529 ψήφους υπέρ, 150 κατά και 14 αποχές) με το οποίο απαιτεί από την Κομισιόν να ξεκινήσει έρευνες χωρίς καθυστέρηση για τη χρήση κονδυλίων, κατά χωρών που παραβιάζουν το κράτος δικαίου. Όπως σημειώνεται στο ψήφισμα, «η κατάσταση σε κάποια κράτη μέλη χρήζει προσοχής το συντομότερο», εννοώντας κυρίως τις γνωστές περιπτώσεις της Ουγγαρίας, της Πολωνίας και της Τσεχίας. Ήδη πριν μερικές εβδομάδες το Κοινοβούλιο απείλησε πως θα προσφύγει κατά της Κομισιόν στο Δικαστήριο της ΕΕ αν δεν εφαρμόσει τον μηχανισμό.

Πάμε για μείωση 55% των ρύπων

Καθώς η διαδικασία έγκρισης των κονδυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης συνεχίζεται, η γραφειοκρατική μηχανή στις Βρυξέλλες και τα ΜΜΕ στρέφουν την προσοχή τους στις ανακοινώσεις της ερχόμενης εβδομάδας για το πακέτο μέτρων για την επίτευξη του στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% μέχρι το 2030. Το φιλόδοξο πρόγραμμα ουσιαστικά επεκτείνει τους τομείς πολιτικής με μέτρα που αφορούν την προσπάθεια για μείωση των εκπομπών. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται επιπρόσθετη φορολογία σε εισαγωγές προϊόντων που δεν τηρούν περιβαλλοντικές προδιαγραφές (carbon border adjustment mechanism), την προσθήκη της ναυτιλίας και των αερομεταφορών στο σύστημα εμπορίας εκπομπών (που καλύπτει σήμερα την βιομηχανία) αλλά και τη δημιουργία ενός ανάλογου συστήματος για τις οδικές μεταφορές, καθώς και πρωτοβουλίες για την προώθηση περιβαλλοντικά πιο καθαρών καυσίμων στις αερομεταφορές και τη ναυτιλία. Το πακέτο μέτρων που θα παρουσιαστεί την Τετάρτη, θα περιλαμβάνει ακόμα νέες προδιαγραφές εκπομπών για οχήματα, νέες προδιαγραφές για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και νέους στόχους για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η προώθηση του προγράμματος αυτού έρχεται τη στιγμή που σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, όλο και περισσότεροι Ευρωπαίοι αντιλαμβάνονται πως η κλιματική αλλαγή είναι σήμερα το σοβαρότερο πρόβλημα στον πλανήτη. Σύμφωνα με ευρήματα από το τελευταίο ευρωβαρόμετρο, 93% των ερωτηθέντων θεωρούν πως πρόκειται για σοβαρό ζήτημα, και 90% συμφώνησαν πως η μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου είναι προτεραιότητα.

Πώς κατανέμονται τα κονδύλια του Σχεδίου Ανάκαμψης

Πράσινη και ψηφιακή μετάβαση καταλαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος, 41% και 23% του προϋπολογισμού αντίστοιχα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το 41% των συνολικών κονδυλίων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου, ή αλλιώς 501 εκατ. ευρώ αφορούν στην πράσινη μετάβαση και το 23%, ή αλλιώς 282 εκατ. ευρώ στην ψηφιακή μετάβαση. Η Κύπρος μπορεί να λάβει στο μέγιστο συνολικά κονδύλια 1,23 δισεκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων το 1,006 δισεκα-

Αναμένεται μέχρι τα μέσα Αυγούστου προκαταβολή, ποσό που αντιστοιχεί στο 13% του συνολικού πακέτου, ήτοι 156 εκατομμύρια ευρώ.

τομμυρίων σε χορηγίες και 230 εκατομμύρια ευρώ σε δανεισμό. Τα έργα, που περιλαμβάνουν 58 μεταρρυθμίσεις και 76 επενδύσεις, αποτελεί ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με –όπως καταγράφεται επίσημα στον ιστότοπο του «Κύπρος το Αύριο»- 672,5

δισεκατομμύρια ευρώ σε διαθέσιμα δάνεια και επιχορηγήσεις για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα υλοποιήσουν τα κράτη-μέλη της ΕΕ ώστε να μετριάσουν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας, αλλά και να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες περισσότερο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες σε μελλοντικές προκλήσεις αλλά και στις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Πέντε είναι οι άξονες που στηρίζεται η Κύπρος αναφορικά με το Εθνικό της Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Χωρίζονται σε πέντε άξονες προτεραιοτήτων, που είναι η Δημόσια Υγεία και Πολιτική Προστασία – Μαθήματα από την Πανδημία, Επιτάχυνση της μετάβασης σε μια πράσινη οικονομία, Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας της οικονομίας, προς μια ψηφιακή εποχή και Αγορά εργασίας και η Εκπαίδευση και ανθρώπινο κεφάλαιο. Αξίζει να σημειωθεί πως αναμένεται μέχρι τα μέσα Αυγούστου προκαταβολή, ποσό που αντιστοιχεί στο 13% του συνολικού πακέτου, ήτοι 156 εκατομμύρια ευρώ. Για τη δημόσια υγεία και πολιτική προστασία, δι-

Πέντε είναι οι άξονες που στηρίζεται η Κύπρος αναφορικά με το Εθνικό της Σχέδιο για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις.

δάγματα από την κρίση προορίζονται 74,1 εκατ. ευρώ ή αλλιώς 6% του συνόλου και συγκεκριμένα για ένα ανθεκτικό και αποτελεσματικό σύστημα υγείας και ενισχυμένη πολιτική προστασία. Για την ταχεία μετάβαση στην Πράσινη Οικονομία 447,6 εκατ. ευρώ ή αλλιώς 36,3% του συνόλου. Για

την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας 449,3 εκατ. ευρώ, ή αλλιώς 36,4% του συνόλου. Προς μια ψηφιακή εποχή 89,4 εκατ. ευρώ, ή αλλιώς 7,3% του συνόλου. Τέλος, για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία, την εκπαίδευση και το ανθρώπινο δυναμικό,

172,9 εκατ. ευρώ ή 14% του συνόλου.

Περαιτέρω τμηματοποίηση

Προχωρώντας ένα βήμα παρακάτω, υπάρχουν τρεις τομείς που κατανέμονται τα 447,6 εκατ. ευρώ της πράσινης μετάβασης. Για την κλιματική ουδετερότητα, ενεργειακή απόδοση και διεύθυνση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) αντιστοιχούν 269 εκατ. ευρώ ή 22,3% επί του συνόλου. Για τις βιώσιμες μεταφορές αντιστοιχούν 91,3 εκατ. ευρώ ή 7,6% επί του συνόλου. Για την έξυπνη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων αντιστοιχούν 87,3 εκατ. ευρώ ή 7,2% επί του συνόλου. Όσον αφορά στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και των 422,3 εκατ. ευρώ, υπάρχουν πέντε τομείς που κατανέμονται τα εν λόγω κονδύλια. Για την διαφοροποίηση της οικονομίας αντιστοιχούν 166,4 εκατ. ευρώ ή 13,8% επί του συνόλου, για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας 64 εκατ. ευρώ ή 5,3% επί του συνόλου, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων 51,4 εκατ. ευρώ ή 4,3%, για εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, μεταρ-

ρύθμιση δικαστικού συστήματος και καταπολέμηση της διαφθοράς 96 εκατ. ευρώ ή 7,9% και για την διασφάλιση της χρηματοοικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας 44,5 εκατ. ή 3,7% επί του συνόλου.

Αναφορικά δε με την κατηγορία «προς μια ψηφιακή εποχή» και τα 89,4 εκατ. ευρώ ή 7,4% επί του συνόλου, κατανέμονται σε δύο τομείς. Ο λόγος για την Αναβάθμιση υποδομών για συνδεσιμότητα που αντιστοιχούν 53 εκατ. ευρώ ή 4,4% επί του συνόλου του προϋπολογισμού και για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης 36,4 εκατ. ευρώ ή 3% επί του συνόλου.

Τέλος, τα 172,9 εκατ. ευρώ της απασχόλησης, κοινωνικής προστασίας, εκπαίδευσης και ανθρώπινου δυναμικού ή το 14,3% του συνολικού προϋπολογισμού, κατανέμονται σε δύο τομείς. Για τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος - αναβάθμιση και ενίσχυση δεξιοτήτων αντιστοιχούν 94 εκατ. ευρώ ή 7,8% επί του συνόλου και για την αγορά εργασίας, κοινωνική ευημερία και ενσωμάτωση 78,9 εκατ. ευρώ ή 6,5% επί του συνόλου του προϋπολογισμού των 1,2 δισεκατομμυρίων ευρώ που δικαιούται η Κύπρος.

Βγαίνει ακόμα η εξίσωση του τουρισμού

Γύρω στις 95 πτήσεις την εβδομάδα από Ρωσία, θετική εξέλιξη και η απόφαση της Μ. Βρετανίας για την πορτοκαλί ζώνη

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«Παρά τη δυσκολία της στιγμής πιστεύω ότι είναι εφικτό να πάμε καλύτερα από πέρσι». Αυτό δήλωσε στην «Κ» ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας, σχολιάζοντας τις κακές επιδόσεις της Κύπρου που είχαν ως αποτέλεσμα να βυθιστεί στο κόκκινο σε ΕΕ και Γερμανία και να ισοπεδώσει τις προσδοκίες για αφίξεις και πληρότητες στα ξενοδοχεία. Ωστόσο, η παρτίδα δεν έχει χαθεί παντελώς. Τουλάχιστον αυτό προκύπτει από τις εκτιμήσεις τόσο του Υφυπουργείου, όσο και των ξενοδόχων οι οποίοι κάνουν λόγο για ακτίδες φωτός και σε αυτή την δοκιμασία.

Ο ρόλος της Ρωσίας

Η μία περίπτωση είναι αυτή της Ρωσίας. Αν και οι ναυλωμένες πτήσεις δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη, και παρά την κακή επιδημιολογική

Υπάρχει πιθανότητα το ποσοστό των εμβολιασμένων να είναι το κριτήριο αξιολόγησης των χωρών στον ECDC.

Στις 15 Ιουλίου αναμένεται η επόμενη αξιολόγηση χωρών από την Βρετανία. Το στοίχιμα για την Κύπρο είναι να μην κατακυλλήσει στην κόκκινη κατηγορία.

μας εικόνα αυτή την στιγμή σύμφωνα με τον Υφυπουργό Τουρισμού φτάνουν στα αεροδρόμια της Κύπρου γύρω στις 95 πτήσεις την εβδομάδα. Πρόκειται για επίπεδα ρεκόρ για τη φετινή χρονιά όπως τόνισε ο Σάββας Περδίας, εκτιμώντας ότι αυτοί οι αριθμοί θα συνεχίσουν να καταγράφονται και τον Αύγουστο.

Ταξίδια από Βρετανία

Θετικά αποτιμάται και η απόφαση της Βρετανίας για άρση της καραντίνας σε εμβολιασμένους ταξιδιώτες από χώρες της πορτοκαλί κατηγορίας. Αυτό μεταφράζεται από τους τουριστικούς φορείς σε έναρξη ταξιδίων από τις 19 Ιουλίου, ημερομηνία που ξεκινούν τα ταξίδια για τους Βρετανούς. Κάτι τέτοιο θα ισχύσει φυσικά εφόσον η Κύπρος διατηρηθεί στην πορτοκαλί κατηγορία και στην επόμενη αξιολόγηση τους που θα ανακοινωθεί στις 15 Ιουλίου. Το στοίχιμα για την Κύπρο είναι να μην κατακυλλήσει στην

κόκκινη κατηγορία και στην Βρετανία. Μια τέτοια εξέλιξη θα βάλει ταφόπλακα στις ελπίδες για διακοπές Βρετανών στην Κύπρο, ενώ σε συνδυασμό με το κόκκινο της ευρωπαϊκής αγοράς, το τοπίο στον τουρισμό σκοτεινιάζει επικίνδυνα.

Δύσκολο, αλλά...

Εξαιρετικά δύσκολα τα πράγματα πάντως στην ευρωπαϊκή αγορά, μετά την υποβάθμιση μας στο βαθύ κόκκινο. Πρόκειται για το 70% των διαθέσιμων αεροπορικών θέσεων για την Κύπρο και μια αγορά η οποία είναι στους στόχους για αύξηση των μεριδίων αγοράς. Ωστόσο, επισημαίνει ο Σάββας Περδίας και πάλι οι εμβολιασμένοι δεν έχουν περιορισμό στην επιστροφή τους. Άρα σημειώνει ότι παρόλη τη δυσκολία με την επιδημιολογική μας κατάσταση, τα ταξίδια προς την Κύπρο δεν έχουν απαγορευτεί.

Η άλλη όψη

Στις περιοχές κινδύνου είναι η

Στο βαθύ κόκκινο της ΕΕ έχει βυθιστεί η Κύπρος, ενώ η αισιοδοξία που μας έδωσε πρόσφατα η αναβάθμιση της Γερμανίας ήταν προσωρινή.

Αύξηση κρατήσεων βλέπουν οι ξενοδόχοι

Αύξηση κρατήσεων βλέπουν οι ξενοδόχοι και βασίζονται στην θετική εικόνα που καταγράφει η ρωσική αγορά και στο επικείμενο άνοιγμα ταξιδίων από την Βρετανία. Μιλώντας στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του ΠΑΣΥ-ΞΕ Φιλόκυπρος Ρουσσουνίδης, σημείωσε ότι υπό αυτά τα δε-

Κύπρος για την Γερμανία. Αυτό σημαίνει ότι από σήμερα 11 Ιουλίου, όσοι ταξιδιώτες δεν έχουν εμβολιαστεί, επιστρέφοντας από την Κύπρο θα μπαίνουν σε καραντίνα για διάστημα 10 ημερών. Μιλώντας στην «Κ» ο Σάββας Περδίας ανέφερε ότι κάπως έτσι θα κινηθεί πλέον η Ευρώπη. Θα μπαίνουν άλλοι κανόνες για όσους έχουν εμβολιαστεί και άλλοι για τους μη εμβολιασμένους. Φαίνεται λοιπόν

δομένα οι αφίξεις και οι πληρότητες στα ξενοδοχεία θα αυξηθούν. Όλα αυτά φυσικά υπό την αίρεση των αποφάσεων της Βρετανίας, αλλά κυρίως της επιδημιολογικής εικόνας της Κύπρου και της εμβολιαστικής κάλυψης του πληθυσμού.

ότι οδηγούμαστε προς αυστηροποίηση των πρωτοκόλλων επιστροφής για τους μη εμβολιασμένους, ενώ όσοι έχουν λάβει το εμβόλιο δεν θα υπόκεινται σε οποιοδήποτε περιορισμό. Εξέφρασε επίσης την εκτίμηση ότι στο μέλλον θα αλλάξει και ο τρόπος αξιολόγησης του ECDC ώστε να μην δίνεται ιδιαίτερη σημασία στον αριθμό των κρουσμάτων κάθε χώρας αλλά στο ποσοστό των εμβολιασμένων.

Μονόδρομος τα μέτρα

Οι τελευταίοι περιορισμοί που ανακοινώθηκαν από τον Υπουργό Υγείας, ήταν ως φαίνεται μονόδρομος τόσο για τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού, όσο και για την εικόνα της χώρας στις αγορές του εξωτερικού. Όπως φαίνεται εντατικοποίηση των μέτρων δεν θα υπάρξει και ούτε άλλωστε είναι κάτι που αυτή την στιγμή θεωρείται ότι θα λειτουργήσει υπέρ της Κύπρου. Υπέρ των εισηγήσεων του Υπουργείου Υγείας τάσσεται ο Υφυ-

Εμβολιασμοί στα ξενοδοχεία

Το Σάββατο ξεκίνησε και το πρόγραμμα εμβολιασμού στα ξενοδοχεία μέσω κινητής μονάδας, μια πρωτοβουλία του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων. Πρώτο ξενοδοχείο στο οποίο θα γίνουν εμβολιασμοί προσωπικού, είναι το Aphrodite Hills στην παρουσία του Υπουργού Υγείας ο οποίος και θα κηρύξει την έναρξη των κινητών μονάδων. Τις επόμενες ημέρες η κινητή μονάδα θα επισκεφθεί και τις υπόλοιπες επαρχίες. Μέχρι στιγμής πέραν των 100 ξενοδοχείων και πέραν των 1500 εργαζομένων έχουν δηλώσει συμμετοχή στο πρόγραμμα εμβολιασμού κάτι που ικανοποιεί. Με αυτούς τους αριθμούς, εκτιμάται σύμφωνα με τον ΠΑΣΥΞΕ ότι το ποσοστό κάλυψης στα ξενοδοχεία θα αυξηθεί γύρω στο 60-70%.

πουργός Τουρισμού. Όπως ανέφερε οι τελευταίοι περιορισμοί είναι προς την ορθή κατεύθυνση και εξέφρασε την πεποίθηση ότι θα βοηθήσουν στην επιδημιολογική κατάσταση της Κύπρου και στην ενίσχυση του εμβολιαστικού προγράμματος. «Εισακουστήκαμε. Αυτά που έχει εφαρμόσει το Υπουργείο Υγείας είναι πράγματα που θα βοηθήσουν τον τουρισμό. Σίγουρα δεν θα διαφανεί από τη μια μέρα στην άλλη, αλλά χρειάζονται κάποιες εβδομάδες», σχολίασε. Εξέφρασε την πεποίθηση ότι μέχρι τις αρχές Αυγούστου τα πράγματα θα είναι πιο καλά επιδημιολογικά, ότι το μόνο που μένει να γίνει για να βελτιωθεί η επιδημιολογική εικόνα είναι η αύξηση στις εμβολιαστικές κάλυψης του πληθυσμού. «Μας στοιχίζει πολύ ακριβά ως τουριστική βιομηχανία αυτό που συμβαίνει αυτή την στιγμή. Είμαστε από τις λίγες χώρες που στην καρδιά του καλοκαιριού είμαστε σε κόκκινη κατηγορία».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΑΥΛΟΥ ΛΟΪΖΟΥ**

Η σημασία της ορθής διαχείρισης ακινήτων προτού βγουν στην αγορά

Ενας από τους τομείς στους οποίους δίδει ιδιαίτερη έμφαση η εταιρεία μας, η WIREFS, είναι στη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και πρωτίστως ακινήτων. Από την εμπειρία μας, έχουμε μάθει πως η αξία του κάθε ακινήτου και η απόδοση που τελικά θα έχει, είναι ανάλογη της σημασίας που του δίνεις και των διαδικασιών διαχείρισης που εφαρμόζεις.

Στην Κύπρο ακόμα δεν είναι ευρέως γνωστή η σημασία της ορθής διαχείρισης ακινήτων. Οι πλείστοι ιδιοκτήτες ακινήτων θεωρούν πως είτε επενδύσουν σε ένα ακίνητο προτού το διαθέσουν στην αγορά είτε όχι, και πάλι τις ίδιες προσφορές θα λάβουν. Ενδεχομένως να πιστεύουν τα πιο πάνω, επειδή παρόλο που η Κτηματαγορά αποτελεί ένα σημαντικό τομέα της κυπριακής οικονομίας, εντούτοις, έχει μείνει προσκολλημένη στο τι ίσχυε προ δεκαετιών. Στο εξωτερικό, η διαχείριση ακινήτων θεωρείται μία επιβεβλημένη διαδικασία η οποία μεγιστοποιεί την αξία των ακινήτων και αυξάνει την απόδοσή τους. Γι' αυτό άλλωστε και υπάρχουν πάρα πολλές εταιρείες οι οποίες ασχολούνται αποκλειστικά με τη διαχείριση ακινήτων. Θεωρούμε πως είναι καιρός και στην Κύπρο ο συγκεκριμένος κλάδος των ακινήτων να αρχίσει να αναπτύσσεται. Ειδικά αυτήν την περίοδο που πολλά ακίνητα διατίθενται στην αγορά από τραπεζικά ιδρύματα ή εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και ο

Με το να ενεργούν εκ των προτέρων οι ιδιοκτήτες ακινήτων, δίδουν στα περιουσιακά τους στοιχεία τα απαιτούμενα εκέγγυα για να διατεθούν.

ανταγωνισμός έχει καταστεί πιο έντονος, είναι επάναγκες τα δικά σας ακίνητα να ξεχωρίζουν έναντι του ανταγωνισμού. Επειδή όμως, τα όσα αναφέρω μπορεί να μην είναι ιδιαίτερα κατατοπιστικά, να μου επιτρέψετε να παραθέσω ένα συγκεκριμένο πραγματικό παράδειγμα βέλτιστης διαχείρισης ακινήτου.

Τελικός στόχος της εργασίας που μας ανατέθηκε, ήταν η πώληση μεγάλου βιομηχανικού ακινήτου. Σε αντίθεση με μία τυπική διαδικασία πώλησης, εμείς ακολουθήσαμε τα εξής βήματα:

Εντοπίσαμε και ελέγξαμε όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με το ακίνητο. Μπορεί να είναι απλώς χαρτιά αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τον επιδοξο αγοραστή και η ύπαρξη τους αμέσως δημιουργεί ένας αίσθημα ασφάλειας ότι ο πωλητής του ακινήτου είναι σοβαρός και επαγγελματίας.

Επιθεωρήσαμε τον χώρο και κάναμε τις απαιτούμενες βελτιώσεις, όπως επιδιόρθωση μεγάλων ζημιών και γενικό

καθαρισμό, ώστε το ακίνητο να δημιουργεί καλή εντύπωση από την πρώτη ματιά.

Ακολούθησε επαγγελματική φωτογράφιση του ακινήτου και των υποδομών ώστε οι δημοσιεύσεις σε διάφορα Μέσα να κεντρίζει το ενδιαφέρον των ενδιαφερόμενων αγοραστών.

Ακολουθώντας ενημερώσαμε τον ιδιοκτήτη του ακινήτου κοινοποιώντας τους δεδομένα όσον αφορά τις τιμές στις οποίες πωλήθηκαν παρόμοια ακίνητα αλλά και πόσα ήταν η αρχική τιμή τους. Πολλές φορές αυτό που ο ιδιοκτήτης νομίζει ότι μπορεί να αξίζει το ακίνητό του, διαφέρει από αυτό που πραγματικά αξίζει.

Καταρτίσαμε λίστα με εταιρείες της περιοχής των οποίων οι εργασίες ενδεχομένως να δημιουργούσαν την ανάγκη για ένα τέτοιο ακίνητο. Άρα, κινήθηκαν στοχευμένα για εξεύρεση των κατάλληλων αγοραστών.

Επικοινωνήσαμε με όλους τους ενδυνάμει αγοραστές του ακινήτου. Τους ενημερώσαμε αναλόγως και καταγράψαμε το ενδιαφέρον τους. Ακόμα κι όσους δεν ενδιαφέρονταν, φροντίσαμε να μάθουμε τους λόγους γιατί οι απαντήσεις τους ενδεχομένως να μας έδειχναν πως εμείς ήμασταν που δεν κάναμε κάτι καλά.

Ταυτόχρονα, καταρτίστηκε δεύτερη λίστα με υποψήφιους αγοραστές με κριτήριο την αλλαγή χρήσης του ακινήτου, σύμφωνα με τα όσα επιτρέπει το πολε-

οδομικό σχέδιο της περιοχής.

Για τη διαδικασία που ακολουθήσαμε και το στάδιο στο οποίο βρισκόμασταν, ενημερώναμε σε εβδομαδιαία βάση τον ιδιοκτήτη του ακινήτου με πάσα λεπτομέρεια.

Η διαδικασία δεν ήταν εύκολη, αλλά τελικά εντοπίσαμε τον κατάλληλο αγοραστή στις ανάγκες του οποίου το ακίνητο ταίριαζε απόλυτα. Μπορεί να ακούγεται σαν παραμύθι με ευτυχές τέλος και πράγματι κάπως έτσι έμοιαζε. Όσοι όμως ασχολούνται με τον τομέα των ακινήτων γνωρίζουν πως πολλές φορές τα πράγματα δεν είναι ρόδινα. Αν μη τι άλλο όμως, ακολουθώντας αυτή τη διαδικασία, έστω κι αν δεν βρεθεί αγοραστής σε σύντομο χρονικό διάστημα, ο ιδιοκτήτης του ακινήτου θα νιώθει ότι έκανε ό,τι καλύτερο ήταν δυνατό για να το διαθέσει. Και σίγουρα, πλέον το ακίνητο θα είναι σε τέτοια κατάσταση που δεν θα ντρέπεται να το δείξει σε μελλοντικούς ενδιαφερόμενους αγοραστές. Καταληκτικά, με το να ενεργούν εκ των προτέρων οι ιδιοκτήτες ακινήτων, αντί να περιμένουν τις εξελίξεις να έρθουν να τους βρουν, δίδουν στα περιουσιακά τους στοιχεία τα απαιτούμενα εκέγγυα για να διατεθούν ενώ η επικοινωνία με ενδυνάμει αγοραστές τους βοηθά να κατανοήσουν πιο καλά τα θέλω και τις ανάγκες τους.

* Ο Παύλος Λοΐζου είναι Διευθύνων Σύμβουλος, WIRE FS

Το Κολέγιο CDA δίπλα στους πυρόπληκτους και στους ανθρώπους της πρώτης γραμμής

Συγκλονισμό και θλίψη εκφράζει το Κολέγιο CDA για τις καταστροφικές πυρκαγιές που έπληξαν το νησί μας τις τελευταίες μέρες. Με αίσθημα ευθύνης έναντι του κοινωνικού συνόλου κι εκφράζοντας συμπάρασταση στους συνανθρώπους μας, το Κολέγιο CDA προσφέρει δεκαδύο υποτροφίες για την ακαδημαϊκή χρονιά 2021-2022. Πρόκειται για τέσσερις υποτροφίες σε κάθε Παράρτημα του Κολεγίου σε Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο.

Συγκεκριμένα δύο υποτροφίες σε κάθε πόλη για μαθητές που κατοικούν στις πληγείσες περιοχές στις κοινότητες Συκόπετρας, Αρακαπά, Επταγώνειας, Οδού, Μελίνης, Ακαψού, Οράς, Αγίων Βαβατσινιάς και Βαβατσινιάς (με δικαιολογητικό που να πιστοποιεί την ταχυδρομική διεύθυνση). Καθώς και δύο υποτροφίες σε κάθε πόλη για ανθρώπους που βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή ή τις οικογένειές τους (*συγγενείς πρώτου βαθμού) και ανήκουν στο δυνάμικο του Τμήματος Δασών, της Αστυνομίας, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, της Πολιτικής Άμυνας, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, των Επαρχιακών Διοικήσεων Λεμεσού και Λάρνακας, της Εθνικής Φρουράς και των Κοινοτικών Συμβουλίων των περιοχών που έχουν πληγεί (με βεβαίωση από αρμόδια αρχή που να πιστοποιεί εργασία τις εν λόγω ημερομηνίες).

Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι δικαιούχοι της κρατικής φοιτητικής χορηγίας και δεν ισχύει για υφιστάμενους φοιτητές. Δηλώσεις ενδιαφέροντος στο τηλ. 7777 0232 μέχρι 31/08/2021. Αυτές τις δύσκολες στιγμές το Κολέγιο CDA δηλώνει έμπρακτα τη στήριξη του δίπλα στους συνανθρώπους μας.

Αναστολή δόσεων και εκποιήσεων γεννά κακοπληρωτές

Με πρόσχημα την πανδημία, ρεύμα δανειοληπτών δεν επανέρχονται σε καταβολή δανείων

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η αναστολή των εκποιήσεων γεννά τον κίνδυνο της κουλτούρας μη αποπληρωμής δανείων, ωστόσο η κύηση αυτού του ρεύματος δημιουργήθηκε τη χρονική στιγμή που δόθηκε η δυνατότητα σε όλο τον κυπριακό πληθυσμό να μπει στο σχέδιο αναστολής δόσεων δανείων και τόκων. Το πρωτόγνωρο για τα ευρωπαϊκά δεδομένα ποσοστό των δανειοληπτών που συμμετείχαν στο σχέδιο αναστολής των δόσεων, αν και ως φιλοσοφία ήταν σωστή, ήταν μέτρο το οποίο δημιουργήθηκε για να έχει βραχυπρόθεσμη εφαρμογή των 9 μηνών (short-term). Ωστόσο, ουδείς προέβλεπε πως η πανδημία θα «κυνηγεί» τα κράτη –όπως και την Κύπρο- μέχρι και τα μέσα του Ιουλίου του 2021 με ισχυρό ρυθμό και να γίνεται λόγος για επιστροφή στην κανονικότητα πλέον από το 2022. Η αναστολή των εκποιήσεων είναι το «κερασάκι στην τούρτα» αναφορικά με τη δημιουργία κουλτούρας μη αποπληρωμής, ή αλλιώς νέου ρεύματος στρατηγικών κακοπληρωτών. Και γίνεται λόγος πλέον για δοκιμασία της υπομονής των θεσμών και των οίκων αξιολόγησης αναφορικά με την οικονομία της Κύπρου και την πιθανότητα να υποβαθμιστεί το αξιόχρεό της. Η αναστολή των δόσεων δό-

θηκε σε όλους τους πελάτες, οι οποίοι απλά δεν είχαν μη εξυπηρετούμενο δάνειο λίγο πριν την εφαρμογή του μέτρου και το προωθούσαν οι τράπεζες όπως προωθούσαν πιστωτικές κάρτες τη δεκαετία του 2000 που η ρευστότητα των τραπεζών ήταν στα ύψη και έπρεπε να την διοχετεύσουν. Όλη η ιδέα του «μη-δενισμού» των δόσεων ήταν προσέγγιση βραχυπρόθεσμη (short-

Στόχος αυτών που σχεδίασαν το μέτρο της αναστολής των δόσεων στα κράτη, ήταν να τονώσουν την οικονομία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

term), αλλά ο ιός έχει διαφορετική άποψη και ήρθε για να μείνει με μεταλλάξεις που θα υπάρχουν για πολλά χρόνια ακόμα. Με πρόσχημα λοιπόν την πανδημία, ρεύμα δανειοληπτών δεν επανέρχονται στην καταβολή των δόσεων. Το πλαίσιο δε των εκποιήσεων, που προστατεύει μέχρι και «παλαιές αμαρτίες» προ 10ετιών και 15ετιών (legacy loans) δημιουργεί τη νέα «φουρνιά»

των στρατηγικών κακοπληρωτών που θα κρυφτούν πίσω από την πανδημία, από μια ευρύτερη οικονομική κατάσταση που δεν είναι καλή και ενός Κοινοβουλίου που συνεχώς θα ψηφίζει υπέρ του δανειολήπτη. Από την άλλη, οι φωνές της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών, εργοδοτικών πλευρών και των τραπεζών -αν και σωστές ως τοποθετήσεις- δεν φαίνεται να έχουν την δύναμη να ανατρέψουν οποιαδήποτε αναστολή εκποιήσεων έχει προγραμματιστεί.

Στόχος αυτών που σχεδίασαν το μέτρο της αναστολής των δόσεων στα κράτη ήταν να τονώσουν την οικονομία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Τα μεγέθη της αναστολής των δόσεων στην Κύπρο ήταν τεράστια και «εργαλειοποιήθηκε» ο ιδιωτικός τομέας για να δώσει ανάσες στην οικονομία, κάτι που δεν έγινε σε άλλα κράτη σε αντίστοιχο ποσοστό. Τα νούμερα της Κύπρου ήταν –ομολογουμένως- εκκωφαντικά, θεωρώντας εκ του αποτελέσματος τις τράπεζες επέκταση του κράτους δίνοντας ελαφρύνσεις ευρείας κλίμακας χρησιμοποιώντας ιδιωτικά κεφάλαια. Υπενθυμίζεται πως η συμβατική αξία των δανείων για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων ανήλθε σε 11,74 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα

Τα μεγέθη της αναστολής των δόσεων στην Κύπρο ήταν τεράστια και «εργαλειοποιήθηκε» ο ιδιωτικός τομέας για να δώσει ανάσες στην οικονομία, κάτι που δεν έγινε σε άλλα κράτη σε αντίστοιχο ποσοστό.

7,07 δισ. αφορούσαν σε επιχειρηματικά δάνεια και τα 4,67 δισ. σε δάνεια νοικοκυριών. Αναστολή δανείων αιτήθηκαν συνολικά 50.586 δανειολήπτες, εκ των οποίων οι 44.428 αφορούσαν νοικοκυριά και οι 6.158 επιχειρήσεις. Ο λόγος για το πρώτο κύμα αναστολής, καθώς στο δεύτερο, που εφαρμόστηκε από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Ιούνιο του 2021 ήταν μικρά τα νούμερα. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών στο Σχέδιο μπήκαν το 48,1% των δανείων στην Κύπρο, ενώ το δεύτερο κράτος που συμμετείχε ενεργά στο Σχέδιο ήταν η Ουγγαρία με 23,3% και Πορτογαλία με 22,2%.

Και η νέα αναστολή

Εγκρίθηκε η αναστολή των εκποιήσεων μέχρι τέλος Οκτωβρίου 2021 από την Βουλή των Αντιπρο-

σώπων την περασμένη Πέμπτη, πρόταση που πέρασε με 27 ψήφους υπέρ, με 15 εναντίον και 9 αποχές από την Ολομέλεια. Η πρόταση που πέρασε προνοεί την αναστολή εκποιήσεων για κύρια (πρώτη) κατοικία αξίας μέχρι 350 χιλιάδων ευρώ, για επαγγελματική στέγη μέχρι 750 χιλιάδων ευρώ και για αγροτεμάχια μέχρι 100 χιλιάδων ευρώ. Είναι φανερά μικρότερη η περίμετρος από την προηγούμενη –όπως αρκετοί τραπεζικοί χαρακτήριζαν- προκλητική, που λήγει τέλος Ιουλίου 2021. Η αναστολή των εκποιήσεων που λήγει τέλος Ιουλίου αφορά κύρια κατοικία αξίας μέχρι 500 χιλιάδων, επαγγελματική στέγη πολύ μικρής επιμέτρησης που εργοδοτεί λιγότερα από δέκα άτομα προσωπικό και έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ και αγροτεμαχίων μέχρι 250 χιλιά-

δων ευρώ. Όσον αφορά στη νέα αναστολή για μέχρι το τέλος Οκτώβρη, ο Πρόεδρος αναμένεται να μην υπογράψει την πρόταση που ψηφίστηκε και να αναμένει πρώτα τη «Γνώμη» της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας επί του θέματος

Η πραγματική ανάσα

Η πραγματική ανάσα που δόθηκε αναφορικά με το δανεισμό, ήταν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που βγήκαν εκτός τραπεζικού συστήματος. Εάν δεν είχαν γίνει κάποιες μεγάλες πράξεις πωλήσεων δανείων από τις τράπεζες και εάν δεν είχε διασπαστεί ο Συνεργατισμός σε ΚΕΔΙΠΕΣ όσον αφορά το κακό του μέρους και στην Ελληνική Τράπεζα όσον αφορά στο υγιές, αυτή τη στιγμή θα μιλούσαμε με διαφορετικά δεδομένα για την Κύπρο. Πολύ χειρότερα.

Η ανάγκη διαφοροποίησης του οικονομικού μας μοντέλου

Του
**ΝΙΚΟΛΑΑ
ΣΙΑΜΤΑΝΗ**
Διευθυντικό
στέλεχος **Exness**

Κάθε συνετός επενδυτής πρέπει να διαφοροποιεί τις επενδύσεις του. Όπως λέει και το ρητό, δεν είναι ποτέ σοφό να βάζεις όλα τα αυγά στο ίδιο καλάθι. Όμως, ενώ αυτό χρησιμοποιείται κυρίως ως παράδειγμα όταν παρέχονται συμβουλές για προσωπικές επενδυτικές αποφάσεις, το ίδιο μπορεί να ισχύει και σε εθνικό επίπεδο, εάν αντιμετωπίσουμε το ΑΕγχΠ σαν αυτό που είναι: Ένα προϊόν, και πιο συγκεκριμένα ένα ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Πάρτε για παράδειγμα το Ντουμπάι. Παρόλο που η μικρή πόλη των Εμιράτων είχε (και εξακολουθεί να έχει) κάποια αποθέματα πετρελαίου, μια μακροπρόθεσμη πρόβλεψη για το μέλλον κατέστησε σαφή την ανάγκη διαφοροποίησης του εισοδήματός της, αξιοποιώντας άλλες πηγές. Ως αποτέλεσμα, μέσω μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και σκεπτικού, το Ντουμπάι είναι σήμερα αυτό που ξέρουμε. Ένα κω-νευτήρι πολιτισμών που αποτελεί διάσημο τουριστικό προορισμό, τον μεγαλύτερο αεροπορικό κόμβο και το χρηματοοικονομικό κέντρο της Μέσης Ανατολής.

Τα τελευταία 30 χρόνια, η κυπριακή οικονομία κατάφερε επίσης να διαφοροποιηθεί. Από μια οικονομία που βασιζόταν κυρίως στη γεωργία, στράφηκε περισσότερο στον τουρισμό και ενώ η συμβολή του τουρισμού στο ΑΕγχΠ εξακολουθεί να είναι σημαντική, η συνεισφορά του στην προστιθέμενη αξία έχει εδώ και καιρό επισκιαστεί από τον κλάδο των υπηρεσιών, των κατασκευών και των ακινήτων.

Δυστυχώς όμως, με δεδομένη την πανδημία του Covid-19, σε συνδυασμό με την αστάθεια του επενδυτικού κλίματος, το οποίο κλονίστηκε πρόσφατα, είναι εμφανές ότι η ανάπτυξη του τουρισμού, των υπηρεσιών και του κλάδου των ακινήτων χρειάζεται έναν ακόμη πυλώνα για την οικοδόμηση ενός βιώσιμου οικονομικού μον-

τέλου για την Κύπρο. Έναν πυλώνα που θα συμπληρώνει όλους τους προαναφερθέντες κλάδους.

Μετεγκατάσταση έδρας ξένων εταιρειών (headquartering): Προσέλκυση επιχειρήσεων

Το headquartering αποτελεί εδώ και καιρό λέξη-κλειδί το νέο θεμέλιο επάνω στο οποίο θα οικοδομηθεί το οικονομικό μας μοντέλο. Έως σήμερα, η στρατηγική της κυβέρνησης έχει επικεντρωθεί στην παροχή φορολογικών κινήτρων (φορολογικό καθεστώς ταχυδρομικής θυρίδας) προς τις εταιρείες και στόχευε στη μετεγκατάσταση της έδρας ξένων εταιρειών (headquartering) στην Κύπρο. Ενώ η φορολογία και τα οικονομικά κίνητρα γενικότερα είναι πάντα θετικά, δεν επαρκούν, καθώς δεν έχουν αντίκτυπο στο σημαντικότερο στοιχείο του απαιτούμενου μείγματος, ήτοι στους ανθρώπινους πόρους, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η προοπτική λειτουργίας και ανάπτυξης αυτών των εταιρειών.

Επίσης, η πολιτική του headquartering από μόνη της δεν είναι αρκετή για τη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, δεδομένου ότι λίγοι πόροι διοχετεύονται στην πραγματική οικονομία. Αυτό που θα τόνωνε πραγματικά την οικονομία είναι η παράλληλη μετεγκατάσταση ανθρωπίνων πόρων στην Κύπρο, διότι αυτό θα δημιουργούσε έναν ενσπόμενό κύκλο αλυσιδωτών αντιδράσεων στην πραγματική οικονομία.

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα.

Οι εκπαιρισμένοι εργαζόμενοι υψηλής εξειδίκευσης ενισχύουν την οικονομία

Οι αλλοδαποί εργαζόμενοι υψηλής εξειδίκευσης μπορούν να συ-

νεισφέρουν σημαντικά στην οικονομία της χώρας μας. Όταν οι αλλοδαποί εγκαθίστανται στην Κύπρο, η ζωή τους δεν περιορίζεται στην εργασία τους. Για παράδειγμα, ο τρόπος ζωής τους βοηθά στην τόνωση του τουριστικού κλάδου. Στον ελεύθερο χρόνο τους, είναι πιθανό να εξερευνήσουν το νησί, να δοκιμάσουν πολλές δραστηριότητες αναψυχής, όπως επισκέψεις σε τουριστικά αξιοθέατα, μπαρ και εστιατόρια, καταστήματα και εμπορικά κέντρα κ.λπ. Και η αγορά των ακινήτων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους εκπαιρισμένους. Τις περισσότερες φορές, οι εκπαιρισμένοι προτιμούν να εγκατασταθούν στις πιο δημοφιλείς συνοικίες, όπου τα ενοίκια είναι συνήθως υψηλά. Οι δαπάνες των εκπαιρισμένων για λογαριασμούς, υπηρεσίες, είδη διατροφής και ψώνια, είτε σε υπεραγορές είτε σε τοπικά παντοπωλεία, είναι ένας ακόμη παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη. Επομένως, οι υψηλές επενδύσεις τους επανεπενδύονται στην οικονομία της χώρας υποδοχής τους με ποικίλους τρόπους.

Οι εκπαιρισμένοι επιχειρηματίες δημιουργούν θέσεις εργασίας

Πολλές χώρες, όπως η Γερμανία, η Ιαπωνία, οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Νότια Κορέα, καθώς και η Ταϊλάνδη, η Ινδονησία και η Μαλαισία, έχουν χαράξει στρατηγικές προσέλκυσης και διατήρησης ξένων επιχειρηματιών. Πώς βοηθάει αυτό; Κατ' αρχάς, η επιχειρηματική δραστηριότητα στην αλλοδαπή προϋποθέτει κάποια επένδυση, η οποία αναμίξολα έχει αντίκτυπο στην οικονομία. Όμως, δεν είναι μόνο αυτό. Ένας ξένος επιχειρηματίας με ένα καινοτόμο έργο θα αναζητεί τρόπους και μέσα για να αναπτυχθεί, και επομένως θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας, και όχι μόνο για τους ντόπιους. Σήμερα, πολλές χώρες

φημιζονται για τις καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις τους, οι οποίες χρειάζονται συνεχώς ανθρώπους με υψηλή στάθμη δεξιοτήτων για να αναπτυχθούν.

Φόροι και εισφορές εκπαιρισμένων

Είτε είναι κανείς εργαζόμενος είτε επιχειρηματίας στην αλλοδαπή, ο φόρος είναι αναπόφευκτος. Οι αλλοδαποί εργαζόμενοι, οι οποίοι συνήθως δικαιούνται ελκυστικά πακέτα απολαβών, υποχρεούνται επίσης να καταβάλλουν φόρο εισοδήματος. Οι επιχειρηματίες καταβάλλουν εταιρικό φόρο και, μόλις αρχίσουν τις προσλήψεις, θα έχουν και άλλες υποχρεώσεις, όπως μισθοδοσία υπαλλήλων, υποχρεωτική ιατρική ασφάλιση κ.λπ. Όλοι οι εκπαιρισμένοι, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιούχων και των φοιτητών, καταβάλλουν επίσης φόρο προστιθέμενης αξίας για ένα φάσμα αγαθών και υπηρεσιών. Όσοι επιλέγουν να επενδύσουν σε ακίνητα, συνήθως υποχρεούνται να καταβάλλουν φόρο ακινήτων και άλλα τέλη. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, οι εισφορές των εκπαιρισμένων έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους κρατικούς προϋπολογισμούς και στις δημόσιες υπηρεσίες.

Ουσιαστικά, η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης θα τονώσει την ανάπτυξη, θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, θα αυξήσει τα εισοδήματα των νοικοκυριών, θα αυξήσει το ΑΕγχΠ και ούτως καθεξής. Επιπλέον, αυτά τα άτομα θα φέρουν μαζί τους τεχνολογία, εμπειρία, νέες ιδέες και αντιλήψεις, οι οποίες θα οδηγήσουν σε νέες καινοτομίες και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, ενώ η ένταξη τους στην αγορά εργασίας θα επιδράσει θετικά στην προσωπική ανάπτυξη των τοπικών ανθρώπινων πόρων, ενισχύοντας τις ικανότητες, την παραγωγικότητα και την αποδοτικότητα τους.

Η μετάλλαξη «Δέλτα» χαμηλώνει τις προσδοκίες για τον τουρισμό

Ανέφικτη η ανάκτηση του 50% των εισπράξεων του 2019, στο 35% ο νέος στόχος

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σε περαιτέρω καθοδική αναθεώρηση των προβλέψεων για τις φετινές ταξιδιωτικές εισπράξεις έχουν αρχίσει να προσανατολίζονται φορείς του τουρισμού ενόψει του νέου 4ου κύματος της πανδημίας, που οδηγείται από την επιθετική μεταδοτικότητα της μετάλλαξης «Δέλτα». Δεν αποκλείεται μάλιστα η υποτροπή της πανδημίας να οδηγήσει σε αναθεώρηση της ελληνικής πολιτικής απέναντι στον εισερχόμενο τουρισμό και, ακόμα πιθανότερα, της ευρωπαϊκής πολιτικής.

Ωστόσο, καθαρή εικόνα για την πορεία του ελληνικού τουρισμού εκτιμάται πως δεν μπορεί να υπάρξει νωρίτερα από τα τέλη Ιουλίου, οπότε θα έχει διαφανεί με μεγαλύτερη ακρίβεια τόσο η επιδημιολογική τάση όσο και η πρόοδος των εμβολιασμών. Πάντως, σε μια πολυαναμενόμενη από νωρίτερα φέτος εξέλιξη, η Βρετανία ανακοίνωσε πως από τις 19 Ιουλίου οι εμβολιασμένοι πολίτες της θα μπορούν να επισκέπτονται ακόμα και χώρες που βρίσκονται στην «πορτοκαλί» λίστα, όπως η Ελλάδα, χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να μπουν σε καραντίνα κατά την επιστροφή τους, όπως ισχύει σήμερα. Η απόφαση, εφόσον δεν μεταβληθεί ένθεν και ένθεν των συνόρων, ενδέχεται να φέρει επιτέλους σημαντικό συγκριτικό με πέρυσι αριθμό επισκεπτών από τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά του ελληνικού τουρισμού, εφόσον δεν επιδεινωθεί περισσότερο το κλίμα μεταξύ των δυνητικών ταξιδιωτών εξαιτίας της πανδημίας.

Αυστηρότερα πρωτόκολλα

Από την πλευρά του, ο υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης μιλώντας στην «Κ» σημειώνει ότι «χωρίς να παραγνωρίζουμε την υπαρκτή και δικαιολογημένη ανησυχία για τις εξελίξεις στο μέτωπο της πανδημίας, κυρίως εξαιτίας της μετάλλαξης “Δέλτα”, δεν μπορούμε παρά να αξιολογήσουμε ως ιδιαίτερα θετικά ορισμένα στοιχεία, όπως τον αριθμό των αφίξεων στη διάρ-

Νωρίτερα από τα τέλη Ιουλίου δεν θα έχουμε καθαρή εικόνα για την πορεία του ελληνικού τουρισμού. Μέχρι τότε θα έχει διαφανεί με μεγαλύτερη ακρίβεια η επίπτωση της μετάλλαξης, καθώς και η πρόοδος των εμβολιασμών.

Ελπίδες από το άνοιγμα της βρετανικής αγοράς στα τέλη Ιουλίου.

κεια του Ιουνίου». Κατ’ ουσίαν ήταν αυτός ο πρώτος μήνας του ανοίγματος για τον ελληνικό τουρισμό το 2021 και τα δεδομένα από το πλήθος των εισερχόμενων ταξιδιωτών είναι άκρως ενθαρρυντικά, αναφέρει ο υπουργός. «Πήγαμε πολύ καλύτερα από τον αντίστοιχο μήνα της περυσινής χρονιάς, ενώ τώρα η απόφαση της βρετανικής κυβέρνησης να άρει τους περιορισμούς για τους εμβολιασμένους πολίτες της είναι πολύ σημαντική και αναμένουμε τη θετική επίπτωση που θα έχει άμεσα στον ελληνικό τουρισμό». Ήδη πολλοί Βρετανοί τουρίστες,

παρά την υποχρέωση να μείνουν σε καραντίνα μετά την επιστροφή στη χώρα τους, επέλεξαν να επισκεφθούν την Ελλάδα το προηγούμενο διάστημα, εξηγεί. «Αυτό αποδεικνύει, εκτός των άλλων, το πόσο έντονη είναι η επιθυμία των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο να ταξιδέψουν ξανά. Παρόλα αυτά, θα ήθελα να τονίσω ότι για την ελληνική κυβέρνηση η προσαρμογή της δημόσιας υγείας παραμένει απόλυτη προτεραιότητα. Και γι’ αυτό ακριβώς δεν θα διστάσουμε να αυστηροποιήσουμε τα υγειονομικά πρωτόκολλα. Από την πρώτη στιγμή το μήνυμα ήταν: ανοίγουμε με ασφάλεια - τηρούμε τα πρωτόκολλα - επιταχύνουμε τους εμβολιασμούς».

Σε κάθε περίπτωση, ο στόχος που είχε τεθεί νωρίτερα φέτος για ανάκτηση του 50% της τουριστικής δραστηριότητας του 2019, περί τα 9,1 δισ. ευρώ δηλαδή, θεωρείται πλέον από τους ανθρώπους της τουριστικής αγοράς ως

μη επιτεύξιμος. Υπενθυμίζεται ότι πέρυσι το σύνολο των επισκεπτών της χώρας από το εξωτερικό διαμορφώθηκε στα 7,406 εκατομμύρια άτομα, δηλαδή κατά 78,2% χαμηλότερα από τα 31,3 εκατομμύρια του 2019, ενώ οι ταξιδιωτικές εισπράξεις υποχώρησαν επίσης κατά 76,2%, στα 4,319 δισ. ευρώ από 18,17 δισ. ευρώ το 2019. Δηλαδή κατά το 2020 η τουριστική δραστηριότητα υποχώρησε στο 23% περίπου αυτής του 2019.

Όμως, μη επιτεύξιμος θεωρείται πλέον και ο στόχος για την ανάκτηση του 45% της δραστηριότητας του 2019. Ο πάχους πλέον τοποθετείται μεταξύ 30% και 35%. Με δεδομένο ότι οι ταξιδιωτικές εισπράξεις του 2019 ανήλθαν στα 18,17 δισ. και αυτές του 2020 στα 4,31 δισ., το 35% που αναμένεται φέτος αντιστοιχεί σε 6,35 δισ., δηλαδή 2 δισ. περισσότερα από πέρυσι (ή 47% αύξηση το 2021 σε σχέση με 2020).

Σε κάθε περίπτωση παρατηνείται η αβεβαιότητα, τουλάχιστον για το μεγαλύτερο μέρος του Ιουλίου, μήνας στον οποίον είχαν επενδυθεί σημαντικές προσδοκίες ανάκαμψης. Επιπλέον ανησυχία προκαλεί το γεγονός πως η κορύφωση του τέταρτου κύματος στην Ευρώπη αναμένεται στα τέλη Αυγούστου ή στις αρχές Σεπτεμβρίου, γεγονός που «παγώνει» και τις προσδοκίες για σημαντική παράταση της τουρι-

στικής σεζόν τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο. Στον αντίποδα, κάποια αισιοδοξία διατηρείται, με δεδομένο ότι όλες οι έρευνες δείχνουν εντονότατη επιθυμία του κόσμου για ταξίδια, η οποία μπορεί να βοηθήσει να υπερνικηθεί ο φόβος για το τέταρτο κύμα. Σε αυτό το περιβάλλον, όμως, οι ξενοδόχοι που δεν έχουν ακόμα ανοίξει τα ξενοδοχεία τους αναβάλλουν για αργότερα τις σχετικές αποφάσεις.

Υπέρ της τετραήμερης εργασίας μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Θετική εξέλιξη θεωρεί τη νέα νομοθεσία για την αγορά εργασίας η πλειονότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, υιοθετώντας πάντως την ίδια ώρα την άποψη ότι με τον νέο εργασιακό νόμο καταργείται το 8ωρο. Οσον αφορά τις επιμέρους ρυθμίσεις του νόμου, οι μικρομεσαίοι διαφωνούν με τη δυνατότητα να απασχολείται ένας εργαζόμενος 10 ώρες και στη συνέχεια να παίρνει, για παράδειγμα, ρεπό, ενώ από την άλλη τάσσονται υπέρ της τετραήμερης εργασίας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήσε η εταιρεία Opinion Poll για λογαριασμό του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ), το 65% θεωρεί ότι, με δεδομένες τις αλλαγές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στην αγορά εργασίας (Διαδίκτυο, τηλεργασία κ.ά.), ήταν αναγκαίο να προσαρμοστεί η εργατική νομοθεσία, η οποία δεν είχε αλλάξει από το 1982. Αντίθετη άποψη είχε το 26%. Ειδικά για τον νόμο, θετική άποψη διατυπώνει το 52%, ενώ αρνητική το 40%.

Ωστόσο, το 50% διαφωνεί με τη θέσπιση του δικαιώματος διευθέτησης του χρόνου εργασίας εφόσον το ζητήσει ο ίδιος ο εργαζόμενος. Στην ερώτηση αναφέρονταν το παράδειγμα ότι μπορεί κάποιος να εργάζεται 10 ώρες την ημέρα για ένα χρονικό διάστημα και να παίρνει σε αντάλλαγμα ρεπό, περισσότερες άδειες ή μειωμένο ωράριο. Θετική άποψη εξέφρασε το 47%. Από την άλλη, το 54% βλέπει θετικά τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της διευθέτησης του χρόνου εργασίας, για εργασία τέσσερις ημέρες την εβδομάδα χωρίς μείωση των αποδοχών. Αντίθετη άποψη διατύπωσε το 42%. Το 53% των ερωτηθέντων αντιμετωπίζει θετικά την αύξηση του ορίου για υπερωρίες στις 150 ώρες τον χρόνο, για διευκόλυνση όσων επιχειρήσεων και εργαζομέ-

νων το θέλουν. Αντίθετη άποψη είχε το 43%.

Την άποψη ότι καταργείται το 8ωρο συμμερίζεται το 51%, ενώ αντίθετη γνώμη έχει το 45%. Το 78% κρίνει θετικά το ότι με τον νόμο ρυθμίζεται το πλαίσιο της τηλεργασίας και κατοχυρώνεται το «δικαίωμα στην αποσύνδεση», ώστε όσοι εργάζονται με τηλεργασία να κλείνουν τους υπολογιστές και να μην είναι διαθέσιμοι σε κλήσεις και μηνύματα μετά το τέλος του ωραρίου τους. Αντίθετη άποψη έχει το 17%. Θετικά επίσης κρίνει το 89% το γεγονός ότι θεσπίστηκαν μέτρα για τους εργαζόμενους γονείς, όπως άδεια 14 ημερών με αποδοχές για τους νέους πατέρες, γονική άδεια και για τους δύο γονείς με επιδό-

Διαφωνούν με τη 10ωρη εργασία με χορήγηση ρεπό, σύμφωνα με έρευνα του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών.

τηση για δύο μήνες από τον ΟΑΕΔ, δικαίωμα των γονέων για ευέλικτο ωράριο και τηλεργασία. Αντίθετη άποψη διατυπώνει το 7%. Το 72% αντιμετωπίζει θετικά την εισαγωγή «ψηφιακής κάρτας εργασίας» ώστε να καταγράφονται αυτόματα ο χρόνος προσέλευσης και αποχώρησης από την εργασία, οι υπερωρίες, η υπερεργασία κ.ά.

Οσον αφορά, τέλος, τις επιπτώσεις από την πανδημία, το 75% δήλωσε ότι υπέστη μεγάλες ή μικρότερες ζημιές, ενώ μόνο το 31% εκτιμά ότι τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων βοήθησαν.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Το 50% διαφωνεί με τη θέσπιση του δικαιώματος διευθέτησης του χρόνου εργασίας εφόσον το ζητήσει ο ίδιος ο εργαζόμενος.

Κρίσιμα τα μέτρα που θα φέρει το 4ο κύμα

Η αρνητική επίπτωση που ενδέχεται να φέρει στις διεθνείς μετακινήσεις η μετάλλαξη «Δέλτα» δεν αντικατοπτρίζεται ακόμα στις κρατήσεις των ελληνικών ξενοδοχείων, εξηγούν επιχειρηματίες του κλάδου με τους οποίους συνομιλήσε η «Κ». Όμως, αυτό μπορεί να συμβεί αργότερα τον Ιούλιο, καθώς θα εμπεδώνεται το νέο ρίσκο από το 4ο ξέσπασμα της πανδημίας. Ουδείς επίσης γνωρίζει επί του παρόντος πόσο αυστη-

ρότερα θα αντιδράσουν οι εθνικές κυβερνήσεις και η Ε.Ε.: αν δηλαδή θα αποφασίσουν συνολικές αναθεωρήσεις των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών απέναντι στον εισερχόμενο τουρισμό, όπως από τη Βρετανία, ή αν απλώς θα αυστηροποιηθούν και επεκταθούν μέτρα όπως οι διαγνωστικοί έλεγχοι και ο διαχωρισμός των ταξιδιωτών σε εμβολιασμένους και μη εμβολιασμένους, με διακριτή αντιμετώπισή τους.

Στο βασικό σενάριο, στο οποίο δεν θα σημειωθεί νέα έξαρση της πανδημίας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2021, η αύξηση του ΑΕΠ θα προέλθει κυρίως από άνοδο των εξαγωγών (+12% με +15) και της ιδιωτικής κατανάλωσης (+3,5% με +5,5%).

νισε δε, ότι λόγω των μέτρων στήριξης, πολλές επιχειρήσεις έχουν «μπει στην κατάψυξη» και όταν τελειώσουν τα μέτρα θα διαπιστώσουμε ότι δεν θα είναι όλες βιώσι-

μες. «Κάποιες θα στραφούν σε άλλο αντικείμενο. Αυτό που ζούμε σήμερα είναι μια μαγική εικόνα στο θέμα των πτωχεύσεων και της ανεργίας. Όταν τελειώσουν τα μέτρα στήρι-

Ανάπτυξη της οικονομίας κατά 5,5% φέτος προβλέπει το βασικό σενάριο του IOBE

Με ρυθμό της τάξης του 5%-5,5% θα «τρέξει» η ελληνική οικονομία φέτος, σύμφωνα με τις νεότερες εκτιμήσεις του IOBE. Όπως ανέφερε ο γενικός διευθυντής του Ιδρύματος, Νίκος Βέττας, κατά τη διάρκεια παρουσίασης της δεύτερης τριμηνιαίας έκθεσης, ο πάχους της ανάπτυξης σύμφωνα με το βασικό σενάριο ανεβαίνει στο 5%-5,5%, έναντι του 3,5%-4% της προηγούμενης πρόβλεψης. Αντίθετα, εφόσον σημειωθεί νέα έξαρση της πανδημίας, εγκλωβίσει και διεθνώς, που θα επενεργήσει αρνητικά στην τουριστική περίοδο, αλλά και στην ανάκαμψη της Ευρωζώνης, διευρύνοντας περαιτέρω τις παρεμβάσεις στήριξης επιχειρήσεων και νοικοκυριών, η ανάπτυξη θα συγκρατηθεί στην περιοχή του 2,5%-3%.

Στο βασικό σενάριο, στο οποίο δεν θα σημειωθεί νέα έξαρση της πανδημίας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2021, η αύξηση του ΑΕΠ

Εάν υπάρξει νέα έξαρση της πανδημίας με σημαντικές συνέπειες στον τουρισμό, η αύξηση του ΑΕΠ περιορίζεται στο 2,5% με 3%.

θα προέλθει κυρίως από άνοδο των εξαγωγών (+12% με +15) και της ιδιωτικής κατανάλωσης (+3,5% με +5,5%). Αύξηση θα σημειωθεί και στις επενδύσεις (+14% με +17%), ενώ η δημόσια κατανάλωση θα καταγράψει αύξηση της τάξης 3% έως 4,5%. Αναφερόμενος στα μέτρα στήριξης της οικονομίας, ο κ. Βέττας σημείωσε ότι το δημόσιο ταμείο ξοδεύει, ωστόσο η δημοσιονομική ευστάθεια θα πρέπει να είναι «πυλώνας» το επόμενο διάστημα. Τό-

ς θα δούμε αλλαγές». Μάλιστα εξηγώντας ότι πολλές επιχειρήσεις δεν είχαν κίνητρο να βγουν από την αγορά, καθώς και το κεφάλαιο και η εργασία τους ήταν προστατευμένα. Σε κάποιες περιπτώσεις, όπως σημείωσε ο γενικός διευθυντής του IOBE, αυτό είναι ευκαίριο, καθώς κεφάλαια θα επενδυθούν σε νέες δραστηριότητες και θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Συνολικά, κατά την επόμενη πενταετία οι ρυθμοί μεγέθυνσης της οικονομίας μπορεί να είναι ισχυροί, υπερβαίνοντας υπό προϋποθέσεις το 3%, κατά μέσο όρο. Σε αυτό συντείνει σειρά παραγόντων, όπως το κόστος χρηματοδότησης που αναμένεται να παραμείνει χαμηλό λόγω των πολιτικών των κεντρικών τραπεζών, η μειωμένη αβεβαιότητα και η εισροή πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης και άλλα προγράμματα της Ε.Ε. Σε αυτό το διάστημα η

ελληνική οικονομία έχει τη δυνατότητα να μεγεθυνθεί περισσότερο από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Σύμφωνα όμως με τον κ. Βέττα, υπάρχουν κρίσιμα ερωτήματα και απαραίτητες συνθήκες ώστε αφενοί πράγματι η μεγέθυνση να είναι ισχυρή και αφετέρου να συνεχιστεί και μετά την πρώτη περίοδο. Αυτά αφορούν την ενίσχυση της δομής και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Όπως είπε, βασική προϋπόθεση είναι η εφαρμογή ουσιαστικών δομικών μεταρρυθμίσεων στον δημόσιο τομέα και τις αγορές. Μάλιστα επεσήμανε ότι η πρόοδος στις παραπάνω πτυχές της οικονομίας είναι προϋπόθεση ώστε να εκμεταλλευθεί το κύμα ανάκαμψης μετά την πανδημία και να μην κυριαρχήσουν τα υπόγεια ρεύματα της οικονομίας, που εκφράζονται από εσωστρεφή παραγωγή, αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση και χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

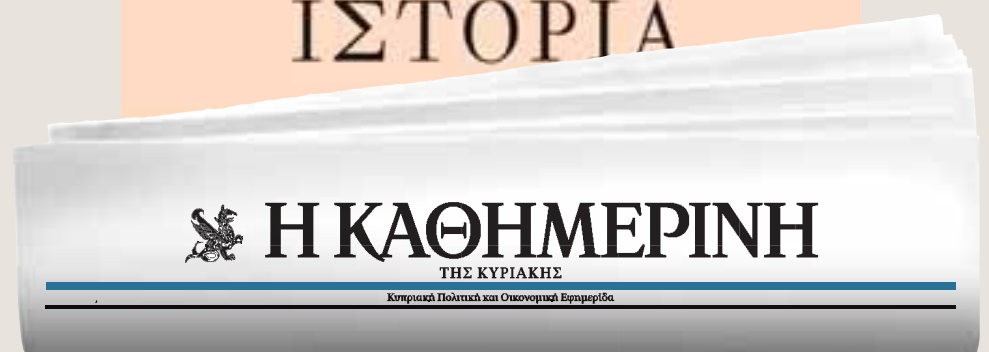
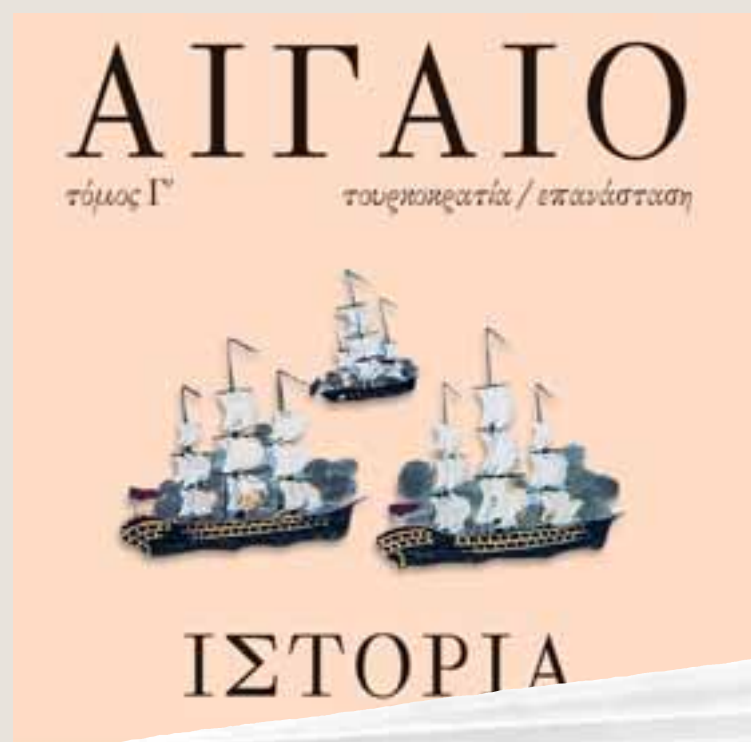
ΑΙΓΑΙΟ

Ένα συναρπαστικό ταξίδι στον χρόνο

ΚΥΡΙΑΚΗ
18/7

ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Μόλις 3 στους 10 φορολογουμένους θα πληρώσουν φόρο εισοδήματος

Το 71,81% των εκκαθαριστικών που έχουν εκδοθεί είναι πιστωτικά ή μηδενικά

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μόλις τρεις στους δέκα φορολογουμένους καλούνται να πληρώσουν επιπλέον φόρο για τα εισοδήματα που εισέπραξαν το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι το 71,81% των εκκαθαριστικών σημειωμάτων που έχουν εκδοθεί είναι πιστωτικά ή μηδενικά και, όπως όλα δείχνουν, η τάση θα συνεχιστεί και ενδεχομένως να μειωθούν οι φορολογούμενοι με χρεωστικό σημείωμα.

Και αυτό καθώς οι ελεύθεροι επαγγελματίες φορολογούνται πλέον με αρχικό συντελεστή 9% για εισοδήματα έως 10.000 ευρώ, εξαιρούνται από την εισφορά αλληλεγγύης, ενώ έχουν και μειωμένη προκαταβολή φόρου (από το 100% στο 55%), με αποτέλεσμα οι περισσότεροι είτε να έχουν επιστροφή φόρου είτε να μην πληρώνουν επιπλέον φόρο στο ελληνικό Δημόσιο.

Παράλληλα, χιλιάδες μισθωτοί είχαν τεθεί σε αναστολή εργασίας λαμβάνοντας για μεγάλο χρονικό διάστημα μόνο την αποζημίωση των 534 ευρώ από το κράτος. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών υπολογίζουν φέτος ότι επιστροφή φόρου θα λάβουν περίπου 1,5 εκατ. φορολογούμενοι, από 1,1 εκατ. το περυσινό έτος, ενώ σημαντική αύξηση αναμένεται και στα μηδενικά εκκαθαριστικά. Επίσης, ο φόρος που θα κληθούν να πληρώσουν όσοι λάβουν χρεωστικό σημείωμα θα είναι σημαντικά μικρότερος από τον φόρο που πλήρωσαν πέρυσι. Η εξέλιξη αυτή οδηγεί στη μείωση των φορολογικών εσόδων τόσο από τα φυσικά πρόσωπα όσο και από τις επιχειρήσεις.

Τα στοιχεία της ΑΑΔΕ δείχνουν ότι το ενδιαφέρον των φορολογου-

Σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής στοιχεία της ΑΑΔΕ, 16,63% των φορολογουμένων ή 328.850 φυσικά πρόσωπα θα λάβουν επιστροφή φόρου που κατά μέσον όρο φθάνει τα 204 ευρώ.

Επιστροφή φόρου αναμένεται να λάβουν περίπου 1,5 εκατ. φορολογούμενοι, από 1,1 εκατ. το περυσινό έτος.

μένων να υποβάλουν τη δήλωσή τους μέχρι τα τέλη Ιουλίου, ώστε να λάβουν –όσοι έχουν χρεωστικό εκκαθαριστικό– την έκπτωση του 3%, είναι σχετικά μικρά. Μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί 1,4 εκατ. φορολογικές δηλώσεις που αντιστοιχούν σε 1,95 εκατ. εκκαθαριστικά σημειώματα και για να ολοκληρωθεί η διαδικασία θα πρέπει να υποβληθούν ακόμα 5 εκατ. δηλώσεις που αντιστοιχούν σε 8,9 εκατ. εκκαθαριστικά σημειώματα.

Υπενθυμίζεται ότι η πληρωμή του φετινού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μπο-

ρεί να πραγματοποιηθεί σε οκτώ ισόποσες μηνιαίες δόσεις, με την πρώτη να καταβάλλεται στο τέλος Ιουλίου. Ωστόσο, όσοι επιθυμούν μπορούν να υποβάλουν χωρίς πρόστιμο τη δήλωση έως τις 27 Αυγούστου, καταβάλλοντας και τις δύο πρώτες μηνιαίες δόσεις. Τα φυσικά πρόσωπα που θα υποβάλουν τη δήλωση έως τις 28 Ιουλίου και θα εξοφλήσουν εφάπαξ τον φόρο έως τις 30 Ιουλίου θα έχουν έκπτωση 3%. Σημειώνεται ότι η τελευταία δόση του φόρου εισοδήματος θα καταβληθεί τον Φεβρουάριο του 2022.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, μέχρι και χθες είχαν υποβληθεί 1,4 εκατ. δηλώσεις. Από την εκκαθάριση προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Το 28,18% των φορολογουμένων καλείται να πληρώσει επιπλέον φόρο για τα εισοδήματα που απέκτησε το προηγούμενο έτος. Συγκεκριμένα, για 552.208 φορολογούμενους το αποτέλεσμα της

εκκαθάρισης είναι χρεωστικό, με το συνολικό ποσό του φόρου να ανέρχεται σε 386 εκατ. ευρώ. Ο μέσος φόρος για τις δηλώσεις αυτές ανέρχεται στα 611 ευρώ.

- Το 55,18% των φορολογουμένων δεν πληρώνει επιπλέον φόρο στο ελληνικό Δημόσιο. Σε σύνολο 1.995.260 εκκαθαριστικών σημειωμάτων, 1.081.202 είναι μηδενικά.
- Για το 16,63% των φορολογουμένων ή 328.850 φυσικά πρόσωπα προέκυψε επιστροφή φόρου που κατά μέσον όρο φθάνει τα 204 ευρώ.

- Συνολικά, για το 71,81% των φορολογουμένων που υπέβαλαν δήλωση δεν προκύπτει επιπλέον φόρος ή έχουν επιστροφή φόρου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις λογιστών, φέτος τα ποσοστά των φορολογουμένων που θα έχουν επιστροφή φόρου ή δεν θα πληρώσουν επιπλέον φόρο θα είναι υψηλά και θα κινηθούν περίπου στο 75%.

Σε διαβούλευση το νέο πλαίσιο προσχολικής αγωγής

Σε δημόσια, ανοικτή διαβούλευση τέθηκε στην πλατφόρμα paidi.gov.gr, το νέο πλαίσιο προσχολικής αγωγής παιδιών 0-4 ετών.

Το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και η αρμόδια υφυπουργός Δόμνα Μιχαλίδου καλούν τους πολίτες, φορείς, ερευνητικά ή εκπαιδευτικά ιδρύματα, ΜΚΟ και οποιονδήποτε άλλο οργανισμό ή νομικό πρόσωπο να συμμετάσχουν στη διαβούλευση του νέου πλαισίου και να καταθέσουν τα σχόλιά τους.

Να σημειωθεί πως είναι η πρώτη φορά που πρόκειται να συζητηθεί σε δημόσια βάση ένα πλαίσιο προσχολικής αγωγής που έχει ως στόχο να εστιάζει στην κοινωνική, ψυχολογική, νοητική και συναισθηματική καλλιέργεια των παιδιών ηλικίας 0-4 αλλά και στον εντοπισμό μαθησιακών δυσκολιών ή άλλων διαταραχών. Σύμφωνα με την κ. Μιχαλίδου, στόχος του νέου πλαισίου είναι η εισαγωγή καινοτόμων παιδοκεντρικών μοντέλων, τα οποία ανταποκρίνο-

νται στις προκλήσεις της νέας εποχής. «Αποτελεί μια καίρια παρέμβαση, ρυθμιστικού χαρακτήρα, για το ημερήσιο πρόγραμμα προσχολικής αγωγής των δημοτικών, δημοσίων και ιδιωτικών σταθμών», επισημαίνει η υφυπουργός, για να συμπληρώσει πως είναι επίσης η πρώτη φορά που μπαίνουν στο επίκεντρο οι ανάγκες των παιδιών και όχι αποκλειστικά το κτιριολογικό και η στελεχώση των δομών. Σύμφωνα με την κ. Μιχαλίδου, το υπουργείο Εργασίας επιδιώκει

το πρόγραμμα των δημοτικών, δημοσίων και ιδιωτικών κέντρων προσχολικής αγωγής για παιδιά ηλικίας 0-4 ετών να έχει ένα ενιαίο και ρυθμισμένο πλαίσιο ανάπτυξης δεξιοτήτων, με στόχο την ισότητα στην ευκαιρία για κάθε παιδί στη χώρα μας. «Σε μια ανοικτή και δίκαιη κοινωνία, η προσχολική αγωγή θα προσφέρει σε όλα τα παιδιά την ευκαιρία να ξεκινούν τη ζωή τους από την ίδια βάση, χωρίς κανένα να μένει πίσω», επισημαίνει χαρακτηριστικά η υφυπουργός.

Πρόγραμμα επιδότησης θέσεων εργασίας 5.000 ανέργων ηλικίας άνω των 30 ετών

Μισθό που κατά περίπτωση κυμαίνεται από 466,5 ευρώ έως και 700 ευρώ τον μήνα επιχορηγεί ο ΟΑΕΔ προκειμένου επιχειρήσεις που βρίσκονται στις περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας, Ιονίων Νήσων, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου και Κρήτης να προσλάβουν έως και 5.000 ανέργους. Πρόκειται για το «πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων ηλικίας 30 ετών και άνω στις περιφέρειες σε μετάβαση (ΜΕΤ), με έμφαση στις γυναίκες» και οι αιτήσεις επιχειρήσεων ξεκινούν τη Δευτέρα 12 Ιουλίου 2021 και ώρα 13.00. Το 12μηνις διάρκειας πρόγραμμα απευθύνεται σε επιχειρήσεις και τα ποσά της επιχορήγησης μισθού και ασφαλιστικών εισφορών για την πρόσληψη ανέργων σε νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης έχουν ως εξής:

- 466,5 ευρώ μηνιαίως/5.598 ευρώ ετησίως για ανέργους ηλικίας 30-49 ετών.
- 559,8 ευρώ μηνιαίως/6.717,6 ευρώ ετησίως για ανέργους ηλικίας 50 ετών και άνω.

Στην επιχορήγηση συμπεριλαμβάνονται τα αντίστοιχα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα και επιδόματα αδειάς.

- 606,45 ευρώ μηνιαίως/7.277,4 ευρώ ετησίως για μακροχρόνια ανέργους 30 ετών και άνω.
- 653,1 ευρώ μηνιαίως/7.837,2 ευρώ ετησίως για μακροχρόνια ανέργους 50 ετών και άνω.
- 699,75 ευρώ μηνιαίως/8.397 ευρώ ετησίως για άνεργες γυναίκες 30 ετών και άνω.

Οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν θα υποβάλουν την αίτησή τους αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) του υπουργείου Ανάπτυξης και Επεν-

δύσεων στη διεύθυνση <http://www.ependyseis.gr/mis>. Κατόπιν, οι εργασιακοί σύμβουλοι του ΟΑΕΔ θα υποδείξουν στην επιχείρηση υποψηφίους, σύμφωνα με την κατηγορία ανέργου, την ειδικότητα και τα απαιτούμενα προσόντα και η επιχείρηση θα επιλέξει μεταξύ των υποψηφίων για την πρόσληψη. Απαιρείται προϋπόθεση είναι η επιχείρηση να μην έχει μειώσει το προσωπικό της κατά το τρίμηνο πριν από την αίτηση και να μην έχει λάβει χρηματοδότηση από κρατική ενίσχυση άνω των 200.000 ευρώ τα προηγούμενα τρία έτη (τρέχον και δύο προηγούμενα). Στην επιχορήγηση συμπεριλαμβάνονται τα αντίστοιχα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα και επιδόματα αδειάς. Το πρόγραμμα, συνολικού προϋπολογισμού 32.000.000 ευρώ, συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), μέσω του Ε.Π. «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και διά βίου μάθηση 2014-2020».

Ανοιξε η συντριπτική πλειονότητα των ξενοδοχείων στο νότιο Αιγαίο

Ανοικτό ήταν το 69,8% των ξενοδοχείων εποχικής λειτουργίας το δεύτερο τρίμηνο του 2021, σύμφωνα με τα συμπεράσματα έρευνας που διεξήγαγε το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) για το νότιο Αιγαίο.

Από το υπόλοιπο 30% των καταλυμάτων που δεν είχε ανοίξει μέχρι τέλους Ιουνίου, η συντριπτική πλειονότητα πρόκειται να ανοίξει το αμέσως προσεχές διάστημα, ενώ ποσοστό 18% δεν έχει λάβει ακόμη απόφαση εάν θα σπκώσει ρολά.

Από τα ξενοδοχεία εποχικής λειτουργίας που σκοπεύουν να ανοίξουν στο νότιο Αιγαίο, τα μισά (ποσοστό 47,5%) δηλώνουν ότι θα έχουν λειτουργήσει τις επόμενες εβδομάδες, ανεβάζοντας το ποσοστό των ανοικτών ξενοδοχείων για τον μήνα Ιούλιο για το νότιο Αιγαίο στο 84%, σύμφωνα με την ίδια έρευνα.

Επιβράδυνση ανάπτυξης λόγω μετάλλαξης «Δέλτα» βλέπει η Morgan Stanley

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σημαντικά εμπόδια στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας στο τρίτο τρίμηνο θέτει η νέα μετάλλαξη «Δέλτα» του κορωνοϊού, η οποία, αν και δεν θα οδηγήσει την οικονομία σε ύφεση, μπορεί να αφαιρέσει έως και 2,3% από την αύξηση του ΑΕΠ, όπως εκτιμά η Morgan Stanley.

Πιο αναλυτικά, ο οίκος εξετάζει κατά πόσον η Ευρώπη κινδυνεύει με άλλο ένα χαμένο καλοκαίρι λόγω της νέας μετάλλαξης, η οποία μπορεί να καθυστερήσει την ανάκαμψη και να οδηγήσει στην επαφωρά κάποιων περιοριστικών μέτρων και στην παράταση των μέτρων στήριξης. Όπως επισημαίνει, ο τουρισμός παίζει σημαντικό ρόλο στις οικονομίες του Νότου, και αυτό εξηγεί το μεγάλο πλήγμα που δέχθηκαν το 2020. Αν και υπάρχουν ενθαρρυντικά σημάδια ότι ο τουρισμός επιστρέφει δυναμικά, η εξάπλωση αυτής της ιδιαίτερα μεταδοτικής μετάλλαξης θέτει νέα εμπόδια.

Η Morgan Stanley εκτιμά πως υπάρχει κίνδυνος να μην αρθούν πλήρως οι περιορισμοί ή ακόμη και να εισαχθούν εκ νέου για να επιβραδυνθεί η εξάπλωση της «Δέλτα», με αποτέλεσμα ο τουρισμός να δεχθεί πλήγμα. Αυτή η πρόκληση πιθανότατα θα χωρίσει την Ευρώπη σε δύο στρατόπεδα: στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης, που θα προτιμούσαν να ακολουθήσουν μια πιο προσεκτική προσέγγιση με περισσότερους περιορισμούς για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, και στις οικονομίες του Νότου, όπου ο τουρισμός αποτελεί σημαντικό μερίδιο του ΑΕΠ και της απασχόλησης και οι οποίες θέλουν να αποφύγουν άλλο ένα χαμένο καλοκαίρι για τις τουριστικές βιομηχανίες τους.

Όπως σημειώνεται, ο Ιούλιος και ο Αύγουστος είναι παραδοσιακά οι δύο πιο σημαντικοί μήνες για τον τουρισμό των ευρωπαϊκών χωρών. Επομένως, η επιβολή νέων περιορισμών στα ταξίδια θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις. Και αυτό ειδικά τη στιγμή που πάνω από το 40% των διανυκτερεύσεων στην Ευρωζώνη αφορά το τρίμηνο, με σημαντικά υψηλότερα ποσοστά να συναντώνται στις χώρες του Νότου, ενώ ορισμένες οικονομίες, όπως η Ελλάδα, έχουν επίσης πολύ μεγαλύτερη εξάρτηση από ξένους τουρίστες.

Τα σενάρια

Με βάση τα παραπάνω και με την πιθανότητα καθυστέρησης της ανάκαμψης λόγω της μετάλλαξης «Δέλτα», η Morgan Stanley αναλύει τις επιπτώσεις στο ΑΕΠ υπό διαφορετικά σενάρια. Όπως αναφέρει, εάν δεν υπήρχε η νέα

Υπό το πιο ήπιο σενάριο, ενδεχόμενοι νέοι περιορισμοί θα μειώσουν κατά 30% τις διανυκτερεύσεις των ξένων σε σύγκριση με την αρχική πρόβλεψη.

Μπορεί να αφαιρέσει έως και 2,3% από την αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ, λόγω της υψηλής εξάρτησης από τον τουρισμό.

μετάλλαξη, η ανάκαμψη στο γ' τρίμηνο θα ήταν ταχεία (στο 2,6% στο σύνολο της Ευρωζώνης), με τις διανυκτερεύσεις να κινούνται σε καλύτερο επίπεδο σε σχέση με το 2020, που στο γ' τρίμηνο είχαν κινηθεί στο 50% των επιπέδων του 2019.

Έτσι, υπό το πρώτο και πιο ήπιο σενάριο, οι νέοι περιορισμοί λόγω μετάλλαξης «Δέλτα» θα οδηγήσουν σε μείωση 30% στις διανυκτερεύσεις των ξένων σε σύγκριση με την αρχική πρόβλεψη, με τις εγχώριες διανυκτερεύσεις να παραμένουν κατά 10% χαμηλότερες τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, πριν μειωθούν στο μισό τον Σεπτέμβριο. Ο εκτιμώμενος αντίκτυπος στις οικονομίες του Νότου κυμαίνεται από -0,5% του ΑΕΠ στην Ιταλία έως -1% στην Ισπανία και στην Ελλάδα. Αυτό το σενάριο είναι ελαφρώς καλύτερο από τις επιδόσεις του 2020.

Τέλος, το πιο απαισιόδοξο σενάριο υποθέτει μείωση κατά 70% των διανυκτερεύσεων των ξένων τουριστών, με τις εγχώριες διανυκτερεύσεις να υποχωρούν κατά 50%, γεγονός που θα αύξανε σημαντικά τον αντίκτυπο σε -1,5% του ΑΕΠ στην Ιταλία και μεταξύ -2,5% και -2,3% του ΑΕΠ στην Ισπανία και στην Ελλάδα. Η Morgan Stanley, πάντως, τονίζει πως παρά την πτώση εξακολουθεί να αναμένει ανάπτυξη στο τρίτο τρίμηνο σε αυτές τις οικονομίες, αλλά με πολύ πιο αδύναμο ρυθμό. Το σενάριο αυτό θα ήταν συνεπές με μια σημαντική αύξηση των περιορισμών τόσο στο εσωτερικό όσο και στα σύνορα.

Ξο, όπου ήδη από τον Ιούνιο τα ξενοδοχεία που άνοιξαν έφταναν μέχρι και το 90%, ενώ, σύμφωνα πάντα με τις αντίστοιχες ενώσεις ξενοδόχων, μέσα στον Ιούλιο αναμένεται να ανοίξει το σύνολο των ξενοδοχείων στα νησιά αυτά.

Σε σύγκριση πάντως με την περυσινή χρονιά, από τα στοιχεία που υπάρχουν διαθέσιμα μέσω του ΙΤΕΠ, στο τέλος Ιουλίου τα ξενοδοχεία που είχαν δημιουργήσει υγειονομικό πρωτόκολλο αντιστοιχούν στο 65% επί του συνόλου του ξενοδοχειακού δυναμικού της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

Σημειώνεται ότι κάθε ξενοδοχείο και φέτος, προκειμένου να ανοίξει υποχρεώνεται να συμμορφωθεί στα ειδικά πρωτόκολλα υγειονομικού περιεχομένου, βάσει των οποίων ρυθμίζονται οι απαραίτητες προδιαγραφές υγειονομικής ασφάλειας.

Στο κόκκινο οι μεγάλες τράπεζες της Τουρκίας

Έχει δεχθεί πλήγμα η κερδοφορία τους, χρίζουν άμεσης ανακεφαλαιοποίησης

Άμεση ανακεφαλαιοποίηση αλλά και ένα σχέδιο για τη διαχείριση των κόκκινων δανείων τους χρειάζονται οι μεγαλύτερες κρατικές τράπεζες της Τουρκίας, που αντιμετωπίζουν ασυνήθη μείωση της κερδοφορίας τους και της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Ήταν αυτές που επωμιστκαν στον μέγιστο βαθμό τη στήριξη της τουρκικής οικονομίας των 720 δισ. δολαρίων εν μέσω πανδημίας, όταν με την ενθάρρυνση της κυβέρνησης Ερντογάν χορηγούσαν αδιάκοπα δάνεια, συχνά με χαμηλά επιτόκια. Οι τρεις μεγαλύτερες κρατικές τράπεζες ειδικότερα έχουν μεν δεχθεί ένεση κεφαλαίων συνολικού ύψους 2,5 δισ. δολαρίων από τις αρχές του περασμένου έτους, αλλά στη συνέχεια αύξησαν τον δανεισμό τους κατά 90%.

Τώρα οι τουρκικές αρχές ετοιμάζονται να επιστρατεύσουν εκ νέου τις κρατικές τράπεζες, καλώντας τις να προχωρήσουν σε νέο γύρο πιστώσεων σε κατασκευαστικές αλλά και σε άλλους κλάδους που ανακάμπτουν. Παράλληλα, όμως, πρέπει να προχωρήσουν σε εκτεταμένες προβλέψεις έναντι των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μεταξύ των οποίων όσα έχουν χορηγήσει στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος έχει δεχθεί καίριο πλήγμα

από την πανδημία. Σύμφωνα με την ένωση τουρκικών τραπεζών, στο τέλος του περασμένου έτους τα δάνεια που βρίσκονταν «υπό επιτήρηση» είχαν σημειώσει αύξηση 23% και ανέρχονταν στα 270 δισ. τουρκικές λίρες, ποσό αντίστοιχο των 31,1 δισ. δολαρίων. Σε ό,τι αφορά την κερδοφορία τους, έχει δεχθεί καίριο πλήγμα από το υψηλό λειτουργικό κόστος τους και τα επιτόκια που βρίσκονται στο 19%, καθώς η κεντρική τράπεζα έχει μάταια προσπαθήσει να ανακόψει ένα αντίστοιχο ποσοστό πληθωρισμού. Τα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου φέρουν έτσι τα έσοδα των δύο μεγαλύτερων κρατικών τραπεζών στο κόκκινο και των μεγαλύτερων ιδιωτικών τραπεζών στο βαθύ κόκκινο, μεταξύ των οποίων και οι Garanti Bank, Is Bank, Akbank, Yapi Kredi. Εξαιρετικά δυσχερής είναι η κατάσταση για τις κρατικές τράπεζες. Τα καθαρά έσοδα της Halkbank παρουσιάζουν το πρώτο τρίμηνο μείωση 93% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, της Vakıfbank τα καθαρά έσοδα έχουν μειωθεί 56% και της Ziraat Bank τα καθαρά έσοδα εμφανίζουν μείωση 49%.

Μιλώντας στο Reuters σε καθεστώς ανωνυμίας λόγω του ευαίσθη-

Δυσχερής είναι η κατάσταση της Halkbank, καθώς τα καθαρά έσοδά της παρουσιάζουν το α' τρίμηνο μείωση 93% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, της Vakıfbank, της οποίας τα καθαρά έσοδα έχουν μειωθεί κατά 56%, και της Ziraat Bank, που επίσης εμφανίζει μείωση εσόδων κατά 49%.

Στο τέλος του 2020 τα δάνεια που βρίσκονταν «υπό επιτήρηση» είχαν σημειώσει αύξηση 23% και ανέρχονταν στα 31,1 δισ. δολ.

του θέματος, στέλεχος του κλάδου τόνισε πως «οι κρατικές τράπεζες υπερέβησαν πάρα πολύ τις δυνατότητές τους το περασμένο έτος χρηματοδοτώντας μεγάλα σχέδια». Οπως υπογράμμισε ο ίδιος, ουσιαστικά εξήντησαν τους πόρους που διέθεταν και τώρα έχουν άμεση ανάγκη κεφαλαιακής ενίσχυσης. Προσέθεσε, άλλωστε, ότι τώρα θα υπάρξει μεγάλη ανάγκη «για νέα πιστωτική επέκταση σε ορισμένους τομείς της οικονομίας τουλάχιστον για τα επόμενα έξι χρόνια». Οπως, όμως, αναφέρουν παράγοντες του

τραπεζικού κλάδου, δεν έχει ληφθεί έως τώρα καμία κυβερνητική απόφαση είτε για ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών είτε για κάποιο σχέδιο διαχείρισης των κόκκινων δανείων, πολλά από τα οποία βαρύνουν τα χαρτοφυλάκια κρατικών και ιδιωτικών τουρκικών τραπεζών εδώ και τρία χρόνια, από τη νομισματική κρίση του 2018. Άλλες πηγές του κλάδου ανέφεραν πως παραμένει ανοικτό το ενδεχόμενο να ανατεθεί η διαχείριση των κόκκινων δανείων σε ειδική εταιρεία, σε μια «κακή τράπεζα» όπως ειθίσαι να αποκαλείται το είδος.

Μέχρι στιγμής, πάντως, δεν διαφαίνεται σωτηρία από το τουρκικό κράτος. Η μόνη βοήθεια που έχουν δεχθεί οι κρατικές τράπεζες της γειτονίας ήταν από το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Τουρκίας, που χορήγησε κεφαλαιακή ενίσχυση ύψους 2,5 δισ. δολαρίων στις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες στις αρχές του 2020. Στη συνέχεια, όμως, αυ-

τές οι τρεις τράπεζες αύξησαν τον δανεισμό τους σε επιχειρήσεις κατά 90% υπό την ενθάρρυνση του κράτους για να αντιμετωπισθεί η πανδημία. Πολλές από τις πιστώσεις που χορήγησαν ήταν, άλλωστε, με πολύ χαμηλά επιτόκια και ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής, που τελικά αποβαίνουν εις βάρος των ισολογισμών τους. Αξιωματούχος του κρατικού επενδυτικού ταμείου υπογραμμίζει πως ο φορέας του «είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμος να στηρίξει τις τουρκικές τράπεζες αν αυτό κριθεί αναγκαίο». Προσθέτει, ωστόσο, την εκτίμησή του πως η κεφαλαιακή επάρκεια των τουρκικών τραπεζών είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Την άποψή του δεν συμμερίζονται, βέβαια, τραπεζικά στελέχη που επιμένουν πως οι τράπεζες χρήζουν άμεσα ανακεφαλαιοποίησης. Υψηλόβαθμο τραπεζικό στέλεχος που μίλησε στο Reuters σε καθεστώς ανωνυμίας πήρε σαφείς

αποστάσεις από το κρατικό επενδυτικό ταμείο τονίζοντας ότι «δεν είναι θέμα κεφαλαιακής επάρκειας ή αναγκών για τόνωση της ρευστότητας». Οπως διευκρίνισε, το ζήτημα είναι «κατά πόσον έχουν οι τουρκικές τράπεζες τη δυνατότητα να προσφέρουν νέα δάνεια για να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο χρειάζονται επειγόντως αύξηση κεφαλαίου οι κρατικές τράπεζες». Προς επιρρωσιν της άποψής του άλλο τραπεζικό στέλεχος τόνισε πως «δεν μπορεί να επιτευχθεί ανάπτυξη με τα υφιστάμενα κεφάλαια». Αναφερόμενος στο πρόβλημα της ραγδαίας πιστωτικής επέκτασης στην Τουρκία και της μεγάλης έκθεσης που έχει ο κλάδος των τραπεζών της σε τομείς όπως ο τουρισμός και τα ξενοδοχεία, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch Ratings τόνισε πως «οι κίνδυνοι για τον κλάδο παραμένουν μεγάλοι».

REUTERS

UEFA EURO 2020™

Κυριακή 11 Ιουλίου

ΤΕΛΙΚΟΣ

Στάδιο Wembley

ITALIA vs ΑΓΓΛΙΑ

10:00 μ.μ.
(Pregame 9:15 μ.μ.)

WE BREED CHAMPIONS

8 πρωταθλήματα στο field club

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΒΡΑΑΜ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ
ΑΠΛΟΥ ΑΝΔΡΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ ΑΠΛΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΥ (12)

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ ΑΠΛΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΥ (14)

ΘΕΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ
ΑΠΛΟΥ (12)

ΑΘΗΝΑ
ΚΩΜΟΔΡΟΜΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ
ΔΙΠΛΟΥ (18)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΥΝΤΡΙΑΔΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ
ΔΙΠΛΟΥ (12)

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΕΖΟΝ ΑΡΧΙΖΑΝ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ

(ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΣΤΟ MELKONIAN EDUCATIONAL INSTITUTE)

Για περισσότερες πληροφορίες:
E-mail: info@tennismasteracademy.com.cy
Τηλέφωνο: 22105929 / 99606625

ΧΟΡΗΓΟΙ:

Το Λονδίνο παραμένει το κέντρο της χρηματιστηριακής αγοράς

Διεκπεραίωσε τον μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών σε μετοχές τον Ιούνιο

Το **Λονδίνο** επανέκαμψε φέτος και βρέθηκε και πάλι μπροστά από το Άμστερνταμ, ως το μεγαλύτερο κέντρο στη διεκπεραίωση συναλλαγών σε μετοχές για την Ευρώπη τον μήνα Ιούνιο, παρά το ότι η έξοδος της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση μετατόπισε μεγάλο μέρος του όγκου των πράξεων εκτός συνόρων. Όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα του Bloomberg, κατά μέσο όρο σε ημερήσια βάση τέθηκαν υπό διαπραγμάτευση μετοχές αξίας 8,92 δισ. ευρώ σε διάφορες αγορές της βρετανικής πρωτεύουσας, εν συγκρίσει με τα 8,8 δισ. ευρώ σε επιμέρους αγορές του Άμστερνταμ, βάσει στοιχείων της Cboe Europe. Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι τον Μάιο στην ολλανδική πρωτεύουσα ο μέσος όρος συναλλαγών έφθασε σε αξία τα 9,4 δισ. ευρώ και τα 8,7 δισ. ευρώ στο Λονδίνο. Αντιστοίχως, το Παρίσι, το οποίο κατατάσσεται ως τρίτος μεγαλύτερος ευρωπαϊκός κόμβος, εμφάνισε καθημερινή πτώση των συναλλαγών του από σχεδόν 6,1 δισ. ευρώ τον Μάιο σε 5,8 δισ. ευρώ τον Ιούνιο. Πάντως, θα πρέπει να επισημανθεί πως η επιστροφή του Λονδίνου στην πρώτη θέση είναι μια ευπρόσδεκτη ενίσχυση για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο του Ηνωμένου Βασιλείου, ο οποίος δοκιμάζεται από τη νέα συνθήκη εκτός Ε.Ε. Αλλά το προβάδισμα αυτό είναι ένα κλάσμα σε σύγκριση με το αντίστοιχο πριν από το τέλος της μεταβατικής περιόδου για την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. Πέρυσι τον Δεκέμβριο ο όγκος συναλλαγών μετοχών είχε ανέλθει στο Λονδίνο σε 14,3 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 2,2 δισ. ευρώ για το Άμστερνταμ, σύμφωνα με τα στοιχεία της Cboe.

Η Βρετανία έχασε τα δικαιώματά της για πρόσβαση στην ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 31 Δεκεμβρίου και, ως εκ τούτου, δεν επιτρέπεται οι επενδυτές της Ηπείρου να ανταλλάσσουν μετοχές σε

Ο **χρηματοπιστωτικός** κλάδος του Ηνωμένου Βασιλείου δοκιμάζεται από τη νέα συνθήκη εκτός Ε.Ε. Είναι ενδεικτικό ότι πέρυσι τον Δεκέμβριο, όταν ήδη πολλές τράπεζες και εταιρείες είχαν μεταφέρει σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων τους εκτός Λονδίνου ενόψει Brexit, ο όγκος συναλλαγών μετοχών στη βρετανική πρωτεύουσα είχε ανέλθει σε 14,3 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με 2,2 δισ. ευρώ για το Άμστερνταμ.

Κατά μέσο όρο σε ημερήσια βάση τον Ιούνιο πραγματοποιήθηκαν στο Λονδίνο συναλλαγές 8,9 δισ. ευρώ, έναντι 8,8 δισ. στο Άμστερνταμ.

εταιρείες, τύπου Airbus και BNP Paribas από το Λονδίνο. Ενδεχομένως η Ευρωπαϊκή Ένωση να μπορούσε τελικά να επιτρέψει εκ νέου την πρόσβαση, αναγνωρίζοντας τις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου ως ισοδύναμες με τις δικές της, ωστόσο δεν υπάρχουν αρκετά σημάδια ότι τα πράγματα κινούνται προς αυτήν την κατεύ-

θυνση. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως το Λονδίνο ευνοήθηκε χάρη στο γεγονός πως εξασφάλισε όγκο συναλλαγών και από τη διαπραγμάτευση μετοχών ελβετικών ομίλων. Κι αυτό επιτράπηκε μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. και την εξαιρεσή του από σχετική απαγόρευση που ίσχυε από το 2019. Θα πρέπει να αναφερθεί πως η μεταβολή στον όγκο συναλλαγών μεταξύ των πόλεων δεν πιθανολογείται να επιφέρει σημαντικό αντίκτυπο στους χρηματομεσίτες και στις πλατφόρμες συναλλαγών. Οι μεγάλοι παίκτες, όπως το Χρηματιστήριο του Λονδίνου και η αγορά Cboe λειτουργούν τόσο στο Λονδίνο όσο και στην Ε.Ε., επιτρέποντάς τους να αποκτήσουν μερίδιο στις δραστηριότητες επί των συναλλαγών, ανεξαρτήτως τοποθεσίας.

Βέβαια, η βελτίωση στην κατάταξη έχει και ένα συμβολικό χαρακτήρα και συμπίπτει με τα σχέδια που προσφάτως ανακοίνωσε ο υπουργός Οικονομικών, Ρίσι Σουνάκ, στο πλαίσιο των οποίων επιδιώκει να διατηρήσει το καθεστώς του Λονδίνου ως κορυφαίου χρηματοπιστωτικού κέντρου. «Η δυνατότητα να διαπραγματεύεται και πάλι μετοχές ελβετικών ομίλων το Λονδίνο συνέβαλε στο να ανατραπούν τα δεδομένα», υπογράμμισε ο διευθυντής χαρτοφυλακίου της επενδυτικής Kairos Partners, Αλμπέρτο Τόκιο.

«Συντόμως το Λονδίνο θα ανακτήσει το καθεστώς του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου κόμβου, οπότε θα φανεί πως θα μπορούσε να ωφεληθεί, απομακρυνόμενο από τους περιοριστικούς κανόνες της Ε.Ε.»

BLOOMBERG

«Δίψα» για χρυσό από τις κεντρικές τράπεζες

Ανανεώνεται το ενδιαφέρον των κεντρικών τραπεζών για την απόκτηση χρυσού. Ένας από τους λόγους που τις ωθεί σε αυτές τις αγορές είναι και η αναθερμάνση του πληθωρισμού, αλλά και η αναζωογόνηση του παγκόσμιου εμπορίου. Από τη Σερβία μέχρι την Ταϊλάνδη οι κεντρικές τράπεζες αγοράζουν επιπλέον χρυσό, ενώ προσφάτως η Γκάνα ανακοίνωσε αντίστοιχα σχέδια. Κι ενόσω άλλες πηγές που στηρίζουν τη ζήτηση για το πολύτιμο μέταλλο εξασθενούν, εκδηλώνεται αντισταθμιστικά το ενδιαφέρον των κεντρικών τραπεζών, το οποίο μέχρι πρότινος είχε εξασθενήσει στα χαμηλότερα επίπεδα δεκαετίας. Επιπλέον, η συνθήκη αυτή θα λειτουργήσει ευνοϊκά για τις τιμές.

«Σε μία μακροπρόθεσμη προοπτική, ο χρυσός αποτελεί τον σημαντικότερο φύλακα και προστασία έναντι των πληθωριστικών πιέσεων και άλλων ειδών επενδυτικών κινδύνων», παρατηρεί σε ανακοίνωσή της η Εθνική Τράπεζα της Σερβίας (κεντρική τράπεζα). Ο δε πρόεδρος της χώρας, Αλεξάνταρ Βούτσιτς, προσφάτως ανακοίνωσε ότι η Εθνική Τράπεζα ενδιαφέρεται να αυξήσει τα αποθέματά της από τους 36,3 στους 50 τόνους συνολικά.

Η αγορά του χρυσού δέχθηκε πιέσεις από τις αρχές της χρονιάς και μετά, διότι οι υψηλότερες αποδόσεις των ομολόγων διεθνώς αφαίρεσαν από το πολύτιμο μέταλλο την ελκυστικότητά του ως ασφαλούς καταφυγίου. Τον Απρίλιο και τον Μάιο, πάντως, οι τιμές του ανέκαμψαν,

Ο **πρόεδρος** της Σερβίας, Αλεξάνταρ Βούτσιτς, προσφάτως ανακοίνωσε ότι η Εθνική Τράπεζα ενδιαφέρεται να αυξήσει τα αποθέματά της από τους 36,3 στους 50 τόνους συνολικά.

Προβλέψεις κάνουν λόγο για αγορές που θα αυξηθούν στους 500 τόνους το τρέχον έτος, σε σύγκριση με τους 326,3 τόνους του 2020.

ενώ στη συνέχεια τον Ιούνιο εμφάνισαν τη μεγαλύτερη πτώση μέσα στα τελευταία τέσσερα χρόνια. Αυτό αποδίδεται στο ότι

η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ σκληραίνει τη νομισματική της πολιτική και το δολάριο ανέρχεται.

Πέραν τούτου, η αποκατάσταση του παγκόσμιου εμπορίου ενισχύει τα ισοζύγια τρεχουσών συναλλαγών των αναδυόμενων οικονομιών, παρέχοντας τη δυνατότητα στις αντίστοιχες κεντρικές τράπεζες να αποκτήσουν περισσότερο χρυσό. Όσο για την άνοδο στις τιμές του αργού, και αυτή με τη σειρά της επιτρέπει στις πετρελαιοπαραγωγικές χώρες να σωρεύσουν χρυσό.

Μία από αυτές είναι το Καζακστάν, όπως αναφέρει ο προϊστάμενος αναλυτής πολυτιμών μετάλλων στην HSBC Holdings, Τζέιμς Στιλ, ο οποίος εκτιμά ότι η κατάσταση θα συνεχιστεί. «Εάν μία κεντρική τράπεζα ενδιαφέρεται να διαφοροποιήσει τα περιουσιακά της στοιχεία, ο χρυσός είναι μία θαυμάσια διέξοδος από το δολάριο, χωρίς να υποχρεωθεί να επιλέξει κάποιο άλλο νόμισμα», όπως σημειώνει. Κατά τις μεσημβρινές συναλλαγές στο Λονδίνο χθες η τιμή του πολύτιμου μετάλλου ανερχόταν 0,4%, στα 1.792,16 δολάρια η ουγγιά.

Μία ευερίωνη εξέλιξη θα ήταν, ενόσω η παγκόσμια οικονομία ανακάμπτει, οι αγορές χρυσού από τις κεντρικές τράπεζες να αναρριχθούν στους 1.000 τόνους. Τα παραπάνω αναφέρουν ο Ακάς Ντόσι και άλλοι αναλυτές της Citigroup σε σχετική τους έκθεση.

Οι προβλέψεις τους κάνουν λόγο για αγορές που θα αυξηθούν στους 500 τόνους το τρέχον έτος και στους 540 τόνους το 2022. Μία τέτοια εξέλιξη απέχει από τα ρεκόρ των άνω των 600 τόνων το 2018 και το 2019, αν και συνιστά αύξηση σε σύγκριση με τους 326,3 τόνους του 2020. Τα δεδομένα αυτά προέρχονται από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Χρυσού.

Τέλος, όπως αναφέρει το συμβούλιο στην έρευνά του, που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο, το προσεχές έτος σχεδόν μία στις πέντε κεντρικές τράπεζες σκοπεύει να αυξήσει τα αποθέματά της σε χρυσό.

BLOOMBERG

22 εκατ. λιγότεροι εργαζόμενοι λόγω πανδημίας

Στις ανεπτυγμένες οικονομίες του κόσμου 22 εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται εκτός παραγωγικής διαδικασίας λόγω πανδημίας, όπως καταγράφει η ετήσια έκθεση για τις προοπτικές της απασχόλησης του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ). Παράλληλα, ο ΟΟΣΑ προειδοποιεί ότι η αδυναμία να συνδυαστούν τα επαγγελματικά προσόντα αυτών των ανθρώπων με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας δημιουργεί τον κίνδυνο να εμφανιστεί μακροχρόνια ανεργία. Τα σχετικά αναφέρονται σε δημοσίευμα της εφημερίδας των Financial Times, όπου διευκρινίζεται ακόμα ότι από το σύνολο των 22 εκατομμυρίων, τα 8 εκατομμύρια είναι άνεργοι και τα 14 εκατομμύρια άεργοι.

Πολύ απλά, αυτό που συμβαίνει είναι ότι σήμερα εντός του μηχανισμού παραγωγής στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα των ανεπτυγμένων χωρών-μελών του ΟΟΣΑ οι εργαζόμενοι είναι κατά 22 εκατομμύρια λιγότεροι απ' ό,τι πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού. Σεν τοις άλλοις, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης προβλέπει ότι οι αγορές εργασίας αναμένεται να εμφανίσουν ανάκαμψη μετά τη λήξη του 2022. Συγκεκριμένα, οι πλούσιες χώρες θα μπορούσαν να βρεθούν αντιμετώπιες με παρατεταμένη άνοδο της μακροχρόνιας ανεργίας. Και αυτό αποδίδεται στο ότι οι ανειδίκευτοι εργαζόμενοι, οι οποίοι είχαν και τις περισσότερες πιθανότητες να χάσουν τη δουλειά τους όταν ξέσπασε η πανδημία πέρυσι την άνοιξη, δεν έχουν τον αναγκαίο και επαρκή οπλισμό να μετακινηθούν σε τρίτους κλάδους, όπου γίνονται πολύ περισσότερες προσλήψεις.

Εν τω μεταξύ, οι επιχειρήσεις αναμένεται να επαναφέρουν στις εγκαταστάσεις τους, δηλαδή σε γραφεία και εργοστάσια, όσους εργαζόμενους τους εξακολουθούν να βρίσκονται σε κρατικά προγράμματα ενίσχυσης της απασχόλησης. Και αυτό θα το πράξουν προτού προχωρήσουν στη δημιουργία πολλών θέσεων εργασίας, διακινδυνεύοντας να δημιουργηθεί χάσμα ανάμεσα σε όσους δεν έπα-

ψαν να εργάζονται και σε εκείνους που απώλεσαν και δουλειά και εισόδημα. Επιπλέον, αναφερόμενος ο διεθνής οργανισμός στα 8 εκατομμύρια των ανέργων και τα 14 εκατομμύρια που κατατάσσονται στους άεργους, άρα και σε όσους δεν αναζητούν δουλειά, επισημαίνει τα εξής: «Υπάρχει πιθανότητα να γεννηθεί χάσμα μεταξύ όσων αντεπεξήλθαν στην κρίση της πανδημίας, μειώνοντας τις ώρες εργασίας και περνώντας σύντομα διαστήματα ως απολυθέντες, και εκείνων οι οποίοι έχασαν τη δουλειά τους – οι τελευταίοι ολοένα και περισσότερο απομακρύνονται από το εργατικό δυναμικό, εξαπλώνουν τα όρια του συστήματος,

Ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι η αγορά εργασίας αναμένεται να εμφανίσει ανάκαμψη μετά τη λήξη του 2022.

που τους αναγνωρίζει το δικαίωμα παροχών, και διατρέχουν τον κίνδυνο να υποστούν πλήγματα μακράς διάρκειας».

Στα τέλη του 2020 οι άνεργοι για διάστημα έξι μηνών και πλέον ήταν 60% περισσότεροι από τους αντίστοιχους πριν από την πανδημία στα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ. «Στην απαρχή της κρίσης οι εργαζόμενοι με χαμηλή εξειδίκευση είχαν πιο πολλές πιθανότητες να απολυθούν, ενώ εκείνοι με την υψηλή εξειδίκευση συνήθως μειώσαν τις ώρες εργασίας», παρατηρεί ο Στέφανο Σκαρπέτα, διευθυντής απασχόλησης, εργατικού δυναμικού και κοινωνικών υποθέσεων του ΟΟΣΑ.

Ο διεθνής οργανισμός επισημαίνει ότι υπάρχουν αποδείξεις πως πολλές από τις θέσεις εργασίας που χτυπήθηκαν πιο σκληρά από την πανδημία ήδη απειλούνται να εξαλειφθούν λόγω αυτοματοποιήσεων. Τέλος, ο ΟΟΣΑ αναφέρει στην έκθεσή του ότι σε πολλές πλούσιες οικονομίες εκδηλώθηκε εντονότερη ζήτηση για επαγγελματίες υγείας και ειδικευμένους στην πράσινη ενέργεια.

Στα τέλη του 2020 οι άνεργοι για διάστημα έξι μηνών και πλέον ήταν 60% περισσότεροι από τους αντίστοιχους πριν από την πανδημία στα κράτη-μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

kathimerini.com.cy

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE

Ανάπτυξη 4,8% στην Ε.Ε. βλέπει τώρα η Κομισιόν

Βελτιωμένες οι προβλέψεις της
για την ευρωπαϊκή οικονομία

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Αισθητά υψηλότερη είναι η νέα εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας φέτος, σε σύγκριση με τις εαρινές προβλέψεις στα μέσα Μαΐου. Σύμφωνα με τις ενδιάμεσες θερινές προβλέψεις, το ΑΕΠ της Ε.Ε. και της Ευρωζώνης αναμένεται πλέον να μεγεθυνθούν κατά 4,8% το 2021, έναντι 4,2% και 4,3% αντίστοιχα τον Μάιο. Οριακά υψηλότερη (κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα τόσο για την Ε.Ε. όσο και για την Ευρωζώνη) είναι και η πρόβλεψη για το 2022 (4,5%).

Όπως σημειώνουν οι συντάκτες της έκθεσης, οι δύο βασικοί λόγοι για τη βελτιωμένη πρόβλεψη είναι η καλύτερη του αναμενομένου επίδοση της ευρωπαϊκής οικονομίας κατά το πρώτο τρίμηνο, όταν παρέμεναν εν ισχύι τα περιοριστικά μέτρα κατά του κορωνοϊού· και η ταχύτερη του αναμενομένου άρση των μέτρων αυτών με τη βελτίωση των υγειονομικών συνθηκών κατά το β΄ τρίμηνο.

Το πραγματικό ΑΕΠ εκτιμάται πλέον ότι θα ανακτήσει τα προ κρίσης επίπεδα κατά το δ΄ τρίμηνο της φετινής χρονιάς – ένα τρί-

μηνο νωρίτερα από την εκτίμηση των εαρινών προβλέψεων.

Η αναπτυξιακή ώθηση της εξόδου από τους πανδημικούς περιορισμούς θα οδηγήσει σε αύξηση του πληθωρισμού το 2021 – στο 1,9% στην Ευρωζώνη (έναντι πρόβλεψης 1,7% τον Μάιο) και στο 2,2% στην Ε.Ε. (έναντι προηγούμενης πρόβλεψης 1,9%). Το 2022 ο πληθωρισμός θα μετριαστεί, στο 1,4% στην Ευρωζώνη και στο 1,6% στην Ε.Ε.

Παρουσιάζοντας τις νέες προβλέψεις, ο επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζεντιλόνι σημείωσε ότι «βασίζονται στην υπόθεση ότι οι περιορισμοί θα συνεχίσουν να χαλαρώσουν στο δεύτερο μισό του έτους και ότι θα παραμείνουν μικρής έκτασης προς το τέλος του 2021 και το 2022». Παραδέχθηκε, ωστόσο, ότι «η αβεβαιότητα σχετικά με την προοπτική (της ευρωπαϊκής οικονομίας) θα παραμείνει υψηλή όσο η πανδημία εξακολουθεί να κρέμεται πάνω από την οικονομία».

Ο κ. Τζεντιλόνι σημείωσε ότι, χάρη στην πρόοδο των εμβολιασμών και την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων καταστολής του ιού, ο αριθμός των κρουσμάτων COVID-19 στην Ε.Ε. «μειώνεται

Ο επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζεντιλόνι σημείωσε ότι «η αβεβαιότητα σχετικά με την προοπτική της ευρωπαϊκής οικονομίας θα παραμείνει υψηλή όσο η πανδημία εξακολουθεί να κρέμεται πάνω από την οικονομία».

**Ο πληθωρισμός
το 2021 θα κινηθεί
στο 2,2% στην Ε.Ε.
έναντι προηγούμενης
πρόβλεψης 1,9%.**

σταθερά από τις αρχές Απριλίου». Ωστόσο, όπως ανέφερε, «τα πιο πρόσφατα στοιχεία δείχνουν σημαντικές αυξήσεις σε ορισμένα κράτη-μέλη, εξαιτίας της πιο μεταδοτικής παραλλαγής “Δ”». Η διασπορά της «Δ», τόνισε ο Ιταλός επίτροπος, είναι «μία γλαφυρή υπενθύμιση» ότι η απειλή της πανδημίας δεν έχει ακόμα απομακρυνθεί.

Πιο αναλυτικά –σχετικά με τα αίτια της βελτιωμένης πρόγνωσης– η νέα έκθεση της Κομισιόν αναφέρει ότι τα ευρήματα από συσχημομετρήσεις καταναλωτών και επιχειρήσεων και τα δεδομέ-

να της κινητικότητας των πολιτών «δείχνουν ότι ήδη λαμβάνει χώρα μία ισχυρή ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης». Επιπροσθέτως, «υπάρχουν ενδείξεις αναζωογόνησης της τουριστικής δραστηριότητας στο εσωτερικό της Ε.Ε., που αναμένεται να ωφεληθεί περαιτέρω από την έναρξη ισχύος του νέου ψηφιακού πιστοποιητικού COVID της Ε.Ε. από την 1η Ιουλίου».

Σημαντική αναμένεται να είναι επίσης η συνεισφορά του Recovery and Resilience Facility (RRF) στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη. Οι πρώτες εκταμιεύσεις προς τα κράτη-μέλη αναμένεται να εγκριθούν την επόμενη εβδομάδα και να λάβουν χώρα εντός του Αυγούστου. Ο συνολικός πλούτος που θα προκύψει ως αποτέλεσμα της επένδυσης των πόρων του RRF υπολογίζεται σε 1,2% του ΑΕΠ της Ε.Ε. το 2019 για τη διετία 2021-2 (η εκτίμηση αυτή δεν έχει αλλάξει σε σχέση με τις προβλέψεις του Μαΐου).

Το 2023 ο «πράσινος» φόρος

Σχεδόν 10 δισ. ευρώ αναμένει η Κομισιόν πως θα συγκεντρώνει κάθε χρόνο από τους φόρους στις εισαγωγές προϊόντων ρυπογόνων βιομηχανιών. Σχεδιάζει έτσι να χρησιμοποιεί αυτά τα έσοδα για την αποϊληρωμή των εκατοντάδων εκατομμυρίων κοινού χρέους που εξέδωσε η Ε.Ε. στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης των 750 δισ. ευρώ. Ο εν λόγω φόρος αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της ευρωπαϊκής πολιτικής για την προστασία των ευρωπαϊκών βιομηχανιών από ξένους ανταγωνιστές, που δεν υπόκεινται σε αναλόγως αυστηρούς κανονισμούς για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Σχετικό έγγραφο της Κομισιόν που διέρρευσε στους Financial Times αναφέρει ότι ο σχετικός μηχανισμός αναμένεται μεν να τεθεί σε εφαρμογή από το 2030, αλλά η Κομισιόν σχεδιάζει

να αρχίσει να επιβάλει τον εν λόγω φόρο σταδιακά, αρχής γενομένης από το 2023. Στόχος της θα είναι να δώσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να προσαρμοστούν στη διάρκεια μιας «μεταβατικής» περιόδου προκειμένου να διασφαλίσουν πως θα ελαχιστοποιηθούν οι παρενέργειες στις εμπορικές συναλλαγές. Οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες και ειδικότερα οι χαλυβουργίες ζητούν να ενεργοποιηθεί ο φόρος το ταχύτερο δυνατό, ώστε να μη χρειαστεί να επιβαρυνθούν με το πρόσθετο κόστος των εκπομπών ρύπων, όταν οι ανταγωνιστές τους εκτός Ε.Ε. δεν θα καταβάλουν αντίστοιχο φόρο. Η Κομισιόν αναμένεται να ανακοινώσει την επόμενη εβδομάδα τα μέτρα για τη μείωση των εκπομπών καυσαερίων το 2030 κατά 55% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου και ο φόβος του πληθωρισμού στις ΗΠΑ

Ειδικό της αγοράς πετρελαίου εκτιμούν πως θα είναι σύντομη η περίοδος των ακριβών καυσίμων. Αν, όμως, αρχίσουν οι καταναλωτές να πιστεύουν το αντίθετο, τότε μπορεί να παρουσιαστούν προβλήματα, τόσο για τον πρόεδρο Μπάιντεν όσο και για τη Federal Reserve. Αν δηλαδή οι καταναλωτές πεισθούν ότι θα συνεχιστεί η άνοδος των τιμών, τα πράγματα θα είναι δύσκολα για την ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ, αλλά σημαντικότερο θα είναι το πρόβλημα για τις πολιτικές του Αμερικανού προέδρου. Οι οικονομικές έρευνες καταδεικνύουν πως οι προσδοκίες των καταναλωτών για τις εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού επηρεάζονται σε μεγάλο

βαθμό από τις τιμές που πληρώνουν για όσα αγαθά αγοράζουν, τρόφιμα και βενζίνη. Οι δημοσκοπήσεις στις ΗΠΑ καταδεικνύουν τώρα έντονη ανησυχία των καταναλωτών για τον πληθωρισμό. Η ανοδική πορεία των τιμών του πετρελαίου εγκυμονεί έτσι τον κίνδυνο να παγιωθεί η πεποίθηση των καταναλωτών ότι επίκειται περαιτέρω άνοδος του πληθωρισμού. Αυτό εκτιμά ο Ντέιβιντ Γουίλκοξ, πρώην οικονομολόγος της Fed και νυν συνεργάτης του Ινστιτούτου Πέτερσον για τη διεθνή οικονομία. «Δεν πιστεύω πως η τιμή του πετρελαίου θα είναι η τελευταία σταγόνα που θα ξεχειλίζει το ποτήρι, αλλά σίγουρα θα είναι μια ακόμη σταγόνα σε μια βεβαρημέ-

νη κατάσταση», τονίζει ο κ. Γουίλκοξ, που διευκρινίζει πως σήμερα ο παράγοντας της ψυχολογίας των καταναλωτών σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό μπορεί να έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία από όση είχε πριν από τρία ή πέντε χρόνια. Οι Ρεπουμπλικανοί επικαλούνται συχνά την άνοδο των τιμών του πετρελαίου για να επικρίνουν την ενεργειακή πολιτική του κ. Μπάιντεν, συμπεριλαμβανομένης της απόφασής του να ανακαλέσει τις άδειες για τον αγωγό πετρελαίου Keystone XL και το «πάγωμα» των αδειών για εκμετάλλευση πετρελαίου σε εδάφη του αμερικανικού κράτους. Είναι ενδεικτικές οι επικριτικές δηλώσεις στις οποίες προέβη

την περασμένη εβδομάδα ο Ρεπουμπλικανός γερουσιαστής Τζον Μπαράσο του Ουαϊόμινγκ, όταν τόνισε ότι «οι κακές πολιτικές επιλογές δημιουργούν ήδη παρενέργειες, όπως είναι οι υψηλές τιμές της βενζίνης που δεν είχαμε δει εδώ και πολύ καιρό». Οι ειδικοί επί ενεργειακών θεμάτων επιμένουν βέβαια ότι οι πολιτικές του κ. Μπάιντεν δεν είχαν τον παραμικρό αντίκτυπο στις τιμές του πετρελαίου και της βενζίνης. Η σύμβουλος του Λευκού Οίκου, Τζένιφερ Ψάκι, επισήμανε προσφάτως πως ο κ. Μπάιντεν είχε επισταμένως ταχθεί εναντίον οποιασδήποτε αύξησης στον ομοσπονδιακό φόρο στο φυσικό αέριο. Πρόκειται για τον φόρο που υπο-

στήριξαν πολλοί Ρεπουμπλικανοί γερουσιαστές από κοινού με επιχειρηματικούς ομίλους, εκτιμώντας ότι θα τους βοηθούσε να αυξήσουν τις δαπάνες σε υποδομές. Στη συμφωνία που έκλεισε τον περασμένο μήνα ο κ. Μπάιντεν με διακομματική επιτροπή γερουσιαστών, δεν προβλέπεται καμία αύξηση στους φόρους του φυσικού αερίου. Η κ. Ψάκι τόνισε πως είναι προτεραιότητα της κυβέρνησης να διασφαλίσει ότι δεν θα επιβαρυνθούν οι Αμερικανοί. Τη λύση ενδέχεται να δώσει και πάλι η εγχώρια παραγωγή πετρελαίου, που αναμένεται να αυξηθεί τους επόμενους μήνες. Οι πετρελαϊκές των ΗΠΑ αρχίζουν να αντλούν περισσότερο πετρέλαιο,

καθώς βλέπουν τις τιμές σε ανοδική πορεία, παράλληλα με τη ζήτηση που εκτοξεύεται. Θα χρειαστεί χρόνος, όμως, για μια πραγματική αύξηση της παραγωγής αμερικανικού πετρελαίου, που αναμένεται να είναι σταδιακή. Το περασμένο έτος οι αμερικανικές πετρελαϊκές επέδειξαν ιδιαίτερη επιφυλακτικότητα και δεν επένδυσαν σε νέα σχέδια παραγωγής και εκμετάλλευσης μαύρου χρυσού. Δεν το τόλμησαν ούτε όταν οι τιμές του πετρελαίου είχαν σχεδόν διπλασιαστεί σε σύγκριση με εκείνες του πρώτου εξαμήνου του 2020, όταν είχε εξανεμιστεί κάθε ζήτηση για ενέργεια εν μέσω του πρώτου κύματος της πανδημίας.

THE NEW YORK TIMES

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η Κυπριακή Δημοκρατία, το Υπουργείο Εσωτερικών, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσσεως, ζητά προσφορές για

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΔΥΟ (2) ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΟΙΚΙΣΜΟ «ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ II» ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ, (Αρ. Προσφοράς 5/2021).

Τα έγγραφα των προσφορών διατίθενται δωρεάν με πρόσβαση μέσω του Συστήματος από τον χώρο του διαγωνισμού στο σύστημα σύναψης Συμβάσεων στη διεύθυνση στο διαδίκτυο www.eprocurement.gov.cy.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ ΓΙΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021/22

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ενημερώνει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες ότι οι αιτήσεις για τις κρατικές υποτροφίες προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου για σπουδές σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα / Πανεπιστήμια της Γαλλίας, θα είναι διαθέσιμες από τη Δευτέρα 12 Ιουλίου 2021 μόνο στην Ιστοσελίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου <http://www.cyscholarships.gov.cy>.

Ως ημερομηνία λήξης της υποβολής των αιτήσεων έχει ορισθεί η Παρασκευή 30 Ιουλίου 2021. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ζητήσετε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: info@ikyk.mof.gov.cy ή στο τηλέφωνο 22456433.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ - 9 Ιουλίου 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ FREDERICK

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΦΕΣΤΙΑΤΡΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ FREDERICK

Το Πανεπιστήμιο Frederick προσκαλεί ενδιαφερόμενους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) με εμπειρία στη διαχείριση καφετεριών ή/και χώρων εστίασης σε εκδήλωση ενδιαφέροντος για τη διαχείριση της καφετέριας και εστιατορίου του Πανεπιστημίου στη Λευκωσία προς εξυπηρέτηση της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Για την εκδήλωση ενδιαφέροντος οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν τα πιο κάτω στοιχεία μέχρι τις **6 Αυγούστου 2021**:

- Όνομα νομικού προσώπου ή συνεταιρισμού με αριθμό εγγραφής. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος είναι φυσικό πρόσωπο να υποβληθεί το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός ταυτότητας.
- Δήλωση προηγούμενης σχετικής εμπειρίας
- Στοιχεία ατόμου επικοινωνίας

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν με την Υπηρεσία Διοίκησης του Πανεπιστημίου για διευκρινήσεις ή απορίες με τους ακόλουθους τρόπους:

Ελπίδα Ηλία, Τηλέφωνο: 22 394394 ext. 41122, Email: e.elia@frederick.ac.cy

Επιστρέφουν οι ξένοι στην ελληνική κτηματαγορά

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Δυναμική προβλέπεται ότι θα είναι η επιστροφή των ξένων αγοραστών κατοικίας στην Ελλάδα, καθώς η χώρα έχει εισπράξει σημαντική θετική δημοσιότητα στο εξωτερικό τόσο λόγω της διαχείρισης της πανδημίας όσο και λόγω της προοπτικής σημαντικής οικονομικής ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια. Ταυτόχρονα διαθέτει ένα πολύ σημαντικό απόθεμα κατοικιών προς πώληση, απόρροια της διαδικασίας εκκαθάρισης των «κόκκινων» δανείων, η οποία βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Στο πλαίσιο αυτό, με βάση τα στοιχεία αναζητήσεων που πραγματοποιήσει η εταιρεία διαχείρισης ακινήτων Prosperity, μέσω της σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας που έχει αναπτύξει, προκύπτει αυξημένο αγοραστικό ενδιαφέρον για την απόκτηση κατοικίας στην Ελλάδα, ιδίως από τον Μάιο και μετά. Μάλιστα, στελέχη της εταιρείας, η οποία διαθέτει εκατοντάδες οικιστικά ακίνητα προς πώληση, αναφέρουν ότι τις επόμενες εβδομάδες είναι προγραμματισμένες αρκετές συναντήσεις με ενδιαφερόμενους ξένους επενδυτές, οι οποίοι σκοπεύουν να ταξιδέψουν το προσεχές διάστημα στην Ελλάδα. Οι πιο δυναμικές χώρες είναι οι ΗΠΑ, το Ισραήλ, η Αγγλία, η Ρωσία και η Γερμανία, ενώ την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν η Σουηδία, η Ιρλανδία, ο Καναδάς, η Γαλλία και η Ολλανδία. Οι ενδιαφερόμενοι έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για πληθώρα ακινήτων διαφορετικών χαρακτηριστικών, κόστους αλλά και τοποθεσίας.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη ζήτηση αφορά διαμερίσματα κόστους έως 250.000 ευρώ στα μεγάλα αστικά κέντρα, εξοχικές κατοικίες στην Πελοπόννησο κόστους έως 350.000 ευρώ, εξοχικές κατοικίες στη Χαλκιδική και την Κρήτη κόστους έως 500.000 ευρώ, αλλά και πολυτελείς κατοικίες μεγάλης αξίας. Επίσης, πολύ σημαντικό αγοραστικό ενδιαφέρον έχει εκδηλωθεί και για εξοχικές κατοικίες στα νησιά του Αιγαίου, ιδίως για όσες πωλούνται σε τιμές έως 800.000 ευρώ. Τα νησιά αποτελούν έναν διαχρονικό προορισμό αγορών ακινήτων, με την Κρήτη, τη Μύκονο, τη Σαντορίνη και την Κέρκυρα, αλλά και άλλους παραθεριστικούς προορισμούς, όπως τη Χαλκιδική, τη Νότια Πελοπόννησο, τις Σπέτσες και την Υδρα, να παρουσιάζουν σημαντική ζήτηση.

Σύμφωνα με τον κ. Αντώνη Μαρ-

κόπουλο, διευθύνοντα σύμβουλο της Prosperity, «η Ελλάδα επανέρχεται δυναμικά ως κορυφαίος προορισμός για ξένους αγοραστές στην αγορά του real estate, οι οποίοι αναζητούν τόσο αποδόσεις όσο και τη δυνατότητα να περνούν κάποιες ημέρες του χρόνου κάτω από τον ελληνικό ήλιο». Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της ΤτΕ, παρότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις σε ακίνητα το 2020 κινήθηκαν σε χαμηλότερα πλαίσια (κατά 30-40%) από αυτές του 2018 και του 2019 αντίστοιχα, εντούτοις ανήλθαν σε 875 εκατ. ευρώ, δηλαδή ποσό υπερδιπλάσιο από τα 415 εκατ. ευρώ που είχαν εισρεύσει στη χώρα το 2017 και υπερπολλαπλάσιο των 222 εκατ. ευρώ του 2016 και των μόλις 152 εκατ. ευρώ του 2015. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική εξέλιξη, αν υπολογίσει κανείς ότι το 2020 χαρακτηρίστηκε από το ξέσπασμα της πανδημίας, υπήρξε πλήρης απουσία επενδυτών μέσω του προγράμματος golden visa και παρατηρήθηκε και επενδυτική αβεβαιότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με την ανάλυση της Prosperity, «το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την αγορά κατοικίας στην Ελλάδα οφείλεται τόσο στο περιβάλλον της οικονομικής και πολιτικής σταθερότητας που βελτιώνει την εμπιστοσύνη και τη διεθνή εικόνα της χώρας, όσο και σε στοχευμένες στρατηγικές πρωτοβουλίες που λαμβάνονται σε κεντρικό επίπεδο (φορολογικά κίνητρα, ψηφιοποίηση διαδικασιών, επαναδραστηριοποίηση της golden visa κ.λπ.) και στη βελτίωση των υποδομών (π.χ. αεροδρομίων κ.λπ.) οι οποίες βοηθούν την Ελλάδα να εξελιχθεί τα επόμενα χρόνια σε υπολογίσιμο ανταγωνιστή προς τις Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία».

Επίσης, η Αθήνα παραμένει μία από τις φθηνότερες πρωτεύουσες στην Ευρώπη. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το ήπιο περιβάλλον, τις επαρκείς αεροπορικές συνδέσεις και την εύκολη πρόσβαση στα νησιά του Αιγαίου, συνιστά μια σημαντική ευκαιρία για ξένους επενδυτές που αγοράζουν ακίνητα τόσο για προσωπική χρήση όσο και για εισόδημα (π.χ. βραχυχρόνιες μισθώσεις). Οι δε επενδύσεις υψηλού κύρους που δρομολογούνται στο Ελληνικό, στον Αστέρια Βουλιαγμένης και στα Αστέρια της Γλυφάδας, αλλά και σε άλλα σημεία του παραλιακού μετώπου, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την προσέλκυση μεγάλου αριθμού αγοραστών υψηλού εισοδήματος.

Το 2027 θα επιστρέψουν οι τιμές των ακινήτων στα επίπεδα του 2007

Ετήσιο ρυθμό αύξησης 4,9% την επόμενη δετία βλέπει η Τράπεζα Πειραιώς

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Με ρυθμό αύξησης της τάξεως του 4,9% σε ετήσια βάση αναμένεται να κινηθούν οι τιμές των κατοικιών στην Ελλάδα μέχρι το 2027, όταν και προβλέπεται να αγγίξουν το επίπεδο στο οποίο είχαν βρεθεί την περίοδο πριν από την οικονομική κρίση. Αυτό επισημαίνει σχετική ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς για την αγορά ακινήτων, εκτιμώντας ότι τα επόμενα χρόνια θα χαρακτηριστούν από μια ταχεία ανάπτυξη της κτηματαγοράς, τροφοδοτούμενη από τη σταδιακή ανάκαμψη των νοικοκυριών και την εκτιμώμενη εξέλιξη των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων, που θα παραμείνουν σε χαμηλό επίπεδο. Ετσι, με βάση τους αναλυτές, οι τιμές θα επιστρέψουν στο απόγειό τους περίπου 20 χρόνια μετά την προηγούμενη φορά που είχε συμβεί κάτι τέτοιο, το 2007.

Σύμφωνα με την Τράπεζα Πειραιώς, κατά το 2021 οι τιμές των κατοικιών αναμένεται να αυξηθούν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 5,7%, ενώ για το 2022 προβλέπεται άνοδος κατά 6,4%, το 2023 κατά 5,7% και το 2024 κατά 5%. Με βάση την ανάλυση της τράπεζας και λαμβάνοντας υπόψη το μέσο διαθέσιμο εισόδημα, οι τιμές των κατοικιών ήταν υποτιμημένες κατά 11% το 2019 και κατά 7,3% το 2020. Μάλιστα, για τα νοικοκυριά με διαθέσιμο εισόδημα στο ανώτερο 30% της κατανομής εισοδημάτων, οι αξίες των κατοικιών εμφανίζονται ακόμα πιο προσιτές, υποτιμημένες κατά 28% το 2019 και 24% το 2020.

Κάπως έτσι ερμηνεύεται και το γεγονός ότι οι προσδοκίες σε ό,τι αφορά την ιδιωτική οικονομική δραστηριότητα είναι υψηλές. Αυτό πιστοποιείται από το γεγονός ότι το 2020 εκδόθηκαν 6.915 άδειες για την ανέγερση νέων κτιρίων κατοικιών, μια αύξηση της τάξεως του 14,5% από τις 6.044 του 2019.

Το γεγονός ότι η επίδοση αυτή καταγράφηκε εν μέσω πανδημίας είναι ενδεικτική της αισιοδοξίας των κατασκευαστών κατοικιών

Με βάση την ανάλυση της τράπεζας και λαμβάνοντας υπόψη το μέσο διαθέσιμο εισόδημα, οι τιμές των κατοικιών ήταν υποτιμημένες κατά 11% το 2019 και κατά 7,3% το 2020.

Η υψηλότερη ανάπτυξη, η ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος και τα φθηνά στεγαστικά, οι βασικοί λόγοι αύξησης των τιμών ακινήτων.

για άμεση επάνοδο της ζήτησης στο επίπεδο που βρισκόταν το 2019. Αξίζει να σημειωθεί ότι η επίδοση του 2020 είναι η καλύτερη που καταγράφεται από το 2012 και μετά, όταν είχαν εκδοθεί 9.066 άδειες. Δηλαδή, ακόμα και εν μέσω της χειρότερης ύφεσης των τελευταίων δεκαετιών, οι άδειες που είχαν εκδοθεί ήταν υψηλότερες από το αντίστοιχο

μέγεθος όλων των ετών που ακολουθήσαν μέχρι σήμερα. Στο αποκορύφωμα της αγοράς κατοικίας, πριν από την κρίση και συγκεκριμένα το 2005, είχαν εκδοθεί 56.342 νέες οικοδομικές άδειες. Ήταν η περίοδος πριν από την εφαρμογή του ΦΠΑ 24% στις νέες οικοδομές, ένα μέτρο που ξεκίνησε να ισχύει από τις αρχές του 2006. Αντίστοιχα, η προσωρινή αναστολή του ΦΠΑ από τις αρχές του 2020 έχει συμβάλει στην εκ νέου τροφοδότηση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας και της έκδοσης νέων αδειών χωρίς ΦΠΑ.

Σύμφωνα με την ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς, «η πορεία της αγοράς ακινήτων κατά τη διάρκεια του 2020 αποτέλεσε έκπληξη ακόμα και για τον πιο αισιόδοξο οικονομικό αναλυτή, καθώς σε μια χρονιά ύφεσης, όπου

το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 8%, οι τιμές οικιστικών ακινήτων αυξήθηκαν κατά 4,3% και οι τιμές επαγγελματικών ακινήτων κατά 1,2%». Αποδίδεται δε στη συνειδητοποίηση της πλειονότητας των ενδιαφερόμενων αγοραστών/επενδυτών ότι η πανδημία θα ήταν παροδική και η οικονομική δραστηριότητα θα επανερχόταν γρήγορα στο προ COVID επίπεδο.

Ως εκ τούτου, οι τιμές συνέχισαν να κινούνται ανοδικά παρά την πρωτοφανή οικονομική ύφεση, υποστηριζόμενες από τις θετικές, μακροχρόνιες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, καθώς και από διοικητικές αποφάσεις όπως η «χρυσή βίζα» και άλλα φορολογικά κίνητρα που αποσκοπούν στο να γίνει η ελληνική αγορά ακινήτων ελκυστική στο διεθνές επενδυτικό κοινό.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

«Που στύλλον, στύλλον, άνεση...»

Σε πλείστες των χωρών της ΕΕ, στις ΗΠΑ και αλλού βλέπουμε μίαν ανοδική (συνολικά) πορεία στις τιμές των ακινήτων. Μάλιστα η πανδημία δεν λειτούργησε ανασταλτικά, αλλά μάλλον ενίσχυσε το κύμα επενδύσεων σε ακίνητα, αλλάζοντας και το προφίλ των επενδύσεων. Για παράδειγμα στον οικιστικό τομέα, βλέπουμε μια καθαρή τάση για επενδύσεις σε αποκεντρωμένες περιοχές και σε σπίτια με ανέσεις κήπου κ.λπ.

Ισχύει κάτι ανάλογο και στην δική μας περίπτωση. Εμείς κατ' αρχήν δεν μπορούμε να πούμε τίποτε με σιγουριά επειδή παίζει ρόλο ποιος εκφράζει άποψη και ποιος μετρά και αναλύει δεδομένα. Κατά δεύτερον, είμαστε ίσως η μόνη χώρα που κλείσαμε την πόρτα σε ξένους αγοραστές σχεδόν κατά 100% και για παρατεταμένη περίοδο για λόγους που συντρέχουν: κατάργηση του ΚΕΠ, αισθητά μειωμένη εισροή ξένων λόγω επιδημιολογικών δεδομένων και τρίτον είμαστε η μόνη χώρα που κατάφερε μέσα σε λίγες εβδομάδες να πετύχει την χειρότερη επιδημιολογική εξέλιξη και να κοκινώσει χωρίς φως στην άκρη του τούνελ.

Παρόλα αυτά υπάρχουν κάποια απτά δεδομένα τα οποία δίνουν κά-

Οι αυξήσεις στο κατασκευαστικό κόστος οδηγούν σε αυξήσεις στις τιμές και σε γενική αναστάτωση στην αγορά.

ποια εικόνα. Αυτή έχει ως ακολούθως:

Παγκύπρια, ο Ιούνιος του 2021 σημείωσε 1.519 συναλλαγές που αποτελεί μια αύξηση πέραν του 30% σε σχέση με τον Μάιο. Η συνολική αξία των συναλλαγών Ιουνίου ήταν στα €292 εκ περίπου, δηλαδή σχεδόν 40% αυξημένη σε σχέση με τον Μάιο. Ο φετινός Ιούνιος είναι επίσης αυξημένος κατά 17% στον αριθμό συναλλαγών σε σχέση με τον περσινό Ιούνιο και κατά 11% αυξημένος σε σχέση με τον Ιούνιο του 2019. Άρα σε αυτό το στατιστικό στοιχείο βλέπουμε μια ανοδική πορεία. Σε επίπεδο αξίας συναλλαγών όμως η εικόνα είναι κάπως διαφορετική. Ενώ είναι αυξημένη σε σχέση με τον περσινό Ιούνιο κατά 16%, είναι μειωμένη κατά 13% σε σχέση με τον Ιούνιο του 2019. Συνολικά η

Η Λάρνακα για όλους τους λόγους που μπορεί να σκεφτεί κάποιος επενδυτής παρουσιάζει εξαιρετικές προοπτικές.

πορεία κρίνεται θετική σε Παγκύπρια κλίμακα.

Αναλυτικά η κάθε επαρχία κινήθηκε ως ακολούθως:

Η Λευκωσία τον φετινό Ιούνιο κατέγραψε 522 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €86,5 εκ. ενώ τον Ιούνιο του 2019 είχε καταγράψει 387 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €81 εκ. και τον Ιούνιο του 2020 αυτές ήταν 471 και €77,5 εκ. αντίστοιχα. Άρα η Λευκωσία μπορεί να ισχυριστεί κάποιος πως έχει ρεκόρ τριετίας.

Η Λεμεσός τον φετινό Ιούνιο κατέγραψε 430 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €115 εκ. ενώ τον Ιούνιο του 2019 είχε καταγράψει 363 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €136,5 εκ. και τον Ιούνιο του 2020 αυτές ήταν 335 και €79 εκ. αντίστοιχα. Η Λεμεσός παρά το πλήγμα της κατάργησης του ΚΕΠ, βλέπουμε να ανακτά χαμένο έδαφος σε ικανοποιητικό βαθμό.

Η Λάρνακα τον φετινό Ιούνιο κατέγραψε 221 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €27,5 εκ. ενώ

τον Ιούνιο του 2019 είχε καταγράψει 234 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €35 εκ. και τον Ιούνιο του 2020 αυτές ήταν 189 και €26 εκ. αντίστοιχα. Η Λάρνακα παρουσιάζει μικρή ανάκαμψη.

Η Αμμόχωστος τον φετινό Ιούνιο κατέγραψε 105 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €15,3 εκ. ενώ τον Ιούνιο του 2019 είχε καταγράψει 93 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €15,5 εκ. και τον Ιούνιο του 2020 αυτές ήταν 73 και €13,5 εκ. αντίστοιχα. Η Αμμόχωστος σχεδόν ανέκαμψε πλήρως.

Η Πάφος τον φετινό Ιούνιο κατέγραψε 241 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €48,4 εκ. ενώ τον Ιούνιο του 2019 είχε καταγράψει 292 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €68,6 εκ. και τον Ιούνιο του 2020 αυτές ήταν 228 και €57 εκ. αντίστοιχα. Η Πάφος παρά το νέο ενδιαφέρον από ξένους, είναι η μόνη επαρχία που βρίσκεται πίσω σε ανάκαμψη.

Η πιο πάνω φωτογράφιση απεικονίζει την κατάσταση Ιουνίου σε σχέση και με τους αντίστοιχους μήνες των δύο προηγούμενων ετών. Λευκωσία και Αμμόχωστος έχουν την καλύτερη εικόνα με την δεύτερη να υποστηρίζεται επενδυτικά ξεκάθαρα από την πρώτη – κάτι που

βλέπουμε άλλωστε διαχρονικά. Αξιοσημείωτη είναι και η ανάκαμψη της Λεμεσού. Η Λάρνακα για όλους τους λόγους που μπορεί να σκεφτεί κάποιος επενδυτής παρουσιάζει εξαιρετικές προοπτικές καθώς είναι ίσως η πιο υποτιμημένη επαρχία και οι δημογραφούμενες περιοχές παρουσιάζουν πολύ καλές ευκαιρίες σε σχέση πάντοτε με το εύρος των πλεονεκτημάτων που προσφέρουν. Η Πάφος φαίνεται να εξακολουθεί να είναι αρκετά τραυματισμένη ενώ σω δεν ανοίγει η χώρα μας σε ξένους επισκέπτες.

Ενώ όλοι αναμέναμε την ενίσχυση της καλοκαιρινής σαιζόν, η τραγική επιδημιολογική εικόνα που παρουσιάζουμε τώρα με τους αρνητές να καθορίζουν τις τύχες μας, η ανάκαμψη δεν αναμένεται να υποστηρίζεται με μεγάλη ισχύ πυρός. Και αυτό το έλλειμμα θα κτίζει δυστυχώς αρνητικό μομέντουμ που θα δούμε το επόμενο διάστημα. Σε αυτό προστίθενται οι αυξήσεις στο κατασκευαστικό κόστος που οδηγούν σε αυξήσεις στις τιμές και σε γενική αναστάτωση στην αγορά.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Το Διαδίκτυο των Σωμάτων

Ένα βιβλίο για τις τεράστιες αλλαγές που επιφέρουν στην ιατρική οι νέες τεχνολογίες

Του **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ**

«**Αν κατορθώσετε** να καταλάβετε το “τεχνητό” πάγκρεας που φοράω πάνω στη ζώνη μου, τότε θα μπορέσετε να καταλάβετε τον κόσμο που ζημερώνει», γράφει στο άκρως διαφωτιστικό βιβλίο του «Intervolution, Smart Bodies, Smart Things» (Columbia University Press, 2021), ο καθηγητής Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Columbia, Μαρκ Κ. Τέιλορ. Εως χθες, ακούγαμε για τα έξυπνα σπίτια, τις έξυπνες πόλεις, τώρα ήρθε η σειρά του ίδιου του σώματός μας να διασυνδεθεί και να τροποποιηθεί. Ο τεχνολογικά προηγμένος κόσμος μας αλλάζει ραγδαία τα πάντα, το σώμα μας δεν θα μπορούσε να μείνει ανέγγιχτο. Η τεχνολογική επανάσταση των δικτύων κομίζει νέες ευκαιρίες, αλλά και μεγάλες προκλήσεις. Φέρνει κινδύνους και αδιανόητες απειλές. Στον κόσμο που αναδύεται, τα ίδια τα σώματά μας πλέον συγκροτούν δίκτυα, κι εμείς γινόμαστε μέρος μιας νέας μορφής ζωής.

Για τον Τέιλορ, όλα ξεκινούν από την ασθένεια, αυτή μας κάνει να αντιλαμβανόμαστε τα όρια της ζωής. «Αν ζούσα πριν από εκατό χρόνια», λέει μιλώντας για τον διαβήτη του, «θα ήμουν νεκρός εδώ και πάνω από τρεις δεκαετίες». Έναν αιώνα μετά την ανακάλυψή της, η ινσουλίνη είναι το μόνο φάρμακο που μπορεί να μειώσει τα συμπτώματα του διαβήτη τύπου 1. Μπορεί όμως το φάρμακο να είναι ίδιο, η μέθοδος παροχής της ινσουλίνης έχει αλλάξει δραματικά. «Οι πιο σοβαρές πρόοδοι έχουν σημειωθεί τα τελευταία 5 με 6 χρόνια», τονίζει ο Τέιλορ, «είμαστε εν μέσω τεράστιων αλλαγών στην ιατρική έρευνα και στην κλινική πρακτική, ως αποτέ-

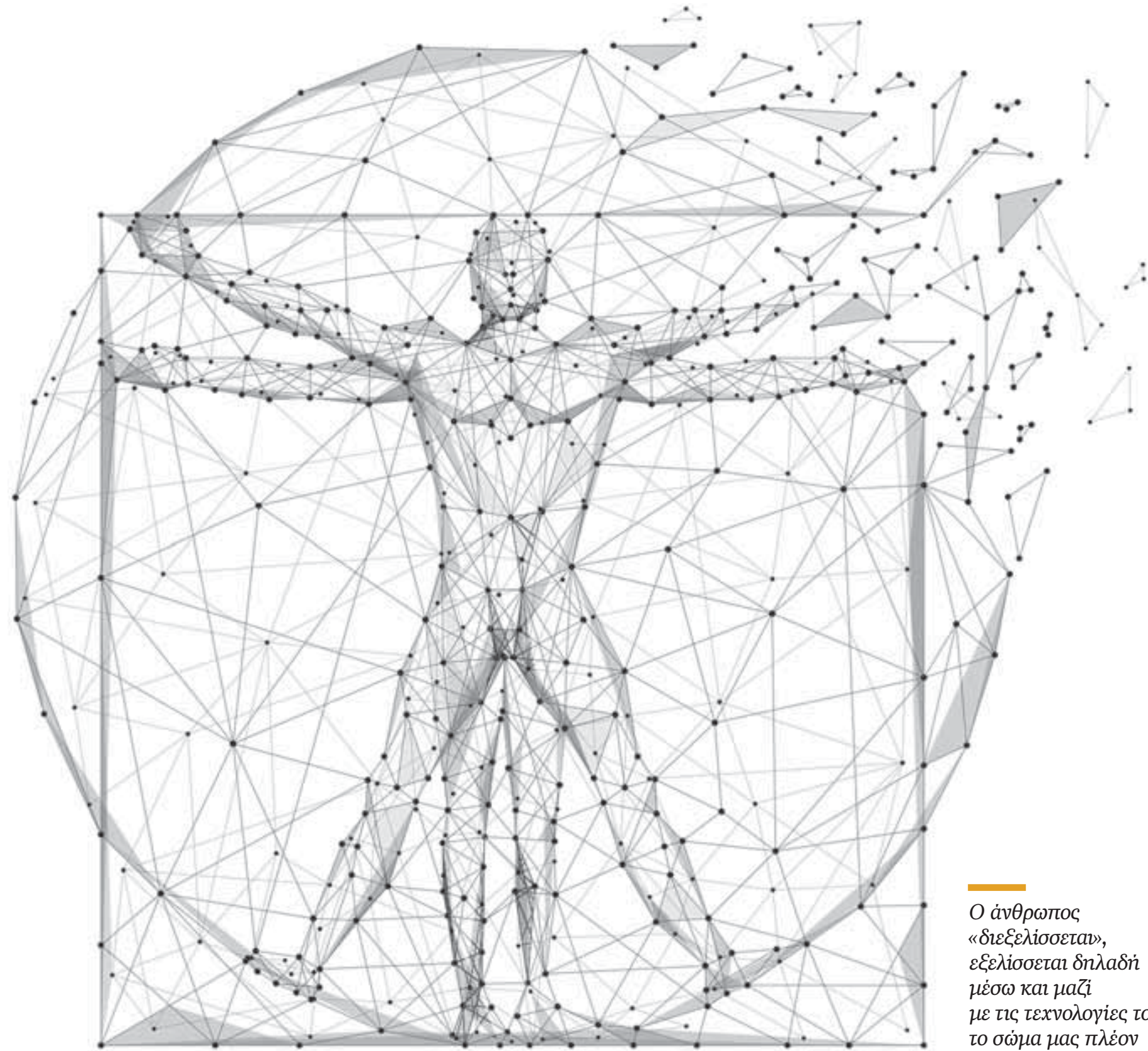
Στον κόσμο που αναδύεται, τα ίδια τα σώματά μας πλέον συγκροτούν δίκτυα, κι εμείς γινόμαστε μέρος μιας νέας μορφής ζωής.

λεσμα μιας πολύ μεγαλύτερης τεχνολογικής επανάστασης».

Η αντλία ινσουλίνης εφευρέθηκε το 1963 και πρακτικά ήταν ένα βαρύ μηχανήμα σαν ένα ογκώδες σακίδιο πλάτης. Η πρώτη αντλία βγήκε στο εμπόριο το 1978, αλλά δεν διασφάλιζε μεγάλη ακρίβεια στη δόσολογία του φαρμάκου. Ο Τέιλορ αρχίζει να χρησιμοποιεί μια αντλία στα τέλη του 1990. Έχει το μέγεθος μπιπερ και μπορεί να τη φοράει στη ζώνη του. Το 1999 γίνεται ένα μεγάλο άλμα και αρχίζουν να εισάγονται κάθε 72 ώρες αισθητήρες στο σώμα ώστε να μετρούν υποδόρια τα επίπεδα του σακχάρου κάθε δέκα δευτερόλεπτα, απαλλάσσοντας τον ασθενή απ’ την υποχρέωση να κάνει ελέγχους δίνοντας αίμα. Το 2017, το σύστημα έχει εξελιχθεί τόσο πολύ, που οι αισθητήρες μπορούν να μείνουν στο σώμα για δέκα ημέρες κι ένας πομπός μπορεί να στέλνει δεδομένα σε ακτίνα έξι μέτρων σε κάποιο δέκτη ή κινητό τηλέφωνο.

Οι αλγόριθμοι

Η αντλία ινσουλίνης που φέρει σήμερα ο Τέιλορ στη ζώνη του, είναι το δικό του ημιαυτόματο πάγκρεας. Είναι μια ψηφιακή συσκευή που μοιάζει με κινητό τηλέφωνο, έχει μέγεθος μικρότερο από μια τράπουλα και είναι συνδεδεμένη

Το δίκτυο των δικτύων θα εκκινήσει μια νέα φάση, όπου τα όρια μεταξύ ανθρώπου και μηχανής θα ξεθωριάσουν οριστικά.

με το σώμα του μέσω ενός μικρού πλαστικού σωλήνα. Στο σώμα του ο Τέιλορ τοποθετεί επίσης κι έναν αισθητήρα, που στέλνει δεδομένα στην αντλία. Εκείνη, μέσω αλγορίθμων ακριβείας, υπολογίζει ακριβώς πόση ινσουλίνη χρειάζεται ο οργανισμός του. Το μόνο που κάνει με το χέρι ο ασθενής είναι να εισάγει στο σύστημα τα γραμμάρια υδατανθράκων που καταναλώνει. Όλα τα υπόλοιπα είναι δουλειά της αντλίας. Υπάρχει το ημι-αυτόνομο τεχνητό πάγκρεας, όπου ο ασθενής πρέπει να εγκρίνει την απελευθέρωση της ινσουλίνης, και το αυτόνομο πάγκρεας, το οποίο είναι ένα κλειστό σύστημα ανατροφοδότησης, όπου η διαδικασία γίνεται εντελώς αυτόματα. Αμφότερα τα συστήματα ρυθμίζονται απ’ την αλγοριθμική επεξεργασία των δεδομένων, που έρχονται όχι μόνον από την αντλία του μεμονωμένου ασθενούς, αλλά και από τα εκατομμύρια άλλων ασθενών στον κόσμο.

«Αν και γίνεται μεγάλη κουβέντα για την άνεση, την αξιοπιστία και τους κινδύνους των αυτοοδηγούμενων οχημάτων, γίνεται ελάχιστος λόγος για την πιο σημαντική δημιουργία και εξάπλωση των ψηφιακών ιατρικών συσκευών που συνδέονται ή εμφυτεύονται σε σώματα και διασυνδέονται σε παγκό-

σμία δίκτυα», γράφει ο Τέιλορ. Εως τώρα γνωρίζαμε ότι το επόμενο βήμα της τεχνολογικής επανάστασης είναι το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (ΔΤΠ). Τοποθετώντας αισθητήρες σε καθημερινά αντικείμενα, τα μετατρέπουμε σε πομποδέκτες δεδομένων που μπορούν να ελέγξουν αντικείμενα και να ρυθμίσουν την ανθρώπινη συμπεριφορά.

Οι ίδιες τεχνολογίες που διέπουν το ΔΤΠ χρησιμοποιούνται τώρα για να δημιουργηθεί ένα Διαδίκτυο των

Σωμάτων (ΔΤΣ). «Φέροντες υπολογιστές όπως η αντλία της ινσουλίνης, αλλά και εμφυτευσίμες συσκευές, όπως βηματοδότες και τσιπ στον εγκέφαλο, συνδέονται στο υπολογιστικό νέφος σε απομακρυσμένα κέντρα δεδομένων, όπου σωματινών που μπορούν να ελέγξουν παρακολουθούνται, ρυθμίζονται και τροποποιούνται. Σώματα διασκορπισμένα στον χώρο και στον χρόνο διασυνδέονται ολόενα και περισσότερο στον παγκόσμιο ιστό. Το

ΔΤΠ και το ΔΤΣ είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα – το καθένα απαιτεί την παρουσία του άλλου». Ο Τέιλορ αναφέρεται σε αυτό το υπερδίκτυο ως το «τεχνολογικό ασυνείδητο του 21ου αιώνα».

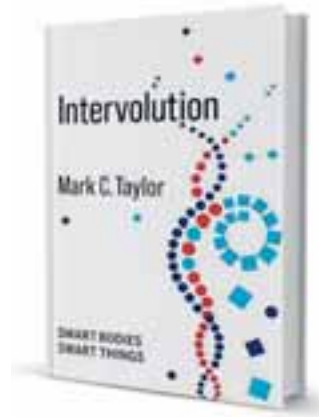
Σημείο χωρίς επιστροφή

Στο τεχνητό πάγκρεας του Τέιλορ συναντώνται η τεχνητή νοημοσύνη, οι γρήγοροι υπολογιστές, τα νευρωνικά δίκτυα, η βαθιά μηχανική μάθηση, τα ασύρματα δίκτυα, οι αισθητήρες, οι πομποί, τα μεγάλα δεδομένα, οι κινητές συσκευές και οι φορητές υπολογιστικές μηχανές. «Ενώ τα περισσότερα απ’ αυτά τα όργανα δημιουργήθηκαν για τον στρατό, για την επιβολή του νόμου, και για καταναλωτικούς λόγους, οι πιο σημαντικές λειτουργίες τους προσαρμόζονται σε ιατρικές χρήσεις με σκοπό τη θεραπεία ασθενειών όπως ο διαβήτης: ποσοτικοποίηση, εξατομίκευση, παρακολούθηση, επικοινωνία, υπολογισμοί, νοημοσύνη, παρέμβαση και τροποποίηση συμπεριφοράς».

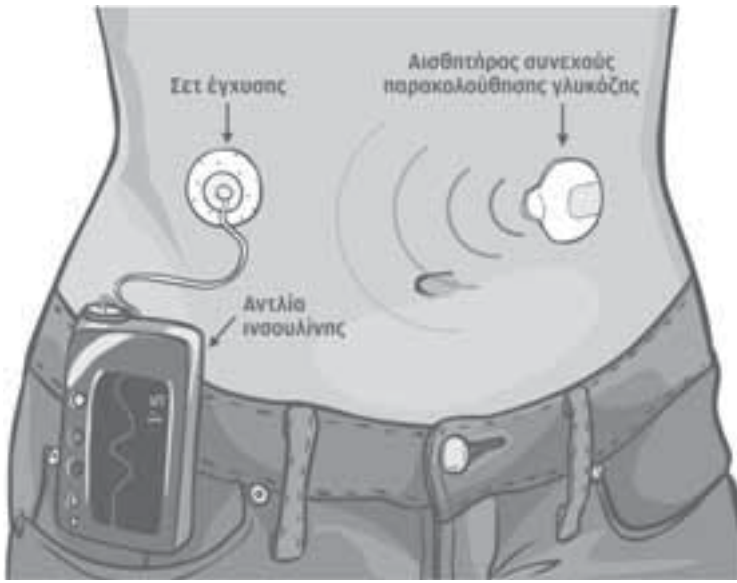
Βρισκόμαστε σ’ ένα σημείο χωρίς επιστροφή. Το δίκτυο των δικτύων, εκεί όπου τέμνεται το εσωτερικό δίκτυο του σώματος (intranet) με το ΔΤΠ και το ΔΤΣ, θα εκκινήσει μια νέα φάση, όπου τα όρια μεταξύ ανθρώπου και μηχανής θα ξε-

Ο άνθρωπος «διεξελίσσεται», εξελίσσεται δηλαδή μέσω και μαζί με τις τεχνολογίες του το σώμα μας πλέον δεν μας ανήκει.

θωριάσουν οριστικά. Ο άνθρωπος, όπως λέει ο Τέιλορ, «διεξελίσσεται», εξελίσσεται δηλαδή μέσω και μαζί με τις τεχνολογίες του. Το σώμα μας πλέον δεν μας ανήκει. Είμαστε ευάλωτοι μπροστά στα ίδια μας τα δημιουργήματα. Μια απλή αστοχία των αυτοματοποιημένων συστημάτων, ένας χάκερ ή ένας καλασμένος αισθητήρας μπορεί να γίνει θανατηφόρος απειλή. Όσο ακόμη διατηρούμε τον έλεγχο των δικτύων και των συστημάτων μας, ασ προετοιμαστούμε. Ξημερώνει μια συναρπαστική εποχή.

Ο Μαρκ Κ. Τέιλορ είναι καθηγητής Θεολογίας στο Columbia – πάσχει από διαβήτη τύπου 1.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

11-17.7.2021

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Μιχάλης Πασιαρδής

Η Κίνηση Πολιτισμού και ο Αθλητικός Σύλλογος Ορφέας Λευκωσίας διοργανώνουν συναυλία αφιέρωμα στον μεγάλο ποιητή της Κύπρου Μιχάλη Πασιαρδή, ο οποίος έφυγε από τη ζωή τον Απρίλιο του 2021. Τη συναυλία επιμελείται καλλιτεχνικά ο μουσικός και συνθέτης Γιώργος Καλογήρου, συμπράττοντας επί σκηνής με πολλούς καλλιτέχνες, παλαιότερους και νεότερους, όπως τον Δημήτρη Φανή και τον Κούλη Θεοδώρου, και τους πολλά υποσχόμενους νεότερους Δημήτρη Μεσσημέρη, Πόλη Παράσχο, Κατερίνα Παράσχο, Δημήτρη Σουρουλλά και Φρειδερίκη Τομπάζου. Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμειας, Δευτέρα 12 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟ

«Αγαμέμνων» του Αισχύλου

Η τραγωδία του Αισχύλου Αγαμέμνων (458 π.Χ.), που αποτέλεσε το 1971 την εναρκτήρια παραγωγή του ΘΟΚ, ανεβαίνει φέτος το καλοκαίρι στο πλαίσιο των εορτασμών των 50 χρόνων από την ίδρυση του Οργανισμού, σε σκηνοθεσία Λέας Μαλένη. Πρόκειται για το πρώτο από τα τρία έργα της Ορέστειας, της μοναδικής σωζόμενης τριλογίας του Αισχύλου, ένα έργο βαθιά πολιτικό στον πυρήνα του, που ψηλαφίζει και φωτίζει τα σημάδια που αφήνει στη μοίρα των ανθρώπων ένα καθεστώς που γεννά βία. Η αισχυλική τριλογία ανοίγει με μια αποτρόπαιη πράξη και θέτει τα πρώτα καίρια και τόσο επίκαιρα περί δικαίου και δημοκρατίας ερωτήματα. Η Λέα Μαλένη αναζητά την ουσία του έργου, έχοντας ως συνοδοιπόρους της ένα εξαιρετικό σύνολο ηθοποιών και συνεργατών, για να θίξει ένα διαχρονικό ζητούμενο σε έναν κόσμο αντίρροπων δυνάμεων που δεν έπαψε ποτέ να πασχίζει να βρει την ισορροπία του. Παραστάσεις: Λευκωσία, 16,17, 21, 22, 23 Ιουλίου - Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ΄, Λάρνακα, 28 Ιουλίου- Πατίτκειο Δημοτικό Αμφιθέατρο, Δερύνεια, 30 Ιουλίου- Δημοτικό Αμφιθέατρο, Λεμεσός, 4, 5, 6 Αυγούστου - Αρχαίο Θέατρο Κουρίου. Έναρξη παραστάσεων: 21:00 (προσέλευση: 20:15). Πληροφορίες / Εισιτήρια: Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717, www.thoc.org.cy.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Γαμπροί για κλάματα

Έρωτες, γάμοι, ρευστές σχέσεις, παλιές και καινούργιες γνωριμίες, μπερδέματα, παρεξηγήσεις και εκπλήξεις, συνθέτουν τη νέα καταγινιστική κωμωδία της Μαρίνας Φραγκεσκίδου «Γαμπροί για κλάματα». Μια κωμωδία παρεξηγήσεων με απανωτές ανατροπές που σκηνοθετεί ο Κώστας Δημητρίου. Στη μακρά περίοδο απομόνωσης που όλοι έχουμε υποστεί οι «Γαμπροί για κλάματα» έρχονται με την ξεκάθαρη πρόθεση να προσφέρουν γενναιόδωρα γέλιο, χαρά και εκτόνωση. Παίζουν: Γιώργος Αναγιωτός, Εύρος Βασιλείου, Έλενα Ευσταθίου, Δένα Ιωάννου, Μιχάλης Μουστάκας, Μαρία Παπακώστα, Μάριος Στυλιανού, Μυρσίνη Χριστοδούλου. Η παράσταση θα κάνει πρεμιέρα τον Ιούλιο στη Λευκωσία (Σκαλί, 11 & 12 Ιουλίου) και θα περιοδεύσει σε όλη την Κύπρο στις 9:00 μ.μ. Πληροφορίες τηλεφωνο 70009411.

Το περβόλι

Του **ΣΟΦΟΚΛΗ ΧΑΤΖΗΝΑΔΡΕΟΥ**

Αγκονίστικα περβόλι στην Ορά το παλιοχώρι. Εν πεντέξι σκάλες ούλο τζιαι έσσιπ δρόμο τζιαι νερό, έσσιπ πλούσιο το χώμα τζιαι εν κοντά στον ποταμό.

Έβαλα που ούλα τα δέντρα τζιαι ελιές τζιαι λεμονιές καρυδές τζιαι περγαμόντο, κάμποσες πορτοκαλιές τζιονιές τζιαι μανταρίνια τζιαι ούλων των ειδών μηλιές.

Έβαλα ροβκιές στην άκρα διπλα έβαλα αθασσιές τζιαι στην άλλη, πας τον οκτο, έβαλα δκιο κυπαρίσσια τζιαι τριών λογιών συτζιές.

Κάθε χρόνο βάλω ρέντα, τζιαι λουβί τζιαι κολοτζιές βαζανούθκια τζιαι πιπέρκα πάμιες τζιαι πομιλορκιές. τζιαι πατίσιες τζιαι πιπόνια τζιαι κομπόστες αγκουρκές.

Τα κουτσιά βάλω τα Νιόβρη τζιαι συνάω ως τη λαμπρά τζιαι τον Αύγουστο φυτεύκω τα τζιρκώτικα κραμπιά... Μα ακόμα να κοντέψω του τζιρού μου του Χατζή τη μαστορκά.

Έκτισα τζιαι ένα σπιτούι τζιαι έκαμα γύρον βεράντα. Έβαλα τζιαι ένα φουρνούι που την πισινή την πάντα τζιαι μπροστά μες στους ανθρώνες έβαλα φυτά λεβάντα.

Εν παρδέισος για μένα το περβόλι στην Ορά τζι ούλη μέρα είμαι τζι πάνω. Να ποτίσω, να λιπάνω να τσαπίσω, να αφρατέψω τζιαι τη ρέντα να μαζέψω.

Τζιαι άμα σκοτεινιάσει η μέρα τζιαι αρκεύκει τζιαι νυχτώνει κάθουμαι να ξαποστάσω το κορμί μα τζιαι τον νου, τζιαι θωρώ που τη βεράντα ούλα τα άστρα του ουρανού.

Μα άμα έρτει τζιεινίη η μέρα της επιστροφής τζιαι πάλι τζι ας μου πούσιν πως έχάθη του τζιρού μου ούλο το μάλι.

Τζιαι πως τώρα ρίζω μόνο ένα πέτρινο αλώνι... πας στον δρόμο που σε παίρνει που τη Βώνη στο Τραχώνι τζιαι βλαστού μόνο αγκάθκια τζιαι παλλούρες τζιαι μαζιά τζιαι φακκά του ουλή μέρα ο νοτιάς τζιαι ο βορράς ξαπολώ τζιαι το περβόλι που έκαμα εις την Ορά τζιαι επιστρέφω στο χωριό μου τζιαι να νιώθω βασιλιάς.

*Το ποίημα αυτό γράφτηκε τον Δεκέμβριο του 2020 για το περιοδικό «Νιοχωρίτικη Φωνή», πριν το περβόλι στην Ορά καταστραφεί ολοσχερώς από την πυρκαγιά της 3ης Ιουλίου. Βλέπε κυρίως μέρος «Κ» σελ. 8.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Θερινή έκθεση

Η isnotgallery παρουσιάζει την καλοκαιρινή της έκθεση «Μια μεγάλη θάλασσα στο τετράγωνο είναι μάλλον ένα πέλαγος» τίτλος από τον στίχο του ποιητή Νίκου Καρούζου σε επιμέλεια Άντρου Ευσταθίου. Στην έκθεση συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: Στέλιος Βότσπς, Στέλλα Ίσσα, Γιάννος Ιωάννου, Ελένη Κινδύνη, Χαρούλα Νικολαΐδου, Θέκλα Παπαδοπούλου, Αντρέας Σκουφάρης και Κωνσταντίνος Στεφάνου. Διάρκεια μέχρι 1 Αυγούστου. IsnotGallery, Οδυσσέως 11, Λευκωσία, ώρες λειτουργίας Τρίτη-Παρασκευή/10:00-13:00-16:00-19:00 - Σάββατο/10:00-13:00. Πληροφορίες τηλεφωνο 99569498, www.isnotgallery.com.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Reclaiming» στην Edit Gallery

Η έκθεση 'Reclaiming' στοχεύει στο να «ξαναγράψει» μερικούς Ελληνικούς μύθους όπου οι γυναίκες έχουν αδικηθεί και καταπιεστεί. Η ελληνική μυθολογία απεικονίζει συχνά γυναίκες με μια πληθώρα αρνητικών συναισθημάτων: θυμό, ζήλια, κακία ακόμη και ανδρική υπονόμευση. Η έμφυλη βία ήταν ένα πολύ συχνό θέμα και οι γυναίκες ήταν το ελάσσον φύλο. Από την άλλη πλευρά, οι άνδρες ήταν συνώνυμοι με τις ιδιότητες της δύναμης, της ανδρείας και της ηγεσίας. Ως εκ τούτου, αυτή η έκθεση στοχεύει να προσφέρει μια διαφορετική εξήγηση για την παρουσίαση αυτών των καταπιεσμένων γυναικείων μορφών, τη δυναμική στις διαφορές ισχύος μεταξύ των φύλων και τη διαιώνιση αυτών των στερεοτύπων. Η έκθεση παρουσιάζει έναν εκλεκτικό συνδυασμό με Κύπριους και Ελλαδίτες καλλιτέχνες. Η έκθεση είναι ανοικτή και θα παραταθεί μέχρι τις 17 Ιουλίου στη Edit Gallery, Αγίας Ζώνης 23, Λεμεσός. Τρίτη με Παρασκευή στις 10:30 π.μ. - 1:00 μ.μ. & 3:00 μ.μ. 15:00 - 7:00 μ.μ. και Σάββατο στις 10:00 π.μ. - 1:00 μ.μ. Πληροφορίες τηλεφωνο 25 251710.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Βαγγέλης Γέττος και Hugo Enrique Olivos

Ο Βαγγέλης Γέττος παρουσιάζει για πρώτη φορά τις δικές του αυθεντικές συνθέσεις που εκκινούν από τα ηχοχώματα της κρητικής μουσικής και της Ανατολικής Μεσογείου και επεκτείνονται στο prog rock, το stoner, το flamenco και το fusion. Με τα κομμάτια του, το λαούτο και την φωνή του συναντά τον Μεξικόνο drummer Hugo Henrique Olivos που, παίζοντας τύμπανα και κρουστά, προσδίδει στο project μία ιδιαίτερη, δυναμική εξωστρέφεια. Συμμετέχει η αφηγήτρια Μαρίνα Κατσαρή. Όλα αυτά στον ατμοσφαιρικό υπαίθριο χώρο του Artnaldas Concept Experience. Artnaldas Concept Experience, Αρνάλδας 2. Παραστάσεις 12 και 19 Ιουλίου, ώρα 8:30 μ.μ. 1060, Λευκωσία. Κρατήσεις: 22 350355 (8.00-19.00).

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Λογοτεχνικά πάμε καλά

Την περασμένη εβδομάδα ανακοινώθηκαν οι βραβείες λίστες των Ελληνικών Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων 2020 για τις εκδόσεις του 2019. Ανάμεσα στους συγγραφείς βρέθηκαν και η Κωνσταντία Σωτηρίου με την «Πικρία χώρα», από τις εκδόσεις Πατάκη, στην κατηγορία Διηγήματος – Νουβέλας, ο Γιώργος Καλοζώγης με το «Η πλαστικότητα των μοριών» από τις εκδόσεις Φαρφουλάς και ο Παναγιώτης Νικολαΐδης, με τη συλλογή «Η Νύφη του Ιούλη», από τις εκδόσεις Σμίλη στην κατηγορία Ποίησης και η Άννα Μαραγκού με το Άννα Μαραγκού «Περπατώντας στην άκρη της γης μας», από τις εκδόσεις Το Ροδακίο στην κατηγορία Δοκιμίου – Κριτικής.

Πρόκειται κατ' αρχάς για τέσσερις Κύπριους που καταφέραν να διευρύνουν το αναγνωστικό κοινό τους, και το έργο τους να προσεχθεί σε μία άλλη χώρα, όποιοι και να είναι οι δεσμοί της Κυπριακής

Δημοκρατίας, δεν θα το συζητήσουμε εδώ αυτό. Τέσσερις Κύπριοι που έγραψαν και για κυπριακά πράγματα, χρησιμοποιήσαν τη διάλεκτο, και εν γένει με φυγόκεντρη δύναμη κατάφεραν να βγουν από τα στενά όρια της Κύπρου, του εδώ αναγνωστικού κοινού, το οποίο είναι πεπερασμένο, όπως και σε κάθε μικρή χώρα, όπως πεπερασμένο είναι και στην Ελλάδα, άρα γιατί όχι να μην έρθουν και οι μεταφράσεις τώρα;

Εν ολίγοις έχουμε ικανή λογοτεχνία, η οποία μπορεί μεν να κινείται ακόμα στο άξονα της τραγωδίας του Ιουλίου του 1974 και της μετά το καλοκαίρι περίοδο, αλλά θεωρώ ότι έχει αρχίσει και δίνει και ωραία πράγματα και σε άλλους θεματικές τομείς. Σίγουρα, το τραύμα του 1974 είναι ακόμα νοητό ειδικά στη γενιά των σημειωμένων 45άρηδων και πάνω ενεργών λογοτεχνών, οι οποίοι είναι τώρα σε πλήρη άνθηση. Γράφουν κατασταλαγμένα, εν πολλοίς απαλ-

Εχουμε ικανή λογοτεχνία, η οποία μπορεί μεν να κινείται ακόμα στο άξονα της τραγωδίας του Ιουλίου του 1974 και της μετά το καλοκαίρι περίοδο, αλλά θεωρώ ότι έχει αρχίσει και δίνει και ωραία πράγματα και σε άλλους θεματικές τομείς.

λαγμένοι από βαριδία και στείρους συναισθηματισμούς και για αυτό το έργο τους αναγνωρίζεται.

Υπενθυμίζω ότι και το 2018 η Κωνσταντία Σωτηρίου διεκδίκησε το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας Διηγήματος – Νουβέλας για τη συλλογή διηγημάτων «Φωνές από χώρα», η νεαρή Αντωνίνη Σμυρίλη

το Κρατικό Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα για την ποιητική της συλλογή «Βλέπω ακόμα παιδικά», ο Σωφρόνης Σωφρονίου διεκδίκησε το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος για τον «Αργό Σίδηρο» και οι Άννα Κουμπάνου και Αντώνης Σέργης διεκδίκησαν το Κρατικό Βραβείο Παιδικού Βιβλίου η πρώτη για την «Εξαφάνιση της Κ. Παπαδάκου και τη έγινε εκείνο το καλοκαίρι» και ο δεύτερος για το «Η πυξίδα δε δείχνει πάντα το Βορρά».

Άρα, βλέπουμε ότι η κυπριακή λογοτεχνία έχει αρχίσει να κινείται και εκτός των συνόρων της Δημοκρατίας. Φυσικά, οι Κωνσταντία Σωτηρίου, Άννα Μαραγκού, Αντωνίνη Σμυρίλη, Γιώργος Καλοζώγης, Παναγιώτης Νικολαΐδης, Σωφρόνης Σωφρονίου και Αντώνης Σέργης δεν είναι οι μόνοι που η δουλειά τους αναγνωρίζεται και εκτός των συνόρων μας, έχουμε και άλλους συγγραφείς, όπως ο Σταύρος Χριστοδούλου, ειδικά με το τελευταίο

το έργο, το «Τρεις σκάλες ιστορία», αλλά υπάρχει και ο Αντώνης Γεωργίου στην ποίηση με το «Σαν πεταλούδα είμαι», ο Αιμίλιος Σολωμού με το «Το μίσος είναι η μισή εκδίκηση», οι οποίοι έκαναν και κάνουν σοβαρές προσπάθειες εξωστρέφειας. Για να μην αναφερθώ στον Κυριάκο Χαραλαμπίδη, ο οποίος έχει δώσει τη διαπιστευτήριά του στο ελληνικό κοινό εδώ και πολλά χρόνια. Σίγουρα θα υπάρχουν και άλλοι που τώρα μου διαφεύγουν. Και έρχομαι στο προκείμενο...

Τι κάνει και τι θα έπρεπε να κάνει η Πολιτεία; Σαφώς θα μπορούσε να κάνει περισσότερα με το υποπρόγραμμα «Λογοτεχνία» του προγράμματος Πολιτισμού. Σαφώς είναι κάτι ότι υπάρχει το υποπρόγραμμα «Λογοτεχνία», αλλά εγώ θα έλεγα να το αναβαθμίσουμε σε Πρόγραμμα κανονικό και με τα όλα του. Να δημιουργήσουμε ένα σύγχρονο Κέντρο Κυπριακού Βιβλίου, και ας μην έχουμε Κυπριακό Βιβλιοθήκη της προκοπής. Ας πρώ-

τοτυπώσουμε εμείς εδώ, μιας και στην Ελλάδα το Ελληνικό Κέντρο Βιβλίου μάς άφησε χρόνους... ας μπορούμε μπροστά εμείς, είναι ευκαιρία τώρα που φτιάχνουμε και Υφυπουργείο να δημιουργήσουμε έναν σύγχρονο φορέα βιβλίου. Ένας φορέας που θα περιλαμβάνει τη λογοτεχνική δημιουργία στο νησί – φυσικά και την τ/κ παραγωγή. Δεν θα είναι απλώς επιχορήγηση εκδηλώσεων και ταξιδιών, ο φορέας θα είναι επικεφαλής στην ανάδειξη της κυπριακής παραγωγής, θα είναι ο ΚΟΤ του βιβλίου – πιο επιτυχημένα βέβαια! Θα είναι ο φορέας που θα απενεχοποιήσει τη διάλεκτο και θα την προωθήσει με ευρηματικούς τρόπους στην περιφέρεια της Ελλάδας, στην Κρήτη και στα Δωδεκάνησα. Σκέφτομαι πολλά να είναι αυτό το Κυπριακό Κέντρο Βιβλίου, αλλά το κυριότερο, να είναι μακριά από τη μεμψιμοιρία και την εσωστρέφεια.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Τρεις συναντήσεις με τον Ντίλαν

Μαλιμπού, Σαν Φρανσίσκο, Ρόουντ Αϊλαντ – Ψηλαφίζοντας τον μύθο και όσα τον επηρέασαν στη διαδρομή του

Του **ΝΤΙΝΟΥ ΣΙΩΤΗ**

Δεν είμαι σίγουρος αν ήταν το καλοκαίρι του 1974 ή του 1975. Εμένα στο Σαν Φρανσίσκο και απ' το 1974 μέχρι το 1978 πηγαίναμε κάθε χρόνο για λίγες ημέρες διακοπές με την κοπέλα μου Έλεν Χέλφερντ στο Μαλιμπού, σε σπίτι φιλικής οικογένειας παραγωγών στο Χόλιγουντ. Όταν ήταν διαθέσιμο. Το Μαλιμπού είναι ένα από τα πιο ακριβά παραλιακά θέρετρα του Los Αντζελες. Δεν ήταν τότε εύκολη η πρόσβαση εκεί. Μια περίκλειστη αποικία πλουσίων.

Ένα μεσημέρι πήραμε το σπορ αμάξι της οικογένειας, ένα κατακόκκινο MG, και βγήκαμε βόλτα στα περίξ. Κάπου είδαμε το παγωτατζίδικο Ben & Jerry's και σταματήσαμε για παγωτό. Ενώ καθόμασταν απολαμβάνοντας το παγωτό, βλέπω κάποιον που έμοιαζε με τον Μπομπ Ντίλαν να κάθεται λίγο πιο κει. Ρωτάω την Έλεν αν είναι όντως ο Μπομπ Ντίλαν και μου λέει: «Ναι, αυτός είναι, κάπου εδώ πρέπει να μένει». Ήταν με τη γυναίκα του και δυο παιδιάκια.

Βρίκα το θράσος και το θάρρος και σπκώθηκα και πήγα και του συστήθηκα. Ήταν συγκρατημένα φιλικός και κάπως καταδεκτικός. Μας είπε να καθίσουμε μαζί τους. Όταν του είπα ότι είμαι Έλληνας και ότι μου αρέσουν πολύ οι στίχοι των τραγουδιών του (δεν του είπα ότι έγραφα ποιήματα), μου είπε ότι απ' την Ελλάδα ξεκίνησαν όλα και ότι εμείς έχουμε τον Ομηρο, τη Σαπφώ και τον Καβάφη. Μέχρι εκεί. Δεν είχε πάει στην Ελλάδα. Ήταν στα σχέδιά του να δώσει μια συναυλία το 1969, όμως τελικά δεν το απο-

φάσισε, διότι δεν ήθελε να εκληφθεί ότι έδινε συγκροχάρτι στη χούντα. Είχε δει την ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά. Ίσως τον είχε επηρεάσει. Του άρεσε η μουσική του Θεοδωράκη, αλλά είχε και μερικούς δίσκους με ρεμπέτικα που έμοιαζαν πολύ με τουρκικά τραγούδια – μια προγιαγιά του καταγόταν από την Τουρκία, μας είπε.

Αυτή ήταν η πρώτη γνωριμία. Η δεύτερη ήταν ένα ανοιξιάτικο πρωινό ενός Σαββάτου το 1978 ή το 1979, σε μία από τις συχνές επισκέψεις μου στο βιβλιοπωλείο City Lights στο Σαν Φρανσίσκο. Είδα μαζεμένο όλο το κομβόι, Μπομπ Ντίλαν, Άλεν Γκίνσπεργκ, Γκρέγκορι Κόρσο, Λάρι Φερλινγκέτι, Ουίλιαμ Μπάροουζ, Μάικλ Μακ Λιουρ και κάνα δυο ακόμη που δεν τους αναγνώρισα. Αν και ήξερα καλά τους Γκίνσπεργκ, Φερ-

Ο Ντιλανισμός περιλαμβάνει τόσο τα τραγούδια του όσο και την όλη στάση του απέναντι στη ζωή.

λινγκέτι και Κόρσο (και με ήξεραν ως ένα βαθμό), δεν είχα κανένα λόγο να πάω κοντά τους. Δεν τόλμωσα να πλησιάσω. Μπροστά σε αυτούς ήμουν ο απολύτως κανένας. Ήταν έξω απ' το μπαρ Vesuvio, ακριβώς δίπλα από το City Lights και χαριεντίζονταν. Αλλά με πήρε το μάτι του Φερλινγκέτι και με κάλεσε να μου γνωρίσει τη συμμορία. «Come meet the gang», είπε επί λέξει. Εγιναν οι συστάσεις.

Η τρίτη επαφή με τον Ντίλαν

Του άρεσε η μουσική του Θεοδωράκη, αλλά είχε και μερικούς δίσκους με ρεμπέτικα που έμοιαζαν πολύ με τουρκικά τραγούδια – μια προγιαγιά του καταγόταν από την Τουρκία...

ήταν τον Αύγουστο του 2002 στο Νιούπορτ του Ρόουντ Αϊλαντ, στο εκεί Folk Festival. Εδώ ήμουν πολύ μακριά. Ούτε καν στον χώρο του φεστιβάλ, γιατί δεν μπόρεσα να βρω εισιτήριο. Ήμουν πιο έξω και απλώς καθόμουν και έβλεπα και άκουγα τον τροβαδούρο των πολιτικών δικαιωμάτων. Αυτά όσον αφορά τις τρεις «επαφές» με τον βασιλιά της κάντρι.

Να πάρω τώρα στα άλλα, τα της ποίησης και της μουσικής. Πολ-

λά έχουν γραφεί για τις μουσικές καταβολές του Μπομπ Ντίλαν. Τα έχω διαβάσει, τα έχω εμπεδώσει. Δεν είμαι ειδικός. Οσον αφορά τους στίχους και τις λογοτεχνικές του ρίζες, εκείνα που έμαθα διάβάζοντας το βιβλίο «The Double Life of Bob Dylan: Volume I: 1941–1966 A Restless, Hungry Feeling» (εκδόσεις Bodley Head) του Άγγλου βιογράφου του Κλίντον Χέιλιν, που κυκλοφόρησε πρόσφατα, είναι σημαντικά. Ο Χέιλιν είχε

πρόσβαση στα προσωπικά αρχεία του Μπομπ Ντίλαν, που τα πούλησε το 2016 έναντι 22 εκατ. δολαρίων στο Ίδρυμα Τζορτζ Κάιζερ, στην Τούλσα της Οκλαχόμας. Εκεί διάβασα πως τέσσερα βιβλία έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του, τέσσερα βιβλία που τον χάραξαν και τον έκαναν αυτό που είναι: το «Mexico City Blues» και το «On The Road» του Τζακ Κέρουακ, το «Howl & Other Poems» του Άλεν

Γκίνσπεργκ και το «Gasoline» του Γκρέγκορι Κόρσο. Σημειώνω ότι το πρώτο το είχε απορρίψει ο Φερλινγκέτι το 1957, αλλά το εξέδωσε ο οίκος Grove Press το 1959.

Έμαθα ακόμη ότι το 1975, πάνω από το μνήμα του Κέρουακ στο Λόουελ της Μασαχουσέτης, ο Ντίλαν εξομολογήθηκε στον Γκίνσπεργκ: «Ο καλός μου φίλος Ντέιβ Γουίτεϊκερ μου χάρισε το “Mexico City Blues” το 1959 στη Μινεάπολη. Το βιβλίο αυτό μου άνοιξε μια τρύπα στο μυαλό». Στον δε τότε νεόφυτο τραγουδιστή Μπόνο, το 1985, ο Ντίλαν ομολόγησε ότι το «Howl» του Γκίνσπεργκ τον «άλλαξε ριζικά».

Διαβάζοντας το βιβλίο του Χέιλιν, παρακολουθεί κανείς την πορεία του 20χρονου Μπομπ να φθάνει το 1961 στη Νέα Υόρκη, όπου τον αγκαλιάζουν όλοι όσοι ασχολούνται με την κάντρι, και σταδιακά γίνεται ο εκπρόσωπος μιας γενιάς της οποίας τα τραγούδια γίνονται η ηχώ του ανερχόμενου κινήματος πολιτικών δικαιωμάτων διεθνώς.

Το συμπέρασμα

Κλείνω λέγοντας πως έπεται απ' όλα αυτά συμπεραίνω πως ο Μπομπ Ντίλαν ήταν τόσο κοντά στους Μπιτ και επηρεάστηκε τόσο πολύ από το έργο τους, ώστε θα έλεγα πως είναι ένας απ' αυτούς, όχι εκ μεταγραφής, ούτε ετερόκλητος, αλλά ένας sui generis Μπιτ, τόσο sui generis που τελικά βρέθηκε μια καινούργια λέξη για να ορίσει το φαινόμενο: Ντιλανισμός, που περιλαμβάνει τόσο τα τραγούδια του όσο και την όλη στάση του απέναντι στη ζωή.

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΚΥΠΡΟΥ

Δεν είν' ο έρωτας ανθός
μαζί του για να παίξεις...

ΕΣΙΜΕ
του Σπύρου Περεσιάδη

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2021

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ'
Σάββατο 31 Ιουλίου 2021
Τρίτη 3 Αυγούστου 2021
Τετάρτη 4 Αυγούστου 2021

Έναρξη παραστάσεων: 21:00 (προέλευση: 20:15)

Τιμές Εισιτηρίων: €12 / €6

Σκηνοθεσία: ΜΑΡΙΝΑ ΒΡΟΝΤΗ
Σκηνικά-Κοστούμια: ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥ
Μουσική: ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ
Στίχοι: ΠΑΜΠΟΣ ΚΟΥΖΑΛΗΣ
Κίνηση: ΧΛΟΗ ΜΕΛΙΔΟΥ
Σχεδιασμός φωτισμών: ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΑΡΤΑΡΗΣ
Βοηθός σκηνοθέτιδας: ΜΥΡΤΩ ΚΟΥΓΙΑΛΗ
Μουσικοί επί σκηνής: ΒΕΡΟΝΙΚΑ ΑΛΩΝΕΥΤΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΜΠΕΠΙΤΟ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

Παίζουν:
ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΜΟΥΣΤΑΚΑ
ΕΡΙΚΑ ΜΠΕΓΕΤΗ, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΟΥΡΗΣ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

77 77 27 17
THOC.ORG.CY
ΘΟΚ/THOC
th.o.c THOC

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

ΧΟΡΗΓΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΔΙ\$ is Cyprus
ΣΑΤΙΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

10, 11, 12 ΙΟΥΛΙΟΥ
14, 15, 16, 17 ΙΟΥΛΙΟΥ
21, 22, 23 ΙΟΥΛΙΟΥ
5, 6, 7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
8, 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΙΔΑΛΙΟΥ
ΣΧΑΛΙ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ
ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΥΦΛΩΝ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΠΑΤΤΙΚΕΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Electroline
είς στο αύριο

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ ΤΩΝ 12 ΕΤΩΝ

αλφαμεγα

Tickethour
a ticketmaster company
7777 7040
ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΝΑΛΙΑ ΜΑΣ

Αδρωπος εν ο τόπος τζαι ο τόπος γέρημος

Καλλιτέχνες μιλούν για περιβαλλοντικά ζητήματα με αφορμή τη μεγάλη πυρκαγιά

Της **ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ**

Οι υπεύθυνοι εκστρατειών αναγνωρίζουν ότι συχνά ο πιο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής είναι μέσω των συναισθημάτων μας – κάτι που οι καλλιτέχνες μπορούν να αξιοποιήσουν, γράφει η δημοσιογράφος Gaia Vince. Με αφορμή λοιπόν την καταστροφική πυρκαγιά του περασμένου Σαββατοκυριακού στο νησί μας, μιλήσαμε με 5 καλλιτέχνες από την Κύπρο και την Ελλάδα οι οποίοι ασχολούνται με το συγκεκριμένο θέμα αλλά και θέλουν να ευαισθητοποιήσουν το κοινό τους σε ζητήματα που αφορούν το κοινωνικό σύνολο. Ο πλανήτης υποφέρει και είναι κάτι που πλέον δεν μπορούμε να μη δούμε. Είναι ευθύνη του συνόλου, αλλά και της Πολιτείας να προστατέψει το περιβάλλον, είναι καιρός όλοι να αντιληφθούμε την κρίσιμότητα της κατάστασης και να κάνουμε, ο καθένας κατά τις δυνάμεις του, ό,τι περνάει από το χέρι μας.

Ελένη Φύλα

Εξοστρακισμός από την ουσία μας

Η καλλιτέχνιδα Ελένη Φύλα ανέφερε στην «Κ» ότι η απομάκρυνση από τη φύση και συνεπώς από αντίστοιχα βιώματα, διευκολύνει τη μετατροπή ενός παράδεισου σε κόλαση. «Όταν κάτι δεν το γνωρίζουμε βιωματικά, δεν μπορούμε να το συναισθανθούμε, είναι πιο δύσκολο να νοιαστούμε γι’ αυτό. Μου προκαλεί μεγάλη θλίψη ο εξοστρακισμός από την ουσία μας, από τα ένστικτά μας και ειδικά όταν συνειδητοποιώ πως αυτά τα χάρισσαμε για αδειανές Ιθάκες». Η Ελένη λέγοντας για τα έργα που δημιουργεί αλλά και τι είναι αυτό που τη συγκινεί είπε, «Μέσα από τα έργα μου με ενδιαφέρει να μεταφέρω ένα συναισθημα ή να μετατρέψω μια αντιληψη στους θεατές. Να μιλήσω γι’ αυτά τα μικρά (μεγάλα) που είναι κρυμμένα μεταξύ κάποιων στίχων ξεχασμένων άσπων ποιητών σε ανεμοδαρμένα νησιά. Με συγκινεί η φύση, ο ήλιος, η θάλασσα, η πλεύση με πανιά, τα βαθιά συναισθήματα, όλα τα ζώα, τα δέντρα, τα ακόμη παρθένα σημεία της γης, η αγάπη και η προσμονή της, οι αγκαλιές με ανοικτές καρδιές».

Δημήτριος Ρογγίτης

Απόλυτα ανείπωτη τραγική εικόνα

Ο Έλληνας καλλιτέχνης Δημήτριος Ρογγίτης είχε δημιουργήσει με αφορμή τη μεγάλη πυρκαγιά στο Μάτι της Ελλάδας ένα πίνακα που έκανε τον γύρο του διαδικτύου και δεν άφησε κανένα που να μην τον συγκινήσει. Ο ίδιος μοιράστηκε με την «Κ» τους προβληματισμούς του όσον αφορά τα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα. «Φλεγόμενα τοπία, δυστοπικά αποτέλεσαν ίσως τις πρώτες αφορμές που ως εφελτήριο με οδήγησαν σε μια επισταμένη ενασχόληση με τα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα. Άνοιξα πρώτη φορά τα μάτια μου πριν από μόλις λίγα χρόνια όταν ενημερώθηκα για το πώς συμπεριφέρεται το είδος μου στο ίδιο του το είδος, στα υπόλοιπα ζώα και στον πλανήτη. Αντίκρισα έναν κόσμο που αγνοούσα ή τουλάχιστον έτσι μου

έμαθαν να κάνω. Είδα έναν πλανήτη να φλέγεται. Και φυσικά, δεν μιλάμε για αυτανάφλεξη, αλλά για στυγνό εμπρησμό. Σε έναν κόσμο που γίνεται πιο φτωχός, κάθε φορά που ένα είδος σπάνιων εξωτικών πουλιών σιγάει για πάντα, εξαιτίας της δραστηριότητάς μας, χρειάζεται να αλλάξουμε αμέσως πορεία. Αυτό όμως που μου προκαλεί τη μεγαλύτερη εντύπωση είναι το ότι οι άνθρωποι νομίζουν ότι θα μείνουν για πάντα στο απυρόβλητο και ότι τίποτε δεν θα μπορέσει να τους σιγήσει και αυτούς. Τα άτομα του πολιτισμού, που κατέχουν συνήθως μια σημαντική επιρροή πάνω στον κόσμο, μπορούν να βοηθήσουν στη φανέρωση των προβλημάτων και να πιέσουν για συστημικές αλλαγές». Ο καλλιτέχνης, ζωντανεύοντας στη μνήμη του τον εφιάλτη του 2018 είπε, «Θυμάμαι όταν έμαθα για την τραγωδία στο Μάτι, κλείστικα στο σπίτι σχεδόν για μια εβδομάδα και δεν έτρωγα, δεν μιλάγα, δεν κοιμόμουν, μονάχα ζωγράφιζα νυχθημερόν το συγκεκριμένο έργο. Όταν το ολοκλήρωσα, θέλησα να το κοινοποιήσω. Ήταν η δική μου θέαση της τραγωδίας, ο δικός μου τρόπος επικοινωνίας με τον κόσμο. Η ζωγραφική είναι διάλογος. Με συγκίνησαν πολλές ιστορίες, αλλά πάντοτε θα είναι χαραγμένα στην ψυχή μου τα θύματα που βρέθηκαν αγχαλισμένα. Είναι η απόλυτα ανείπωτη τραγική εικόνα».

Σταύρος Κίκας

Αυτοκαταστροφή

Ο εικαστικός Σταύρος Κίκας δήλωσε «με αφορμή τις πυρκαγιές όχι μόνο στον τόπο μας αλλά και σε όλο τον πλανήτη, το μόνο πράγμα που σκέφτομαι είναι μία και μόνο λέξη: Αυτοκαταστροφή! Πολλοί θεωρούμε το περιβάλλον ως μια δεδομένη κατάσταση που υπάρχει, στην οποία η ίδια η φύση μάς παρέχει απλόχερα τους απαραίτητους πόρους διαβίωσης! Οφείλουμε να προστατέψουμε με κάθε τρόπο και με κάθε μέσο αυτό τον χώρο που είναι το σπίτι μας. Επομένως, εάν αναλογιστούμε το βιολογικό και ψυχολογικό κόστος της ζημιάς που γίνεται, τότε μπορούμε να κατανοήσουμε και το βάρος της ευθύνης που έχουμε απέναντι στο οικοσύστημα που μας φιλοξενεί. Οι επιπτώσεις της οικολογικής καταστροφής είναι τεράστιες και αναρίθμητες. Το ζούμε και το βιώνουμε με μεγάλη αγανάκτηση και θλίψη». Ο Σταύρος αναφέρει ότι όλα αυτά τα αρνητικά συναισθήματα που προκλήθηκαν με τις καταστροφές δεν τον αφήνουν να εμπνευστεί και να δημιουργήσει, «τα πρόσφατα γεγονότα με τις πυρκαγιές στην Κύπρο μου προκαλούν ανάμικτα συναισθήματα φόβου, οργής, στενοχώριας. Σίγουρα δεν υπάρχει κάτι για να εμπνευστώ και να δημιουργήσω. Ως εικαστικός θα ήθελα να τη διαγράψω από τη μνήμη μου, εάν μπορούσα, αυτήν την καταστροφή. Με ενδιαφέρει όσο μπορώ να μεταδώσω το φως της ζωής!».

Σωκράτης Σωκράτους

Προσοχή και στα υλικά

Ο Κύπριος εικαστικός Σωκράτης Σωκράτους μίλησε στην «Κ» επισημαίνοντας, «Εγώ δεν ξεκινώ το πρότζεκτ με σκέψη την οικολογία

Climate Crisis 01, Ελένη Φύλα.

Απεικάσματα Φωτός, Σταύρος Κίκας.

Attica, Ρήνος Στεφανή.

Rumours, Σωκράτης Σωκράτους.

Mati Fire, Δημήτριος Ρογγίτης.

«Εάν αναλογιστούμε το βιολογικό και ψυχολογικό κόστος της ζημιάς, τότε μπορούμε να κατανοήσουμε και το βάρος της ευθύνης που έχουμε απέναντι στο οικοσύστημα που μας φιλοξενεί».

«Η Κύπρος είναι ένα νησί μοιρασμένο. Εάν ήταν ολόκληρο, ο κόσμος θα αγαπούσε ακόμη περισσότερο τον τόπο του, ως τόπο κυριολεκτικά».

«Η απομάκρυνση από τη φύση και συνεπώς από αντίστοιχα βιώματα, διευκολύνει τη μετατροπή ενός παράδεισου σε κόλαση».

ποτέ, με ενδιαφέρει όμως το πρότζεκτ που κάνω να εμπεριέχει οικολογική συνείδηση. Για παράδειγμα, το έργο της Μπενάλε Βενετίας, εκπροσωπώντας την Κύπρο, ήταν μια ιδέα που ξεκίνησε από τα Κατεχόμενα, όταν ήθελαν να προσελκύσουν κόσμο για τουρισμό λίγο μετά που άνοιξαν τα σύνορα. Έφεραν από την Αφρική και συγκεκριμένα από την Αίγυπτο φοίνικες, πράγμα που αμέσως εντάσσει το έργο κάτω από το θέμα της οικολογίας πέρα από την πολιτικο-κοινωνική χρεία που έχει. Στην προκειμένη περίπτωση, όταν ήρθαν οι φοίνικες από την Αίγυπτο, κουβάλησαν μαζί τους το κόκκινο σκαθάρι, το οποίο κατέστρεψε όλους τους φοίνικες των ευρωπαϊκών χωρών». Ρωτώντας τον καλλιτέχνη αν θα μπορούσαν τα παραπάνω ζητήματα να λυθούν, απάντησε, «Η Κύπρος είναι ένα νησί διχασμένο, μοιρασμένο στη μέση, όπου δεν βρέθηκε μια επίσημη λύση, σκέψου εάν το νησί αυτό ήταν ολόκληρο, ο κόσμος θα αγαπούσε ακόμη περισσότερο τον τόπο του, ως τόπο κυριολεκτικά. Από τη στιγμή που υπάρχουν τα Κατεχόμενα που είναι ένα τοπίο ανεξέλεγκτο, με τα σύνορα που μπορεί να μπει και να βγει όποιος θέλει, η προσήλωσή του κόσμου δεν επικεντρώνεται μόνο σε ένα θέμα αλλά σε διάφορα, έτσι υπάρχουν διαρροές από παντού». Ο Σωκράτης Σωκράτους τόνισε ότι, «Το πιο σημαντικό είναι ένας καλλιτέχνης να προσέχει και τι υλικά χρησιμοποιεί, διότι δεν μπορείς να λες για οικολογική συνείδηση και εσύ να πας να κάνεις ένα έργο από πλαστικό (φυσικά κάτι που έχω κάνει και εγώ αλλά πολύ πιο παλιά). Ο σκοπός πλέον είναι να χρησιμοποιώ ως επί το πλείστον οικολογικά υλικά».

Ρήνος Στεφανή

Ευαισθητοποίηση του κοινού

Ο Ζωγράφος Ρήνος Στεφανή είπε στην «Κ» ότι το σημαντικό είναι, εάν ο καλλιτέχνης θέλει να ασχοληθεί με περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα, αυτό πρέπει να γίνει με καλλιτεχνικούς όρους. «Πρέπει, πρώτα από όλα, να μιλήσει με τη γλώσσα της τέχνης. Το θέμα, όσο σημαντικό και να είναι, δεν εξασφαλίζει την καλλιτεχνική ποιότητα». Μιλώντας για τη δουλειά του και πως μέσω της τέχνης μπορεί να ευαισθητοποιήσει το κοινό, «Οι σειρές ζωγραφικής “Οδοιπόροι Amacayacu”, “Ακροβάτες” και “Χορευτές” αλλά και αρκετά έργα γλυπτικής, εγκαταστάσεις και πράξεις όπως το “Πριόνι” και “Eco Art – Hiding Endemic Targets”, είναι δουλειά με μια θεματική που με απασχολεί έντονα. Αν αυτά τα έργα ευαισθητοποιήσουν το κοινό, είναι γιατί στη βάση τους υπάρχει το προσωπικό βίωμα και πάνω σε αυτή τη βάση έγινε πολλή αναζήτηση και δουλειά για χρόνια. Αυτή είναι και η μαγεία της Τέχνης.»

Η ποίηση εκπέμπει επείγον πράσινο SOS

Στην «Κ» μερικά μόνο ποιήματα για το περιβάλλον και την ανθρώπινη αλαζονική συμπεριφορά και παρέμβαση στη φύση

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ανθρώπινο χέρι, από άγνοια και απερισκεψία, έθεσε πυρ στην ορεινή Λεμεσό και Λάρνακα το περασμένο Σάββατο και μουντζούρωσε τον καμβά της φύσης. Το πράσινο των πεύκων, το χρυσαφί της ελιάς, και άλλα τόσα χρώματα του σβήστηκαν. Η Πολιτεία as αναλάβει δράση, οι τοπικές κοινωνίες επίσης. Πρωτίστως, όμως, ο άνθρωπος as μάθει επιτέλους να σέβεται αυτό που του παρέχεται αφειδώλευτα, μερικοί ποιητές, μίλησαν, προειδοποίησαν, εμπνεύστηκαν από τη μαγεία της φύσης... Παραθέτουμε, μόνο μερικά, από αυτά που πρόχειρα – και συγχωρήστε μας– ονομάσαμε «πράσινη» ποίηση. Πόσα ακόμα θα υπάρχουν...

Αρχή κάνουμε με το εξαιρετικό τετράστιχο του **Μιχάλη Πασιαρδής**, ύμνο στα βουνά της Κύπρου.

«Το πράσινο πας στα βουνά που κάμνουν οι πεύτζιοι / όποτε τζι' αν το δούμεντε μοιάζει στρωμένο πέφτζι· / τζι' οι χάρες ούλλες του βουνού άμα 'ν' να του κοντέψεις / τραβού σσε γοιον τες μάϊσσες έσσω τους να κονέψεις».

Τετράστιχα Γ', εκδ. Αιγαίον

Συνέχεια με τον **Κυριάκο Χαραλαμπίδη**, με τον θρήνο της Αφροδίτης, που τους Κήπους της έχει πια χάσει...

«Κύπριδος μονωδία»
Απ' τον καιρό του Ομήρου και πιο κείθε / στην Πάφο κατοικώ. Άλλα για δείτε: / Κανένas πια δεν με τιμά, παρά / διαλέγει από το σό-

γι του θανάτου / Τάφους των Βασιλέων και Κατακόμβη / μινής Σολομώννης. Δεν με θαμβώνουν / Φάροι και Κάστρα, Θέατρα και Οικίες / ψηφιδωτών ή τα Γυμνάσια όθε / περνούν καθεχρονίς οι μασκαράτες.

Η φύση, αλί, συνταίριαξε το κάλλος / με τα πτερά του ανέμου και με ειδώλων / παρεφθαρμένους μύθους, που αντιφάσκουν / στών ουρανών τ' απάρθена σκοτάδια. Τα μάτια μου είδαν θάνατο πριν απ' την ομορφιά μου, / πριν του κορμιού το τίναγμα εξαστράψει. Δεν ξέρω πόσα κρίματα έχω κάνει, / ποιον Άδωνι έχω χάσει και ποια μοίρα / διέστρεψε τους μυροβόλους Κήπους / σε απλανή τεμάχια οικοπέδων.

Κάτι κακό με βίασε να θεώμαι / τη σχάση από τ' ατίμασμα· πλην όμως / η όρασή μου οσφραίνεται αστέρος την αφή, / γεύεται τη μαρμαρυγή τόξου π' αντιδονεί. Και δε διστάζει να καθεί, ν' αναδυθεί / βαμμένη στο γαρούφαλο η καρδιά μου.

Παίζοντας με τα κύματα γεννήθηκα / στο κοίλο του νερού κι από ψηλά / έλυνα περιστέρια και σκορπούσα / μαλάματα κι αρώματα στα ρείθρα.

Τώρα συ, ξένη, κρίνε απ' όσα βλέπεις.

Ηλίου και Σελήνης άλωε, εκδ. Ίκαρος

Και ο **Γιώργος Χριστοδουλίδης** ψάχνει τη γη, την ουσία, τον πυρήνα της ύπαρξης μας...

«Η γη θα σκεπάσει μια μέρα τον κόσμο»
Μεταξύ του πέτρινου αμφιθέατρου / και του υπερυψωμένου πε-

«Το πράσινο πας στα βουνά που κάμνουν οι πεύτζιοι / όποτε τζι' αν το δούμεντε μοιάζει στρωμένο πέφτζι» έγραψε ο Μιχάλης Πασιαρδής που μάλλον δεν θα μπορούσε να φανταστεί την εικόνα των κατάρυων βουνών.

ζοδρομίου / αναδύεται κάτι που θυμίζει / ότι στο ανάμεσό τους υπάρχει γη.

Είναι το χώμα / που καλύπτει με πορφυρό / ένα κατασιγασμένο κρατήρα / οι κιτρινισμένες παραφυάδες / και ρίζες / που ξεπετάχθηκαν / από βάθος αφού έχασαν τον δρόμο τους / τα σπασμένα κλαδάκια / που δεν πρόλαβαν το καθιστό / ενός σπίνου. / Είναι το σκουριασμένο ποδήλατο / που πωλήθηκε ως ανοξείδωτο / και ήταν τέτοιο

/ μέχρι να εντοπιστεί / από ένα μίγμα οξέων / που έσταξαν χρόνο. Σ' εκείνο το απομεινάρι / μεταξύ του πέτρινου αμφιθέατρου / και του υπερυψωμένου πεζοδρομίου / -σαν πατημασιά γίγαντα- / μέχρι και τα πνιγμένα παιδιά του Τιτανικού / θα ακούγονταν χαρούμενα στο παιχνιδισμό τους / καθώς το πλοίο καθενυχτίς ξαναβυθίζεται / και οι πνιγμένες μαμάδες / διηγούνται δίχως να κουράζονται / το παραμύθι / «...κι έζησαν ευτυ-

χισμένοι 300 χρόνια».
Πιο κάτω / ένα χάρτινο πεφταστέρι / μια μακριά ουρά κομήτη / ποιος φανατικός του ψεύτικου το έφτιαξε; / Τι σκέφτηκε να ονειρευτεί με αυτό;
Υπήρξε λοιπόν γη / υπάρχει και λαχταρά / να κλείσει τον κύκλο / να ρίξει την αυλαία / ως το τελευταίο αδιατάρακτο σώμα / ως απρόσβλητο άρμα / όταν θα καταρρέει ο ουρανός / και θα χρειαστεί κάτι λιγότερο άυλο / να σκεπάσει οριστικά τον κόσμο / κάτι πιο απτό και ταπεινό / από ένα μακρινό γαλάζιο νεφέλωμα / που ποτέ δεν καταδέχτηκε / να διαρρεύσει προς τα κάτω / φουσκωμένο δήθεν ανεξικνίαστο / πριν διαλυθεί εντελώς / κάτι που απλώς θα κάνει τη δουλειά όπως πρέπει / -να σκεπάσει.

Μυστικοί άνθρωποι, εκδ. Κύμα

Και ο καταγγελτικός λόγος του **Βάκη Λοιζίδη**, αφύπνιση για τα δέντρα που χάνονται οσημέραι και περισσότερα... στον βωμό της αστικής και όχι μόνο ανάπτυξης...

«Ξύπνα»
Ξύπνα να δεις με πόσνη άνεσπν / κόψκουν τα δεντρά / για να φυτέψουν μιάλα. / Μία μέραν εννά μας πουν / τζ' εμάς παλιοκυπάρισους / τζ' εννά μας κατακόψουν. / Ξύπνα να δεις ιντάλος / ξίλειφ-κούμασταν 'που μόνοι μας / πουλώντας πασαπόρτα.

Αγκαθερά, εκδ. Αντηρίδα

Και ο **Βαγγέλης Γέττος** έρχεται να μιλήσει για τον Ακάμα, με τρόπο ερωτικό, και με υπνώττουσες τις τοπικές αρχές...

«Χώμα και νερό»

Οδοποιία του έρωτα / ακάματη ενασχόληση με χωματόδρομα φιλιά / Η μοναξιά της στροφής απ' το 'να στήθος σου στο άλλο· / το ερωτηματικό των αρμών σου: / αυτό / που σε κάνει όλη εσένα / αυτό / που σε τοποθετεί ενιαία / ανάμεσα στο στόμα σου / και στο μεσαίο του ποδιού σου δάκτυλο· Η φυλλωσιά της ανατομίας σου, / μικρές αιχμηρές κραυγές ακριβείας· / Περπατώ με ανάσες, / με βήματα ξέρω την ανάγκη / Αλμυρές σκέψεις, / τα μέλη μας σιωπούν ως τη μυρωδιά μιας λεμονιάς· / Στυφά τα πρώτα αγγίγματα, / σαν τον αέρα πριν την πολύωρη νεροποντή / που χωματόδρομους κι οδούς ξανά θα πλημμυρίσει / και τις εμβρόντιτες τοπικές αρχές θα θορυβήσει πάλι.

Ρινίσματα, εκδ. Εκδόσεις των Συναδέλφων

Και ο νεαρός **Πάνος Γιαννακού** με ύφος σκωπτικό φοβάται μην ποτέ καθούν οι πολυκατοικίες στον βωμό του πρασίνου...

«Πολυκατοικία»
Θυμάμαι όταν ήμουν μικρός / παίζαμε όλοι στο γκαράζ / της πολυκατοικίας της γειτονιάς, / πέρναγαν τα αυτοκίνητα / και τρέχαμε από πίσω από την μπάλα παίζαμε κρυφτό στους ορόφους / και κοιτάγαμε τη θέα απ' την ταράτσα. Τώρα με την περιβαλλοντική συνείδηση / έριξαν κάτω την πολυκατοικία. / Χάθηκε η μαγεία των κτιρίων / για να φυτέψουν δέντρα και πάρκα.

Οι νεότεροι κύπριοι ποιητές και ποιήτριες, εκδ. Αρμίδα

ΣΠΟΡ FM 95.0 ΑΚΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΣ

ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΙΚ	21.4%
ΣΠΟΡ FM 95.0	16.3%
ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ	15.0%
SUPER SPORT FM	14.7%
ΚΑΝΑΛΙ 6	14.0%
MIX FM	13.5%
ANTI 1	11.3%
ΑΣΤΡΑ	10.0%
SFERA	9.9%
DEEJAY	9.8%
POLITIS	9.7%
SUPER FM	9.6%
ΔΙΕΣΗ	9.3%
ACTIVE	9.0%
CLICK	8.3%
KISS	7.8%

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

Επίσημη έρευνα ακροαματικότητας
Φεβρουάριος-Απρίλιος 2021
ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΗΛΙΚΙΕΣ 13 - 80

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

notes LIVE

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΑΝΔΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

SUNDAYS SPECIAL: ONE

ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: 25344344

ΕΝΑΡΙΗ: 02/07

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΙΣΙ

Μαγκρίτ - Ρενουάρ

Στο Μουσείο της Ορανζερι, στο Παρίσι, ολοκληρώνεται σε λίγες ημέρες (έως 19 Ιουλίου) μια ιδιαίτερη έκθεση, που δείχνει τον τρόπο με τον οποίον ο Μαγκρίτ προσέγγισε το έργο του Ρενουάρ. Η έκθεση με τίτλο «Μαγκρίτ/Ρενουάρ, ο σουρεαλισμός στο απόγειό του» δείχνει ένα όχι τόσο γνωστό κεφάλαιο της τέχνης του Μαγκρίτ, όταν τη δεκαετία του '40 επιχείρησε να παρέμβει σε έργα του Ρενουάρ, αντιγράφοντάς τα σε ολόαμπρες, αισιόδοξες, kits εκδοχές.

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ

Αρχιτεκτονική της Ιταλίας

Ενα μεγάλο ερευνητικό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε στο Εθνικό Μουσείο της Σουηδίας με αντικείμενο την ιταλική αρχιτεκτονική, κυρίως στη Ρώμη, την εποχή του μπαρόκ. Η έρευνα βασίστηκε στη μελέτη της πλούσιας συλλογής που ανήκει στο μουσείο και η οποία αποτελείται από αρχιτεκτονικά σχέδια που αγοράστηκαν στην Ιταλία τον 18ο αιώνα και δωρήθηκαν στο μουσείο το 1941. Η έρευνα έγινε από την Άννα Μπορτολότσι σε 181 σχέδια της περιόδου 1570-1620.

ΠΙΤΣΜΠΟΥΡΓΚ

Η αθλητική γυναίκα, 1800-1960

Στο Μουσείο Φρικ του Πίτσμπουργκ αρχίζει η παρουσίαση της έκθεσης με θέμα τις γυναίκες και την αμφιέσή τους σε υπαίθριες δραστηριότητες σχετικές με τη φύση, τον ελεύθερο χρόνο και τον αθλητισμό. Η έκθεση είναι παραγωγή της Αμερικανικής Ομοσπονδίας των Τεχνών και επικεντρώνεται στη μακρά περίοδο από το 1800 έως το 1960 μέσα από 480 ιστορικά αντικείμενα, από ενδύματα μέχρι αξεσουάρ, σαν μια μεγάλη αφήγηση της σταδιακής απελευθέρωσης της γυναίκας.

ΣΑΝΤΑ ΦΕ

Τζόρτζια Ο' Κιφ

Σχέδια σημαντικής επέκτασης και αναμόρφωσης ανακοίνωσε το Μουσείο Τζόρτζια Ο' Κιφ στη Σάντα Φε του Νέου Μεξικού. Το νέο κτίριο, που θα κοστίσει πάνω από 60 εκατ. δολάρια, θα χτιστεί δίπλα στο παρόν μουσείο, το οποίο λειτουργεί από το 1997. Ενα μικρό αλλά δημοφιλές μουσείο της Αμερικής προορίζεται σταδιακά να ενταχθεί στα μεγάλα μουσεία των ΗΠΑ και να υπερασπίσει τη φήμη που έχει κατακτήσει. Τα σχέδια υπογράφουν οι Gluckman Tang Architects.

ΤΙΡΑΝΑ

Το Ελληνικό Πάρκο

Τα εγκαίνια του Ελληνικού Πάρκου στο κέντρο των Τιράνων έγιναν πρόσφατα από τον δήμαρχο της πόλης, Ερίον Βελιάι, και τον δήμαρχο Αθηναίων, Κώστα Μπακογιάννη, σε μια κίνηση φιλίας και συνεργασίας. Το πάρκο, με έκταση 5,5 στρεμμάτων, έγινε με ελληνική πρωτοβουλία και ελληνικά κεφάλαια και θα αποτελει πλέον αξιοθέατο. Γεννήθηκε με τη συνεργασία της ελληνικής πρεσβείας στα Τίρανα και με αφορμή την επέτειο των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση.

Το «Γαλάζιο αγόρι» του Τόμας Γκένσμπρο (π. 1770) ήταν φόρος τιμής στον Άντονι βαν Ντάικ.

Το «Γαλάζιο αγόρι», μια ιστορία υψηλής τέχνης και λαϊκού πάθους

Ήταν γιος ενός πλούσιου εμπόρου, ο Τζόναθαν Μπατλ (1752-1805) που πόζαρε για τον Τόμας Γκένσμπρο, γύρω στο 1770, και πέρασε όχι μόνο στην ιστορία της τέχνης αλλά και στο λαϊκό υποσυνείδητο. Ο Γκένσμπρο, ο οποίος την εποχή εκείνη ήταν ο πιο δημοφιλής ζωγράφος στην Αγγλία μαζί με τον Ρέινολντς, ζωγράφισε το αγόρι με ατλαζένιο κοστούμι σύμφωνα με μόδα του 17ου αιώνα (και όχι του 18ου) ως φόρο τιμής στον μέγα πορτρέτιστα Άντινι βαν Ντάικ και στο πορτρέτο του Καρόλου του Β' σε παιδική ηλικία (έργο φιλοτεχνημένο το 1638). Ο Γκένσμπρο ενσωματώνει στο βλέμμα του δικού του μοντέλου την αποφασιστικότητα και τη γοητεία, αλλά με ελεγχόμενα τα ναρκισσιστικά στοιχεία και με ένταση σε όσα καλλιεργούν μια συναισθηματική εγγύτητα. Οχι τυχαία, το «Γαλάζιο αγόρι» έγινε αμέσως περιζήτητο από συλλέκτες και από τότε που το γνώρισε το ευρύ κοινό έγινε ένα από τα δημοφιλέστερα έργα στην ιστορία της τέχνης. Αρχικά άλλαξε αρκετά χέρια, αλλά από το 1809 αποτέλεσε μέρος της ίδιας συλλογής ώσπου το 1921 ο τελευταίος κάτοχος, ο δεύτερος Δούκας του Γουεστμίνστερ, πουλάει το έργο σε έναν έμπορο τέχνης. Το «Γαλάζιο αγόρι», όμως, ήταν ήδη ένα ινδάλμα, καθώς είχε εκτεθεί πολλές φορές σε δημόσια θέα, στη Βασιλική Ακαδημία και σε άλλα μουσεία ή φορείς, και εί-

χε καλλιεργήσει έναν ιδιαίτερο μύθο. Όταν πουλήθηκε το 1921 στον Αμερικανό μεγιστάνα των σιδηροδρόμων Χένρι Εντουαρντς Χάντινγκτον για την τιμή-ρεκόρ, τότε, των 182.000 στερλινών (πάνω από 9 εκατ. σε σημερινά δολάρια) προκλήθηκε λαϊκή κατακραυγή. Η έξοδος του «Γαλάζιου αγοριού» από την Αγγλία προς τις ΗΠΑ, και από την ξεπεσμένη βρετανική αριστοκρατία στο νέο χρήμα των ανερχόμενων αστών, αποτέλεσε εθνικό τραύμα και κίνηση ύψιστου συμβολισμού για την αλλαγή στο πνεύμα της εποχής. Πριν αναχωρήσει οριστικά για την Καλιφόρνια, το 1922, το «Γαλάζιο αγόρι» εκτέθηκε στην Εθνική Πινακοθήκη στο Λονδίνο με προσέλευση άνω των 90.000 επισκεπτών. Έναν αιώνα αργότερα, το 2022, το «Γαλάζιο αγόρι» του Γκένσμπρο θα εκτεθεί και πάλι στο Λονδίνο, στην Εθνική Πινακοθήκη (25/1-15/5), σε μια κίνηση συνεργασίας και φιλίας με το Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη Χάντινγκτον της Καλιφόρνιας, που στέλνει το έργο ως ευγενές δάνειο για πρώτη φορά έπειτα από 100 χρόνια. Ήδη, η είδηση προκαλεί πάθος και συγκίνηση. Το «Γαλάζιο αγόρι» έχει περάσει με αναρίθμητους τρόπους στον κινηματογράφο και στις καλές τέχνες, στη λαϊκή και μαζική κουλτούρα, και η νέα εισοδος του στην επικαιρότητα αναμένεται να προκαλέσει νέο ρεύμα αναπαραγωγών και διάχυσης της εικόνας του.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το «μάτι του Θεού» βλέπει τα πάντα

Μελετούσε το ενδεχόμενο να υπάρχει ζωή στην Αφροδίτη. Μικροοργανισμοί που κρύβονται, αιωρούμενοι στα τοξικά, σαν φλόγες της πιο βαθιάς κόλασης, νέφη του πλανήτη.

Στο ερευνητικό κέντρο, οι επικεφαλής έριχναν κατά καιρούς διάφορες παλαβές ιδέες. Ή ίσως είχαν κουραστεί με τον πάγο στον Άρη και τους κρυμμένους ωκεανούς του Τιτάνα. Τα φλογισμένα νέφη της Αφροδίτης τους φαίνονταν πιο εξωτικά τώρα.

Αυτά σκεφτόταν τα βράδια, μόνη στο σπίτι της, τρώγοντας ταϊλανδέζικο που είχε παραγγείλει απ' έξω. Τα ξυλάκια στο στόμα της τα ένιωθε το πιο εξωγίνο κατασκευάσμα που μπορούσε να φανταστεί ο νους του ανθρώπου. Τα ντάμπλινγκ μύριζαν Γη· τα ξυλάκια ήταν σαν να είχαν έρθει από το Διάστημα. Ή, τουλάχιστον, κάτι τέτοιο

Τα ντάμπλινγκ μύριζαν Γη· τα ξυλάκια μόνο ήταν σαν να είχαν έρθει από το διάστημα.

ονειρεύτηκε μια νύχτα με καταιγίδα. Ήταν μια θερμική καταιγίδα, με βίαιους κεραυνούς και βροντές που έκαναν τα τζάμια να τρίζουν. Σηκώνόταν, καθόταν μπροστά στον υπολογιστή και συνδεόταν με το σύστημα του κέντρου. Παρατηρούσε τις φιλτραρισμένες φωτογραφίες της Αφροδίτης και απορούσε. «Τι κρύβεις μέσα σου;» μονολογούσε. «Και γιατί στο διάολο σε ονόμασαν Αφροδίτη; Μια φρίκη είσαι, που κρέμεται στο κενό».

Έκανε ποδήλατο στο πάρκο τα ξημερώματα ακούγοντας μουσική

Το νεφέλωμα της Ελικας ή NGC 7293 στον αστερισμό του Υδροχόου, γνωστό και ως «μάτι του Θεού». Απέχει 700 έτη φωτός από τη Γη.

στα ακουστικά. Φανταζόταν πως τα εξωγίνα μικρόβια της Αφροδίτης έμοιαζαν με παραμορφωμένα ανθρώπινα έμβρυα που δεν θα αναπτύσσονταν ποτέ, χωμένα μέσα σε πυκνά, δηλητηριώδη νέφη. Όταν ήταν νεότερη, είχε μείνει έγκυος. Ήταν μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη. Εκείνος, ένας άνδρας πολύ μεγαλύτερος της, φίλος του πατέρα της, ανέλαβε να βρει τον γιατρό που θα έκανε τη δουλειά. Δεν ήταν εκείνος που πίεσε προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά εκείνη. Πίστευε στα άστρα και στα άστρα δεν υπάρχει χώρος για παιδιά. Η σχέση, μυστική και απόρρητη έτσι κι αλλιώς, χάθηκε εκείνες τις μέρες, μαζί με το έμβρυο. Σαν κάτι να είχε σπάσει, ερήμην τους. Η λύπη που την κατέλαβε τις επόμενες ημέρες, αλλά κυρίως τις νύχτες, είχε κάτι απροσδιόριστο, νεφελώδες. Αν μπορούσε να της

δώσει μορφή, θα επέλεγε το νεφέλωμα της Ελικας, ή αλλιώς «μάτι του Θεού», στον αστερισμό του Υδροχόου. Όταν ερωτεύτηκε ξανά και είπε στον άνδρα που την ήθελε πολύ τι έκανε στη δουλειά της, εκείνος έδειξε να εντυπωσιάζεται. «Είναι κόλαση εκεί πάνω», του είπε χονχοντας την Αφροδίτη νωρίς ένα βράδυ. Αλλά ήταν πια πολύ μακριά από αυτή την κόλαση. Και γέλασαν. Τη νύχτα που ξύπνησε και τον βρήκε να κοιμάται δίπλα της, ένας λυγμός της θύμισε πόσο διαφορετικό πράγμα είναι η ευτυχία από τη χαρά. Ξαφνικά, ήταν βέβαιη πως υπήρχε ζωή στα νέφη της Αφροδίτης. Και ότι το «Μάτι του Θεού» βλέπει τα πάντα, μέσα της. Κοιμήθηκε ξανά ως το πρωί. Ήταν το πλιόουστο, διάφανο πρωινό ενός αναγεννητικού βοριά.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

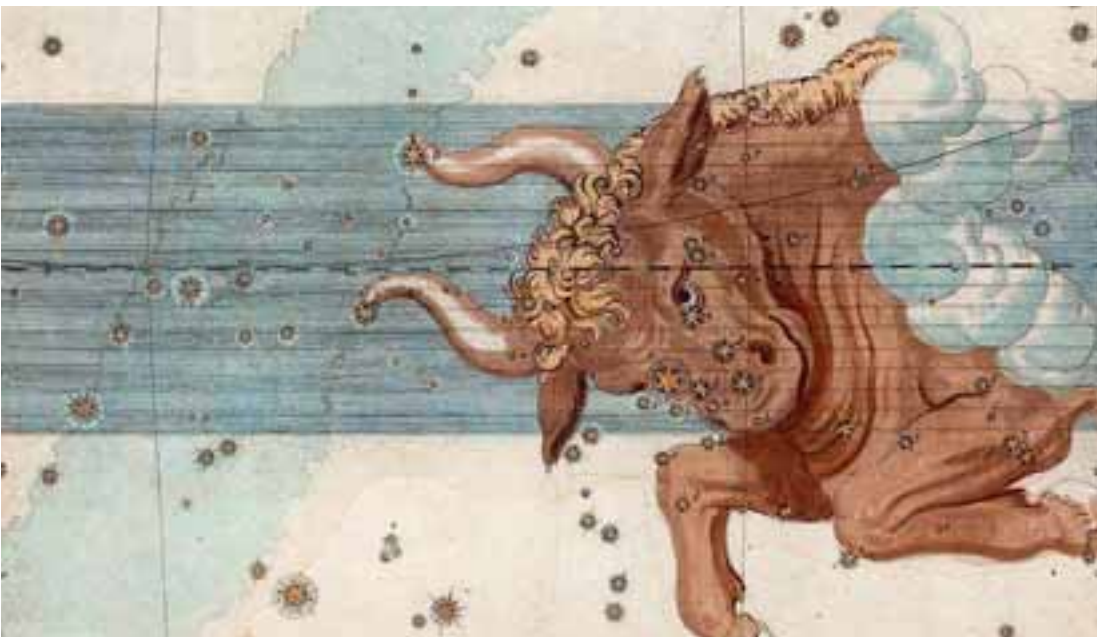
Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Η αστρομυθολογία και η ιστορία των πανάρχαιων χρόνων

Τι μπορεί κάποιος να πει ακριβοδίκαια για μια πραγματικά επική εργασία, έναν αναμφίβολα συγγραφικό άθλο, που χρειάστηκε πάνω από δέκα χρόνια για να ολοκληρωθεί και να παρουσιαστεί σε μία ογκωδέστατη έκδοση 800 σελίδων; Διότι, χωρίς υπερβολή, η έκταση και το περιεχόμενο του νέου βιβλίου που δημιούργησε ο φίλος Στράτος Θεοδοσίου με τίτλο «Αστρομυθολογία» (Διαυλος 2021) προκαλεί ένα πραγματικό δέος στον αναγνώστη. Πρόκειται για έναν συναρπαστικό «αστρονομικό αποσυμβολισμό των μύθων των Ελλήνων και των αρχαίων λαών στις αστρικές εποχές του Ταύρου, του Κριού και των Ιχθύων» τα τελευταία 6.000 χρόνια. Και όμως, όπως αναφέρει ο συγγραφέας, κάθε στοιχείο που περιλαμβάνεται σε αυτό το βιβλίο σχετικά με τις αντιλήψεις που είχαν για τη μυθολογία τους οι μεσοποτάμιοι λαοί, οι Πέρσες, οι Αιγύπτιοι, οι Μινωίτες και οι υπόλοιποι αρχαίοι Έλληνες, το μελετούσε και το διασταύρωνε πολλές φορές, στα χνάρια και στην έκταση προηγούμενων μελετών του για τα Ημερολόγια και τον Ιχθύ (που είχαν δημιουργήσει παλαιότερα σε συνεργασία με τον Μάνο Δανέζη).

Το τεράστιο αυτό πόνημα περιγράφει λεπτομερέστατα τις απαραίτες του ανθρώπινου πολιτισμού, αλλά και τους μύθους που περιλαμβάνει η εξελικτική του πορεία. Φαίνεται ότι τον συγγραφέα τον ενδιαφέρει ιδιαίτερα η διαχρονικότητα του μύθου, ο οποίος αν και «κάνεται στα βάθη των αιώνων, ο απόηχός του, μολοντί παραφρασμένος, παραμένει σχεδόν πάντα ζωντανός». Το γεγονός αυτό τον οδηγεί να υποστηρίξει ότι η αστρομυθολογία μπορεί να μας προσφέρει σημαντικά στοιχεία για την ιστορία των πανάρχαιων χρόνων. Γιατί ο ελληνικός κυρίως μύθος «δεν είναι “παραμύθι”, αλλά λόγος αληθινός και χρειάζεται ενδελεχή και συνεχή έρευνα από επιστήμονες όλων των ειδικοτήτων. Μύθος, λόγος και ιστορία αλληλοπροσδιορίζονται και συνυπάρχουν στο ιστορικό και ανθρωπολογικό γίγνεσθαι».

Στις 800 σελίδες του, με τις άπειρες, σχεδόν, και λεπτομερείς πληροφορίες που κατακλύζουν τον αναγνώστη, τον οδηγούν να συνειδητοποιήσει ότι «στον πυρήνα του μύθου ενυπάρχουν πάντοτε

Τριακόσιες σελίδες είναι αφιερωμένες στην αστρική εποχή του Ταύρου και στην εξελικτική της πορεία, με εκτενείς περιγραφές που αφορούν τη λατρεία του ταύρου στους βόρειους πολιτισμούς στη διάρκεια της Εποχής του Χαλκού.

Στους μύθους που δημιουργήθηκαν, τα άστρα ήταν το σπίτι των ηρώων και των ηρωίδων, ακόμη και των ιδίων των θεών.

κάποιες ουσιαστικές αλήθειες». Παρ’ όλα αυτά, ο αποσυμβολισμός των μύθων θα πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή. Γιατί είναι όντως γεγονός ότι σε ορισμένες παρελθούσες σχετικές προσπάθειες πολλοί ήταν αυτοί που οδηγήθηκαν σε πλήθος παρερμηνειών, υπερβολών και λανθασμένων συμπερασμάτων.

Στις πρώτες 200 σελίδες του ο συγγραφέας αναφέρεται εισαγωγικά στο πλαίσιο της ελληνικής μυθολογίας και των αστρικών εποχών, αλλά και στην περιγραφή της εξελικτικής διαμόρφωσης της εικόνας και της ονομασίας των αστερισμών όπως εμφανίζονται στους διάφορους λαούς, στον Όμηρο, στους Ορφικούς και στη χαραυγή της Ιστορίας. Οι επόμενες 300 σελίδες περιγράφουν με γλαφυρότητα την αστρική εποχή του Ταύρου και την εξελικτική της πορεία, με εκτενείς περιγραφές που αφορούν τη λατρεία του ταύρου στους βόρειους πολιτισμούς στη διάρκεια

της Εποχής του Χαλκού, την 3η χιλιετία π.Χ. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης οι λεπτομερέστετες περιγραφές των μυθολογικών ιστοριών που είχαν οι διάφοροι λαοί για τον ταύρο, αλλά και τις ιεροτελεστίες που αναφέρονται στο ιερό ζώο σε όλες του τις μορφές (βους, ταύρος, αγέλας, βόδι). Τις τελευταίες πλέον 300 σελίδες του πονήματός του ο συγγραφέας τις αφιερώνει στις αστρικές εποχές του Κριού και των Ιχθύων.

Λόγω της ειδικότητας του συγγραφέα, η εξονυχιστική αυτή μελέτη εξετάζει τα θέματα που πραγματεύεται από την αστρονομική τους πλευρά, ενώ αναφέρεται μόλις στους μύθους των μεγάλων πολιτισμών της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου και της Εγγύς Ανατολής. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε πως, παρόλο που οι σύγχρονοι αστρικοί χάρτες βασίζονται στις απαρχές του δυτικού μας πολιτισμού, στα διάβα των χιλιετιών υπήρξαν και άλλοι πολιτισμοί και κοουλτούρες που ήταν εξίσου ένθερμοι παρατηρητές και χρησιμοποιούσαν συχνά τον νυχτερινό ουρανό στην καθημερινή τους ζωή, αφού για τα ταξίδια που πραγματευόταν, τόσο στη θάλασσα όσο και στην έρμη, η γνώση των άστρων ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Σε ολόκληρη την υφήλιο, ο ουρανός χρησίμευε σαν ρολόι, ημεροδείκτης και σύστημα πλοήγησης.

Στους μύθους που δημιουργήθηκαν, τα άστρα ήταν το σπίτι των ηρώων και των ηρωίδων, ακόμη και των ιδίων των θεών. Διότι δεν υπάρχει καλύτερος τρόπος για να θυμάται κάποιος τα σχήματα του ουρανού από το να τους δίνει ονόματα ή να τα συσχετίζει με διάσημους χαρακτήρες και μυθολογικές ιστορίες.

Δυστυχώς, η επιγραμματική αυτή παρουσίαση, ως μία παρονυχίδα του επέροχου βιβλίου που μας χάρισε ο Θεοδοσίου, αδικεί κατάφωρα και τον συγγραφέα, αλλά και την προσπάθειά του. Γιατί όντως η τεράστια έκταση του έργου, οι εκτεταμένες πληροφορίες που περιλαμβάνει και η σχετική εικονογράφηση που πλαισιώνει κάθε σελίδα του βιβλίου αυτού θα απαιτούσαν δικαίως δεκάδες παρόμοια κείμενα. Παρ’ όλα αυτά, ο περιορισμένος χώρος της στήλης μάς αναγκάζει να σταματήσουμε εδώ, επισημαίνοντας όμως ότι ολάκερο το περιεχόμενο του βιβλίου δεν περιορίζεται απλώς σε μια στείρα αρχαιομάθεια άσχετη από τη σύγχρονη καλύπτουσα επιστήμη. Αντιθέτως, ο συγγραφέας μάς προτρέπει να κατανοήσουμε το αυτονόητο, πως οφείλουμε πολλά και στη μυθολογία, και στη φιλοσοφία, αλλά και στις γνώσεις των αρχαίων Ελλήνων αστρονόμων. Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Ένα πολύ κακό σπίτι

ΣΟΦΙΑ ΜΠΡΑΪΜΑΚΟΥ
Μόνιμοι κάτοικοι
εκδ. Νεφέλη, σελ. 138

Ένα νεαρό αντρόγυνο μετακομίζει στην οδό Αναπαύσεως στο Μετσ, σε μια θηριώδη μονοκατοικία, την οποία σκιάζει το φύλλωμα των κυπαρισσιών του Α΄ Νεκροταφείου. Η παλαιότητα του οικήματος επέβαλλε αναριθμητές οικοδομικές επισκευές. Η γυναίκα, η φωνή και η οπτική της οποίας κυριαρχούν στην αφήγηση, έχει την αίσθηση πως το σπίτι με τις ατελείωτες βλάβες τη διώχνει. Αλλά και η ίδια δυσφορεί με την προοπτική να είναι αυτή η μόνιμη κατοικία της. Οι ρωγμές, οι διαρροές, οι φθορές, οι σοβάδες που πέφτουν, οι γδούποι από τις κούτες της μετακόμισης που καταρρέουν, μεγεθύνονται στο μυαλό της σε αναπόδραστη απειλή. Αντιθέτως, ο άντρας της αφοσιώνεται αμέριμνος στις εργασίες της αναστήλωσης.

Στο δεύτερο βιβλίο της, η Σοφία Μπραϊμάκου (γενν. 1976) μεταλλάσσει βαθμιαία την προσδοκία της νέας αρχής σε εφιάλτη. Η αφηγήτρια κατατρύχεται από σκοτεινές παραισθήσεις. Τον ψυχισμό της επιβαρύνουν ο θάνατος της μητέρας της και η ενοχή της για τη φυγή από το πατρικό, όπου

εγκατέλειψε μόνο τον δυστυχήμένο πατέρα της. Ο ψυχολογικός κλονισμός διαφαίνεται τόσο στο παραμορφωτικό της βλέμμα όσο και στην κληρονομικότητα, στον βαθμό που η μητέρα της είχε διαγνωστεί με οξεία διπολική διαταραχή. Επιπροσθέτως, η αφηγήτρια ανακαλεί συχνά τις συνεδρίες με τον ψυχναυαλήτη της. Προφανώς, η αντιληψή της για την πραγματικότητα είναι κάθε άλλο παρά αξιόπιστη.

Η διαταραγμένη συνειδηση της ηρωίδας προσφέρεται στο μυθιστόρημα ένα διαρκώς εντεινόμενο σα-σπένς. Μέσα από εφιαλτικό οράματα, το σπίτι αποκτά αποτρόπαιες διαστάσεις, στριγκλίζει υπόκωφα στο σκοτάδι, βγάζει ανατριχιαστικούς τριγμούς, αντιλαλεί από τις ανάσες αθέατων πλάσμάτων «ωχρές σκιές, καταδικασμένες να αιωρούνται σαν άλλα απότοκα της νύχτας». Το «δαιδάλωδες σπίτι με τους σκεπασμένους καθρέφτες» αναδίδει μυρωδιά λιβανιού, νωπού

χώματος και τριαντάφυλλων, μια μυρωδιά που με «την εκμαυλισμένη οξύτητα της» φέρνει δάκρυα στην ηρωίδα. Σε ένα σκοτεινό διάδρομο, μια λάμπα αναβοσβήνει. Στο υπόγειο, κρυμμένο σε μια ντουλάπα, ένα μικρό κορίτσι γελάει δαιμονικά και άλλοτε ξεσπάει σε αναφιλητά. Μια γάτα κλαίει γοερά. Κάθε κόγχη του σπιτιού κρύβει κοφτερές αιχμές, θραύσματα του παρελθόντος, που κατακερματίζουν ψυχικά την ηρωίδα.

Το σοβαρό πρόβλημα του βιβλίου είναι οι εκφραστικές αδελιότητες. Η Μπραϊμάκου υιοθετεί έναν εντόνως δραματικό λόγο, που στην προσπάθειά του να καταδείξει το υπαρξιακό άγχος, καταλήγει σε ένα λυρικό στόμφο στα όρια της φαιδρότητας. Για παράδειγμα, ας δούμε πως ξυπνάει ένα πρωί η ηρωίδα. «Χρειάζεται να ανοιγοκλείσω πολλές φορές τα βλέφαρά μου μέχρι να συνθηθίσουν την εξωμήτρια παντοκρατορία της νέας μέρας που αρπάζει τη θνηλή

του κόσμου και τη βυζαίνει ακόρητα». Κάποια άλλη στιγμή λέει: «Είναι αδύνατον να συγκρατήσω τα καυτά δάκρυα που σκάβουν βαθιές στοές στις παρειές των μάγουλων». Ενώ άλλη φορά παρατηρεί καταγοητευμένη τον σύντροφό της να μαστορεύει: «Τον κοιτώ που κάνει μερεμέτια, τα χέρια του πιάνουν τα υλικά για τη μόνωση με την ίδια άνεση που εξερευνούν τον κορμί μου, ζουλάνε τις καμπύλες μου, ρουφάνε τους χυμούς που εκκρίνονται από τη γενετική περιοχή, σαν να θέλουν να με αφουδατώσουν όπως αφουδατώνουν το ντουβάρι από την υγρασία».

Η γλωσσική υπερπροσπάθεια επιφέρει ιλαροτραγικά αποτελέσματα. Αλλά και κατάφωρα, κακόχη λάθη, όπως όταν οι δείκτες στο ηλεκτρονικό ζυγιντήρι σταματούν μετέωροι «ανάμεσα στον θάμβο και τον σύθαμπο» ή όταν το ζευγάρι σφιχταγκαλιάζεται «στον ήσυχο σύθαμπο των σκοτεινών ορών». Παρ’ όλα αυτά, η Μπραϊμάκου κάπως καταφέρνει να συντονίσει την εξεζητημένη γραφή με τον πανικόβλητο ψυχισμό της ηρωίδας και εντέλει σκηνοθετεί ένα θρίλερ κλειστού δωματίου, που ανοίγεται με εκπλήξεις και ανατροπές σε απρόσμενες εκδοχές.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΝΟΕΛ ΜΠΑΞΕΡ

Η Νοέλ Μπάξερ είναι Ελληνοβρετανίδα, γεννημένη στην Αθήνα. Σπούδασε Ελληνική Φιλολογία και Αρχαιολογία. Εργάστηκε χρόνια στη διαφήμιση. Η πρώτη της εμφάνιση στην ελληνική λογοτεχνία ήταν με το ιστορικό μυθιστόρημα «Από δρυ παλιά κι από πέτρα», το 2008. «Η επιστροφή της Πηνελόπης - Οκτώ μέρες στη Σμύρνη» είναι το πέμπτο της μυθιστόρημα. Κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Τα νέα μυθιστορήματα τριών Ελλήνων συγγραφέων που εκτιμώ και τη Βίβλο.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Αλλάζω συνέχεια, με όποιο νέο μυθιστόρημα με ενθουσιάζει. Είμαι ο τύπος του αναγνώστη που βυθίζεται στη μυθιστορία, κυλάει στο σκηνικό και ζει στην πλοκή.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες; Το δείπνο θα είναι πριβέ. Θα προσκαλέσω τον Μ. Καραγάτση. «Ας ξεκινήσουμε με “Το 10”. Από το τέλος», θα του πω όσο του σερβίρω. «Ας κρατήσουμε τη “Χίμαιρα” για το γλυκό».

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη

στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Διάβαζα σε ένα ξένο βιβλίο για τη Σμύρνη του ’22 τη μαρτυρία Βρετανού αξιωματικού πώς εκκένωσαν ένα μικρό νοσοκομείο τη νύχτα της φωτιάς, σώζοντας γυναικό-παιδα. Κι αυτόματα ανακάλεσα τη μαρτυρία μιας Σμυρνιακής πρόσφυγα που βρισκόταν στο νοσοκομείο αυτό, σύζυγος γιατρού, καταγεγραμμένη από το ΚΜΣ. Ήταν συγκλονιστική η ένωση των ιστοριών τους, στα μάτια ενός τρίτου, εκατό χρόνια μετά.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; «Το δεύτερο φύλο», σε ελληνική έκδοση του 1979. Η Σιμόν ντε Μπουαύρ το έγραψε το 1952. Αργήσα.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Την «Οδύσσεια», συλλέγοντας αποσπάσματα για μυθιστορήματά μου. Λέξη προς λέξη.

Η Σμύρνη είναι για εσάς, αλλά και για τους Έλληνες γενικότερα, κάτι πολύ περισσότερο από σκηνικό μυθιστορήματος και τόπος; Πολύ μα πολύ περισσότερο. Είναι θρυλική, είναι μαγική, είναι χλιοπονεμένη. Τρέφω για τη χαμένη προγονική Σμύρνη μου τρυφερή περφόνια σχεδόν γονική.

Τι σας τράβηξε στην τεχνική του πολυφωνικού μυθιστορήματος; Οι πολλές φωνές μπορούν να λένε διαφορετικά πράγματα. Υπάρχουν ποικίλες θεωρίες κι απόψεις για τα γεγονότα και τις αιτίες της Καταστροφής. Η τεχνική αυτή ήταν η καταλληλότερη για να ειπωθούν στον αναγνώστη.

Κάποιες σκέψεις για τα 100 χρόνια που κλείνουν το 2022 από την Καταστροφή; Η επέτειος είναι ευκαιρία η αποκαλούμενη «ελληνική λογοτεχνία της χαμένης πατρίδας» να ξεκινήσει νέο κεφάλαιο. Με εμπλουτισμένη θεματολογία. Με καινούργιες προσεγγίσεις. Οι πεζογράφοι της τρίτης γενιάς απογόνων δεν έχουν μελήσει ακόμα.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1 «Venizelos - The Making of a Greek Statesman 1864-1914» Του Michael Llewellyn-Smith (Hurst & Co)

2 «Noise- A Flaw in Human Judgment» Των Daniel Kahneman, Cass Sunstein & Olivier Sibony (William Collins)

3 «Greek Revolution - A Critical Dictionary» Των Paschalis Kitromilides & Constantinos Tsoukalas (Harvard Univ. Press)

4 «Doom - The Politics of Catastrophe» Του Niall Ferguson (Allen Lane)

5 «The Spectre of War- International Communism and the Origins of World War II» Του Jonathan Haslam (Harvard Univ. Press)

Αυτή την εβδομάδα

Θετικές Επιστήμες

1 «The God Equation- The Quest for a Theory of Everything» Του Michio Kaku (Allen Lane)

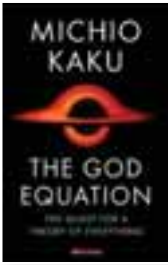
2 «Helgoland - Making Sense of the Quantum Revolution» Του Carlo Rovelli (Allen Lane)

3 «Made in China- Wuhan, Covid and the Quest for Biotech Supremacy» Του Jasper Becker (Hurst & Co)

4 «Music, Math, and Mind- The Physics and Neuroscience of Music» Του David Sulzer (Columbia Univ. Press)

5 «The Self-Assembling Brain - How Neural Networks Grow Smarter» Του Peter Hiesinger (Princeton Univ. Press)

* Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

Η ανυπολόγιστη αξία του αυθόρμητου γέλιου

Τέσσερις ηθοποιοί από την κωμωδία παρεξηγήσεων «Γαμπροί για κλάματα» της Μαρίνας Φραγκεσκίδου μιλάνε στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Όλοι οι προηγούμενοι μήνες ήταν πολύ δύσκολοι για τον περισσότερο κόσμο, εξαιτίας της πανδημίας του Covid-19, και τα μέτρα που αναπόφευκτα πάρθηκαν για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Αυτό έχοντας κατά νου η συγγραφέας Μαρίνα Φραγκεσκίδου, θέλοντας να κάνει τον κόσμο να γελάσει, έγραψε την κωμωδία παρεξηγήσεων «Γαμπροί για κλάματα». Στην «Κ» μιλήσαν για την παράσταση και την αξία του ανόθευτου γέλιου τέσσερις από τους ηθοποιούς της παράστασης, οι Εύρος Βασιλείου, Δένα Ιωάννου, Μάριος Στυλιανού και Μυρσίνη Χριστοδούλου. Κοινή συνισταμένη για όλους ότι είναι καιρός ο θεατής να περάσει καλά, γιατί το γέλιο είναι φάρμακο.

–Το γέλιο λέτε ότι είναι το ζητούμενο σε αυτή την παράσταση... τελικά πόσο σημαντικό είναι να περνάμε καλά;

–ΜΥΡΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Το γέλιο και το να περνάμε καλά στη ζωή μας φυσικά και είναι πολύ σημαντικό. Αν και το να περνάμε καλά απαιτεί διάφορες καταστάσεις πέραν του γέλιου όπως είναι ο σεβασμός, η αγάπη, κ.ά. Πιστεύω πως πραγματικά περνάει κανείς καλά, όταν περνάει και ο διπλανός του καλά. Και σίγουρα όχι εις βάρος του. Τώρα για την παράσταση, γελάστε ελεύθερα! Με αυτό τον σκοπό τη στήσαμε, για να προσφέρουμε στον τόσο ταλαιπωρημένο από τα lockdown κόσμο, λίγες στιγμές ανεμελιάς και χαράς.

–ΕΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Το να «περνάμε καλά» περιλαμβάνει πολλά πράγματα. Από τις απλές καθημερινές συνθήκες της ζωής μας μέχρι και την ψυχαγωγία μας. Ως προς την ψυχαγωγία το γέλιο είναι ένας σημαντικός παράγοντας. Υπό αυτή την έννοια είναι επιλογή μας να περνάμε καλά –το γέλιο είναι ευτυχία.

– ΔΕΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ: Μπορεί να μην υπάρχει κάτι σημαντικότερο στη ζωή από το να περνάμε καλά. Βέβαια το να περνάμε καλά δεν περιορίζεται μόνο στο γέλιο. Όμως το γέλιο είναι αυτό που θα δώσει γεύση, χρώμα, φως, νόημα στις στιγμές της ζωής μας. Πόσω μάλλον όταν η ζωή μας έχει δεχτεί ένα τέτοιο πλήγμα, όπως αυτό της πανδημίας με τα όσα συνεπάγεται.

– ΜΑΡΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ: Όταν ανεβάζεις μια κωμωδία και πόσω μάλλον μια κωμωδία παρεξηγήσεων το βασικό ζητούμενο είναι το γέλιο. Δεν θα προβληματίσουμε το κοινό με βαθιές έννοιες και προβλήματα που ούτως ή άλλως έχει. Μόνο αυθόρμητο γέλιο θέλουμε να προσφέρουμε. Δεν νομίζω να υπάρχει πιο σημαντικό πράγμα στη ζωή από το να περνάμε καλά. Αυτό δεν είναι και

Η κωμωδία παρεξηγήσεων «Γαμπροί για κλάματα» είναι μια παράσταση που στόχο έχει να δώσει απλόχερα στο κοινό μια εύθυμη διέξοδο, γιατί όπως λένε στην «Κ» οι τέσσερις ηθοποιοί το γέλιο είναι λυτρωτικό, είναι φάρμακο, είναι το αγχολυτικό και ομορφαίνει την καθημερινότητά μας.

Οι ηθοποιοί της παράστασης θέλουν απλώς να δώσουν την ευκαιρία σε μικρούς και μεγάλους να αφήσουν πίσω τους κάποιες στενάχωρες καταστάσεις και να γελάσουν με την ψυχή τους.

ένα μέρος στο όλο νόημα της ζωής άλλωστε; Αλλά για να περάσουμε καλά πρέπει να το επιτρέψουμε να συμβεί –να δώσουμε την ευκαιρία στον εαυτό μας. Πρώτα εμείς, όλοι οι ηθοποιοί και συντελεστές της παράστασης, περνάμε μεταξύ μας καλά, γελάμε πολύ και το χαϊρόμαστε. Και πιστεύω πως αυτό φαίνεται στη σκηνή. Με τους «Γαμπρούς για Κλάματα» δίνουμε την ευκαιρία σε μικρούς και μεγάλους να αφήσουν πίσω τους κάποιες στενάχωρες καταστάσεις και να γελάσουν με την ψυχή τους.

–Είναι το γέλιο φάρμακο ή πρόσκαιρο αναλγητικό;

– ΜΥΡΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Όλα τα φάρμακα είναι πρόσκαιρα. Το θέμα είναι να αναζητούμε ό,τι μας κάνει καλά σε βάθος χρόνου. Ως προς το γέλιο που προσφέρει μια θεατρική παράσταση μπορεί να αποτελέσει για τον θεατή μια εκτόνωση που σίγουρα είναι λυτρωτική.

–ΕΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Είναι φάρμακο. Ό,τι και αν έχεις περάσει στη ζωή σου, όσες φουρτούνες και αν έχεις περάσει πάντα το γέλιο λυτρώνει –σε βάζει στον σωστό δρόμο.

–ΔΕΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ: Το γέλιο είναι το καλύτερο αντικαταθλιπτικό, αγχολυτικό φάρμακο που μπορεί να μας τύχει. Όμως όχι μόνο «από τύχη», αλλά και από επιλογή, όπως είναι η περίπτωση μιας καλής κωμωδίας. Μια έξοδος στο θέατρο είναι ένας ασφαλής τρόπος κοινωνικοποίησης αφενός και αφετέρου –ειδικά στην περίπτωση των «Γαμπρών για κλάματα» που είναι μια καθαρή κωμωδία– το γέλιο που προκύπτει είναι θεραπευτική εκτόνωση. Κάτι σαν αποτοξίνωση. Μπορεί να μην είναι η λύση στο μεγάλο πρόβλημα,

αλλά το γέλιο είναι αναγκαία κατάσταση για ανακούφιση από τα βάρη και τις στενάχωρες καταστάσεις.

– ΜΑΡΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ: Άνθρωπος χωρίς γέλιο στη ζωή του είναι ένας μίζερος και καταθλιπτικός άνθρωπος, γιατί το γέλιο όντως είναι το φάρμακο για το σώμα και την ψυχή μας. Βοηθά στην ψυχολογία μας, ομορφαίνει τη ρουτίνα και την καθημερινότητά μας. Πόσω μάλλον στους χαλεπούς καιρούς που όλοι ζούμε. Ένας λόγος παραπάνω να καταφύγουμε στο γέλιο και τη χαρά, όπου αυτά προσφέρονται.

–Η κωμωδία πόσο δύσκολο είναι; Ποια θα λέγατε ότι είναι η μεγαλύτερη πρόκληση σε έναν κωμικό ρόλο;

–ΜΥΡΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Είναι δύσκολο είδος. Θα έλεγα ότι η πρόκληση είναι να δημιουργήσεις έναν χαρακτήρα αληθινό, όπου ο θεατής θα τον αναγνωρίσει και θα μπορέσει να γελάσει με όσα του συμβαίνουν.

–ΕΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Το κάθε είδος θεάτρου έχει τα δικά του δεδομένα ως προς τις δυσκολίες. Ίσως όμως η κωμωδία να είναι το πιο δύ-

σκολο είδος για έναν ηθοποιό. Εξαρτάται βέβαια πάντα και από τον ηθοποιό. Η πρόκληση για έναν κωμικό ρόλο είναι να κάνει τον θεατή να γελάσει χωρίς να τον κοροϊδέψει. Απαιτεί αμεσότητα και αλήθεια. Για να γελάσει ο θεατής, ο ηθοποιός πρέπει να αντιμετωπίσει τον ρόλο με σοβαρότητα. Ο θεατής θα γελάσει με την παρεξήγηση και με το «πρόβλημα» του ήρωα. Η κωμωδία δεν παίζεται, άσε την αλήθεια σου και θα έρθει η κωμωδία.

–ΔΕΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ: Θεωρώ ότι είναι πολύ πιο δύσκολο να κάνεις κάποιον να γελάσει, από το να τον συγκινήσεις. Ο συνδυασμός έξυπνου κειμένου, αλήθειας του ηθοποιού και δεκτικότητας του θεατή είναι το ιδανικό κοκτέιλ για να βγει η κωμικότητα και το γέλιο. Η μεγαλύτερη πρόκληση σε έναν οποιονδήποτε ρόλο, είναι να μην υποδύσαι τον ρόλο, να γίνεις ο ρόλος, να κάνεις τον θεατή να νιώσει ότι βλέπει μια πραγματική κατάσταση να εξελίσσεται μπροστά του.

–ΜΑΡΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ: Η κωμωδία είναι από τα πιο δύσκολα είδη. Θέλει απόλυτη συγκέντρωση,

απόλυτο έλεγχο, απόλυτο συγχρονισμό. Και σε άλλα είδη θεάτρου και Τέχνης γενικότερα χρειάζονται αυτά. Όμως στην κωμωδία, αν δεν τα έχεις, δεν θα πετύχεις τον σκοπό που είναι να εκμειύσεις το γέλιο. Δύσκολο να κάνεις κάποιον να γελάσει και πιο εύκολο να τον κάνεις να κλάψει. Η πρόκληση ενός κωμικού ρόλου είναι να είσαι αστειός, όχι σακλός και να σέβεσαι το κοινό που έδωσε από το υστέρημά του για να σε έρθει να σε δει και θέλει να γελάσει.

–Συμμετέχετε σε μία κωμωδία παρεξηγήσεων, στις μέρες μας νομίζω μόνο παρεξηγήσεις έχουμε... πώς σχολιάζετε;

–ΜΥΡΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Δεν θα διαφωνήσω. Η παράστασή μας είναι βγαλμένη μέσα απ' τη ζωή! Οι καταστάσεις που όλοι βιώνουμε πολλές φορές γίνονται παρεξηγήσεις, γιατί απλώς δεν δίνουμε ο ένας στον άλλον τη σημασία που χρειάζεται. Σίγουρα στους «Γαμπρούς για κλάματα» ο κόσμος θα αναγνωρίσει οικείους χαρακτήρες.

–ΕΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Όντως μόνο παρεξηγήσεις έχουμε, γιατί δεν αφογκραζόμαστε τον άλλον, δεν τον ακούμε. Έχουμε έλλειψη επικοινωνίας με τον συνάνθρωπό μας.

–ΔΕΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ: Οι καιροί που ζούμε χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα και ένταση και οι παρεξηγήσεις είναι ένα από τα αναπόφευκτα που βλέπουμε γύρω μας. Χρειάζεται να χαλαρώσουμε λίγο, να ξεμπλοκάρουμε το χιούμορ μας και την καλή μας διάθεση και να μην ψάχνουμε αφορμές για παρεξηγήσεις. Οι καταστάσεις που βιώνουμε είναι ήδη πολύ δύσκολες. Χρειάζεται θετική σκέψη.

–ΜΑΡΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ: Στους «Γαμπρούς για κλάματα» οι παρεξηγήσεις είναι άκακες. Χαριτωμένες. Πρόκειται για παρεξηγήσεις που, είτε μας έχουν συμβεί είτε όχι, λειτουργούν λυτρωτικά και στον θεατή αλλά και σε μας τους ηθοποιούς. Στην κοινωνική μας ζωή όμως εγώ προσωπικά νιώθω ότι πολλές είναι από αυτές τις «παρεξηγήσεις» έχουν καταντήσει κοροϊδία. Τα ίδια και τα ίδια άτομα προβαίνουν σε αρνητικές πράξεις ή παραλείψεις επαναλαμβανόμενες τις οποίες συχνά αποδίδουμε σε παρεξηγήσεις. Με αποτέλεσμα η κατάσταση να μη βελτιώνεται ποτέ. Ε! δεν γίνεται. Ή είμαστε αφέλεις ή χαζοί.

📅 Την Κυριακή 11 Ιουλίου στο Σκαλί Αγλαντζιάς η παράσταση «Γαμπροί για κλάματα» ξεκινά την πορεία της στα ανοικτά θέατρα ανά την Κύπρο, όλο τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Μέρος των εσόδων από τις παραστάσεις θα δοθεί στον οργανισμό «Sophia For Children / Σοφία για τα παιδιά». Περισσότερες πληροφορίες: 70009411.

Είμαστε σε μια εποχή επιλογής

–Στην εποχή μας γίνονται ακόμα γάμοι από συμφέρον... τι συνεκίζει να σας ενοχλεί περισσότερο στη μετά καραντίνα εποχή;

–ΜΥΡΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Δεν ξέρω στ' αλήθεια τι είδους γάμοι γίνονται στην εποχή μας. Στην παράστασή μας πάντως αυτό συμβαίνει. Είτε πρόκειται να συμβούν είτε ακυρώθηκαν γάμοι για το συμφέρον. Στο τέλος όμως θριαμβεύει ο έρωτας. Αυτό που με ενοχλεί στη μετά καραντίνα εποχή είναι ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται και δεν μαθαίνουμε από τα λάθη μας.

– ΕΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Δεν ξέρω κατά πόσο γίνονται γάμοι από συμφέρον, σίγουρα όμως δεν είναι όπως τις παλιές εποχές. Η κοινωνία έχει αλλάξει πολύ και είναι πιθανόν σε ένα μεγάλο ποσοστό οι γάμοι να γίνονται με σκοπό και στόχο. Μπορώ να πω ότι είμαστε σε μια εποχή επιλογής, πλέον σε μεγάλο ποσοστό είμαστε οι επιλογές μας.

–ΔΕΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ: Η μετά καραντίνα εποχή κουβαλά δυστυχώς μαζί της μια ανθρωποφοβία, που φοβάμαι ότι θέλει κόπο και χρόνο

για να ξεπεραστεί. Κλειστήκαμε στα σπίτια μας και η λέξη κοινωνικοποίηση πήρε αρνητική έννοια. Αυτό ίσως δυσκολεύει τους ανθρώπους που ψάχνουν για σχέση να αφεθούν ελεύθεροι, να χαλαρώσουν μέσα τους. Αλλά νομίζω πως γάμοι από συμφέρον πάντα γίνοντουσαν. Δεν είναι κάτι καινούργιο.

–ΜΑΡΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ: Λέω να καταργήσουμε τα φακελάκια από τους γάμους και εκεί θα δούμε πόσοι γάμοι θα γίνονται μόνο από αγάπη και έρωτα! Πάντα υπάρχει ένα συμφέρον που για τον καθένα μας είναι διαφορετικό. Είμαστε προς το παρόν στη μετά καραντίνα εποχή. Θα ξαναβρεθούμε σε καραντίνα, αν συνεχίσουμε με αυτά τα μυαλά. Με ενοχλεί πολύ ο εφησυχασμός, η άρνηση, η άποψη ότι ο εμβολιασμένος είναι του σατανά. Δικαίωμα στον καθένα να έχει την άποψή του και να πράττει σύμφωνα με τα πιστεύω του, αλλά εδώ μιλάμε για το γενικό συμφέρον. Η καραντίνα για πολλούς είναι καταστροφική και σε οικονομικό επίπεδο και σε ψυχολογικό. Πάντα στο τέλος μας σώζει η επιστήμη.

«Οι καταστάσεις που βιώνουμε είναι ήδη πολύ δύσκολες. Χρειάζεται θετική σκέψη» λέει η Δένα Ιωάννου.

«Πλέον σε μεγάλο ποσοστό είμαστε οι επιλογές μας» λέει ο Εύρος Βασιλείου.

«Η πρόκληση ενός κωμικού ρόλου είναι να είσαι αστειός, όχι σακλός» λέει ο Μάριος Στυλιανού.

«Η ιστορία επαναλαμβάνεται και δεν μαθαίνουμε από τα λάθη μας» λέει η Μυρσίνη Χριστοδούλου.

Τα απλά είναι και τα πιο ωραία

–Άραγε η εμπειρία της πανδημίας και του εγκλεισμού μάς έκανε να σκεφτούμε κάποια πράγματα καλύτερα, όπως για παράδειγμα να είμαστε περισσότερο ευτυχισμένοι με τα απλά;

–ΜΥΡΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Πιστεύω πως ναι. Ο εγκλεισμός και η όλη περιρρέουσα ατμόσφαιράς μας ανάγκασαν να σκεφτούμε με διαφορετικό τρόπο. Όλο αυτό ήταν τόσο ξαφνικό και πρωτόγνωρο που μοιραία οδηγηθήκαμε σε προβληματισμό για πολλά στη ζωή μας, όπως το ότι η ζωή είναι πολύ μικρή για να μην επιλέγουμε πώς θέλουμε να τη ζήσουμε. Αυτό βέβαια προϋποθέτει και ευθύνες...

–ΕΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Ναι, τα απλά είναι και τα πιο ωραία. Αυτό νομίζω πως ίσχυε πάντα έστω και αν οι ταχύτητες με τις οποίες ζούμε μας έκαναν να τα παραβλέπουμε. Προσωπικά η πανδημία με έφερε πιο κοντά στη θάλασσα που λατρεύω. Για πρώτη φορά στη ζωή μου έγινα χειμερινός κολυμβητής, κάτι που πάντα σκεφτόμουν αλλά ποτέ δεν έκανα. Απερίγραπτη η ευτυχία και μεγάλο το όφελος

για τη σωματική και την ψυχική υγεία. Το συστήνω ανεπιφύλακτα!

–ΔΕΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ: Ω! ναι! Αν είναι κάτι που μας δίδαξε η πανδημία να τον εγκλεισμό της είναι ότι ανά πόσα στιγμή όλα μας τα προγράμματα ανατρέπονται, και ότι η χαρά μπορεί εύκολα να βρεθεί στα μικρά, απλά, καθημερινά γύρω μας. Αυτό το μάθημα δεν πρέπει να ξεχαστεί!

–ΜΑΡΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ: Θα έπρεπε η πανδημία και ο εγκλεισμός να μας έκαναν σοφότερους. Να δούμε τι πραγματικά αξίζει και να καταλάβουμε πόσο ευάλωτη είναι η ζωή. Όπως ανέφερα και πριν πρέπει να δίνουμε την ευκαιρία στον εαυτό μας να χαλαρώσει, να διασκεδάσει και να χαμογελά. Να εκτιμήσουμε αυτά που έχουμε και όχι αυτά που θα θέλαμε να αποκτήσουμε. Πάντα πρέπει να έχουμε όνειρα και στόχους, αλλά εκτιμώντας αυτά που ήδη έχουμε. Ας αγαπήσουμε περισσότερο, ας ερωτευτούμε, ας συγχωρέσουμε, ας αφήσουμε πράγματα να πέσουν στα μαλακά. Φτάνει να μη ζούμε εις βάρος κανενός.

Στο τέλος φταίνει πάντα οι Γερμανοί...

Αναλύοντας τη «συμβολή» του ναζισμού στους κανόνες του σύγχρονου μάνατζμεντ: μύθοι και αλήθειες

JOHANN CHAROUTOT
Ελεύθερος να υπακούς - Το μάνατζμεντ
από το ναζισμό μέχρι σήμερα
μτφρ. Γιάννης Σιδέρης
εκδ. Αγρα, 2021, σελ. 184

Της **ΣΙΣΣΕΣ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ**

Υπάρχει αυτό το «ανέκδοτο» που λέει ότι το ποδόσφαιρο είναι απλό άθλημα, 22 παίκτες κυνηγούν μια μπάλα για 90 λεπτά και στο τέλος κερδίζουν πάντα οι Γερμανοί. Αντιστρέφοντας θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο δυτικός κόσμος έχει γεννήσει πολλές καλές ιδέες, την κακή εφαρμογή των οποίων χρεώνονται πάντα οι Γερμανοί. Ο ελκυστικά προκλητικός τίτλος «Ελεύθερος να υπακούς - Το μάνατζμεντ από το ναζισμό μέχρι σήμερα», που επέλεξε για το βιβλίο του ο Γιόαν Σαπουτό, δημιουργεί αμέσως, αντανakλαστικά, την ισχυρή εντύπωση –που παράγει βέβαια και το ανάλογο αίσθημα– ότι το μάνατζμεντ επιβάλλει την υπακοή ως μοναδική ελευθερία του εργαζομένου, ο ναζισμός έβαλε το χέρι του γι' αυτό και τελικά, να μην τα πολυλογούμε, φταίνει και πάλι οι Γερμανοί.

Η περίπτωση του νομικού Ράινχαρτ Χεν (Reinhard Höhn), ενός από τους πιστούς ναζίστές οι οποίοι εκλήθησαν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της διοίκησης στο διευρυμένο εδαφικά και πληθυσμιακά από τις εισβολές Γ' Ράιχ, δεν ήταν μοναδική. Ούτε ήταν ο μόνος ναζιστής που συμπεριελήφθη στην ελίτ της κυβέρνησης του Αντενάουερ, συμμετέχοντας στο λεγόμενο μεταπολεμικό θαύμα της γερμανικής οικονομίας. Ήταν ωστόσο ο μόνος που αναγνωρίστηκε ως θεωρητικός

του μάνατζμεντ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ιδρύοντας τη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων (Wirtschaftsakademie), το γερμανικό ισοδύναμο του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Διοίκησης Επιχειρήσεων, και είναι αυτός που πρωταγωνιστεί στην προσπάθεια του συγγραφέα να αναγνωρίσει τη συμβολή του ναζισμού στο σύγχρονο μάνατζμεντ.

Πριν όμως πέσει το ανάθεμα στο επίλεκτο έθνος, πρέπει να επισημάνουμε ότι το μάνατζμεντ είναι

Ο νομικός, πιστός ναζιστής, Ράινχαρτ Χεν, είχε κληθεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της διοίκησης στο διευρυμένο εδαφικά και πληθυσμιακά από τις εισβολές Γ' Ράιχ.

παράγωγο σύγχρονο της βιομηχανικής επανάστασης (ακόμα κι αν η αγωνία για τον καλύτερο τρόπο διοίκησης διακατείχε το ανθρώπινο γένος από αρχαιοτάτων χρόνων – όπως και οι περισσότερες αγωνίες δηλαδή) και ότι τα πατερικά κείμενα της Διοίκησης ανήκουν στον αμερικανοβρετανικό άξονα του 19ου και της αρχής του 20ού αιώνα.

Τσαρλς Μπάμπατζ, Χάνρι Βάρνουμ Πουρ, ο μεγάλος Φρέντερικ Ουίνσλοου Τέιλορ μαζί με τον συνάδελφό του στην Bethlehem Steel Works, Χέντρι Γκαντ, ο Φρανκ και η Λίλιαν Γκίλμπρεθ, ένας Γάλλος για ξεκάρφωμα πλινθ καθόλου αμε-

Ο Χίτλερ απευθύνεται στο γερμανικό έθνος και στον κόσμο από το Γκντανσκ μετά τη γερμανική εισβολή στην Πολωνία, στις 19 Σεπτεμβρίου 1939.

λπτέος, ο Ανρί Φαγιόλ... είναι μόνο μερικά από τα ονόματα οι θεωρίες των οποίων διαδίδονται ευρέως από τις δεκαετίες του 1920 και του 1930 ενώ εντοπίζουν, αναλύουν και προτείνουν ό,τι ο Σαπουτό αποδίδει στα διοικητικά χαρακτηριστικά της ναζιστικής περιόδου: τη σχέση μετα-

ξύ της ευημερίας στην εργασία και της παραγωγικότητας, τη διοίκηση μέσω στόχων, την ανάπτυξη πρωτοβουλίας εκ μέρους του εργαζομένου ως προς τα μέσα επίτευξης ενός –διοικητικώς άνωθεν οριζόμενου– σκοπού και την ανάληψη ευθύνης για το αποτέλεσμα, την ανάπτυξη

«Ο σκοπός μας δεν είναι να καταδείξουμε τη ναζιστική προέλευση της διοίκησης επιχειρήσεων» γράφει στην εισαγωγή ο Γιόαν Σαπουτό.

της έννοιας και του αισθήματος του ανήκειν σε μια κοινότητα.

Εξάλλου, ο τίτλος προκαταβάλει για κάτι που ο ίδιος ο συγγραφέας φροντίζει να αναιρέσει(!) ήδη στην εισαγωγή του, αφού, όπως λέει, «Ο σκοπός μας δεν είναι να καταδείξουμε τη ναζιστική προέλευση της διοίκησης επιχειρήσεων –πράγμα που δεν ισχύει, καθώς αυτή προηγείται του ναζισμού κατά μερικές δεκαετίες– ούτε ότι είναι μια φύσει εγκληματική δραστηριότητα». Χμμμ... Οπότε; Οπότε, as πούμε ότι ως αναγνώστες αισθανόμαστε κολακευμένοι αφού μας επιτρέπεται να υποθέσουμε ότι πρόθεση του συγγραφέα δεν είναι να δώσει τεκμηριωμένες και σαφείς απαντήσεις, αλλά «βουτώντας» ο ίδιος μέσα σε πολλά και διαφορετικά πεδία –φιλοσοφικά, ανθρω-

πολογικά, πολιτικά, ιδεολογικά, ιστορικά– να μας δημιουργήσει προβληματισμούς ή να υπενθυμίσει ζητήματα: Για την αξία των κανόνων του μάνατζμεντ όταν η εφαρμογή τους είναι δυνατή σε κάθε είδους κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, ακόμα και ναζιστικό ή εθνικοσοσιαλιστικό. Για τη δύναμη και τη δυναμική της εθελοδουλίας που με την απλή μετονομασία του διοικητικής «υφιστάμενου» σε «συνεργάτη» μεταμορφώνεται σε ατομική συναίνεση: Ελεύθερος να υπακούς.

Διαχείριση μέσω στόχων

Για τη «χαρά της εργασίας» σε συνθήκες συνεχούς ανταγωνισμού και τελικά για τη θέση του ανθρώπου και της δημιουργικότητάς του σε έναν κόσμο που, όπως λέει ο συγγραφέας, «περιορίζεται στην παραγωγή και στο κέρδος ή ακριβέστερα στην αύξηση του ενός και τη βελτιστοποίηση του άλλου», με βάση τις μεθόδους της «διαχείρισης μέσω στόχων». Υπήρξαν βεβαίως θεωρίες και συστήματα που ισχυρίστηκαν ότι έχουν απαντήσεις για όλα αυτά και άλλα.

Το μικρό πρόβλημα που έχουμε εδώ είναι ότι η εφαρμογή τους εξελίχθηκε στον καλύτερο συνήγορο του καπιταλισμού και μετά κάποια διαλύθηκαν. Όσα παραμένουν, όπως η Κίνα και η Βόρεια Κορέα, τείνουν να ενισχύσουν, εκτός από τους εφιάλτες των ανθρώπων που ζουν εκεί, την άποψη ότι για να κατανοήσουμε τη δυναμική της διαχειριστικής διακυβέρνησης, της διοίκησης, του μάνατζμεντ, είναι απαραίτητο να λάβουμε υπόψη μας τον πολιτικό λόγο με τον οποίο συνδέεται.

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”
υάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να αιούσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ κυλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 **“Εκ γυναικός”**
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλιδή στο

KANALI
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞ

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

Οι φίλοι
open air

16th Cyprus Rialto World Music Festival
Ιούλιος 2021

6/ Ο'Ηλιος της Αυκής
Τρίτη 21:00 (75')
Η συναυλία παρουσιάζει το πρώτο ομώνυμο άλμπουμ του συνθέτη Βασίλη Φιλίππου, εμπνευσμένο από μουσικές παραδόσεις της Αν. Μεσογείου. Η μουσική του άλμπουμ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί με τον όρο 'Σύγχρονη Τραπική Μουσική', με γεωγραφικό ενδιαφέρον την ευρύτερη Μέση Ανατολή. Ο δίσκος έχει ήδη αποσπασεί πολύ θετικές κριτικές από το Songlines και iTunes, μεταξύ άλλων.
Μουσικοί: Βασίλης Φιλίππου, Μιχάλης Κουλουμής, Γιάννης Κουτίης, Meir Gassenbauer, Μάριος Μεγνέλου

12/ Τρόπος Ensemble
Δευτέρα 21:00 (75')
Μια περιδιάβαση στις μουσικές αυλές της Αν. Μεσογείου με επιλεγμένα τραγούδια και οργανικούς σκοπούς από την Κύπρο, τα νησιά του Αιγαίου, τη Μικρά Ασία και την Κωνσταντινούπολη, καθώς και πρωτότυπες συνθέσεις του Μιχάλη Κουλουμής.
Μουσικοί: Μιχάλης Κουλουμής, Πέτρος Κουλουμής, Πιερής Κόκκορας, Γιάννης Χατζηγιάννης, Θεοφάνης Θεοφάνους, Μιχαήλ Παπαμωυσιάδης, Ιωάννης Μεγνέλου, Αλέξανδρος Πάπασου, Αναστασία Σακελλίου, Στέλιος Στεφανίου, Γιώργος Χατζηπαύλος, Μιχαήλ Μάρκου, Γιάννης Χατζηγιάννης.
Φιλική συμμετοχή: Μάνος Στρατής

14/ acapella solo loop (the band)
Τετάρτη 21:00 (75')
Η παράσταση αντλείται από έναν ήμερο μιναρό vol.3, βασίζεται στην καινοτομία διακογραφική δουλειά του Δημήτρη Σπύρου, με έντονο το στοιχείο του πειραματισμού πάνω στους ήχους, την παραστατικότητα, τον στίχο και την ποίηση. Ένα μείγμα από σύγχρονες μουσικές φόρμες, σε συνδυασμό με παραδοσιακά όργανα και μπασογραμμές, σε ένα ταξίδι στην Κύπρο, την Αίγυπτο, την Αφρική και το τώρα.
Μουσικοί: Δημήτρης Σπύρος, Ανδρέας Ροδοθένους, Θεόδωρος Πολυκάριου, Χριστίνα Πολυκάριου

17/ RIALTO Residency 2021 Εργαστήρι Κρουστών για παιδιά
Σάββατο 10:00 - 11:30
Στο πλαίσιο του Rialto Residency διοργανώνεται από τον Ράδιο Παναγιώτου και μέλη της ομάδας Βαλκίλια, εργαστήρι για παιδιά ηλικίας 6-12 ετών. Οι εισηγητές του εργαστηρίου θα παρουσιάσουν αυθεντικά βραζιλιάνικα κρουστά, δίνοντας την ευκαιρία στους νεαρούς συμμετέχοντες να γνωρίσουν το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τους, να ακούσουν, να πειραματιστούν, να αποσχεδιάσουν και να βιώσουν την εμπειρία της δημιουργίας.
Δωρεάν συμμετοχή / Απαραίτητη η προεγγραφή θέσης.

19/ Ελεονώρα Ρούσου - Χαρά
Δευτέρα 21:00 (75')
Όπου υποδύεται και το όνομα του σχήματος «Χαρά», οι συνθέσεις και τα τραγούδια του είναι εμπνευσμένα από ανθρώπινα συναισθήματα, την εμπέδα, τη δομή και την επίδρασή τους. Έχοντας ως βασικό όργανο δημιουργίας τις έννοιες της διασύνταξης, του να μοιράζεται και να είναι ανοικτός, οι συνθέσεις αυτές αποτελούν ένα συγκινητικό μάθημα της μέχρι σήμερα ζωής μας.
Μουσικοί: Ελεονώρα Ρούσου, Ηλίας Ιωάννου, Γιάννης Κουτίης, Οδυσσεύς Τουμάζου, Χρήστος Γερολατίτης, Ανδρέας Ροδοθένους, Στέλιος Στεφανίου

27/ Chunky Funky
Τρίτη 21:00 (75')
Ένας από τους στόχους της μπάνας είναι η επικοινωνία με τον κόσμο. Έτσι, οριζόμενοι από τους ακροατές θα έχουν τη δυνατότητα, μέσα από ένα «παιχνίδι», να αναλάβουν τον ρόλο του Μάστρου και να διεκδικήσουν επί σκηνής. Λέξεις που περιγράφουν τη μουσική τους είναι: χορευτική, χαρούμενη, ρυθμική και διασκεδαστική.
Μουσικοί: Γιώργος Μορφίτης, Ηλίας Ιωάννου, Χάρης Ιωάννου, Χρήστος Ζένιος, Ανδρέας Παντελής, Ερμής Μιχαήλ, Rodrigo Caceres, Αντρέας Στεφανίου, Ρόδος Παναγιώτου

29/ Amalgamation Project
Πέμπτη 21:00 (75')
Ένα μουσικό ταξίδι με διασκευασμένα παραδοσιακά τραγούδια, ένα αμάλγμα δύσης και ανατολής, συνθέσεις του σχήματος με εμπόλμες αφηγηματικές ιστορίες/ποίημα, με έμφαση στις «ιστορίες» γυναικών της Κύπρου κ.ά. περιοχών της Μεσογείου.
Μουσικοί: Βασίλης Αναστασίου, Ερμής Μιχαήλ, Μιχάλης Κουλουμής, Ρόδος Παναγιώτου, Ανδρέας Ροδοθένους.
Χορωδία Amalgamation: Αργυρώ Χριστοδούλου, Μυρτιά Αριστείδου, Χριστίνα Αντωνιάδου, Χριστίνα Παπαμυχαήλ, Αννίτα Κωνσταντινίου.

Χώρος Στάθμευσης ΣΕΚ
(πίσω από Ριάλτο)

Ελεύθερη είσοδος για μουσικούς, μαθητές και φοιτητές
(Απαραίτητη η κράτηση θέσης)

Tickets €5
www.rialto.com.cy 77 77 77 45
www.cypsrrialtoworldmusic.com

FORUM OF INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

RIALTO FESTIVAL
EUROPE FOR FESTIVALS
EFFE LABEL 2019-2021

Ενας μεγάλος ηθοποιός στον δρόμο της απώλειας

Η οσκαρική ερμηνεία του Αντονι Χόπκινς

Ο πατέρας ★★☆☆½
ΔΡΑΜΑ (2020)
Σκηνοθεσία: Φλοριάν Ζέλερ
Ερμηνείες: Αντονι Χόπκινς, Ολίβια Κόλμαν, Ιμογκεν Πουτς

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Η καλύτερη ταινία αυτής της παρά- ξενης φετινής κινηματογραφικής σεζόν καταφθάνει στη μέση του καλοκαιριού, αξίζοντας όλη την προσοχή μας, παρά το κάπως «βα- ρύ» θέμα της. Ο Αντονι Χόπκινς παραδίδει ίσως τη σπουδαιότερη ερμηνεία της μακράς καριέρας του και βραβεύεται (δίκαια) με Οσκαρ, υποδούμενος τον... Αντονι, έναν ηλικιωμένο άνδρα, ο οποίος βρί- σκεται στα πρώτα στάδια της άνοιας. Η κόρη του (Ολίβια Κόλ- μαν) προσπαθεί να τον προστοι- μάσει για τη μετακόμισή της στο Παρίσι, όπου θα παντρευτεί, προ- σλαμβάνοντας μια σειρά από νο- σοκόμεις, τις οποίες όμως εκείνος ανθεχίει να απορρίπτει. Καθώς η ασθένεια προχωράει, ο Αντονι δυσκολεύεται πια να ξεχωρίσει τις πραγματικές ταυτότητες των προσώπων ή να υπολογίσει τον χρόνο. Το αγαπημένο του ρολόι, άλλωστε, χάνεται διαρκώς...

Διασκευάζοντας ιδιοφυώς ένα δικό του θεατρικό σενάριο, ο Φλο- ριάν Ζέλερ καταφέρνει να μετα- τρέψει ένα μάλλον τυπικό δράμα πάνω στην άνοια –έχουμε δει αρ- κετά τέτοια στο παρελθόν– σε κα- νονικό θρίλερ, ιδωμένο μάλιστα σχεδόν εξ ολοκλήρου μέσα από τα μάτια του πρωταγωνιστή του. Ο θεατής εδώ δεν παρακολουθεί απλώς τον σταδιακά όλο και πιο μπερδεμένο Αντονι, αλλά περνάει

τη διαδικασία μαζί του· και αν αυ- τη αρχικά μοιάζει ανάλαφρη, έως και κωμική σε κάποιες περιπτώ- σεις, στη συνέχεια κλιμακώνεται για να φτάσει σε επίπεδα τρόμου. Ο ίδιος ο Χόπκινς φιλτράρει σεμιναριακά αυτές τις αλλαγές και τις μεταπτώσεις μέσα από το παιξιμό του, ανεβάζοντας και κα- τεβάζοντας την ένταση ακριβώς στα κατάλληλα σημεία, συχνά μά- λιστα δίχως να αρθρώσει καν κου- βέντα. Γενικώς η ακρίβεια, απόρ- ροια και του εξαιρετικού μοντάζ του δικού μας, Γιώργου Λαμπρι- νού, είναι εδώ καθοριστική. Ενα ποτήρι που σπάει, η βρύση που σταματά να τρέχει, το αποτύπωμα ενός παλιού πίνακα πάνω από το τζάκι: όλα τους γίνονται συμβο- λικές ψηφίδες στο παζλ των ανα- μνήσεων του πρωταγωνιστή, το οποίο πια αποσυναρμολογείται.

Κεντρικό ρόλο, βέβαια, εδώ διαδραματίζει το θέμα του χρό- νου. Το ρολόι που χάνεται απο- τελεί μικρογραφία του χρονικού νήματος, που για τον Αντονι με- τατρέπεται όλο και πιο γρήγορα σε κύκλο, από τον οποίο λείπουν ωστόσο σημαντικά μέρη. Παράλ- ληλα, η σοκαριστική συνεπιδη- ποίηση του τελευταίου (και μαζί του θεατή) σε κάποιες σχετικές σεκάνς θυμίζει πολύ ανάλογες σκηνές από το «Interstellar» του Κρίστοφερ Νόλαν, σε διαφορετι- κές φυσικά περιστάσεις, με πα- ρόμοια στην άνοια –έχουμε δει αρ- κετά τέτοια στο παρελθόν– σε κα- νονικό θρίλερ, ιδωμένο μάλιστα σχεδόν εξ ολοκλήρου μέσα από τα μάτια του πρωταγωνιστή του. Ο θεατής εδώ δεν παρακολουθεί απλώς τον σταδιακά όλο και πιο μπερδεμένο Αντονι, αλλά περνάει

Η Ολίβια Κόλμαν υποδύεται την κόρη του πάσχοντος από άνοια Αντονι Χόπκινς, η οποία προσπαθεί να τον προετοιμάσει για τη μετακόμισή της στο Παρίσι. Η ίδια προσλαμβάνει μια σειρά από νοσοκόμες, τις οποίες όμως εκείνος απορρίπτει. Σταδιακά, ένα τυπικό δράμα εξελίσσεται σε θρίλερ...

HOME CINEMA

Παραμύθι με αλληγορικά μηνύματα για την πανδημία

Επάνω, ο Κρίστιαν Κόνβερι πρωτα- γωνιστεί στη σειρά «Sweet Tooth», που προβάλλεται στο Netflix. Κάτω, ο Αντόνιο ντε λα Τόρε στο φιλμ «Ορ- γή ενός υπομονετικού ανθρώπου» (Ertflix).

Sweet Tooth ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ (2021)
Δημιουργοί: Τζιμ Μικλ, Μπεθ Σβαρτζ
Ερμηνείες: Νόνσο Ανόζι, Κρίστιαν Κόνβερι, Ντάνια Ραμίρεζ

Μία από τις πρώτες σειρές του Netflix που φέρουν καθαρές ανα- φορές στην πανδημία, έχει προ- σγειωθεί εδώ και λίγο καιρό στην πλατφόρμα. Δεν μιλάμε, πάντως, εδώ για τεστ και εμβόλια, αφού το «Sweet Tooth» μας ταξιδεύει στον κόσμο του φανταστικού, ενώ είναι βασισμένο και σε ένα από τα επιτυχημένα κόμικς της DC. Σύμφωνα με την πλοκή του, ένας τρομερά θανατηφόρος ιός εξολο- θρεύει το μεγαλύτερο κομμάτι της ανθρωπότητας, εξαφανίζοντας τον πολιτισμό όπως τον γνωρί- ζουμε. Ταυτόχρονα, ωστόσο, με το ξέσπασμα της συμφοράς, στα μαειευτήρια του κόσμου αρχίζουν να γεννιούνται υβρίδια, ανθρώπι- να δηλαδή παιδιά, τα οποία όμως φέρουν πάνω τους και κάποια χα- ρακτηριστικά ζώων.

Ενα από αυτά, ο Γκας, που εί- ναι μισός ελάφι, θα κρυφτεί με τον πατέρα του στα βάθη ενός παρθένου δάσους. Καθώς όμως τα χρόνια προχωρούν, ο δεκάχρο-

νος πια Γκας αρχίζει να εξερευνά τον κόσμο, σε ένα επικό όσο και επικίνδυνο ταξίδι παρέα με έναν γιγαντώσιμο σύντροφο. Η σειρά του Netflix παραμένει σε αρκετό βαθμό «παραμυθένια», ώστε να παρακολουθείται από όλη την οι- κογένεια, δίχως πάντως να γίνε- ται βαρετή.

Οι δημιουργοί της εκμεταλλεύ- ονται μια έξυπνη ιδέα –αυτή των υβριδίων– ώστε να αναφερθούν αλληγορικά σε ζητήματα του σύγ- χρονου κόσμου, με πρώτο αυτό της πανδημίας και τις αλλαγές που έφε- ρε στις σχέσεις των ανθρώπων, αλ- λά και στη διαφορετικότητα, στην αλληλεγγύη κ.ά.

Η οργή ενός υπομονετικού ανθρώπου ★★☆☆½
ΘΡΙΛΕΡ (2016)
Σκηνοθεσία: Ραούλ Αρέβαλο
Ερμηνείες: Αντόνιο ντε λα Τόρε, Λουίς Καλέχο, Ρουθ Ντίαζ

Από την πλατφόρμα του Ertflix επι- λέγουμε ένα από τα χαρακτηριστι- κά –και καλύτερα– ισπανικά θρί- λερ, που κάνουν θραύση κυρίως τη θερινή σεζόν. Επειτα από μια εξαιρετικά σκηνοθετημένη εναρ-

κήτρία σκηνή καταδίωξης, με την κάμερα στο εσωτερικό του αυτο- κινήτου, ένας άνδρας συλλαμβά- νεται. Στη συνέχεια βλέπουμε τον Χοσέ (Αντόνιο ντε λα Τόρε), έναν κλειστό και φαινομενικά ντροπαλό άνδρα, ο οποίος συχνάζει στο κα- φέ του φίλου του Χουάνχο. Εκεί θα γνωρίσει την Άνα, η οποία περιμέ- νει 8 χρόνια τον σύζυγό της, που εκτίει ποινή στη φυλακή. Όταν εκείνος θα αποφυλακιστεί ωστό- σο, ο Χοσέ θα φανερώσει τις προ- θέσεις του, ξεκινώντας έναν αμεί- λικτο κύκλο αίματος.

Ο Ραούλ Αρέβαλο, μαζί με τον συν-σεναριογράφο του Νταβιντ Πουλιδο, δημιουργεί μια ιστορία υψηλής εσωτερικής έντασης, η οποία, σαν ηφαιστειο, εκρήγνυ- ται ανά διαστήματα, αφήνοντας στην οργή μετατρέπεται σε κανο- νικό road trip θανάτου, η αγω- νία εντείνεται και οι ανατροπές κατανέμονται εύστοχα μέχρι το δραματικό φινάλε.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.15 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα, VI - (Ε) Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Κάποτε το '80 - (Ε)
12.00 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.30 Η ζωή μας ένα τραγούδι - (Ε)
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 Αμύνεσθαι περί πάτρης
15.00 Αποτυπώματα - (Ε)
16.15 Σε προσκυνώ γλώσσα - (Ε)
17.15 Χρονογράφημα, III - (Ε)
17.45 Πολιτιστικό Ημερολόγιο Με τη Μαρία Αγγελίδου.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική)
18.15 Αφανείς ήρωες - (Ε)
18.55 Μουσικό ραντεβού - (Ε) Με την Αγγελική Νικηφόρου.
19.20 Λούνα Παρκ - (Ε) Κωμική σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.15 Παραδοσιακή βραδιά - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 Χρονογράφημα - (Ε)
23.45 Αποτυπώματα - (Ε) 00.45 Κάποτε το '80 - (Ε)
01.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.45 Πολιτιστικό Ημερολόγιο - (Ε)
03.00 Αμύνεσθαι περί πάτρης - (Ε)
03.30 Σε προσκυνώ γλώσσα - (Ε)
04.30 Αφανείς ήρωες - (Ε)
05.15 Χωρίς αποσκευές - (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

22.00 Τελικός EURO 2020
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο ταξιδεύει, III - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
08.15 Παιδική ζώνη α. Μόγια η μέλισσα β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον γ. Ο μικρός Χνουδωτός δ. Μπόμπι και Μπιλ ε. Σπίριτ, το όγριο άλογο στ. Τα τρενάκια ρομπότ Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.00 Παιδική ζώνη
11.30 Ιστορίες του χωρκού - (Ε)
16.30 Μανώλης και Κατίνα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.00 Ταξίδι στις παραδοσιακές γεύσεις του Αγρού Μέρους Β' - (Ε)
17.40 Προσωπογραφίες - (Ε)
18.20 Μαζί / Birlikte, II - (Ε) Δικονομική εκπομπή.
19.05 Reaching for the stars - (Ε)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική)
21.05 Power of Sports - (Ε)
21.30 UEFA EURO - Pregame
22.00 UEFA EURO - Ο Τελικός
00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Αγγλική και Τουρκική)
00.20 ArtCafe - (Ε)
01.20 Πολιτιστική εκπομπή.
01.40 Ταξίδι στις παραδοσιακές γεύσεις του Αγρού Μέρους Β' - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

18.10 The Λούις Night Show
06.00 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
07.00 Αστέρια στην άμμο - (Ε) Δραματική σειρά.
08.45 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεσφ Οικονομικές ιστορίες - (Ε) Κωμική σειρά.
13.00 The Chase - (Ε) Τηλεπαιχνίδι γνώσεων, με τον Τάσο Τρύφωνος.
15.50 Το οάι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
16.10 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.30 The Λούις Night Show - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική)
18.10 The Λούις Night Show (Συνέχεια)
19.10 TET- A-TET στον Alpha Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος.
20.20 ALPHA NEWS
21.20 What we did on our holiday Δραματική κωμωδία, με τους Ρόζαμουντ Πάικ, Ντέιβιντ Τέναντ, κ.ά.
23.00 The Butler Δραματική ταινία, με τους Φόρεστ Γουίτακερ, Όπρα Ουίνφρεϊ, κ.ά.
01.15 TET- A-TET στον Alpha - (Ε)
02.15 World party - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

14.15 Το καφέ της Χαράς
06.30 Solo Καριέρα - (Ε) Κωμική σειρά.
08.00 Santa Γιολάντα - (Ε) Κωμική σειρά.
09.10 Mamma Mía - (Ε) Γεγονίς στο πάτο Εκπομπή μαγειρικής, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσου.
11.00 Πρώτη σταγόνα - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενώπιος Ενυπνίω - (Ε) Με τον Νίκο Χατζήνικολάου.
14.15 Το καφέ της Χαράς, IV Ελληνική κωμική σειρά.
16.20 Ονειροπαγίδα - (Ε)
17.10 Taxi Τηλεπαιχνίδι.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10'
18.10 Πέτα τη φριτζά - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 7 μέρες στο Έντεμπε (7 Days In Entebbe). Δραματική ταινία, με τους Ντάνιελ Μπρουλ, Ρόζαμουντ Πάικ, κ.ά.
23.00 Football stories - (Ε)
00.00 Ρόκι, 2 - (Ε) (Rocky, II). Δραματική ταινία, με τους Σιλβέστερ Σταλόνε, Τάλια Σιάιαρ, κ.ά.
01.40 Δούρειος ίππος - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
02.30 Τα μαχαίρωματα - (Ε) Ελληνική σειρά.
03.20 Τα νέα του ANT1 - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

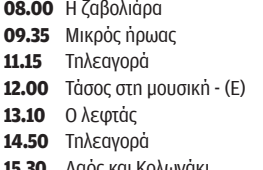
18.10 Cook beef
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φοίβ Μαυραγάνη.
09.45 Χαρούμενος ταξιδιώτης - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.45 Green Kitchen By Madame Ginger Εκπομπή μαγειρικής, Fars Attack - (Ε) Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
11.45 Γλυκές αλημείες Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλιάρου.
16.00 Shopping Star - (Ε) Εικόνες Ταξιδιωτική εκπομπή.
17.00 08.00 OMEGA NEWS
18.10 Cook Beef Ψυχαγωγική εκπομπή μαγειρικής.
19.10 Μια του κλέφτη - (Ε) Κωμική σειρά.
20.10 OMEGA NEWS
21.15 FAKATEtous - (Ε) Σατιρική εκπομπή. Ελεύθερος σκοπευτής (American Sniper). Βιογραφικό δράμα, με τους Μπράντλεϊ Κούπερ, Σιένα Μίλερ, κ.ά.
00.00 Απόλυτη δύναμη (Absolute power). Θρίλερ, με τους Κλιντ Ίστροντ, Τζιν Χάκμαν, κ.ά.
02.15 Μπάτσο αγάπη μου - (Ε)
03.30 Εικόνες - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

22.15 The foreigner
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε) Μαγκαζίνο.
08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Dot. Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Όρα για φαγητό - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής.
11.40 Στην υγεία μας ρε παιδιά - (Ε)
14.40 Βουράτε γεγιτόνι - (Ε) Κωμική σειρά.
15.30 Σου Κου Family Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 7 θανάσιμες πεθερές - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
18.00 Τα γεγονότα σε συντομία
18.10 7 θανάσιμες πεθερές - (Ε) (Συνέχεια)
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.20 Είσαι το ταίρι μου Ελληνική κωμική σειρά.
22.15 Ο εκδικητής (The Foreigner). Ταινία δράσης, με τους Τζάκι Τσαν, Πιρς Μπρόσναν.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 Happy Traveller - (Ε)
01.20 Ήρθε κι έδεσε - (Ε) Πρωινό μαγκαζίνο.
02.50 Μόνο μια φορά - (Ε)
03.40 The cooking - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με τον Αλέξανδρο Παπανδρέου.
04.20 Super makeover - (Ε)
05.20 Λάθος κέρδιες - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.00 Η ζαβολιάρια
09.35 Μικρός ήρωας
11.15 Τηλεαγορά
12.00 Τάσος στη μουσική - (Ε)
13.10 Ο λεωφάνης
14.50 Τηλεαγορά
15.30 Λαός και Κολωνάκι
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Η πρωταθλήτρια
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Κινούμενος στόχος
00.45 Ιπτάμενος και τζέντλεμαν
PLUS ΤΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδικές σειρές
08.10 Ο μαγεμένος αυλός
09.00 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III - (Ε)
19.55 Αόρατος φακός
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νεοί - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.30 Ξένη ταινία
EXTRA ΤΗΛ.: 25715111
07.45 Διεθνείς Ειδήσεις
08.00 Μουσικό πρόγραμμα
10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
12.30 Ελιές Θρούμπες
14.00 Ασμένια φεγγάρια
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.40 Σύντομο Δελτίο Ειδήσεων
16.45 Έξιπνες αγορές
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξιπνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία
23.45 Ξένη ταινία

MOVIES BEST

01.05 Face / Off
09.00 Daisy Winters
10.45 Wheely
12.20 McKellen: Playing The Part
14.00 The Zero Theorem
15.50 Borealis
17.30 Playing It Cool
19.10 Exfiltrates
21.00 Gli Anni Piu Belli (The Best Years)
23.20 Dernier Amour (Casanova, Last Love)
01.05 Face / Off
GREEK CINEMA
21.30 Λαός και Κολωνάκι
07.30 Λαός και Κολωνάκι
08.50 Ένα κορίτσι για δύο
10.30 Η σιδερά κυρία
12.15 Μια ζωή την έχουμε
14.15 Ο Φανούρης και το σόι του
15.40 20 γυναίκες κι εγώ
17.20 Εμείς τα μπατιράκια
18.35 Ο ταυρομάχος προχωρεί
20.00 Βοήθεια ο Βέγγος, φανε- ρός πράκτωρ "000"
21.30 Λαός και Κολωνάκι
22.50 Δάκρυα για την Ηλέκτρα
00.15 Η φωνή της καρδιάς
01.40 Ο Φανούρης και το σόι του
03.00 Ο μικρός δραπέτης

Ορέστης θα μπορούσε να είναι κάθε εικοσάχρονος

Γ. Κακλέας και Αρ. Σερβετάλης στην «Κ»

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Στην Επίδαυρο ο Γιάννης Κακλέας έχει σκηνοθετήσει κωμωδίες του Αριστοφάνη, όμως ποτέ δεν καταπίδστικμε με την αρχαία τραγωδία. «Ήμουν συγκρατημένος», παραδέχεται λίγο πριν παρουσιάσει στο αργολικό θέατρο τον «Ορέστη» του Ευριπίδη. «Για εμένα η τραγωδία είναι ένα αίνιγμα. Δεν είναι εύκολη υπόθεση, γιατί χάνθηκαν οι κρίκοι και οι πληροφορίες για τις τελετουργίες και τα Έλευσίνια Μυστήρια. Είναι τελετουργικό θέατρο και, ως εκ τούτου, οποιαδήποτε απόπειρα εκμοντερνισμού ή μιας σκηνοθεσίας δίπλα από την τραγωδία δεν με αφορά. Η τραγωδία αφορά τον εαυτό μας, τον Θεό, τους ανθρώπους, τη φύση, τους νόμους», λέει στην «Κ» ο καταξιωμένος σκηνοθέτης ενώ προετοιμάζεται για την πρεμιέρα του «Ορέστη», που παρουσιάζεται σε μετάφραση του Γιώργου Χειμωνά στις 16, 17 και 18 Ιουλίου στο αργολικό θέατρο.

«Αν δεν είχα τον Αρη Σερβετάλη δεν θα σκηνοθετούσα το έργο. Είναι ιδανικός ηθοποιός για να παι-

ξει και να σωματοποιήσει μια τέτοια προσωπικότητα χωρίς να είναι ακραιφνώς ρεαλιστική. Έναν ήρωα που κατατρέχεται από τις Ερινύες, τις τύψεις, την τρέλα, το παράλογο. Δίνει άλλη διάσταση στον ρόλο».

Το έργο του Ευριπίδη το χαρακτηρίζει «πολιτικό σχόλιο». «Σκοπιάζει τη δημαγωγική αντίληψη της Εκκλησίας του Δήμου και όλα τα προσωπικά συμφέροντα που είναι πάνω από τα συλλογικά ήθη. Ένα δεύτερο στοιχείο που θίγει είναι η αιώνια, άλυτη σχέση που μπορεί να έχει κανείς με αυτό που ονομάζει θεό. Τη σχέση με το μεταφυσικό. Το τρίτο στοιχείο είναι μια λέξη-στόχος στο έργο: η συνειδηση, δηλαδή η αυτογνωσία. Ο Ορέστης είναι τραγωδία βίαιη αλλά αισιόδοξη και ταυτόχρονα σημερινή, που απαντάει σε πολλά ερωτήματα. Για τις σχέσεις των γενεών και των φύλων, της κοινωνικής συνοχής και της επιβίωσης των νέων σε έναν κόσμο που καθορίζεται από παράγοντες έξω από τους ίδιους».

Ο Ευριπίδης πάνει το νήμα του μύθου των δύο αδελφών, του Ορέ-

Εκτός από τον Αρη Σερβετάλη, στην παράσταση που θα παρουσιαστεί στην Επίδαυρο από 16 έως 18 Ιουλίου παίζουν οι Μαίρη Μηνά, Πάνος Βλάχος, Αιμιλιανός Σταματάκης, Γιώργος Ψυχογιός, Νικολέτα Κοτσαπλίδου, Ζερόμ Καλούτα.

«Η τραγωδία του Ευριπίδη είναι βίαιη αλλά αισιόδοξη και ταυτόχρονα σημερινή, που απαντάει σε πολλά ερωτήματα».

στη και της Ηλέκτρας, αμέσως μετά τη δολοφονία της Κλυταιμνήστρας, για να τον φέρει κοντά στα ανθρώπινα μέτρα και να μιλήσει για την επιβίωση των νέων σε έναν κόσμο που καθορίζεται από συνθήκες που

τους ξεπερνούν. Οι άνθρωποι αυτοί ασφυκτιούν στον μύθο τους, λέει ο σκηνοθέτης. «Ο γιος και η κόρη της Κλυταιμνήστρας και του Αγαμέμνονα. Ο παππούς τους ο Τυνδάρεως, ο θεός τους ο Μενέλαος και ο προπάππος τους ο Τάνταλος... Μια κατάσταση τούς ακολουθεί και πρέπει να κάνουν κάτι για αυτό. Τοποθετώντας το στο σήμερα, είναι η ευτυχία ή δυστυχία να γεννηθείς στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, τον 21ο αιώνα, και να πάρεις θέση για όσα δεν συνέβαλες να πραγματοποιηθούν. Την επιβολή ενός παρελθόντος στο σώμα μας θα τη βιώνουμε επι' άπειρον».

Ποιος θα ήταν ο Ορέστης τού σήμερα; «Οποιοσδήποτε 20χρονος –ο γιος μου, για παράδειγμα– που θα πρέπει να μυηθεί σε μια σκληρή πραγματικότητα, κινδυνεύοντας να συνθλιβεί, να αλλοιωθεί, να σκληρύνει, να παλέψει και να βρει έναν εαυτό που θα τον ικανοποιεί και να δημιουργήσει αυτά που ο ίδιος θέλει κι όχι οι άλλοι», υπογραμμίζει ο Γ. Κακλέας. «Ο Ορέστης μας, λοιπόν, είναι ένα πλάσμα που παλεύει με τα φαντάσματα του παρελθόντος και τους εφιάλτες του μέλλοντος. Είναι επώδυνο έργο και επώδυνο να το σκηνοθετείς. Ένας από τους λόγους που απέφευγα να σκηνο-

Ολοι δυσκολευόμαστε να κάνουμε ριζικές ανατροπές στη ζωή μας

Ο Αρης Σερβετάλης ήταν από τους τυχερούς ηθοποιούς τον δύσκολο καιρό τς πανδημίας. Τώρα δουλεύει εξαντλητικά τον Ορέστη που θα δούμε στην Επίδαυρο, όμως προηγήθηκε η προβολή της ταινίας του Χρήστου Νίκου «Μήλα» και μέσα στις ζοφερές συνθήκες της καραντίνας τα γυρίσματα της ταινίας «Ανθρωπος του Θεού», σε σκηνοθεσία της Γέλνα Πόποβιτς. «Ήταν μια ευλογία το γεγονός ότι, μέσα σε τόσα εμπόδια, έγινε η κινηματογράφηση. Επιπλέον, η ζωή του Αγίου Νεκταρίου ήταν μια ιδιαίτερη περίπτωση. Στις 26 Αυγούστου βγαίνει στους κινηματογράφους».

Στην Επίδαυρο παίζει για τέταρτη φορά. Προηγήθηκαν οι «Βάκχες», οι «Αχαρνές» και οι «Ορνίθες». «Ο Ορέστης είναι ένα έργο που μιλάει για την ουσιαστική εννληκίωση του ανθρώπου μέσα από ένα σκληρό γεγονός, τη μητροκτονία. Θίγονται πολλά ζητήματα σε αυτό το έργο. Η πίστη, το πώς διαπράττει τη μητροκτονία, πράξη που δεν θα έκα-

νε αν δεν υπήρχε ο συγκεκριμένος χρησμός του Απόλλωνα. Σε μια κοινωνία όπου έγιναν πολλές ανόσιες πράξεις από τους προπάτορες του Ορέστη και της Ηλέκτρας, έπρεπε να έρθει ένα εξωτερικό γεγονός σκληρότερο από τα προηγούμενα για να αναταράξει τις καρδιές των ανθρώπων. Μέσα από αυτή την πράξη ο Ορέστης μπαίνει στη διαδικασία να αποστασιοποιηθεί από τη μητρική σχέση, τον γονικό σύνδεσμο με την Κλυταιμνήστρα. Ο ήρωας αφυπνίζεται συνειδησιακά. Όλοι σε αυτό το έργο δοκιμάζονται: η αδελφή του, Ηλέκτρα, ο παππούς του, Τυνδάρεως, ο θείος του, Μενέλαος, ο φίλος του, Πυλάδης. Όλοι μπαίνουν σε μια διαδικασία μετασχηματισμού».

Λέει πως ο Ορέστης είναι σε μια οριακή κατάσταση: «Αγρυπνος έξι μέρες, βρίσκεται σε μια σύγκρουση συνειδησιακή, ανάμεσα στο άδικο και στο δίκαιο. Νιώθει άσχημα γιατί σκότωσε τη μητέρα του, αλλά από την άλλη θεωρεί ότι τιμά τη μνήμη

«Στο δημοτικό αποστασιοποιήθηκαν από τον Θεό, χωρίς να τον αρνούμαι, ήταν όμως σαν να τον μηδένισα. Ευτυχώς, επανήλθε αργότερα».

του πατέρα του, Αγαμέμνονα, τον οποίο σκότωσε η Κλυταιμνήστρα. Επιπλέον βλέπουμε την πίστη του στον θεό Απόλλωνα, εκείνον που αποφάσισε τη μητροκτονία και ο Ορέστης την εκτέλεσε. Σε αυτή την οριακή κατάσταση, νιώθει μετέωρος. Η δυσκολία μου ήταν πώς θα αποτυπωθεί αυτή η εσωτερική σύγκρουση. Ο ήρωας μοιάζει να μεταποιείται στα μάτια μας. Δες και βρισκόμαστε σε ένα σιδηρουργείο και παρακολουθούμε πώς αλλάζει μορφή το σίδηρο στην υψικάμνο». Ο πρωταγωνιστής τονίζει ότι το

Ο Αρης Σερβετάλης θα εμφανιστεί στο αργολικό θέατρο για τέταρτη φορά.

έργο δεν θίγει μόνο το ζήτημα της πίστης, αλλά και το θέμα της φιλίας, της ρήξης με το παλιό καθεστώς κι άλλα ζητήματα. «Γίνεται μια ρωγμή με το παλιό καθεστώς του νόμου και της τιμωρίας που εκπροσωπεί ο Τυνδάρεως. Ο Ορέστης μέσα από τον χρσμό φέρνει στο φως και το ζήτημα της ατομικής ευθύνης. Πώς

ένας άνθρωπος γίνεται εξλαστήριο θύμα αναλαμβάνοντας την ευθύνη για κάτι που συνέβη στο παρελθόν. Αναλαμβάνει τις ευθύνες όλου του γένους των Ατρείδων. Στις ημέρες μας, Ορέστης θα μπορούσε να είναι ο γιος που απομυθοποιεί τη μάνα, τον πατέρα, προσπαθώντας να τους δει ως πρόσωπα, αντιμετωπίζοντας τα λάθη. Είναι διαδικασία επώδυνη, αλλά μετά η σχέση τίθεται σε πιο υγιή βάση. Σήμερα αυτό που βιώνουμε είναι ο γιος να κρύβεται πίσω από τη γονική σχέση και οι γονείς πίσω από τον γιο. Ένα σύστημα που νοσεί».

Πόσο εύκολο είναι να σπάσουν τέτοιοι δεσμοί; «Καθόλου εύκολο, αλλά απαραίτητο για να δούμε ποιο είμαστε». Και ο ίδιος ήρθε σε ρήξη με το οικογενειακό του περιβάλλον. «Αποκοπή και επανασύνδεση σημαίνει επαναπροσδιορισμός των σχέσεων. Δεν γίνεται πάντα αυτό, γιατί όλοι δυσκολευόμαστε να κάνουμε ριζικές ανατροπές στη ζωή μας. Είναι ριζική ανατροπή να βάλεις τη μητέρα σου απέναντι, να

απεμπλακείς συναισθηματικά για να γνωρίσεις τις αδυναμίες αλλά και τα δικά σου λάθη».

Όσον αφορά το ζήτημα της πίστης, ο Αρης Σερβετάλης λέει ότι «μικρός είχα όλα τα δεδομένα να πιστέψω στον Θεό, λόγω της γιαγιάς και της νονάς μου. Οι ιστορίες και τα παραμύθια τους ήταν όλα μέσα από τους βίους των αγίων. Στο δημοτικό αποστασιοποιήθηκαν από τον Θεό, χωρίς να τον αρνούμαι, ήταν όμως σαν να τον μηδένισα. Ευτυχώς, επανήλθε αργότερα, επομένως υπήρχε η προ Χριστού και η μετά Χριστόν περίοδος για εμένα».

Ο ρόλος του Αγίου Νεκταρίου ήρθε την κατάλληλη στιγμή. «Ήταν ευλογία να ασχοληθώ με τον βίο ενός αγίου και μάλιστα σύγχρονου. Αυτό ήταν και το συγκινητικό: ότι ήταν ένας άνθρωπος και όχι ένα μυθικό πρόσωπο». Με την πίστη κλείνουμε τη συζήτηση. Ποιος θεωρείται πιστός στις εποχές μας; «Αυτός που εμπιστεύεται το θέλημά του στον Θεό», απαντά με βεβαιότητα.

Μια παραγνωρισμένη ηρωίδα του 1821 από τη Λυρική Σκηνή

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ**

Στην επιβλητική πινακοθήκη του 1821 βρίσκονται και ορισμένες μορφές που δεν ανήκουν στο «ισχυρό φύλο», θεωρούνται όμως άξιες μνημόνευσης για –τι άλλο– τα κατορθώματά τους στη μάχη ή τον δυναμισμό τους: η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και η Μαντώ Μαυρογένους είναι ίσως οι χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις γυναικών που κέρδισαν μια εξέχουσα θέση στην ιστορία του αγώνα «των Ελλήνων» για την ανεξαρτησία. Τι γίνεται όμως με τις γυναίκες που, ενώ συνέβαλαν στην Ελληνική Επανάσταση με όπλα, χρήμα και αίμα, τιμήθηκαν στην καλύτερη περίπτωση με μια-δυο ξεχασμένες προτομές και μερικές δυσεύρετες βιβλιογραφικές αναφορές;

Η Θρακιώτισσα Δόμνα Βισβίζη είναι μια τέτοια περίπτωση. Με τον σύζυγό της, τον καπετάνιο χατζή-

Αντώνη Βισβίζη, και το «μπρίκι» τους, την «Καλομοίρα», υποστήριξαν πολλαπλώς την Επανάσταση, μέχρι που ο Βισβίζης ξεψύχησε και η Δόμνα ανέλαβε τη διοίκηση του караβιού. Γέννησε τα παιδιά της στο κατάστρωμα, συνέχισε να συμβάλλει στις στρατιωτικές επιχειρήσεις των Ελλήνων –ο Δημήτριος Υψηλάντης τη χαρακτήριζε «ευγενεστάτη και γενναιοτάτη»–, όπου έδωσε την περιουσία για τις ανάγκες της Επανάστασης, χωρίς να λάβει τα υπεσχημένα από το ελληνικό κράτος. Πέθανε μόνη, σε μεγάλη ένδεια, αφού στο μεταξύ είχε απευθυνθεί με πλήθος επιστολών στη νέα ελληνική διοίκηση, χωρίς αποτέλεσμα.

Το «Τραγούδι της κυρα-Δομνίτσας», η νέα ανάθεση της Εναλλακτικής Σκηνής της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση, παρουσιάζεται από τις 16 Ιουλίου

στην πλατφόρμα nationalopera.gr/GNOTV, χωρίς να έχει ως στόχο την αποκατάσταση κάποιας αναπόδραστης ιστορικής δικαιοσύνης. Το κείμενο που υπέγραψε η δημοσιογράφος και συγγραφέας Μάρω Βασιλειάδου, η σκηνοθεσία της Μαρίας Μαγκανάρη, η μουσική της Μάρθας Μαυροειδή, αλλά και οι μονόλογοι της Σύρως Κεκέ και τα χορικά στάσιμα του γυναικείου φωνητικού συνόλου chόres, συνιστούν μια παράσταση μουσικού θεάτρου που θυμίζει ό,τι οπονοεί ο τίτλος: ένα «τραγούδι», με την έννοια που απαντάται στη δημοτική παράδοση. Το συνοδεύουν οι Χάρης Λαμπράκης και Νίκος Παραουλάκης (νέυ), Στρατής Ψαραδέλλης (λύρα), Μάρθα Μαυροειδή (σάζι, φωνή), αλλά και οι Γιάννης Παπαδόπουλος (πιάνο), Γιώργος Ταμιωλάκης (τσέλο) και Γιώργος Βεντούρης (κοντραμπάσο).

Η σκηνοθετική προσέγγιση λαμ-

Το «Τραγούδι της κυρα-Δομνίτσας» παρουσιάζεται από τις 16 Ιουλίου στην πλατφόρμα nationalopera.gr/GNOTV.

βάνει υπόψη τους δύο άξονες του κειμένου: τον πιο ποιητικό, που αφορά τα συναισθήματα της ηρωίδας, και τον ιστορικό άξονα, που αρχειακές καταγραφές, μαρτυρίες, ημερολόγια πλοίου, επιστολές κ.ά.

Δύο επίπεδα και μία πρόκληση χαρακτηρίζουν και το μουσικό μέρος του «Τραγουδιού της κυρα-Δομνίτσας». Όπως λέει στην «Κ» η συνθέτης Μάρθα Μαυροειδή, «ένας πρώτος προβληματισμός ήταν πώς θα χειριστώ το υλικό της παραδοσιακής μουσικής που αγαπώ πολύ, με τρόπο όχι φολκλόρ και στατικό, αλλά δυναμικό, ώστε να οδηγεί κάπου. Χρησιμοποίησα στοιχεία από την παραδοσιακή μουσική, φυσικά όργανα, αλλά και μουσικούς τρόπους και ρυθμούς της Θράκης, σε δύο επίπεδα: το ένα κυριολεκτικό, με αναφορές σε μουσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, και το άλλο μεταφορικό, αφηρημένο, όπου τα

πχοχρώματα των οργάνων χρησιμοποιούνται με τρόπο συνειρμικό, για να απευθυνθούν στο υποσυνείδητο. Όπως συμβαίνει έπειτα από ένα όνειρο, όπου έχεις δει κάτι συγκεκριμένο αλλά δεν μπορείς να το ανακαλέσεις».

Στο επίκεντρο βρίσκεται φυσικά η Δόμνα Βισβίζη, με τη φωνή της. «Δεν αποφασίσαμε προγραμματικά ότι θα δώσουμε στη φωνή κεντρικό ρόλο, συνέβη υποσυνείδητα», εξηγεί η Μάρθα Μαυροειδή. «Η ιστορία που διαβάζουμε προέρχεται από τα στόματα των ανδρών και μιλάει για τα έργα τους. Πλέον αυτό αλλάζει και το γεγονός ότι το μεγαλύτερο κομμάτι του κειμένου είναι η φωνή μιας γυναίκας που αφηγείται την εμπειρία της από τα γεγονότα συνιστά ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Μουσικά μιλώντας, μου αρέσει να κινούμαι στα όρια της μουσικής με τον λόγο».

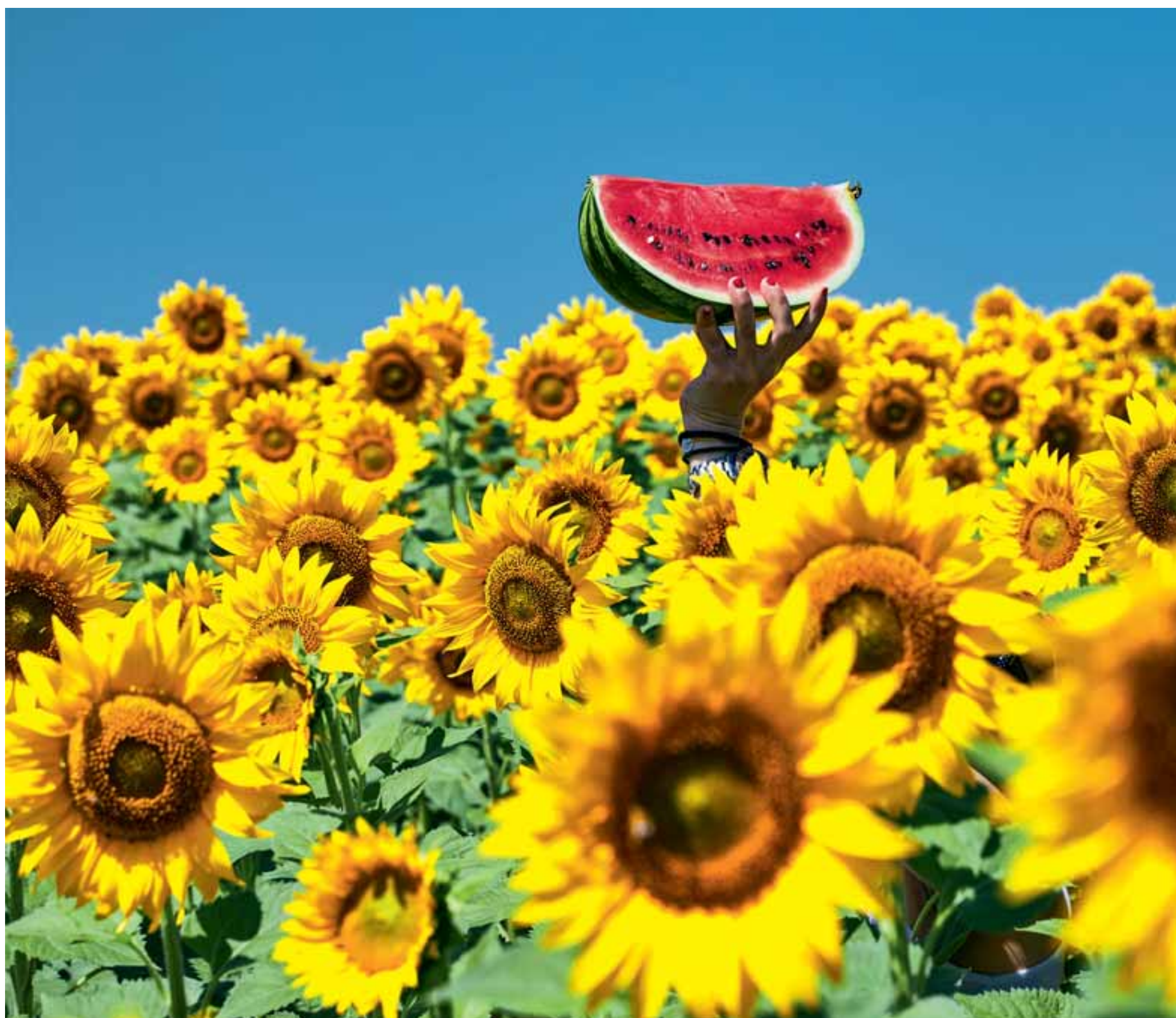
Ο «Ορέστης» του Ευριπίδη «είναι πολιτικό σχόλιο», λέει ο Γ. Κακλέας.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2021

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΑΚΟΜΗ

Η **Αθηνά Λοιζίδου** ετοιμάζει σαλάτα του βοσκού, γεμιστές πιπεριές με πουργούρι, σιγομαγειρεμένο ρόστο με έψημα και αποδομημένα πουρέκια αναρής.

Η **Μαριλένα Ιωαννίδου** μάς παρουσιάζει δύο απόλυτα μεσογειακές συνταγές με θρεπτικές σαρδέλες.

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΙΟΥΛΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**